DIZIONARIO

ITALIANO-ARMENO-TURCO,

COMPOSTO Manouel Chakhchakhian

DAL P. EMMANUELE CIAKCIAK

DOTTORE DEL COLLEGIO DE' MECHITARISTI
NELL' ISOLA DI S. LAZZARO DI VENEZIA.

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՅԻՏԱԼԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԷ

Ի ՀԱՅ ԵՒ Ի ՏԱՃԻԿ ԲԱՌԲԱՌ·

Ընծայեալ 'ի լոյս երկասիրութեամբ Տն Հայր Մանուէլ
Վարդապետ Ջախջախեան Կիւմիւշխանեցւոյ
'ի Մխիթարեան Միաբանութենէ։

Հրամանաւ Ամենապատիւ Արքեպիսկոպոսի, և Աբբայի
Տեառն Ստեփաննոսի Վարդապետի Ագոնց․

'Ի Հայրապետութեան Տն Դաւթի Հայոց Կաթողիկոսի։

1804. ՌՄԾԳ․
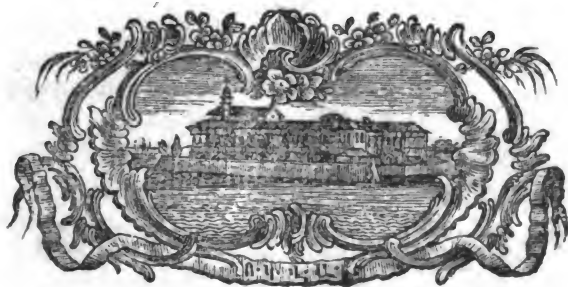
Ի ՎԵՆԵՏԻԿ·

Ի ՎԱՆՍ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ·

PREFAZIONE

AL LETTORE ITALIANO.

L'OGGETTO principale del presente DIZIONARIO ITALIANO-ARMENO-TURCO essendo segnatamente il sovvenire al bisogno della nostra Nazion Armena, cui fin ora mancava un mezzo sì necessario ad apprendere la bramata Lingua Italiana (come pure si desiderava un altro DIZIONARIO ARMENO-ITALIANO) avevamo già proccurato da parecchi anni di soddisfare a questi suoi desiderj, compilando prima il presente Dizionario più copiosamente, che fosse possibile; e preparando secondariamente l'altro, per poter eseguirlo a suo tempo. Ma le varie cause, e morali, e fisiche hanno ritardata, e interrotta ancora l'edizione di questo, e la continuazione dell'altro. Ci animava però a proseguire l'incominciata Opera il riflettere, che alla Repubblica Letteraria mancando fin ad ora gli esatti Dizionarj di questo genere, non le sarebbe discaro depositare fra quasi innumerevoli Dizionarj delle altre Nazioni quello ancora della Nazion Armena: acciocchè l'antichissima Lingua Haicana fin adesso in parte conosciuta, benchè sommamente applaudita, da pochi Europei, da Villote cioè, dallo Schrodero, dai Whistoni, da Villefroy, e da altri pochissimi, divenisse in appresso di comune giurisdizione, onde assaggiare il gusto particolare di Essa, e ravvisarne il distintivo carattere. In fatti, a dispetto delle sofferte ingiurie del Tempo distruggitore, de' Secoli barbari, ed ignoranti, delle successive guerre intestine, od esterne, e finalmente delle frequenti inondazioni di Genti devastatrici (i quali avvenimenti conspirarono non solamente a sconciare la nascente Letteratura Armena nel suo bel fiore, ma minacciavano ancora la total distruzione del suo antichissimo Linguaggio, come è accaduto fatalmente tra non poche Nazioni) a dispetto, dico, di tante funeste sciagure, essa non solamente esiste ancora, ma oltre il pregio della sua original antichità, risplende eziandio, e se ne va altiera della nativa ricchezza dei termini, dell' abbondanza delle voci sinonime, della nobiltà di espressione, della eleganza di stile, ed in somma d'una inesauribile, ed invidiabile fecondità di arricchirsi co' proprj capitali, cioè a dire, colle nuove composizioni, e derivazioni de' proprj Vocaboli a maniera delle dotte Lingue Greca, e Tedesca, senza il bisogno di adottare ad ogn'incontro termini esotici, e barbari.

Il fregio adunque di tante prerogative della prelodata Lingua Armena ci lusinga di meritarne l'aggradimento della Repubblica Letteraria, la quale col suo benigno accoglimento di questo qualunque nostro primo Dizionario, c'incoraggierà di ripigliare l'altro ARMENO-ITALIANO, e di continuarlo con tutto l'impegno, e servirà esso a rendere l'uso del presente più facile, e più intelligibile.

Nulladimeno sapendo bene, che per facilitare agl' Italiani dilettanti il possedimento della Lingua Armena Letterale, oltre a questi due Dizionarj fa mestieri di una compiuta Grammatica Armena spiegata in Italiano; Opera domandata anche da varj Illustri Letterati d' Italia, non ricusò il nostro Collegio d'intraprendere questo lavoro ancora, che a suo tempo verrà alla luce, con piena soddisfazione, come speriamo, della colta Italia.

Per finire questa nostra Prefazione, ci restano alcuni avvertimenti; e primieramente riguardo alle parole Turche inserite nel presente Dizionario. Circa queste sono da osservarsi due cose: la prima, che per agevolare agl' Idioti Armeni l' intendimento de' Vocaboli Armeni Letterali, abbiamo notato le parole Turche a ciascun termine Italiano usuale, o necessario a sapersi: lasciando a bella posta di assegnarle ad ogni significazione variante, od a tutti i termini derivativi, o troppo scientifici, e tecnici, ovvero difficili, e di poco uso. Speriamo, che questo vantaggio della favella Turca ridonderà parimente a quegli Europei, che sanno un poco, o saper vogliono la Lingua Turca, purchè imparino la Lettura Armena. La seconda, che abbiamo contraddistinto, e messo le parole Turche in caratteri Armeni corsivi, immediatamente dopo le parole Armene stampate in caratteri rotondi.

Si avverte in secondo luogo, che tutte le parole, o intiere, o abbreviate stampate in corsivo, e messe immediatamente dopo le parole, o frasi Italiane, o dopo un Asterisco *, sono parole, ovvero abbreviature Armene registrate già nella susseguente Tavola delle Abbreviature, ovvero sono alcune dichiarazioni Armene, le quali agevolmente intenderà l' ingegnoso Leggitore coll' uso famigliare.

8 u.

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ.

Ձ ՅԵՐԳԻՆԻ ՕՐՈՒՕ ՍՈՒՍՈՒՄՆԵՐՈՅ ԳԻՏԱ-
նուն Իտալական Բառարանոյ զմտաւ ածեալ բազմաց, 'ի վաղուց
յորդոր մատուցանէին մեզ ձեռնամխել 'ի ծանուցանել զնոյն
է այլոց ազգի ազգի ուսմանց պիտանեաց ստացմանելոց 'ի բանական անդամոտան
Հայկազեանս սեռի: Այլ կարեւորագունին փոյթ (զանի բարբառոյս սակս
զնոսպատմակարէ մշակութ, և զ'ի նմ մատենագրութիս բազմապատիկ ուսմանց,)
երբ կենաեկի սանձ ընթերցէ՝ նաւհանգ արկանէր մինչև ցայսօր ժամանակի, պա-
տաղոյ սպասել 'ի լրումն այսր և պիտոյից մերոց համազգեաց: Ունէաք յայսմ
մասին և ոչ բազում անձաչափ թուղթ զոր ա՛ղ համառօտեալ իմն ընծայելով յա-
մին 1793 գեռալեզուեան Վերապատուելոյն Թովմասեան մեկին բացատրութիւնք, ձո-
խացուցեալ համառօտ Քերականով ուղղական և հասարակագոյն առումանց և
բայից՝ յառձեռն դիւրութի ուսանողաց, և 'ի վարժութի ընտանի կենցաղականութե.
մինչև պատեհութի ժամանակիս ձեռն տայցէ 'ի յօրինուած ընդարձակ Իտալա-
կան Բառարանի, որ և յաջողեցաւ իսկ այժմ տն օգնականութբ յետ բազմա-
մեայ քրտնաջանաւոր տքնութեց. զորոյ ինչ ինչ 'ի համզամանս, միանգամայն և
զմերոյ գիտաւորութես նպատակ և զաձ 'ի կազմութե նորա՝ արժան համարիմք ծա-
նուցանել սակաւուք բարեխորհուրդ ընթերցանելեաց:

ա. 'Ի յօրինել անդ զԲառարանս՝ ընտրելի դատեցաք կարգել զաս ոչ 'ի պէտս
դեռավարժից կամ ռամկաց և եթ, որոց շատ էր ունել 'ի ձեռին զհամառօտ բա-
ռագիրք բացատրիչ հասարակագոյն բառից, և մեզ իսկ դոյզն վաստակ և սակա-
ւագիրան ջան. այլ առաւել զկատակն կալաք 'ի պէտս զարգացելոց և հետամուտ
բանասիրաց, որք զեղերին, կամ զեղերել աճապարեն յազգս ազգս դպրութեց, և
'ի զանազան իտալական մատեանս նախնի պերճախօս մատենագրաց, և 'ի բազ-
մախուռն գիրս արդեաց ամենազան գիտութեց և արհեստից՝ 'ի հմտանալ կամ 'ի փո-
խադրել զայնսիկ 'ի հայ բարբառ: Այսու սակս ոչ շատացեալ միայն է բազմա-
զանձ, և ընտրելագոյն վաղեմի բառագիրք հոչակաւոր Ակադեմիային Քռուս-
քայի՝ որ 'ի Ֆլորէնցա, ընդարձակագունին փախաքեցաք, բերելով հաւաքե-
լով 'ի նոյն՝ բառս նորս, ոճս բազմապիսիս, և նորանոր նշանակութիս նոյն բառից,
զորս միանգամ յաւել ընտիր Բառարանին որ 'ի պէտս արքունի դպրոցաց Տաւրի-
նոյ, և ձոխագոյն ևս 'ի նորումս բառագրապետին Ֆրանչիսկոս տէ Ալպերդի
յիշատակի երկլեզուեան իտալական և 'ի գաղղիական նոր Բառարանի: Թող
զորս առ 'ի մէնջ յաւելաք ոչ սակաւս 'ի զանազան գրոց մակացութեց և արհես-
տից. զուն գործեալ ըստ կարի զմերս Բառարան պատրաստել իբր յոգնահամ
բառ շտեմարան կամ փոխառանոց, ուր ոչ ունայնաձեռն արձակել կամելով զբազմութե
եկաւորաց 'ի խնդիր իւրաքանչիւր պիտոյից: Բ. Այլ սակայն ոչ պնդեմք սովաւ,
կամ անգիտաբար պանծամք յանձինս, և ոչ իսկ դիտեմք համարել վերծանողաց,
թէ չկայցեն արտաքոյ Բառարանիս բազմախուռն բառք 'ի կիրառութե, և բա-
զում յայն՝ լատին՝ և իտալական ձայնք մանաւանդ և սեփականք իւրաքանչիւր
մակացութեց, կամ արհեստից. որ անդամազննութե, բժշկութե, վիրաբուժութե, դե-
ղագործութե, քիմիականութե, բնաբանութե, տնկաբանութե, նաւարկութե, ճարտարա-
պետութե, հնախօսութե, փաձառականութե, և մեքենական արհեստից, այլովքն
համօրէն. որք զորհանապազ 'ի վեր երեւին 'ի պահանջել հարկին, և 'ի նէր ածին

'ի խօսս

'ի խօսս և 'ի գիրս ։ Նոյն զի Լեզուն իտալական գոլով կենդանի 'ի կիրառութե, և
ոչ անկենդան և մեռեալ իբրև զյունականն և զլատինականն, չունի իւր կազմ
ամման, այլ օր քան զօր աճեցեալ և ընդարձակեալ անէ 'ի կատարելութի, բառ
զարգանալոյ յիմաստս, և ըստ պայծառանալոյ մարդկային ձանաչման օր ըստ օրէ,
և դար քան զդար ։ Ուր թողցուք և զայն, զի դեռ և ոչ առ իտալացիս անգամ
այս ամ բառք գտանին գանձեալ 'ի մի միայն Բառարան ընդհանուր. այլ կան
ցրուեալ 'ի գիրս, և 'ի սեփական բառարանս իւրաքանչիւր նոցա. զորս քննել միշտ
միօջէ, և ժողովել 'ի մի՝ անհնար վարկանիմք ում և իցէ 'ի սուղ ժամանակի ։
Դ. Ոչ կարգեմք աստանօր անխտրաբար և փարկպարազի զգաւառականն՝ զգռեհ-
կական և զգեղջկական բառս, կամ զոձս. քզի յիտալական լեզուի, (որպէս և յայլս
ամ,) ըստ Թանձր գաւառաց և քաղաքաց են և բարբառք նոցա այլատարազք. մինչև
ընակչաց միայն՝ դժուարաւ կամ բնաւ իսկ չիմանալ զմիւսոյն բարբառ. և այս կամ
վս նորանոր և մասնաւոր բառից, կամ վս օտար՝ կրձատ և աղաւաղ արտաբերութե,
և կամ վս անծանօթ ոճոյ միոյն 'ի միւսոյն. մինչ եթէ հնար լինէր հաւաքել 'ի մի
զամ իւրաքանչիւր տարալեզու բարբառս նոցա, ոչ բաւէին բազմահատոր ստուար
բովանդակեալ Բառարանք 'ի բովանդակել զայնոսիկ ։ Ամեն իսկ յիտալիա նախապա-
տուէ է միայն Թոսքանեանն Բարբառ, առեալ զանուն 'ի Թոսքանայ, ուր զառա-
ջինն սկիզբն կալաւ ծաղկել և բարգաւաճել լեզուն իտալական 'ի ժգ. դարուն,
զտեալ յօտարախօսութ բառից. զոր հետզհետէ պայծառացուցին անուանի երկասի-
րութք քաջ մատենագիրք Թոսքանացիք, կամ յայլ նահանգացն իտալիոյ՝ նախան-
ձաւոր հետևօղք բարբառոյն և ոճոյն Թոսքանայ ։ Յոյր սակս և կառուցաւ յա-
մին 1582 'ի Ֆիորէնցա Ճեմարան Լեզուագէտ արանց իմաստնոց՝ Կռուսքա
անուանեալ. որ ըստ անուանն առուգաքանութ 'ի մէջ Ալեւր լոյս, ընտրել և մաղել
իբրև զխարբալ՝ զյստակ նաշիհ հարազատ Թոսքանեան բառից և ընտիր մատե-
նից՝ 'ի խառնամաղ խոշորութէ անհարազատ Թեփառեալ բառից և անընտիր մա-
տենից ։ Որք և բազմաշխատ երկամբք ոչ միայն յօրինեցին զշնաշխարհիկն զայն
և զբազմահարուստ Բառարան իտալական՝ անուանեալ Vocabolario degli Acca-
demici della Crusca. այս Բառարան Ճեմարանականացն Կռուսքայի, այլև զանազան մա-
տենագրութք, և քննողական ծանօթութիւնք, և կանոնադրութիւնք հնարեցան
և հնարին միշտ պերճացուցանել անվթար ուղղախօսութ զԼեզուն Թոսքանեան.
որով միձակեցաւ սա առ այլովք իտալացի բարբառովք համարել իբր գրոց բար-
բառ ։ Այսպէս և 'ի գաւառս Թոսքանայ նախամեծար է բարբառն Ֆիորէնցայի,
և Սիենայի, և արտաքոյ սց Հռոմէական. այս երեք բարբառք են միայն՝ յաձախե-
ցեալք 'ի գիրս, և յազնուական զրուցաբանութիւն աղաւաց և գիտնականաց. Թէ-
պէտ բազում են և առ սոսա մասնաւոր բառք և ոճք ընդունելեալք յընտանի խօ-
սակցութիւն, այլ ոչ նոյնպէս յատենախօսութիւն և 'ի պերճախօս գիրս ։ Ե. Այս ուր
ուրեք յիշատակեն յայլմ, կամ յայլում բառարանի՝ բառ ռամկական, կամ գեղջկական,
բառ գաւառական, ..., ..., ..., և այլն, չեն կամք խառնել 'ի
խուռն հաւաքել զնոս, կամ վաւերական գործել զնոսա հանուրց նց, այլ միայն նշանա-
կել, Թէ ուրանք 'ի նախնեաց կամ յարդի մատենագրաց 'ի կիր առեալ են զայնոսիկ ու-
րեք ուրեք յոճ ընտանեկան, կամ ծաղրական, և կամ 'ի կատակերգական տաղս. կամ
զի խառնեալ են այժմ այն բառք իբրև հինք, և գտանին միայն 'ի գաւառս ինչ,
և 'ի գիւղօրէս. կամ զի մասնաւոր քաղաքաց և եթ սեփական է կիրառութի նց. որպէս
ասելով սեռանել 'ի բառն Ancoi, կամ Ancuò, Anguria, Babbusco, Bacoco, Bader-
la, Barba, որ. Ca, Cocomero, Sipa, Tosa, և այլն ։ Քանզի որք անտարակուսաբար գիտութի
այսպիսի բառից՝ յորժամ է Թոսքանեան վայելչաբանութե և վայրապար, նոյնպէս
և ընդարձակական ստորեկութին՝ կարևոր և պիտանի ։ Զ. Ի սոսա 'ի բազմախառն հա-
ւաքմանս մեր ընտիր և անընտիր, հին և նոր բառից, յորոշելն իւրաքանչիւր նց
եղանակ ստացի (որք ստորագրեալ է և այլոց զգուշագոյն բառարանաց՝) զանազան
նշանս ։

նշանս ։ Քանզի զՀասարակ և զընտիր բառս ընկալեալս 'ի Ճեմարանէն Քռուս-
քայի՝ եդաք աննշան ։ Յառաջոյ Հին և խափանեալ բառից գտելոց ուրեք ուրեք
'ի մատեանս նախնեաց՝ եդաք զչակերտս ՛՛ ։ Առաջի նոր բառից նախադաղափա-
րաց, կամ ածանցելոց, որք ոչ գտանին 'ի Բառարանին Քռուսքայի, բայց այժմ
են 'ի կիրառութե 'ի գիրս արդեաց, կամ 'ի խօսս, եդաք զաստղանիշս * ։ Իսկ առա-
ջի նոր բառից գիտութեց և արՀեստից չեղև մեզ փոյթ նշանակել զնս ուրեք զաստ-
ղանիշ. իբր 'ի բազումս եդաք միայն զանուն մակացութեն կամ արՀեստին, յորս 'ի
կիր ածին. զոր օր. Բանաստեղծական, Իմաստասիրական, Ճարտասանական, ԱրՀեստական, Ջրա-
բաշխական, ևն ։ Իսկ առաջի բառից՝ որք վարին միայն առ 'ի ծաղր, առ 'ի նախա-
տինս, Հեգնօրէն, փաղաքշաբար, կամ ծածկաբանութբ, ևն, եդաք Բառ ծաղրական,
Նախատական, Հեգնական, Փաղաքշական, Ծածկաբանական, ևն ։ Այսպիսի նշանօք, կամ յայ-
տարարութբք կամեցաք որոշումն առնել իւրաքանչիւր բառից, սակայն եթէ 'ի
վրիպմանէ գրաշարիցն ուրեք ուրեք չիցեն այլընդայլոյ խառնակեալք, կամ 'ի բաց
թողեալք Հակառակ մերումս զգուշաւորութե ։

Դ. Ձայնս գոյական և ածական անուանց ոչ զանց արարաք նշանակել, ուր
պէտք իրացն պաՀանջէին զորոշումն նց. որպիսի են եղերեալքն 'ի e, որք երբեմն
արական են, կամ իգական, և կամ Հասարակ ։ Այլ զգոյական անուանս յանգեալս
'ի o, կամ 'ի a, իբր յայտնիս ամենայն՝ թողաք առանց նշանակելոյ զսեռսն. ուր յան-
գեալքն 'ի o են արական, իսկ յանգեալքն 'ի a իգական ։ Ե. Զշեշտս, և զբութս
եդաք խնամով 'ի վր իւրաքանչիւր բառից. մանաւանդ 'ի վր նմանաձայնից, ո-
րոց նշանակութի փոփոխի ըստ այլ և այլ եղանակի շեշտելոյ, կամ բթելոյ. զոր է տե-
սանել 'ի սոսա A'ncora, և Ancóra. Bália, և Balía. Béllico, և Bellíco. Calamíta,
և Calamità. Cánone, և Cannóne, ևն ։ Բայց եթէ ուրեք 'ի վր սովորական բառից
անմտադրութե տպագրութեն զանց է արարեալ նշանակել զշեշտսն, դիւրին է կրթ-
և արագամիտ վերծանողին մակաբերել. և զի իտալական բառք սովորաբար շեշ-
տին 'ի վերջընթեր վանկին ։ Զ. Իսկ քանզի ձայնաւորքս e, և i կրկնակի արտա-
սանին առ իտալացիս, թաւ և անթաւ, ըստ ամփոփելոյ կամ ընդարձակելոյ զշրթունս.
նոյնպէս և բաղաձայնս z Հնչի երկակի. մի սուր և խիստ իբրև զմեր ց. և երկ-
րորդ մեղմ և միջակ իբրև ձ, և ծ. և ըստ այլևայլ արտասանութե այսպիսի կրկնա-
ձայն բառից՝ այլայլին և նշանակութիք նց. յայն սակս ոչ զանց արարաք նշանակել
և զայսոսիկ. որպիսի են բառքս Belo, Pesca, Venti, Veglio, Se, Seno, Te,
Telo, Tema. և Gomito, Rogo, Torre, Volto, Voto. և Ammezzare, [illegible]
-ռէ, Ammezzare, [illegible]. Mezzo, ևն ։

Է. 'Ի բառարանիս ոչ գտցես զբազում բառս սկզբնաւորեալս ձայնաւորաւն i, որ
դնի իբր ունելի զs Հանդերձ այլով բաղաձայնիւ. զոր Ispirito, Ischerno, Ischer-
zo, Islacciare, ևն. զորս գտցես 'ի կարգի S տառին. զպատճառ որոյ տես 'ի գլխն
I, և 'ի բառն Isbaccaneggiare. Ը. Զառածս իտալացւոց, և զառակաւոր առա-
ցուածս բազում ուրեք եդաք մեկնօրէն ըստ իմաստիցն միայն՝ ըստ որոց 'ի կիր ածին,
և ոչ թարգմանաբար ըստ Հնչման բառիցն, խորշելով յերկայնութէ. թէպէտ ուրեք
ուրեք ըստ երկաքանչիւրոցն ևս կարգել ոչինչ դանդաղեցաք ։ Թ. Իսկ եթէ դէպ լիցի
ընթերցողաց արդի մատենից՝ խնդրել զբառս ինչ 'ի Բառարանիս, և գտանել
անդանօր զայլ նշանակութի օտար և տարբեր յայնմանէ՝ զոր կարգ բանի առաջի-
կայ գրոցն պաՀանջէ, աղաչեմք՝ մի վաղվաղել 'ի դատաւնիլ և 'ի պատուՀաս ե-
դելոցն իբր յայտնի վրիպակաց. զի (որպէս ազդեցաք վերագոյն՝) անՀնարին է զամ
տարբեր նշանակութիս բառից՝ մանաւանդ ըստ այժմու սովորութե և կիրառութե ամ-
փոփել 'ի բառարանի. թող զայն՝ զի գուցէ խնդրեալ բառքն իցեն գաւառական,
և ոչ թօսքանեան ։ Իսկ եթէ որոնեալ բառքն իցեն ածանցականք, կամ բաղադ-
րեալք և բարդք, յարմարոց նոցին դիւրին է իմաստասիրել զնշանակութիւն ։

Ժ. Զներկայս, զկատարեալս, զապառնիս, և զընդունելութիս բայից՝ որք ունին
ինչ

ինչ խոստումն 'ի կանոնաւոր խոնարհմանէ, ոչ ժամանեցաք հաւաքել և նշանա-
կել 'ի կարգի անդ իւրաքանչիւրոց՝ որպէս ըղձայաք, այլ լիով հաստուցանեմք զնոյն 'ի
յաջորդ Յաւելի անդ անկանոն բայից, որոց ծանօթութի պիտանի է 'ի կիրառութ:
ԺԳ. 'Ի դիւրել համբակաց և ռամկաց, կամ որոց չէին գիտակ հայ բարբառոյն՝ ըղ-
կիրառութի Բառարանիս, կամեցաք յօրինել զաս Եռալեզուեան, յարելով և ըղ-
տաճիկ բարբառ ըստ հասարակագոյն սովորութե ռամկին. բայց չեդաք առաջի ան-
սովոր՝ դժուարին կամ ուսումնական բառից, որոց տեղեկութի անկ է գիտնակա-
նաց և եթ. նոյնպէս չեդաք առաջի ամ զանազան նշանակութեց մի և նոյն բառի,
կամ առաջի ամ ածանցեալ անուանց. այլ սովորաբար նշանակեցաք առաջի հասա-
րակագոյն բառից. բազում ուրեք և եդաք զտաճկականն 'ի բացայայտութի և եթ
հայկականին, կամ առ դիւրագոյն իմացումն: ԺԴ. Ուր ուրեք ոչ գտանէր բառ
ինչ հայկական յատուկ և համեմատ՝ 'ի տպագրել հայ Բառարանին, աշխատութ
յանձն առաք ըստ ներելոյ այժմու սուղ ժամանակիս խուզել և դեգերել 'ի ձեռա-
գոյն ձեռագիր Բառարանին, (զորոյ յաջողեսցէ մեր զկատարումն և զտպագրու-
թի:) Այսպիսի են նոր բառքս Թերուժէ, հրետակ, հրետակաւոր, խլէնչ, գունդակ;
ձէթ, որորան; ճարտակ, Ճոպոպոտ, խաղոյ, եռակերլնեալ, եռակերլնոսն, ողանիծ, ծարճատակերթ,
կողկողէ, շարանք, մետաքս, ճեռանի; պեղանայ, զորիկ, եւն: Դարձեալ թէպէտ ոչ պա-
կասէին 'ի գիրս նախնեաց մերոց այլ և ս բազում որոշ անուանք տնկոց, ծառոց,
կենդանեաց, եւն. բայց քանզի կարօտանային այնպիսիքն երկար և հաստատ քննու-
թե 'ի ստուգութի հարազատ նշանակութեցն, 'ի ժամու հրաժարեցաք խորհրդով
յընդունելոյ զնս 'ի Բառարանիս, այլում պահել ժամանակի և տեղւոյ: Բայց
ուրանօր ոչ գտաք 'ի հայումս զբառ ինչ համեմատ, կամ փոխակաւ և մտացութե
ոչ եկն 'ի միտս, եդաք զիտալական բառն մեկնօրէն, կամ ստուգաբանելով. ու-
րեք ուրեք և ըստ պիտոյիցն պահանջելոյ ոչինչ խղճեցաք ընդունել ընտրանօք զբազմ
բառս բարդելոյ 'ի մերոց արդի լեզուագէտ մատենագրաց 'ի նիւթ ուսումնական.
և ուր հարկն առաւել բռնադատեաց՝ ոչ խորշեցաք և 'ի բարդութէ և յածանցմա-
նէ նոր բառից ըստ կանոնաց և ըստ ներքնոյ օրինաց հայկաբանեան բարբառոյս:
ԺԵ. Բայց յաւարտ ամի արժան է՝ մեզ խոստովան լինել մտադիւր, և վերծանո-
ղաց վկայել կարեկցաբար և խոհական մտօք՝ զդժոխումբեր դժուարութ, զի մի
տացեն զանհնարութ յօրինելոյ զԲառարան ամ մասամբք կատարեալ և ուղղա-
գոյն, մանաւանդ եթէ իցէ այն երկլեզուեան, թող թէ եռալեզուեան, կամ ա-
ռաւելն 'ի կազմութ: Քանզի 'ի սակս բնւրացցի պէսպիսութե, և խուռն կուտա-
կութե յօրինաւորաց նիւթոց 'ի նմա, անմարթ է գիտել զամ, մանր կշռել զամ,
մտադնել ամի, և գրել զամս հաւաստ և անսխալ հմտութե: Ո՞ր այնորիկ թէ-
պէտ յամ գրուածս աշխատասիրութիս դիւրին է պարսաւագիտացն Արիստարքոսի
և Զոյիլոսի յարձակիլ 'ի ստգտանս, ըստ յանպարտ կատարումն, բայց յաւէտ յըն-
դարձակ Բառարանս: Ակայ ասացելոցս ունիմք զպանծալի իտալական Բառա-
րան Ակադեմիային Քրուսքայի, և զգաղղիական Բառարան Ակադեմիային Փա-
րիզու. որք զամս բազումս ուղղագրել, և միշտ յաւելուածովք ճոխացուցեալ
յոլով անգամ 'ի տիպ արձանացան, և սակայն ոչ պակասին 'ի նո թերութիք. յո-
րոց 'ի վերջնումն յետ աշխատ լինելոյ յօրինախումբ Փարիզեան Ակադեմանեանց
իբր դար և կէս, տակաւին վերջին և կատարելագոյն կարծեցեալ տիպն 1762 ա-
մին՝ աղքատ է յոյժ և թերակատար. բայց 'ի մե այսր ամի երկոքին եւս ոչինչ
նուազ 'ի յարգի են, և պիտանիք 'ի կիրառութի: Այսմ անկն ունիմք պատահել և
մեք 'ի պարսաւանաց և 'ի կշտոց Լեզուասիրաց. զորոց զխերութի՝ զօգուտ՝ և
զփարթամութե մտաց՝ լխաձեռն թօշակ համարել մերոյս քրտանց, անխնայ ար-
կաք զանձինս յայս վաստակ դժուարաձեռն մերումն չափաւորութ. և արկանեմք
խնդութի յայլ ևս վաստակ ոչինչ նուազ տարժանելի ըստ զսոյն՝ հաստուցանել տե-
րամբ 'ի կատար զնկզնաւորել միւս եւս Բառարան 'ի Հայէ յԻտալական բարբառ:

[illegible]

[illegible]

- Sicurtà, - táde, [illegible] -- Sicurtà, - táde.

TAVOLA

Di alcuni Segni, ed Abbreviature, che occorrono in questo Dizionario.

- † significa ——— Voce antica.
- * ——— Voce moderna, o nuovamente aggiunta.
- -Sicurtà, -táde, &c. - Sicurtà, Sicur táde.
- ——— Addiettivo.
- ——— Infinito.
- ——— Irregolare.
- ——— Imperfetto.
- ——— Nome.
- ——— Futuro.
- ——— Proverbio.
- ——— Regge il dativo, &c.
- ——— Mascolino.
- ——— Pronunziato coll' e stretta, o aperta, coll' o stretto, o aperto.
- ——— Comparativo.
- ——— Verbo.
- ——— Voce forestiera.
- ——— Termine Anatomico.
- ——— Termine Astronomico.
- ——— Termine Teologico.
- ——— Voce Poetica.
- ——— Termine di Medicina.
- ——— Termine di Fisica.
- ——— Voce Francese.
- ——— Termine di Musica.
- ——— Termine Geometrico.
- ——— Termine Militare.
- ——— Termine Aritmetico.
- ——— Termine Filosofico.
- ——— Termine de' Giureconsulti.
- ——— Voce Latina.
- ——— Voce di Gergo.
- ——— Voce scherzevole.
- ——— Termine di Blasone.
- ——— Termine Rettorico.
- ——— Termine di Architettura.
- ——— Voce Greca.
- ——— Voce di scherno, o di disprezzo.
- ——— Termine Marinaresco.
- ——— Termine Pittoresco.
- ——— Termine Chirurgico.
- ——— Voce bassa.
- ——— Voce Metrica.
- ——— Termine Botanico.
- ——— Termine Vezzeggiativo.
- ——— Termine Grammatico.
- ——— Termine Chimico.
- ——— Termine de' Legisti.
- ——— Ablativo.
- ——— Superlativo.
- ——— Sustantivo.
- ——— Pronome.
- ——— Gerundio.
- ——— Impersonale.
- ——— Singolare.
- ——— Anomalo.

վտթ. նշանակէ	significa	Peggiorativo, o Avvilitivo.
ըղձ.	ըղձական.	Ottativo.
ընդուն.	ընդունելութիւն.	Participio.
ըստ այսմ նշ., կամ նշանակ.	ըստ այսմ նշանակութեան.	In questo significato.
իգ.	իգական.	Femminino.
լատ. կամ լտ.	լատիններէն, կամ լատին.	In Latino, o Latino.
կտր.	կատարեալ.	Perfetto.
կր.	կրաւորական.	Passivo.
հայց.	հայցական.	Accusativo.
հաս., կամ հ.	հասարակ.	Comune.
հեգնօրէն.		Ironicamente.
հրամ.	հրամայական.	Imperativo.
յ. կամ յայնակր.	յայնակրական.	Neutro passivo.
մ., կամ մէյ.	մակբայ.	Avverbio.
մ., գեր.	մակբայ գերադրական.	Avverbio superlativo.
մջ., կամ միջարկ.	միջարկութիւն.	Interjezione.
յաճախ, կամ յճխ.	յաճախական.	Aumentativo, o Accrescitivo.
յարաբեր.	յարաբերական.	Relativo.
յոգ., կամ յգ.	յոգնակի, կամ յոգնական.	Plurale.
նախադր., կամ նխդր. կամ նխ.	նախադրութիւն.	Preposizione.
ներգործ., կամ ներգ., կամ ն.	ներգործական.	Attivo.
ներկ.	ներկայ.	Presente.
նու. կամ նուազ.	նուազական.	Diminutivo.
շղ. կամ շաղ. կամ շղկպ.	շաղկապ.	Congiunzione.
ոճ ռամկ.	ոճ ռամկական.	Modo basso.
չ. կամ չէզ.	չէզոք.	Neutro.
ռամկ. կամ ռմկ.	ռամկական, կամ ռամկօրէն.	Volgare, o Volgarmente.
սահմ., կամ սհմ.	սահմանական.	Indicativo.
սաստկ.	սաստկական.	Aumentativo, o Accrescitivo.
սեռ.	սեռական.	Genitivo.
ստոր.	ստորադասական.	Congiuntivo, o Soggiuntivo.
Տ. կամ տ.	Տես, կամ տես.	Vedi.
տր., կամ տրա.	տրական.	Dativo.
փոխաբ., կամ փխբ.	փոխաբերութիւն.	Metaforicamente.

ԱՂԻՒՍԱԿ ԽՈՆԱՐՀՄԱՆ

Երկուց օժանդակ անկանոն բայից Avere, և Essere, և Երից կանոնաւոր բայից Amare, Temere, և Sentire ըստ պարզ ժամանակաց և եթ.

'Ի պէտս գտանելոյ հնչմունս զոր բայս 'ի Բառարանիս:

AVÉRE.	ÉSSERE.	AMÁRE.	TEMÉRE.	SENTÍRE.
Սահմանական. ներկայ.	Սահմանական. ներկայ.	Սահմանական. ներկայ.	Սահմանական. ներկայ.	Սահմանական. ներկայ.
Hò. (1) Ունիմ.	Sóno. Եմ.	Ámo. Սիրեմ.	Témo. Երկնչիմ.	Sénto. Լսեմ.
Hái. Ունիս.	Séi, se', se. Ես.	Ámi. Սիրես.	Témi. Երկնչիս.	Sénti. Լսես.
Hà. Ունի.	E'. (14) Է.	Áma. Սիրէ.	Téme. Երկնչի.	Sénte. Լսէ.
Abbiámo.(2) Ունիմք.	Siámo. (15) Եմք.	Aimiámo. Սիրեմք.	Temiámo. Երկնչիմք.	Sentiámo. Լսեմք.
Avéte. Ունիք.	Siéte. Էք.	Amáte. Սիրէք.	Teméte. Երկնչիք.	Sentíte. Լսէք.
Hánno. Ունին.	Sóno. (16) Են.	Ámano. Սիրեն.	Témono. Երկնչին.	Séntono. Լսեն.
Անկատար.	Անկատար.	Անկատար.	Անկատար.	Անկատար.
Avéva, կամ Avéa.(3) Ունէի.	Éra. (17) Էի.	Amáva. (29) Սիրէի.	Teméva. (30) Երկնչէի.	Sentíva. Լսէի.
Avévi. Ունէիր.	Éri. Էիր.	Amávi. Սիրէիր.	Temévi. Երկնչէիր.	Sentívi. Լսէիր.
Avéva, կամ Avéa. Ունէր.	Éra. Էր.	Amáva. Սիրէր.	Teméva. Երկնչէր.	Sentíva. Լսէր.
Avevámo.(4) Ունէաք.	Eravámo. Էաք.	Amavámo. Սիրէաք.	Temevámo. Երկնչէաք.	Sentivámo. Լսէաք.
Avevàte,(5) Ունէիք.	Eraváte. Էիք.	Amaváte. Սիրէիք.	Temeváte. Երկնչէիք.	Sentiváte. Լսէիք.
Avévano, կամ Avéano. Ունէին.	Érano. Էին.	Amávano. Սիրէին.	Temévano. Երկնչէին.	Sentívano. Լսէին.

Կարգ

կամ ունիցի ․ Ունիցիք , կամ ունիցէք ․ Ունիցին , կամ ունիցին ․ (որք են ներկայն հրամայականին , կամ ստորադասականին ։) և Ave , կամ Have փոխ Ha ին , այ Ունի ։ Նմանք յարգի մատենագրաց 'ի բաց ձգեն զտառն h 'ի չորեցունց աստի ho, hai, ha, և hanno, և փոխանակ դնեն շեշտ և զբութ 'ի վերայ այսպէս ò, ái, à, և ánno. (2) 'Ի տաղաչափութ. այլև յարձակ բանս գոյ Avemo փոխ Abbiamo ին ։ 'Ի Փիորենցայ յընտանի զրոյցս լսի Ate փոխ Avete ին ․ նոյնպէս և Aviamo փոխ Abbiamo ին , բայց են խորշելի , թէպէտ յետինն այ Aviamo գտանի առ Կռիւշենոսի ։ (3) io, կամ colui avea, և coloro aveano 'ի կիր առնին ոչ միայն 'ի տաղաչափութ., այլև յարձակ բանս ։ Բանաստեղծք առնեն եւս Avia, փոխ Avea ին ․ զնոյն առնեն և յայլ բայս յանկատարն սահմանականին , այ Solia, են ։ նոյնպէս առնեն և Avei փոխ Avevi ին ։ Յընտանի զրոյցս և 'ի դրուածս ասի և io Avevo յորոշելոյ երր. դիմին colui Aveva. բայց ոչ յատենախօսութիւս ։ (4) Ոմանք չեչաեն Avévamo փոխանակ չեչաելոյ Avevámo. բայց ոչ 'ի դէպ ։ Նախնիք առէին Avavamo, Avavate. և եւս Avieno փոխ Avevano ին , բայց այժմ իբրև խորթ խափանեալ են ։ (5) Ոմանք եւս առեն voi Avevi փոխ Avevate ին , բայց խորթ է ։ (6) Փոխանակ կատարելոյն Ebbi 'ի կիր առէ Տանդէ Ei. Ռամկական է առելն Avessimo; կամ Ebbimo, փոխ Avemmo ին ։ (7) Ոմանք յընտանի խօսակցութ. առեն Avesti փոխ առելոյ Aveste. (8) Averò, Averái, Averà; Averémo, Averéte, Averánno չեն ընտիր , այլ գռեհկական և զգուշալի ։ Նախնիք առացին Avrée փոխ Avrò ին , և Avráe փոխ Avrà ին ։ 'Ի տաղաչափութիւս գոն և Arò, Arái, են ․ բայց են անհեթեթ ։ (9) Յոճ ընտանի , կամ յաւէտ գռեհկական ասի Avessi փոխ Avesse ին , և Avesti փոխ Aveste ին ։ (10) Առ հին բանաստեղծս գտանի Avéssemo փոխ Avéssimo ին , բայց է խորշելի ։ (11) Averei, Averesti, Averebbe; Averemmo, Avereste, Averébbero են զգուշալի վրիպակք գռեհկականք ։ 'Ի տաղաչափութ. ասի io, կամ colui Avria, կամ Avre' փոխ Avrei ին , և Avrebbe ին ․ և Arei փոխանակ Avrei ին , և Avriano, կամ Avriéno փոխ Avrébbero ին ։ (12) Ոմանք առեն Che io abbi, փոխ առելոյ Che io abbia. և Che coloro ábbino, փոխ առելոյ che coloro abbiano, բայց են գեղջկական վրիպակք ։ (13) Առ Տանդեայ գտանի Aja, կամ Haja փոխ colui abbia. (14) 'Ի Փիորենցա ասի երբեմն éne փոխանակ առելոյ è, մանաւանդ յորժամ յառէ որ 'ի պտղականի հարցմանն եղելոյ առ նա ։ Գտանի և առ հին մատենագիրս ։ Առ Տանդեայ գոյ և ée. (15) Առ նախնիս 'յարձակ և 'ի տաղաչափական բանս գոյ Semo փոխ Siamo ին ․ բայց այժմ խափանեալ է ։ Իսկ ռամիկքն Թոսքանայ փոխ Siamo ին առեն Siáno չեչաեալ յերկր. վանկին ․ այ և Siate փոխ Siete ին ։ Բայց 'ի գիրս գոյ Sete փոխանակ Siete ին ։ (16) Յաճախ է առ նախնիս Enno փոխ Sono ին ․ այլ այժմ ոչ եւս 'ի կիր առնի 'ի Թոսքանա , բայց սակայն առ գիւղականս և են ։ (17) Սովորաբար և յընտանի խօսս և 'ի դրուածս ասի io Ero փոխ Era ին ․ և noi Erámo փոխ Eravámo ին , և voi Eri փոխ Erávate ին ․ բայց 'ի գիրս և 'ի հրապարակախօսութ. զգուշալի է ։ Նախնիք փոխանակ առելոյ Eravámo, eraváte, առէին Savamo, savate. Ոմանք եւս չեչաեն Erávamo, և Éramo, և Erávate. բայց խորշելի է ։ (18) Fusti, և Fuste թէպէտ գտանին առ նախնիս փոխ Fosti ին , և Foste ին , բայց պախարակելի են ։ (19) Բանաստեղծք առեն եւս Fue փոխանակ Fù ին ։ (20) Պարսաւելի է եւս առել Fossimo փոխ Fummo ին ․ զի Fossimo է ներկայ կորուսեալն ըղձականին ։ (21) Տաղաչափք յոլովակի առեն Furo փոխ Furono ին ․ բայց գոյ և 'յարձակ դրուածս ։ Ոմանք 'ի հնոց առեն եւս Foro, Funno. (22) Առել Serò, serai, serà, են , փոխ Sarò, sarai, sarà, են , է յայտնի վրիպակ ։ Հին բանաստեղծք փոխ Sarò ին առեն Saróe. և փոխ Sarà ին առեն Saráe. Իսկ Fia և Fie փոխ Sarà ին , և Fieno փոխ Saranno ին 'ի կիր առնին առաւել 'ի տաղաչափութ. ․ սակայն վայելեն և 'յարձակ յօրինուածս ըստ նմանութ. Պոքքաչչեայ ։ (23) Նախնիք եթէ յոտանաւորս , և եթէ յարձակ բանս գրեն Fussi, և Fusse փոխ գրելոյ Fossi, և Fosse. նոյնպէս և Fussimo, Fuste, Fussero. զնոյն առնեն երբեմն և արդիք , յաւէտ յոտանաւորս ։ Ոմանք 'ի քերթողականաց դնեն զայս խտիր , թէ յըղձական եղանակի' ասի tu fossi. իսկ 'ի ստորադասական եղանակի' tu fosti. բայց այս որոշումն թուի վայրապար ։ այլք եւս եթէ յըղձականին , և եթէ 'ի ստորադասականին առեն Fosti. (24) Յոճ ընտանեկան ասի եւս Fóssino, և Fósseno. (25) Saría առաւել 'ի կիր առնի վայելչաբար փոխանակ Sarebbe ին ․ նոյնպէս և Sariano, կամ Sarieno փոխ Sarébbono ին ։ Բանաստեղծք առեն Fora փոխ Sarei ին , և Sarebbe ին ․ գոյ և Fórano փոխ Sarebbono ին ։ Գտանի և Serieno փոխ Sarieno ին , բայց ոչ առ ընտիր մատենագիրս ։ (26) Յընտանի դրուածս ասի Saressi փոխ Sareste ին , որպ ասի Eri փոխ Eravate ին ։ այլ Saressimo փոխանակ Saremmo ին' խորթ է ։

(27) Che tu sii է կանոնաւոր , բայց դժուարալուր , դէթ առ բանաստեղծս , որք մատչին 'ի կիր առնուլ Sia. Պարսաւել Sii փոխ 'ի Sie, մանաւանդ յորժամ զկնի իւր կից ունիցի զդերանուանս ․ այ Sieti assai ․ այ Շատ լիցի քեզ ․ կամ շատ եղիցի քեզ ։ Առել Siano փոխ Sieno ին խոտէ Պուոմմատթէի իբր հակառակ ընտրելագոյն մատենագրաց ․ բայց ոչ մերժէ Քոնթիչելլի օրինակ բերեալ զարդի հռչակաւոր մատենագիրս ։ Բայց չասի երբեք siino. (28) Ընդունելութիւն Essere ին գոն ուրեք գոն առ նախնիս , Essente, Essúto, կամ Issúto. բայց այժմ իսպառ խափանեալ են ։ Պոքքաչչիօ 'ի կիր առնու Suto. Եղեալ ․ Լեալ ․ այլ այժմ իւր յատուկ ընդունելութիւն համարի Stato, որ է ընդունելութիւն բայիս Stare. Լաւ եւս է Essendo, քան Sendo. (29) Յոճ ընտանեկան և ռամկական 'ի դէմս ասի io Amávo, io Temévo, io Sentívo. (զնոյն խմս և յայլ ամ բայս' որ ընդ սոքօք ․) այլ յոճ ընտիր և 'ի տաղաչափութ. ստոյգ է և զգուշալի ։ (30) Յանկատարին սահմանականին փոխ առելոյ Temeva, Leggeva, և Sentíva, մարթ է եւս առել Temea, Leggea, Sentía. և փոխ առելոյ Temevano, Leggevano, և Sentivano, մարթ է եւս առել Temeano, Leggeano, և Sentiano. (31) Յերկրորդ լծորդութ. Temere, վերջաւորութ. կատարելոյ սահմանականին 'ի étti, étte, և éttero յաճախեալ է առ Թոսքանացիս քան առաւել քան վերջաւորութիւն 'ի éi, è, և érono. (32) Ոմանք զառաջին դէմս Sentii, փոխ գրելոյ կրկնակ ձայնաւորօք ii, գրեն երկար ինիւ Sentj. Իսկ Տանդէ գրէ Sentì. (33) Առաջին դէմս յոգնականին լինելի է Amammo, Tememmo, Leggemmo, և Sentimmo, (նոյնպէս և յամ բայս որ ընդ սոքօք ․) և ոչ Amassimo, Temessimo, Leggessimo, կամ Lessimo, և Sentissimo, որպէս լսի 'ի գաւառս ինչ ․ զի սք են ներկայ կատարեալն ըղձականին ։ Նոյնպէս և դէմս յոգ" ասի Amárono, (առ բանաստ" Amaro,) այլ ոչ Amórono, կամ Amoro. որք են

են զեղչականն վերպականք։ (34) Ոմանք գրեն և առեն Amarò, Amaréi, ևն. այլ են անհեթեթ վերպականք ռամկաց։ (35) Ոմանք փխն առելոյ Amássero, ևն, առեն Amássono, Teméssono, Sentíssono, և ոչ յանդգնաբար։ Այլ առելն Amássino, Teméssino, Sentíssino չէ գովելի։ (36) Բանաստեղծական է ու֊ սելն Amarei, amaresti, ևն. փխն առելոյ Amerei, ևն։ Բանաստեղծք զոր դնեն գրեն ևս Amere', Temere', Sentire'. և Ameria, Temeria, Sentiria. (37) Նոյնպէս և 'ի գ դէմս առ բանաստեղծս գտանի և Ameria, Temeria, և Sentiria. բայց առելն Amere', Temere' և Sentire', 'ի կեր ամենայն ճշմարտական և առողջեն։ (38) Ոմանք առեն վերպական Amerebbamo, Temerebbamo, ևն. կամ Ameressimo, Temeressimo, ևն, փխն առելոյ Ameremmo, Temeremmo, ևն։ Նոյնպէս չէ պարտ յանձն առնել Ameria, կամ Ameriano, ևն, փխն առելոյ Amerebbe, և Amerebbero.

ՆԱԽԱՇԱՒԻՂ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՔ

Անկանոն Բայից Խոնարհական Եղանակի։

ա. Ստացական եղանակի յզգիւն, խոնարհին են մի֊ այն երեք կանոնաւոր Լծորդութիւնք։ Առա֊ ջինն յանգի յանդերձականն 'ի áre երկայն, որպէս Amá- re. երկրորդն երկրորդ 'ի ére երկայն. որպէս Temére. և երրորդն յանգի 'ի íre երկայն. որպէս Sentíre. իսկ յան֊ գեալքն 'ի ere սուղ, որպէս Léggere, ևն, համարին 'ի բազմաց իբր անկանոն. բայց անկանոնին ընդ բ Լծորդութեամբ. զորոց ասեն սակայն 'ի ծ ծանօթութեան։

բ. Առաջին Լծորդութեան երկուքեալ 'ի are և ըստ այժմու կարգին ա զնոյն. ունին միայն 4 անկանոնս, որք են Stare, Dare, Fare, և Andare, և ամենեցեալ ըն֊ դեն։ Այլ դիտելի է, զի բայք երկուքեալ 'ի care, և 'ի gare թէպէտ են կանոնաւորք ա ա Լծորդու֊ թեան, բայց ունին խառնութիւն ինչ երևելի. զի 'ի ժամս և 'ի դէմս ինչ իւրեանց ընդդէմին զատուն h զինի առաջին c, կամ g. յանեղ ձայնաւորաց i, և e. որով ա իրաց ինչ լինին անկանոն. յորոց զեր֊ կու բայս Giuocáre, և Pagáre 'ի դէպ համարիմք ներածանել առանձին յօրինակ՝ ա այնց ժամաց և դէ֊ մաց, յորս մտանէ սատն h, զորս առ 'ի որոշել դնեմք բաղդատիր։

GIUOCÁRE. ԽԱՂԱԼ.

Սահմանական ներկայ. խաղամ, ևն. GIUOCO, giuochi, GIUOCA; giuochiamo, GIUOCATE, GIUOCANO.

ապառնի պարզ, կամ անկատար. խաղացից, ևն. Giuocherò, giuocherai, giuocherà; giuocheremo, giuocherete, giuocheranno.

Հրամայական. խաղա, ևն. GIUOCA, giuochi; giuochiamo, GIUOCATE, giuóchino.

Ըղձական անկատար. խաղայի արդեօք ևն. Giuocherei, giuocheresti, giuocherebbe; giuocheremmo, giuochereste, giuocherébbono.

Ստորադասական ներկայ. Եթէ խաղայցեմ. Che giuochi, giuochi, giuochi; giuochiamo, giuochiate, giuóchino.

Ըստ այսմ և Բայք յանգեալք 'ի gáre ընդդունին զh 'ի նոյն ժամանակս, և 'ի նոյն դէմս. որ,

PAGÁRE. ՎՃԱՐԵԼ.

Սահմանական. ներկայ. Վճարեմ, ևն. PAGO, paghi, PAGA; paghiamo, PAGATE, PAGANO.

ապառնի պարզ. կամ անկատար. Վճարեցից. ևն. Pagherò, ևն. որպէս զGiuocherò, ևն։

Հրամայական. Վճարեա, ևն. PAGA, paghi; paghiamo, PAGATE, pághino.

Ըղձական անկատար. Վճարէի արդեօք, ևն. Pagherei, pagheresti, ևն, որպէս զGiuocherei, ևն։

ստորադասական ներկայ. Եթէ Վճարիցեմ, ևն. Che paghi, ևն, որպէս զGiuochi, ևն։

գ. Երկրորդ Լծորդութիւն 'ի ere ունի միայն իբր 20 կանոնաւոր բայս համեմատ ամենեցունց ընդդէմ. իսկ այլ ամ բայք երկուքեալք 'ի ere, են անկանոն։

դ. Երկրորդ Լծորդութեան՝ բայք ինչ որք ընդդէմն ունին զձայնաւորս c, այլև բաղաձայնեալք cq, 'ի ժամս և 'ի դէմս ինչ կրկնեն զնոյն բաղաձայն c. և ևս 'ի կատարեալն սահմանականին յառաջին և յերրորդ դէմս եզակիսին, և յերրորդն յոգնականին առ֊ նուն զատուն զ զինի cին. որ են բայքս Piacere, Giacere, Tacere, Compiacere, Soggiacere, ևն. որպէս անեցեալ 'ի յաջորդ Ցանկի 'ի խոնարհման անկ֊ բայիցն Piacere, և Tacere.

ե. Բայք ինչ որք ա ա Լծորդութեան, յորս զատուն բաղաձայնն l, և բաղաձայնեալքն յայնցանէ, որ Valere, Dolere, ևն, 'ի կատարեալն սահմանականին կազմին՝ փոփոխելով ere 'ի si, կամ se, յեզականնե֊ րուն 'ի յոգնականն 'ի sero. որ Valsi, Զօրեցի. valse, զօրեաց. válsero, զօրեցին։ և Dolsi, Ցա֊ ւեցայ. dolse, ցաւեցաւ. dólsero, ցաւեցան։

զ. Երրորդ Լծորդութեան երկուքեալ 'ի ire ունի իբր 12 կանոնաւոր բայս զորս ա ամենեցունց խոնարհից. իսկ մնացեալքն են անկանոն։ Յայսմ Լծորդութեան բազմաց պատճառաւ կանոնաւորաց, և բաց 'ի բայիցս Dire, Morire, Salire, Udire, Venire, և Uscire համեմատ ամենեցունց խոնարհից, այլ ամ մնացեալ բայք յոգնութիւն՝ 'ի ներկայն սահմանականին եզ֊ գերին 'ի isco, և են անկանոնք և պակասաւորք. որ են բայքս Abborrire, Adempire, Ambire, Apparire, Applaudire, Abbellire, Abolire, Aderire, Aggradire, Alleggerire, Ammollire, Annerire, Annichilire, Arguire, Arricchire, Avvilire, Colorire, Digerire, Eseguire, Favorire, Fiorire, Guarire, Imbrunire, Languire, Mentire, Ordire, Perire, Punire, Rapire, Riferire, Riverire, Sofferire, Scolpire, Tradire, Ubbidire, և այլ անթուք։ Այդ՝ անկանոնութիւն սոյն գտանի յե֊ րեսին դէմս եզակիսին, և յերրորդ դէմն յոգնա֊ կանի սահմանական և ստորադասական ներկայից, որով և 'ի հրամայականին։ Իսկ յայլ ամ ժամս այս֊ պիսի բայք են կանոնաւոր ա գ Լծորդութեան, որոց անցեալ որոշեալն. որ կատարեալն երկուքեալ 'ի ii, և անցեալ ընդունելութեան 'ի ito. Ցուցանեմ խոնարհ֊ ման այսպիսի բայից՝ դնելով զբայս Ardire. Իշխել. կամ համարձակել, յայն ժամս և դէմս, յորս խոտորի 'ի կանոնաւոր խոնարհմանէ. զպակասաւոր դէմսն նշանակեմք գծիւ ——։

սահմ. ներկ. եզ. խիզախեմ. Ardisco, ardisci, ardisce;
յոգ. ——, * ardite, ardíscono.
հրամ. եզ. Ardisci, ardisca;
յոգ. ——, ardite, ardíscano.
ստոր. ներկ. եզ. Che Ardisca, ardisca, ardisca;
յոգ. ——, ——, ardíscano.

Է. * Վն երկրորդ դիմի յոգնականին 'ի սահմանականն ներկայն՝ աղգ առնէ փեռուէթթի քերական, լեթէ ոչ գտանի (առնէ) այս դէմ 'ի Պետրարկանութե Պուօմմաթթեայ, բայց այժմ յաւուրս մեր ընկալեալ է 'ի գիրս և 'ի խօսս. ուստի և ասի. voi mi FAVORITE, non mi CAPITE, mi AVVILITE, եւն.

Ը. Այսպիսի պակասաւոր բայք եթէ ունին զայլ նոյնաձայն բայս, որք ոչ յանգին 'ի isco, զպակասութի այլոց ժամանակաց խերեանց լնուն 'ի նոցէ. որպիսի են նոյնաձայն բայքս Nutrisco, և Nutro. Abborrisco, և Abborro. Offerisco, և Offro. Profferisco, և Proffero. Ferisco, և Fero. Inghiottisco, և Inghiotto, եւն. Այլ և 'ի յոգնականն ներկայի սահմանականին՝ ա դէմ եղերի 'ի iamo. ուստի ասի Nutriamo, Offeriamo, Inghiottiamo, եւն։ Իսկ եթէ չունին զայլ նոյնաձայն բայս, յայնժամ զպակասութի խերեանց լնուն յայլ համանշանական բայից. կամ բաղդ բառիւք բացատրելի խօսսուն. որպէս են բայքս Fiorisco, Ambisco, Gioisco, Avvilisco, Chiarisco, Impallidisco, եւն. յորս ասել չէ մարթ ասել Fioriamo, Ambiamo, Avviliamo, Giojamo, Chiariamo, եւն։ Այս երկրորդ աղգ բայից որք չունին զերկրորդ միջնութիւն 'ի ներկայն սահմանականին՝ յաւելու է յայժմ Ք զաւակին։ Դարձեալ՝ թէպէտ մարթ է ասել Nutriamo, բայց ոչ Nutrischiamo, եւն։

Թ. Յայսպիսի բայս՝ եղանի Բ դէմն ներկայի ստորադասականին մարթ եղերել և 'ի i. որ Che tu Impedischi, Nutrischi, եւն. (զնոյն խնմ նաև յայլ ամ բայս.) յորժամ այսպիսի եղերածն ոչ շփոթ առնիցէ Ը Բ դիմի ներկայի սահմանականին. որպէս է տեսանել և 'ի բայս Conoscere, որ 'ի սահմանականն լինի tu Conosci. և 'ի ստորադասականին ներկայն che tu conosca, կամ conoschi. և 'ի բայն Sapere, 'ի սահմանականն tu Sai. և 'ի ստորադասականն che tu Sappia, կամ Sappi, եւն։

Ժ. Անկանոնութե բայից յանգելոց 'ի ere սուղ՝ առաւել լինի 'ի կատարեալ ժամէ ներկայի սահմանականին, և յանցեալ ընդունելութե նոյ։ Բայց առ դիւրագոյն ծանօթութի նոյ գիտելի է, զի զեթէ յամ կատարելս՝ անկանոնութիւն երեւի միայն յերեսին դէմս այսր ժամի. որ յառաջին և յերրորդ դէմս եզականին. և յերրորդ դէմն յոգնականին. իսկ այլ երկերին դէմք նոյն ժամին, որպ և միւսեւ ժամք՝ են ամենեքին կանոնաւոր Ը Բ լծորդաւն. որ կատարեալն բային Léggere, Ընթեռնուլ. լինի LESSI, leggesti, LESSE; leggemmo, leggeste, LESSERO. և կատարեալն բային Vívere, Կեալ. լինի VISSI, vivesti, VISSE; vivemmo, viveste, VISSERO. և կատարեալն բային Rómpere, Խորտակել. լինի RUPPI, rompesti, RUPPE; rompemmo, rompeste, RUPPERO.

Յորս տեսանի, զի յերզականին՝ ա դէմն եղերի 'ի i, և Գ դէմն 'ի e. իսկ 'ի յոգնականին՝ Գ դէմն եղերի 'ի ero. Այլ Բ դիմացն զա դէմն եզականին, զերբու գտանին միացեալ երկու անկանոն երրորդ դէմքն. փոխելով զi 'ի e, և 'ի ero. որ Lessi, lesse, léssero. Vissi, visse, víssero. Ruppi, ruppe, rúppero. Conobbi, conobbe, conóbbero. Seppi, seppe, séppero, եւն։

ԺԱ. Բայց առ 'ի մերձենալ Ը խնդր նաև զայս անկանոնութի կատարեալ ժամի սահմանականին Ը կանոնս ինչ, գիտելի է, զի մեծագոյն մասն այսց անկանոն բայից՝ յաւարտել դէմսն եղերին 'ի si, se, և sero. Եւ նախ՝ եթէ յուղղոյ օրն 'ի սահմանականի ներկայն ունին զբաղաձայնս d, nd, կամ g պարզ. նք փոխին 'ի s. որպ Rido փոխի 'ի risi. և Rispondo 'ի risposi. և Pungo 'ի punsi. բայց 'ի բայիցս Crédere, Cédere, Véndere, Réndere, Spléndere, Féndere, և Péndere. որք 'ի կատարեալն լինին Credei, Cedei, Vendei, Rendei, եւն. թէ պէտ ունիք առնն եւ Resi.

Երկրորդ՝ եթէ 'ի սահմանականն յուղղոյ օրն ունին gg, v, կամ t, այս բաղաձայնք փոխին 'ի ss. որպ Léggo փոխի 'ի lessi. Scrívo 'ի scrissi. Scuóto 'ի scossi. բաց 'ի բայիցս Ricévere, որ 'ի կատարեալն ունի ricevei, կամ ricevetti. և Pióvere, որ ունի piovvi. և Bévere. որ ունի bevvi.

Անկանոն են և այլ բազմ բայք որք ոչ փոխին ըստ կանոնաց. որպ Vedére առնէ vidi; Tenére, tenni; Conóscere, conobbi; Rómpere, ruppi; և Náscere, Nuócere, Tacére, Giacére, Piacére առնեն nacqui, nocqui, tacqui, giacqui, piacqui.

ԺԲ. Կոյսակեա եւ մն անցեալ ընդունելութեց այսպիսի անկանոն բայից եղերելոց յանկերելոյն 'ի ere սուղ՝ դժուարին է առանձինն կանոնս հաստատականս տալոյ բացատրութե. այլ 'ի դէպ և կարելոր համարիմք հաւաքել զնոյն ըն կարգի 'ի մի Ցանկ Այբուբենական, նշանակել զամ խոտորմունս նց 'ի կատարեալ ժամին և յընդունելութեն. և առ 'ի ամբողջ ունելոյ զամ 'ի մի միայն Ցանկ, կարգեսցէ Ը նմա, նաև զանկանոն կամ զպարսաւելի բայս առ հասարակ երից լծորդութեանց եւս, նշանակել զանկանոնութի խորաքանչիւր նց. 'ի բաց թողեալ միայն զբայս եղերեալս 'ի care, և 'ի gare. եւ և զբազմ բայս Դ լծորդութե յանգեալս 'ի ներկայն սահմանականին 'ի isco. չունս համարեալ զաւանդեալս. մեր մն նց 'ի ծանօթութեան Է, Ը, Է, Է, Թ։

ՑԱՆԿ ԱՅԲՈՒԲԵՆԱԿԱՆ

Անկանոն Բայից Իտալական Լեզուի:

CATALOGO ALFABETICO

De' Verbi Irregolari della Lingua Italiana.

A.

ABbáttere. կործանել: Տես Battere.
Accadére. Պատահիլ: տես Cadere. Վարի որդ գի-մադրութիւ, և ըմբռնի կանկան բայիքն Essere.
Accéndere. Վառել. լուցանել: սահմանական ներկայ. Accendo, եւն: անցեալ անուրեր. եւ կատարեալ. Accesi, accendesti, accese; accendemmo, (և ոչ accesimo.) accendeste, accésero. ընդունելութի. Acceso.
Accígnersi. Զարդարուիլ. Տես Cignere.
Accógliere. Ընդունել. Ժողովել: Տես Cogliere.
Accórgersi. Զգալ. իմանալ: սահմ. ներկ. M' accorgo, եւն: կտր. M' accorsi, m' accorgesti, m' accorse; m' accorgemmo, m' accorgeste, m' accórsero. ապառնի. M' accorgerò, եւն: ընդուն. Accorto. դերբ. Accorgendomi. Այս բայ է փոխադարձ. և ընդունի իւր օժանդակ զկանական բայն Essere. Ծանիր ևս, զի 'ի accorsi, accorse, և accorsero, զծայնաւորն o այսինքն է արտասանել անփակ. զի յարտասանելն փակ, են անցեալ ժամք բայիս Accórrere. Ընթանալ.
Accórrere. Ընթանալ: Տես Correre.
Accréscere. Աճել: Տես Crescere.
Adémpiere, կամ Adempíre. Լնուլ: Տես Empiere.
Addúrre. Ածել. բերել: Տես Condurre.
Affiggere. Հաստատել. բևեռել, եւն: Տ. Figgere.
Affliggere. Տառապեցուցանել. նեղել: սահմ. ներկ. Affliggo, affliggi, եւն: կտր. Afflissi, affliggesti, afflisse; affliggemmo, affliggeste, afflíssero. ընդուն. Afflitto.
Aggiúgnere. Յաւելուլ: Տես Giungere.
Álgere. Ցրտանալ. սառչիլ: կտր. Alsi. ունի սոյն ժամ:
Allúdere. Ակնարկել իմն բանիւ: կտր. Allusi, եւն: ընդուն. Alluso.
Amméttere. Ընդունիլ: Տես Mettere.
Ancídere. Սպանանել: սահմ ներկ. Ancido. կտր. Ancisi. ապառնի. Anciderò. ընդուն. Anciso.
Andáre. Գնալ: սահմ ներկ. Vo, կամ Vado, vai, va; andiamo, andate, vanno. անկտր. Andava, եւն. որպէս Amare. կտր. Andai, andasti, andò; andammo, andaste, andárono. ապ. Andrò, andrai, andrà; andremo, andrete, andranno. Իսկ ասելն Anderò, եւն. և Anderemo, եւն. ընդ այնմ չափ ընդունի: հրամ. Va, vada; andiamo, andate, vádano. ստոր. Che vada, vada, կամ vadi, vada; andiamo, andiate, vádano. ըղձ. ներկ. կտր. Andassi, եւն: ներկ. անկտր. Andrei, եւն. (և ոչ Anderei, եւն:) ընդուն. Andato. դերբ. Andando.
Ángere. Նեղել. Ունի միայն Ange. Նեղէ:
Antivedére. Նախատեսանել: Տես Vedere.
Apparére, և Apparíre. Երեւել: Առաջ և սորա նախ-

A.

կայք և հրամայականն բայիս Apparere լինին իբր օրի-նակի Parere իսկ. բայց միայն է դէմն յոգնական-նի սահմանականին, և հրամայականի լինի Apparite, և ոչ Apparete. ընդուն" լինի Apparso. այլ ժամքն լինին իբր Apparire իսկ, որ է Գ լծորդութեան, և եղելոյ 'ի isco. որ խոնարհի այսպէս. սահմ. ներկ. Apparisco, կամ Appajo, apparisci, կամ appari, apparisce, կամ appare; appariamo, apparite, appaííscono, կամ appájono. կտր. io Apparvi, կամ apparii, (միայն և apparsi,) colui apparve; coloro appárvero. ապ. Apparirò. ստոր. ներկ. io, tu, colui Apparisca, կամ appaja. coloro appáriscano, կամ appájano. Համակամ ժամքն են կանոնաւոր: ընդուն. Apparito, կամ Apparso. Ըստ այսց կանոնաց խոնարհին և Disparere, և Disparire. Աներեւութանալ:
Appartenére. Վերաբերիլ. հայիլ: Տես Tenere.
Appéndere. Կախել իւր: սահմ. ներկ. Appendo. կտր. Appesi, appendesti, appese; appendemmo, appendeste, appésero. ընդուն. Appeso. Այս բայ 'ի կտրեալն, և յընդունելութեան տարբերի 'ի նախադասութենէ իւրմէ Péndere, Կախել. որ է կոչ նականոր Բ Լծորդութե. որոյ կտրեալն լինի Pendei, և ընդունելութի Penduto.
Appétere. Փափաքել: Ունի միայն զանկատարութին:
Applaudíre. Ծափս հարկանել. գովել: սահմ. ներկ. Applaudisco. (բայց բանաստ" Applaudo.) կտր. Applaudii. ապ. Applaudirò. ընդուն. Applaudito.
Appórre. 'Ի վեր դնել: Տես Porre.
Appréndere. Ուսանել: ըմբռնել: Տես Prendere.
Apríre. Բանալ: խոնարհի Գ Լծորդութե, և է կանոնաւոր յամ ժամս, միայն 'ի կտրեալն առաջնոյն բայից 'ի կանոնաւոր վերջաւորութեց ii, ì, և írono, յաւելու և 'ի érsi, érse, և érsero. կտր. Aprii, կամ apersi, apristi, aprì, կամ aperse; aprimmo, apriste, aprírono, կամ apérsero, կամ apérsono. ընդուն. Aperto, (և ոչ Aprito.) Ըստ սմին խոնարհին և զբաղեալք Coprire, Ricoprire, Scoprire.
Árdere. Այրել: սահմ. ներկ. Ardo. կտր. Arsi, ardesti, arse; ardemmo, ardeste, ársero. ապ. Arderò. ընդուն. Arso.
Arréndersi. Անձնատուր լինել: Տես Rendere.
Arrógere. Յաւելուլ: arroge. յաւելու: կտր. Arrosi. Յաւելի: arrose. յաւել: ընդուն. Arroto. դերբայ. Arrogendo. Յաւելլով:
Ascéndere. 'Ի վեր ելանել. համբառնալ: Տես Scendere.
Ascóndere. Տես Nascondere.
Ascrívere. Ընծայել, կամ համարել ումեք: Տես Scrivere.

Aspér-

Aspérgere. Ցօղել : սահմ. ներկ. Aspergo. կատ. Aspersi, aspergesti, asperse; եւն : ապ. Aspergerò. ընդուն. Asperso.

Assalíre. Յարձակիլ ՚ի վերայ : Տես Salire.

Assedére. Նստիլ ատենիւ : Տես Sedere. ՚Ի նախադասական կատարեալն եւ ընդունելութեան Assisi, և ընդունելութեան Assiso.

Assídere. Պաշարել : սահմ. ներկ. Assido. կատ. Assisi. չունի ապառնի : ընդուն. Assiso.

Assólvere. Արձակել : սահմ. ներկ. Assolvo. կատ. Assolsi, assolvesti, assolse; եւն : ապ. Assolverò. ընդուն. Assoluto, կամ Assolto.

Assórbere, և Assorbíre. Ընկղմել. կլանել : սահմ. ներկ. Assorbo. կատ. Assorsi. ապ. Assorbirò. ընդուն. աւանդեալ լինի Assorto. Առաջին եղանակ ՚ի կիր առնի Assorbíre. որ է բայ երկրորդ ՚ի isco. յո Assorbisco. և խոնարհի ըստ ուղղագրութեան :

Assúmere. Առնուլ. յինքն ընդունել : սահմ. ներկ. Assumo. կատ. Assunsi, assumesti, assunse; assumemmo, assumeste, assúnsero. ապ. Assumerò. ընդուն. Assunto.

Assúrgere, Assórgere. Յառնել : Տես Sorgere.

Astenérsi. Ժուժկալել. զգուշանալ : սահմ. ներկ. Io m' astengo, եւն : Տես Tengo.

Astérgere. Տես Tergere.

Astrárre, կամ Astráere. Վերացուցանել միտս : Տես Trarre.

Astrígnere, Ástríngere. Տես Stringere.

Atténdere. Ապասել. միտ դնել : Տես Tendere.

Attenére. Պահել : զգեստ երթալ : Տես Tenere.

Attígnere. Հանել ջուր : Տես Tignere.

Attóllere. Վերացուցանել : Գտանի սոյն միայն երրորդ դիմի ներկայի սահմանականին՝ Attolle.

Attórcere. Ոլորել. պատատել : Տես Torcere.

Avéllere. Խլել : Զունի միջոյ և զապառնին : կատ. Avelsi. ընդուն. Avelto.

Avére. Ունել : Է բայ զարտուղի . տես ՚ի Աղխատակին :

Avvedérsi. Զգալ. խմանալ : սահմ. ներկ. Io m' avvedo, եւն. Տես Vedere.

Avveníre. Պատահել լինել : Տես Venire.

Avvíncere. Պատել. կապել : Տես Vincere.

Avvólgere. Պատատել : Տես Volgere.

B.

Báttere. Հարկանել : կատ. Battei. ընդուն. Battuto.

Benedíre. Օրհնել : Տես Dire.

Bére, և Bévere. Ըմպել : Երկրորդ բայն է կանոնաւոր, և ըստ ուղղագրութեան : իսկ սա է անկանոն, և խոնարհի այսպէս. սահմ. ներկ. Beo, bei, bee; bejámo, beete, béono. անկատ. Beeva, beevi, եւն : կատ. Bevvi, beesti, bevve; beemmo, beeste, bévvero. ապ. Berò, berai, berà; եւն : հրամ. Bei, bea; bejamo, beete, béano. ստոր. ներկ. Che bea, bei, կամ bea, bea; bejamo, bejate, béano. ըղձ. ներկ. կատ. Beessi, beessi, beesse, եւն : ներկ. անկատ. Berei, Beresti, եւն : անորոշ. Bere. ընդուն. Bevuto. դերբ. Beendo.

Երկրորդ կանոնաւոր բայն Bévere խոնարհի այսպէս ըստ ուղղագրութեան. սահմ. ներկ. Bevo, bevi, beve; beviamo, bevete, bévono. անկատ. Beveva, bevevi, եւն : կատ. Bevetti, bevesti, bevette; bevemmo, beveste, bevéttero. ապ. Beverò, եւն. (ոչ ՚ի կիր առնի :) հրամ. Bevi, beva; beviamo, bevete, bévano. ստոր. ներկ. Che beva, bevi, beva; beviamo, beviate, bévano. ըղձ. ներկ. կատ. Bevessi, եւն : ներկ. անկատ. Beverei, եւն. (ոչ ՚ի կիր առնի.) ընդուն. Bevuto. դերբ. Bevendo.

Ծանիր, զի ոչ պարտ չափել զպէտ դնել այսր բայի ըստ բայից Beáre. որ է երանացուցանել. երջանկացուցանել :

C.

Cadére. Անկանիլ : սահմ. ներկ. Cado, cadi, cade; cadiamo (գուն ուրեք ՚ի կիր առնի.) cadete, cádono. անկատ. Cadeva, եւն : կատ. Caddi, (կամ cadetti, կամ cadei,) cadesti, cadde; cademmo, cadeste, cáddero, (cáddono, cadéttero. գուն ուրեք ՚ի կիր առնի և Cadérono. ըստ բանաստեղծ՝ Cadero.) ապ. Cadrò, կամ Caderò, cadrai, կամ caderai, եւն : հրամ. Cadi, cada; cadiamo, cadete, cádano. ստոր. ներկ. Che cada, cada, կամ cadi, cada, եւն : ըղձ. ներկ. կատ. Cadessi, եւն : ներկ. անկատ. Cadrei, կամ Caderei, եւն : ընդուն. Caduto. դերբ. Cadendo. Ծանիր զի Cadrò, եւն. և Cadrei, եւն, են ընտիր քան Caderò. եւն, և Caderei, եւն :

Cággere. Անկանիլ : Այս բայ է խափանեալ, և գտանի միայն ՚ի կիր առնելն յառանձնաւորս, եւս և յարձակ չափագրութեան : սահմ. ներկ. Cággio, caggi, cagge; caggiamo, cággiono. ստոր. ներկ. Che io, tu, colui Cággia. դերբ. Caggendo.

Calére. Հոգալ. փոյթ է ինձ, կամ ընդ, ոչինչ : Է դիմազուրկ, և բայ փոխադարձ. և ունի միայն զերրորդ դէմս եզակականին : սահմ. ներկ. Cale. անկատ. Caleva. կատ. Calse. յարակատ. E' caluto. ապ. calerà, կամ Carrà. ստոր. Cáglia. ըղձ. ներկ. կատ. Calesse. ներկ. անկատ. Calerebbe, կամ Carrebbe. ընդուն. Caluto.

Capére. (այժմ ոտանաւորաց առնի Capire. որ է կանոնաւոր :) Պարունակել : հասու լինել, եւն : Առաջին բայն խափանեալ է, և չունի զեզական ներկայն. և բայց ՚ի Cappio և Cappia ըստ զեմաց ներկայի սահմանականին և ստորադասականին ընդդէմ ըստ նմին օրէն Temere. յո Cáppio, capi, cape; cappiamo, եւն : կատ. Capei, capesti, capè, եւն : ապ. Caperò, եւն : ըղձ. ներկ. կատ. Capessi, եւն : ներկ. անկատ. Caperei, եւն : ստոր. ներկ. Cáppia, եւն : ընդունելութիւն է բային Capire, լինի Capito.

Capovólgere. Վեր ՚ի վայր առնել : Տես Volgere.

Cédere. Տեղի տալ : սահմ. ներկ. Cedo. կատ. Cedei. ընդուն. Ceduto.

Chiédere. Խնդրել : սահմ. ներկ. Chiedo, կամ Chiéggo. կատ. Chiedei, կամ Chiesi, chiedesti, chiese; chiedemmo, chiedeste, chiésero. ապ. Chiederò. ընդուն. Chiesto.

Chiúdere. Փակել : սահմ. ներկ. Chiudo. կատ. Chiusi, chiudesti, chiuse; chiudemmo, chiudeste, chiúsero. ապ. Chiuderò. ընդուն. Chiuso.

Cíngere, և Cígnere. Գօտի ըստ մէջ առնել. պատել : սահմ. ներկ. Cingo. անկատ. Cingeva. կատ. Cinsi, cingesti, cinse; cingemmo, cingeste, cínsero. ընդուն. Cinto.

Ծանիր, զի բայք եղերեալք յանկերելոյթն ՚ի ngere, և ՚ի gnere, մարթին պահել զայս կրկին եղանակ խոնարհման ՚ի բազում դիմս ըստ ուղղագրութեան. և միայն ըստ դիմաց ներկայի սահմանականին և ստորադասականին առնին Cingo, և ոչ Cigno; Cinga, և ոչ Cigna. բայց առնի անխտիր Cingi, և Cigni, Cinge, և Cigne, եւն :

Circoncídere. Թլփատել : սահմ. ներկ. Circoncido. կատ. Circoncisi. ապ. Circonciderò. ընդուն. Circonciso.

Cir-

cefisso, կամ Crocifisso, և ոչ Crocifitto.

Cucire. Կարել (զկար։) Այս բայ թէպէտ է կանոնաւոր ըստ Բ. լծորդութե, բայց զձայնաւորն i անփոփոխութիւն պահէ 'ի դէմս եզական ներկայի սահմանականին, ստորադասականին, և հրամայականին. զորս նշանակեցաք գլխագիր։ սահմ. ներկ. CUCIO, (և ոչ Cuco.) cuci, ևն։ հրամ. Cuci, CUCIA; cuciamo, cuciate, CUCIANO. ստոր. ներկ. Che CUCIA, CUCIA, CUCIA; cuciamo, cuciate, CUCIANO.

Cuócere, և Cócere. Եփել։ սահմ. ներկ. Cuoco, cuoci, cuoce; cociamo, cuocete, cuócono, և cuóciono. անկատ. Coceva, ևն։ կատ. Cossi, cuocesti, cosse; cocemmo, cuoceste, cóssero. ապ. Cuocerò, ևն։ ընդուն. Cotto.

D.

Dáre. Տալ։ սահմ. ներկ. Do, dai, dà; diamo, date, danno. անկատ. Dava, davi, ևն։ կատ. Io Diedi, կամ detti, կամ die', tu desti, colui diede, կամ dette, կամ diè; noi demmo, voi deste, coloro diédero, կամ diérono, կամ déttero, կամ diédono, (կամ déttono.) ապ. Darò, ևն։ հրամ. Dà, día; diámo, dáte, diéno. ստոր. ներկ. Che io día, tu día, կամ dii, colui día; diámo, diáte, diéno (լաւ ևս է քան զdíano.) ըղձ. ներկ. կատ. Dessi, dessi, desse; déssimo, deste, déssero, կամ déssono. ներկ. անկատ. Darei, daresti, darebbe, ('ի տաղաչափութե ասի և daría;) daremmo, dareste, darébbero, կամ darébbono. ('ի տաղաչափութե և daríeno.) ընդուն. Dato. դերբ. Dando.

Ծանիր զի Detti վայելչագոյն ևս է քան զDiedi. և Dette քան զDiede. և Déttero, քան զdiédero, ևն։ Բանաստեղծք ասեն ևս Diéro, և Dénno փխն Déttero ին։ Նախնիք ըստ դէմն հրամայականին ասէին Dea փխն dia. բայց այժմ հազիւ 'ի կիր առնի, և այն' 'ի տաղաչափութե։ Յերդ. դէմն ստորադասականին ոմանք ասեն և déano. բայց խափանեալ է, և միայն 'ի տաղաչափութե 'ի կիր առնի գուն ուրեք։ 'Ի ներկայն ըղձականին փխն ասելոյ Dessi, ևն, ասեն ոմանք Dassi, dassi, dasse; dássimo, daste, dássero, կամ dássono. բայց չէ ընդունելի։

Decídere. Վճռել, ևն։ սահմ. ներկ. Decido, ևն։ կատ. Decisi, decidesti, decise; decidemmo, decideste, decísero. ապ. Deciderò, ևն։ ընդուն. Deciso.

Decréscere. Նուազիլ. պակասիլ։ տես Crescere.

Dedúrre, Dedúcere. Մակաբերել։ տես Condurre.

Delúdere. Խաղ առնել. պատրել։ սահմ. ներկ. Deludo, ևն։ կատ. Delusi, deludesti, deluse; deludemmo, deludeste, delúsero. ապ. Deluderò, ևն։ ընդուն. Deluso.

Depéndere, Dipéndere. Կախիլ. ծագիլ։ սահմ. ներկ. Io dipendo. Տես Pendere.

Depórre. 'Ի բաց դնել. թողուլ։ տես Porre.

Deprímere. Խոնարհ, կամ նկուն առնել։ տես Opprimere.

Derídere. Ծաղր առնել։ տես Ridere.

Descrívere. Ստորագրել։ տես Scrivere.

Devére. Պարտ լինել. պարտ է։ տես Dovere.

Diféndere. Պաշտպանել։ սահմ. ներկ. Difendo, ևն։ կատ. Difesi, difendesti, difese; difendemmo, difendeste, difésero. ապ. Difenderò, ևն։ ընդուն. Difeso.

Diffóndere. Սփռել. զեղուլ։ տես Fondere.

Dipígnere, Dipíngere. Տես Pingere.

Díre. Ասել։ սահմ. ներկ. Dico, dici, կամ dì, dice; diciamo, (գոյ ուրեք և dichiamo.) dite, dícono. անկատ. Diceva, ևն։ կատ. Dissi, dicesti, disse; dicemmo, (և ոչ dissimo,) diceste, díssero, կամ díssono. ապ. Dirò, ևն։ հրամ. Dì, dica; diciamo, dite, dícano. ստոր. ներկ. Che dica, dichi, կամ dica, dica; diciamo, diciate, dícano. ըղձ. ներկ. կատ. Dicessi, ևն։ ներկ. անկատ. Direi, diresti, direbbe; diremmo, direste, dirébbero, կամ dirébbono. ընդուն. Detto. 'Ի հնումն անկերևոյթ ոք լինէր Dícere. և ապառնի սահմանականին Dicerò, dicerai, dicerà, ևն. և նոյնպէս անկատարն ըղձականին' Dicerei, ևն. բայց այժմ խափանեալ են։

Բաղադրեալք ըստ Benedire, և Maledire խոնարհին որպէս զDire. յանկատարն լինին benediceva, և malediceva, և ոչ benediva, ևն։

Discéndere. Իջանել։ տես Scendere.

Discérnere. Քաջ նշմարել. ընտրել։ սահմ. ներկ. Io discerno. կատ. Discernei. բայց ոչ 'ի կիր առնի. ուստի չունի ընդունելութիւն։

Discióirre, և Discióglere. Տես Sciorre.

Discórrere. Խօսակցել, ևն։ տես Correre.

Discútere. Քննել։ տես Scuotere. ընդուն. Discusso.

Disdíre. Զլանալ, ևն։ տես Dire.

Disfáre. Եղծանել. քակել, ևն։ տես Fare.

Disgiúngere, և Disgiúgnere. Զատանել։ տես Giungere.

Disméttere. 'Ի բաց թողուլ։ տես Mettere.

Disparére, և Disparíre. Աներևութանալ։ տես Apparere.

Dispérdere. Կորուսանել։ սահմ. ներկ. Disperdo, ևն։ կատ. Dispersi, disperdesti, disperse, ևն։ ընդուն. Disperso. Այս բայ է բաղադրեալն Perdere ին, որ է կանոնաւոր ըստ Բ լծորդութե։

Dispérgere. Ցրուել։ սահմ. ներկ. Dispergo. կատ. Dispersi, disperdesti, disperse, ևն։ ընդուն. Disperso.

Dispiacére. Անհաճոյ լինել։ տես Piacere.

Dispórre. Կարգաւորել։ տես Porre.

Dissuadére. Հրել 'ի միտս։ տես Persuadere.

Disténdere. Տարածել. ընդարձակել. տես Tendere.

Disvolére. Ոչ ևս կամիլ։ տես Volere.

Distínguere. Զանազանել։ տես Estinguere.

Distógliere, կամ Distórre. 'Ի բաց զարձուցանել։ Տես Togliere.

Distrígnere, Distríngere. Սեղմել. ճնշել։ տես Stringere.

Distrárre. 'Ի բաց զարձուցանել։ տես Trarre.

Distrúggere. Կործանել։ տես Struggere.

Disvéllere. Տես Svellere.

Divídere. Բաժանել։ սահմ. ներկ. Divido, ևն։ կատ. Divisi, dividesti, divise; dividemmo, divideste, divísero. ապ. Dividerò. ընդուն. Diviso.

Divéllere, և Divégliere. Տես Svellere.

Dolére, և Dolérsi. Ցաւել։ սահմ. ներկ. Dóglio, և dolgo, duoli, duole; dogliamo, dolete, dólgono. անկատ. Doleva, ևն։ կատ. Dolsi, dolesti, dolse; dolemmo, doleste, dólsero. ապ. Dorrò, dorrai, dorrà; dorremo, dorrete, dorranno, հրամ. Duólti, dólgasi; dogliámoci, dolétevi, dólgansi. ստոր. ներկ. Dolga, dolga, dolga, կամ dóglia; dogliamo, dogliate, dólgano. ըղձ. ներկ. կատ. Dolessi, ևն։ ներկ. անկատ. Dorrei, ևն։ աներևոյթ. Dolérsi. ընդուն. Dolútosi. դերբ. Doléndosi.

Այս բայ է փոխադարձ, յոր յարերն միշտ բայսա-

կից

կից մասնիկքս mi, ti, si յեղանակնն. և ci, vi, si 'ի յաջնականն յառաջից, կամ զկնի բայիցն, բայ յանեբևութեն, 'ի հրամայականեն, և 'ի դեր. բայէն, յորս միայն դնին 'ի վերջէ կից ը բային. որով կարդի ը նմա ևս միոյն բառ. բառյց մեք զբայակից մասնիկսն եդաք միայն 'ի հրամայականն, 'ի դերբայսն, և յանեբևույթն։

Dovére. Պարտիլ։ սհմ. ներկ. Io debbo, կամ dég-gio, tu dei, կամ debbi, colui dee, կամ debbe; noi dobbiamo, կամ dovemo, voi dovete, coloro déb-bono, կամ déggiono, կամ déono. անկտ. Dove-va, են։ կտր. Io dovetti, կամ dovei, tu dovesti, colui dovette, կամ dovè; dovemmo, doveste, dovéttero, կամ dovérono. ապ. Dovrò, dovrai, do-vrà, են. (և ոչ doverò, doverai, են։) հրմ. Debbi tu, debba, կամ déggia colui; dobbiamo, dobbiate, կամ dovete, débbano, կամ déggiano. ստոր. ներկ. Che io debba, կամ débbia, կամ déggia, tu debbi, կամ dei, կամ debba, կամ débbia, կամ déggia. colui debba, կամ débbia, կամ déggia, կամ dea; che noi dobbiamo, voi dobbiate, coloro débbano, կամ débbiano, կամ déggiano, կամ déano. ըղձ. ներկ. կտր. Dovessi, են։ ներկ. անկտ. Dovrei, dovresti. dovrebbe; dovremmo, dovreste, dovrébbero, կամ dovrébbono. (և ոչ Doverei, են։) Բանաստեղծք ասեն և Dovria. ընդուն. Dovuto. դերբ. Do-vendo. Անեբևոյթ որ առ նախնիս գոյր և De-vere. որ և այժմ 'ի կիր առնի. ուստի և ներկայն սահմանականին լինի վայելչաբար և Devo, devi, deve. և dévono. պարտին։ 'ի հնումն ասէին և Deo փոխ Devo ին։ Գոյ ուրեք և Devè, փոխ Dovette ին. և Debbiamo փոխ Dobbiamo ին։ Խակ Denno, և Deono փոխ Debbono ին 'ի կիր առնին առաւել 'ի տաղաչափութեն, քան յարձակ յօրինուածս։

E.

Eccédere. Զանցանել։ սհմ. ներկ. Eccedo.

Eléggere. Ընտրել։ տես Leggere.

Elúdere. 'Ի դերև հանել զխեղկս այլոց։ տ. Alludere.

Émpiere, և Empíre. Լնուլ։ Այս երկու բայք են կրկնակ վերջաւորութեն անեբևութից իբր. ևանց անկանին ը ք, կամ ը գ ընդոգրուեց։ Em-píre է բայ եղերեալ 'ի isco. ը Empísco. զնոյն խնն և զն ածանցելոցն Adémpiere, կամ Adem-píre, Cómpiere, կամ Compíre. Riémpiere, են։ կտր" Empiere ին լինի Empiei. ընդունելութն Em-piúto, կամ Empíto.

Érgere. Կանգնել։ սհմ. ներկ. Ergo, են։ կտր. Ersi, ergesti, erse; ergemmo, ergeste, érsero ապ. Ergerò. ընդուն. Erto.

Erígere. Կանգնել. բարձրացուցանել։ Եբառ լատինն, 'ի կիր առնի և յիտալականն. ածանցի 'ի Reggere են։ սհմ. ներկ. Eriggo, են։ կտր. Eres-si, erigesti, eresse; erigemmo, erigeste, erés-sero. ընդուն. Eretto.

Escíre, կամ Esco. Տես Uscire.

Esclúdere. Արտաքսել։ սհմ. ներկ. Escludo, են։ կտր. Esclusi, escludesti, escluse; escludemmo, escludeste, esclúsero. ապ. Escluderò. ընդուն. Escluso.

Eseguíre. 'Ի գործ դնել։ Է բայ եղերեալ 'ի isco. ը Eseguisco. և ոչ ըստ երեմս նախադաս. փարի իբրև Seguire, որ է կանոնաւոր ըստ ը ընդոգրութե։

Esígere. Պահանջել։ սհմ. ներկ. Esigo, են։ կտր. Esigei, են։ ապ. Esigerò, են։ ընդուն. Esatto. Եւ սա ըստ նմին կանոնաւոր ը ը ընդոգրութ, բայ յեբևութեն որ է անկանոն։

Espéllere. 'Ի բաց մերժել։ Եւ բառ լատին. չունի սահմ" ներկյ։ կտր. Espulsi, են։ ապ. Espellerò. ընդուն" իբր Espulso է յաճախ 'ի կիրառութե։

Espórre. Առաջիկա դնել։ բացայայտել։ տես Porre.

Esprímere. Բացայայտել բանիւ. արտայայտել։ սհմ. ներկ. Esprimo, են։ կտր. Espressi, espri-mesti, espresse; esprimemmo, esprimeste, es-préssero. ապ. Esprimerò, են։ ընդուն. Espresso. Այս բայ անկանոն է նախադաս իբրև Premere, որ է կանոնաւոր ըստ ը ընդոգրութե։

Éssere. Լինել. գոլ։ տես յԱվելուածին։

Esténdere. Տարածել։ տես Tendere.

Estínguere. Շիջուցանել։ սհմ. ներկ. Estinguo, են։ կտր. Estinsi, estinguesti, estinse; estin-guemmo, estingueste, estínsero. ապ. Estingue-rò. ընդուն. Estinto.

Estrárre. Հանել արտաքս։ տես Trarre.

F.

Fare. Առնել։ սհմ. ներկ. Fo, fai, fa; facciamo, fate, fanno. անկտ. Faceva, կամ facéa. կտր. Fe-ci, facesti, fece, կամ fe; facemmo, faceste; fé-cero. (ը նախնեաց և feciono.) ապ. Farò. հրմ. Fa, fáccia; facciamo, fate, fácciano. ստոր. ներկ. Che fáccia, fáccia, կամ facci, fáccia; facciamo, facciate, fácciano. ըղձ. ներկ. կտր. Facessi, fa-cessi, facesse; facéssimo, faceste, facéssero. ներկ. անկտ. Farei, faresti, farebbe, կամ faría; farem-mo, fareste, farébbero, farébbono, կամ faríano. ընդուն. ներկ. Facente. ընդուն. անցել. Fatto. դերբ. Facendo. Բանաստեղծք 'ի ներկայն սահմա-նականին ասեն Fáccio փոխ Fo ին. և Face փոխ Fa ին։ Յանկատարն ևս ասեն io, և colui Fea փոխ io, կամ colui Faceva ին. և Feano, կամ faciéno, փոխ Facevano ին։ Խակ 'ի կատարեալն ասեն Fei, fe-sti, fe', կամ féo; femmo, feste, coloro ferono, fero, ferno, fenno, fer. Առել Faccino փոխ Fac-ciano ին' է վրիպակ։ Առ Տանդեայ գտանի Fes-se փոխ colui Facesse.

Féndere. Ճեղքել. հերձանել։ կտր. Fendei, կամ Fessi, fendesti, fesse; են։ ընդուն. Fesso. կամ Fenduto. Բայքս Difendere, և Offendere առք. բերին 'ի նախադաս իբրևանց Fendere.

Fíggere. Վարսել. մխել։ սհմ. ներկ. Figgo, են։ կտր. Fissi, figgesti, fisse, են։ ընդուն. Fitto.

Fíngere. Սուտ ձևանել միոք. յօդել. կեղծել։ սհմ. ներկ. Fingo, են։ կտր. Finsi, fingesti, finse; fingemmo, fingeste, finsero. ապ. Fingerò. ընդուն. Finto.

Fóndere. Ձուլել. հալել։ սհմ. ներկ. Fondo, են։ անկտ. Fondeva. կտր. Fusi, fondesti, fuse; fon-demmo, fondeste, fúsero. ապ. Fonderò. ընդուն. Fuso. Ըստ այսմ ընդոգրին և ածանցեալքս Con-fondere, Diffondere, են, զձայնաւորն o փոխե-լով 'ի u.

Framméttere. Ընդ մէջ դնել։ տես Mettere.

Frángere, Frágnere. Բեկանել։ սհմ. ներկ. Fran-go, են։ անկտ. Frangeva, են։ կտր. Fransi, frangesti, franse; frangemmo, frangeste, frán-sero. ապ. Frangerò. ընդուն. Franto.

Frappórre. 'Ի մէջ արկանել։ տես Porre.

Fríggere. Տապակել։ սհմ. ներկ. Friggo, են։ անկտ. Friggeva. կտր. Frissi, friggesti, frisse; friggemmo,

frig-

friggeste, frissero. չունի զայս: ընդուն. Fritto.

G.

Giacére Անկեալ գտնել. ընկողմանել: տես Piacere.
Genufléttere. Ծունր դնել: անց. ներկ. Genufletto. կտր. Genuflessi. ապ. Genufletterò. ընդուն. Genuflesso.
Gíre. Գնալ. երթալ: Այս բայ է պակասաւոր, և 'ի կեր ածի միայն 'ի տաղաչափութեան: անց. ներկ. .... Gimo. Երթամք: gite. երթայք: անկտր. Io giva, կամ gía, tu gívi, colui gíva, կամ gía; givámo, giváte, gívano, կամ giano. կտր. .. tu gisti. գնացեր: colui gì, կամ gío. գնաց: gimmo, giste, gírono. յարակատար. Io son gito, կամ gita. ապ. Girò, girai, girà; giremo, girete, giranno. հրամ. Gite. Երթայք: ըղձ. ներկ. կտր. Gissi, gisse; gíssimo, giste, gíssero. ներկ. անկտր. Gissi, giresti, girebbe; giremmo, gireste, girébbono. անորոշ. Gire, կամ esser gito. ընդուն. Gito. դեր. Géndo. Սա զատանի ուրեք առ նախնիս, բայց խափանեալ է այժմ, որպէս և Giamo.
Giúngere, և Giúgnere. Հասանել. յաւելուլ: անց. ներկ. Giungo, եւն: կտր. Giunsi, giungesti, giunse; giungemmo, giungeste, giúnsero. ապ. Giugnerò, եւն: ընդուն. Giúnto. տես զծանօթութիւն բայից Cingere.

I.

Illúdere. Տես Deludere.
Imbévere, Imbére. Ծծել զջուր. ոռոգանել: անց. ներկ. Imbevo. տես Bevere.
Immérgere, կամ Mérgere. Ընկղմել: անց. ներկ. Immergo, կամ Mergo, եւն. կտր. Immersi, immergesti, immerse; immergemmo, immergeste, immérsero. ապ. Immergerò, եւն: ընդուն. Immerso.
Impéllere. Մղել: Է բառ լատին. ընդունելութիւն որոյ միայն Impulso յաճախի է 'ի կիրառութեան: տես Espellere.
Impéndere. Կախել: անց. ներկ. Impendo. կտր. Impesi. չիք ապ: ընդուն. Impeso, կամ Impenduto.
Impórre. Հրամայել: դնել: տես Porre.
Impréndere. Ձեռն արկանել: սկսանել: տե. Prendere.
Imprímere. Տպաւորել: տես Opprimere.
Inchiúdere. 'Ի ներքս փակել: տես Chiudere.
Incídere. Հատանել. փորագրել: անց. ներկ. Incido, եւն: կտր. Incisi, incidesti, incise; incidemmo, incideste, incísero. ապ. Inciderò. ընդուն. Inciso.
Inclúdere. 'Ի ներքս փակել: տես. Escludere.
Incórrere. Անկանել. հանդիպել: տես Correre.
Incréscere. Ձանձրանալ: գձուձ արկել: տ. Crescere.
Indúrre. Ածել. մղել. յորդորել: տես Condurre.
Infíggere. 'Ի ներքս մխել: տես Figgere.
Infignere. Infingere. Տես Fingere.
Influíre. Ազդել. ներգործել: անց. ներկ. Influísco. կտր. Influssi, եւն: ապ. Influirò, եւն. ընդուն. Influsso.
Infrángere, Infrágnere. Լեռնուլ. մանրել: տես Frangere.
Ingiúngere. Յարել: յանձնել. պատուիրել: տես Giungere.
Inserire. Ագուցանել. խառնել: անց. ներկ. Inserisco, եւն: ընդուն. Inserito, կամ inserto.
Inscrívere. Վերագրել. ստորագրել: տես Scrivere.
Insórgere, Insúrgere. Յառնել: տես Sorgere.
Inténdere. Իմանալ: տես Tendere.
Interpórre. Արկանել ընդ մէջ: տես Porre.
Interrómpere. Ընդհատել. խափանել: տ. Rompere.
Intervenire. Պատահել: տես Venire.
Intíngere, և Intígnere. Թանալ: տես Tingere.
Intrapréndere. 'Ի գործ մխել: սկսանել: տ. Prendere.
Intrattenére. Ցապաղեցուցանել. արգելել պահել: տես Tenere.
Intrídere. Զանգել. շաղել: անց. ներկ. Intrido. կտր. Intrisi, intridesti, intrise, եւն: ապ. Intriderò. ընդուն. Intriso.
Introdúrre. Մուծանել: տես Condurre.
Intrúdere. Բռնի 'ի ներքս մուծանել: անց. ներկ. Intrudo. կտր. Intrusi, intrudesti, intruse; intrudemmo, intrudeste, intrúsero. չիք ապառնի: ընդուն. Intruso.
Ire. Գնալ: Է բայ պակասաւոր: անց. ներկ. ... ite. գնայք: անկտր. ... Iva. Գնայր: ívano. գնային: ապ. ..... Iremo. Գնասցուք: irete. գնասջիք: iranno. գնասցեն: հրամ. Ite. Երթայք: անորոշ. Ire. Գնալ: essere ito. գնալ. ընդուն. Ito. Գնացեալ: Անորոշն, և ընդունելութիւն յաճախեալ են յայժմ, եւ և յընտանի խօսակցութեան առ թօսգանեցիս: և ito փոխելով եւ է յ զandato.

L.

Lecére. կամ Licére. Մխայն գ. դէմ Lice, կամ Lece, 'ի կեր ածի, և այն 'ի տաղաչափութեան: Օրէն է. Նոյնպէս և անորոշն չէ 'ի կիրառութեան:
Léggere. Ընթեռնուլ: անց. ներկ. Leggo, եւն: անկտր. Leggeva, եւն: կտր. Lessi, leggesti, lesse; leggemmo, leggeste, léssero. ապ. Leggerò, եւն. ստոր. ներկ. Che io legga, tu legghi, կամ legga, colui legga; leggiamo, leggiate, léggano. ըղձ. ներկ. կտր. Leggessi, leggessi, leggesse; leggessimo, leggeste, leggéssero. ներկ. անկտր. Leggerei, leggeresti, leggerebbe; leggeremmo, leggereste, leggerébbero. ընդուն. Létto.

M.

Maledíre. Անիծանել: տես Dire.
Manométtere. Սկսանել 'ի կեր առնուլ: տ. Mettere.
Mantenére. Պահել. պահպանել: տես Tenere.
Mérgere. Ընկղմել: տես Immergere.
Méscere. Խառնել: ընդուն'' որ չէնի Mesciuto.
Méttere. Դնել: անց. ներկ. Metto, եւն: անկտր. Metteva, եւն: կտր. Misi, mettesti, mise; mettemmo, metteste, mísero. ապ. Metterò, եւն: ընդուն. Messo.
Mórdere. Խածանել: անց. ներկ. Mordo, եւն: կտր. Morsi, mordesti, morse; mordemmo, mordeste, mórsero. ապ. Morderò, եւն: ընդուն. Morso.
Moríre. Մեռանել: անց. ներկ. Muojo, (Ը բանաստ'' Moro,) muori, muore; muojamo, կամ moriamo, morite, muójono. անկտր. Moriva, եւն: կտրեալ որ է կանոնաւոր. Morii, (և ոչ morsi.) moristi, morì, (և ոչ morse. բայց Ը բանաստ'' լինի morío;) morimmo, moriste, morírono, (և ոչ mórsero.) ապ. Morrò (լաւ է Ը զMorirò,) morrai, morrà; morremo, եւն: հրամ. Muori, muoja, (Ը բանաստ'' և mora;) muojamo, morite, muójano, (Ը բանաստ'' և morano.) ստոր. ներկ. Che muoja, muoi, կամ muoja, muoja; muojamo, muojate, կամ moriate, muójano. ըղձ. ներկ. կտր. Morissi, morissi, morisse; moríssimo, moriste,

mo-

Pórgere. Կարկառել: ներ. Porgo, են: կատ. Porsi, porgesti, porse; porgemmo, porgeste, pórsero. ապ. Porgerò, են: ընդուն. Porto.

Pórre. ('ի հնումն) Pónere. Դնել: ներ. Pongo, poni, pone; poniamo, կամ ponghiamo, ponete, póngono. անկատ. Poneva, են: կատ. Posi, ponesti, pose; ponemmo, poneste, pósero, (և posono, poseno, puosono.) ապ. Porrò, porrai, porrà; porremo, porrete, porranno. հրամ. Poni, ponga; poniamo, կամ ponghiamo, կամ pognamo, ponete, póngano. ստոր. ներ. Che io ponga, tu ponghi, կամ ponga, colui ponga; noi poniamo, կամ ponghiamo, voi ponghiate, կամ poniate, coloro póngano. ըղձ. ներ. կատ. Ponessi, են: ներ. անկատ. Porrei, porresti, porrebbe; porremmo, porreste, porrébbero, կամ porrébbono. ընդուն. Posto. դերբ. Ponendo.

Possedére. Ստանալ: Տես Sedere.

Pospórre. Դնել յետոյ: անդրադնել: Տես Porre.

Potére. Կարել. կարօղ լինել: ներ. Posso, puoi, può; possiamo, potete, póssono. անկատ. Poteva, են: կատ. Potei, potesti, potè; potemmo, poteste, potérono. ապ. Potrò, potrai, potrà; potremo, potrete, potranno. չիք հրամ. ստոր. ներ. Che possa, possi, կամ possa, possa; possiamo, possiate, póssano. ըղձ. ներ. կատ. Potessi, են: ներ. անկատ. Potrei, potresti, potrebbe; potremmo, potreste, potrébbero, կամ potrébbono. ընդուն. Potuto. (գոյ և Possuto. բայց խափանեալ է:) դերբ. Potendo. (գոյ ոլ. րեք և Possendo, այլ այժմ ոչ 'ի կիր առնի:) Ծանիր, զի բանաստեղծք առնեն Puote փոխ Può ին. և Ponno փոխ Possono ին. այլ Ponno վարի և այժմ յոձ ընտանեկան, բայց զգուշալի է 'ի հրապարակախօսութե: Արձակք առնեն և Puole փոխ Può ին, և potiamo կամ potemo փոխ possiamo ին. բայց խոտելի են: Հնոյնք առնեն և Poterò, poterai, են. փոխ Potrò ին, են: և Poterei, poteresti, են. փոխ Potrei ին. են. և Potressimo փոխ Potremo ին. բայց են առ հնոց ոճք գաւառական: Գոյ ուրեք Potero փոխ poterono ին. և Potria, և Poria փոխ Potrei ին. և Potrebbe ին: Այլ հաւանիս զառնել և Potavate փոխ potevate ին, բայց խափանեալ է այժմ: Վրիպակ է առնել Possino փոխ Possano ին:

Precídere. է հա լաւ. Հատանել: Տես Incidere.

Predíre. Նախասացանել: Տես Dire.

Prémere. Ճմլել: հարկել. ստիպել: կատ. Premei, և premetti. ընդուն. Premuto.

Preméttere. Դնել յառ. նախադասել: ա, Mettere.

Préndere. Ըմբռնել. ունել. առնուլ: ներ. Prendo, են: կատ. Presi, prendesti, prese; prendemmo, prendeste, présero. ապ. Prenderò, են: ընդուն. Preso.

Prepórre. Դնել առաջի, յառաջոյ: Տես Porre.

Prescrívere. Նախագրել: Տես Scrivere.

Presedére. Նախագահ լինել: Տես Sedere.

Presúmere, և Prosúmere. Յանդգնել: կարծել: ներ. Presumo, են: կատ. Presunsi, presumesti, presunse; presumemmo, presumeste, presúnsero. ապ. Presumerò. ընդուն. Presunto. խոտելի որ լինի առնել և ՛ ՛ ընդունելութե Presumetti.

Preténdere. Պահանջել: Տես Tendere.

Prevalére. Լինել զօրագոյն, են: Տես Valere.

Prevedére. Նախատես լինել: Տես Vedere.

Prevenire. Կանխել: Տես Venire.

Procédere. Յառաջ գնալ: ծագել: գալ վարել: ներ. Procedo, են: կատ. Procedetti, կամ processi, են: ընդուն. Proceduto, և Processo.

Prodúrre. Առաջի դնել 'ի մէջ դնել: ա, Condurre.

Proferíre, կամ Profferíre. Առաջարկել: ներ. Proffero, և Profferisco. ըղձ. անկատ. Profferrei, կամ profferirei. Տես Offerire.

Profóndere. Հեղուլ առատապէս: Տես Fondere.

Prométtere. Խոստանալ: Տես Mettere.

Promuóvere. Բարձրացուցանել յաստիճան: զգել: սկզբնաւորել: Տես Muovere.

Propórre. Առաջի դնել 'ի մէջ դնել: Տես Porre.

Prosciógliere, Prosciórre. Արձակել 'ի մեղաց: լուծանել: Տես Sciogliere.

Proscrívere. Տարագրել: Տես Scrivere.

Protéggere. Պաշտպանել: ներ. Proteggo. կատ. Protessi, կամ Proteggei. ապ. Proteggerò. ընդուն. Protetto.

Provvedére, Provedére. Հայթայթել: ա, Vedere.

Púngere, և Púgnere. Խայթել, և այլն: ներ. Pungo, և այլն: կատ. Punsi, pugnesti, punse; pugnemmo, pugneste, púnsero. ապ. Pungerò. ընդուն. Punto. Տես զծանօթութիւն բայյին Cingere.

R.

Raccéndere. Վերստին լուցանել: Տես Accendere.

Racchiúdere. Փակել: Տես Chiudere.

Raccógliere, կամ Raccórre. Հաւաքել. քաղել: Տես Cogliere.

Rádere. Գերծուլ: ներ. Rado, և այլն: կատ. Rasi, radesti, rase; rademmo, radeste, rásero. ապ. Raderò. ընդուն. Raso.

Raggiúngere, և Raggiúgnere. Հասանել ումեք. կցել: Տես Giungere.

Ravvedérsi. Զղջանալ. ուղղել: ներ. Io mi ravvedo, և այլն: Տես Vedere.

Recídere, և Ricídere. Հատանել: Տես Incidere.

Redímere. Վերստին գնել. փրկել: ներ. Redimo. կատ. Redensi. ապ. Redimerò. ընդուն. Redento.

Redíre. Դառնալ վերստին: Է բայ հին և խափանել. այժմ 'ի կիր առնին 'ի տաղաչափութե միայն որ riedi. դառնաս: riede. դառնայ: և դառն ուրեք redirono. դարձան: io, tu, colui rieda, coloro riedano. դառնայցեմ, և այլն:

Réggere. 'ի վեր ունել: կառավարել. ուղղել: ներ. Reggo, և այլն: անկատ. Reggeva, և այլն: կատ. Ressi, reggesti, resse; reggemmo, reggeste, réssero. ապ. Reggerò. ընդուն. Retto.

Réndere. Հատուցանել: առնել, և այլն: Է կանոնաւոր բայ ՛ ընդունելութ: ներ. Rendo. և այլն: կատ. Resi, և Rendei, կամ rendetti, rendesti, rese; rendemmo, և այլն: ապ. Renderò. ընդուն. Renduto, կամ Reso.

Reprímere. Սանձել: ներ. Reprimo, և այլն: կատ. Ripressi, reprimesti, ripresse; reprimemmo, reprimeste, ripréssero. ապ. Reprimerò. ընդուն. Ripresso. Այս բայ բայ 'ի զարտուղութէ ունի և զայս ինչ առանձինն, զի զձայնաւորն E առաջին վանկին փոխէ 'ի I, յերեսին դէմս կատարելոյն, և յընդունելութե. իսկ յայլ ամ ժամս և 'ի դէմս ընդունելոյն պահէ զայն անփոփոխ:

Rescrívere. Կրկին գրել. գաղափարել: ա, Scrivere.

Respíngere, Respígnere. Վանել: Տես Spingere.

Restríngere, Ristríngere, և Ristrígnere. Սեղմել: Տես Stringere.

Restáre. Մնալ. կալ: Տես Stare.

Rian-

Riandáre. Վերստին գնալ, կամ քննել: դառնալ: Այս բայ թէպէտ և է ածանցական բայից Andare, բայց է կանոնաւոր ը. ա լծորդութե. սակայն 'ի դէմս, յինչ պահէ զլծորդութե նախադաս. կարգաւորել իւրոյ · ը՛ր · ստոր · ներկ · Rivada.

Ricadére. Վերստին անկանել: Տես Cadere.

Ricévere. Ընդունել: սհմ. ներկ. Ricevo, ևն: կտր. Ricevetti, և ricevei. ընդուն. Ricevuto.

Richiédere. Կրկին խնդրել. պահանջել: Տես Chiedere.

Ricídere, կամ Recídere. Հատանել: Տես Incidere.

Riconóscere. Ճանաչել: գիտել զերախտիս: Տես Conoscere.

Ricoprire. Վերստին ծածկել: Տես Coprire.

Ricórrere. Դիմել, և այլն: Տես Correre.

Ricréscere. Դարձեալ աճել: Տես Crescere.

Ridáre. Վերստին տալ: Տես Dare.

Rídere. Ծիծաղել: սհմ. ներկ. Rido, և այլն: կտր. Risi, ridesti, rise; ridemmo, rideste, rísero. ապռ. Riderò. ընդուն. Riso.

Ridíre. Երկրորդել. կրկին ասել: Տես Dire.

Ridolérsi. Վշտանալ. գանգատել: Տես Dolersi.

Ridondáre. Յորդել, և այլն: Թէպէտ յանգի 'ի dare. բայց է կանոնաւոր ը. ա լծորդութե:

Ridúcere, կամ Ridúrre. Վերածել: Տես Condurre.

Rifáre. Վերստին առնել. նորոգել: Տես Fare.

Rifóndere. Կրկին հեղուլ. կամ ափսել: ա. Fondere.

Rifríggere. Վերստին տապակել: Տես Friggere.

Riléggere. Կրկին ընթեռնուլ: Տես Leggere.

Rilúcere. Փայլել. ծագել: կտր. Rilussi, rilucesti, rilusse, և այլն: չունի ընդունելութի.

Rimanére. Մնալ ուրեք. մնալ: սհմ. ներկ. Rimango, rimani, rimane; rimaniamo, rimanete, rimángono. անկտր. Rimaneva. կտր. Rimasi, rimanesti, rimase; rimanemmo, rimaneste, rimásero. ապռ. Rimarrò, rimarrai, և այլն: հրամ. Rimani, rimanga; rimanghiamo, rimanete, rimángano. ստոր. ներկ. Che rimanga, rimanga, rimanga; rimanghiamo, rimanghiate, rimángano. ըղձ. ներկ. կտր. Rimanessi, և այլն: ներկ. անկտր. Rimarrei, ևն: ընդուն. Rimaso, կամ rimasto.

Riméttere. Վերստին դնել: Տես Mettere.

Rimórdere. Կրկին խածանել: Տես Mordere.

Rimuóvere. Վերստին շարժել: Տես Muovere.

Rincréscere. Տաղտկանալ: Տես Crescere.

Ripórre. Դարձեալ դնել. պետեղել: Տես Porre.

Ripréndere. Կշտամբել: Տես Prendere.

Risalíre. Դարձեալ 'ի վեր ելանել: Տես Salire.

Rispére. Իրազդած լինել: Տես Sapere.

Riscuótere. Ընդունել զփոխարին, ևն: Տես Scuotere.

Risedére. Բնակել: Տես Sedere.

Risólvere. Լուծանել: Է կանոնաւոր: ընդուն. Risoluto.

Risórgere, Risúrgere. Դարձեալ յառնել. յառնել: Տես Sorgere.

Rispóndere. Պատասխանել: սհմ. ներկ. Rispondo, և այլն: կտր. Risposi, rispondesti, rispose; rispondemmo, rispondeste, rispósero. ապռ. Risponderò, և այլն: ընդուն. Risposto.

Ristáre, կամ Ristársi. Մնալ. կալ: Տես Stare.

Ritenére. Վերստին ունել. պահել: Տ. Tenere.

Ritógliere. Վերստին առնուլ: Տես Togliere.

Ritrárre. Հանել. մեկնել, և այլն: Տես Trarre.

Ristrígnere, Ristríngere. Սեղմել. ճնշել: Տես Strignere.

Rivedére. Դարձեալ տեսանել. քննել: Տես Vedere.

Riveníre. Դարձեալ գալ. դառնալ: Տես Venire.

Rivívere. Վերակենդանանալ. յառնել: Տես Vivere.

Rivolére. Դարձեալ կամել: Տես Volere.

Rivólgere. Դարձուցանել: շրջել: Տես Volgere.

Riuscíre. Յաջողել. կատարել: Տես Uscire.

Ródere. Կրծել: սհմ. ներկ. Rodo, ևն: կտր. Rosi, rodesti, rose; rodemmo, rodeste, rósero. ապռ. Roderò, ևն: ընդուն. Roso. Յայս բայ ձայնաւորն o վանկին ro է խոլ յամ խոնարհմունս իւր:

Rómpere. Խորտակել: սհմ. ներկ. Rompo, ևն: կտր. Ruppi, rompesti, ruppe; rompemmo, rompeste, rúppero. ապռ. Romperò, և այլն: ընդուն. Rotto.

S.

Salíre. 'Ի վեր ելանել: սհմ. ներկ. Salgo, կամ ságlio, sali, sale; salghiamo, salite, sálgono, կամ ságliono. անկտր. Saliva. կտր. (է կանոնաւոր ըստ զSentire. գ.) Salii, salisti, salì; salimmo, saliste, salírono. ապռ. Salirò, salirai, և այլն: Երբեմն առի և ս Sarrò, և այլն: հրամ. Sali tu, salga, կամ ságlia colui; salghiamo, salite, sálgano, կամ ságliano. ստոր. ներկ. Che io salga, կամ ságlia, tu salghi, կամ salga, colui salga, կամ ságlia; salghiamo, կամ sagliamo, salghiate, կամ sagliate, sálgano, կամ ságliano. ըղձ. ներկ. կտր. Salissi, ևն: ըղձ. անկտր. Salirei, saliresti, ևն: 'Ի հնումն երբեմն և Sarrei, sarresti, ևն: ընդուն. Salito. դերբ. Salendo.

Sapére. Գիտել: սհմ. ներկ. So, sai, sa; sappiamo, sapete, sanno. անկտր. Sapeva, ևն: կտր. Seppi, sapesti, seppe; sapemmo, sapeste, séppero. ապռ. Saprò, ևն. (և ոչ Saperò, ևն:) հրամ. Sappi, sáppia; sappiamo, sappiate, sáppiano. ստոր. ներկ. Che sáppia, sappi, կամ sáppia, sáppia; sappiamo, sappiate, sáppiano. ըղձ. ներկ. կտր. Sapessi, ևն: ներկ. անկտր. Saprei, ևն. (և ոչ Saperei, ևն:) ընդուն. Saputo. դերբ. Sapendo.

Sbáttere. Ցնցել. թօթափել: տես Battere.

Scalfíre. Ցատել. ցելուլ: սհմ. ներկ. Scalfisco. կտր. Scalfii, ևն: ապռ. Scalfirò, ևն: ընդուն. Scalfito.

Scégliere, կամ Scérre. Ընտրել: սհմ. ներկ. Scelgo, scegli, sceglie; scegliamo, scegliete, scélgono. անկտր. Sceglieva, ևն: կտր. Scelsi, scegliesti, scelse; sceglienmo, sceglieste, scélsero. ապռ. Sceglierò. հրամ. Scegli, scelga; scegliamo, scegliete, scélgano. ստոր. ներկ. Che scelga, scelghi, կամ scelga, scelga; scegliamo, կամ scelghiamo, scegliate, կամ scelghiate, scélgano. ըղձ. ներկ. կտր. Scegliessi, ևն: ներկ. անկտր. Sceglierei, ևն: ընդուն. Scelto. դերբ. Scegliendo.

Scéndere. Իջանել: սհմ. ներկ. Scendo, ևն: կտր. Scesi, scendesti, scese; scendemmo, scendeste, scésero. ապռ. Scenderò. ընդուն. Sceso.

Scérnere. Նշմարել. քաջ տեսանել: սհմ. ներկ. Scerno. կտր. Scersi.

Scíndere. Պատառել. հերձուլ: սհմ. ներկ. Scindo, ևն: կտր. Scinsi. չիք ապառնի: ընդուն. Scinto.

Schiúdere. Բանալ: տես Chiudere.

Sciógliere, կամ Sciórre. Արձակել. լուծանել: սհմ. ներկ. Scióglio, կամ Sciólgo, sciógli, scióglie; sciogliamo, sciogliete, sciólgono, կամ sciógliono. անկտր. Sciogliieva, ևն: կտր. Sciolsi, sciogliesti, sciolse; sciogliemmo, scioglieste, sciólsero. ապռ. Sciorrò, sciorrái, sciorrà; sciorremo, sciorrete, sciorranno. հրամ. Sciogli, sciolga, կամ sciógliа; sciogliamo, sciogliete, sciólgano. ստոր. ներկ. Che

io sciolga, tu sciogli, կամ sciolga, colui sciolga; sciogliamo, կամ sciolghiamo, sciogliate, sciólgano. ըղձ. ներկ. կտր. Sciogliessi, եւն: ներկ. անկտր. Sciorrei, եւն: ընդուն. Sciolto. դերբ. Sciogliendo.

Scomméttere. Առնել ընդ մէջ գրաւ: տ, Mettere.

Scompórre. Ցրուել: տես Porre.

Sconóscere. Անշնորհակալ լինել: տես Conoscere.

Sconvólgere. Վեր 'ի վայր առնել. շփոթել: տ, Volgere.

Scoprire. Բանալ: սհմ. ներկ. Scopro, եւն: կտր. Scoprii, կամ scopersi, եւն: ընդուն. Scoperto. Տես Coprire, եւ Aprire.

Scórgere. Տեսանել: սհմ. ներկ. Scorgo, եւ այլն: կտր. Scorsi, scorgesti, scorse; scorgemmo, scorgeste, scórsero. ապ. Scorgerò. ընդուն. Scorto.

Scórrere. Սահել արագ: ասպատակել: տ, Correre.

Scrívere. Գրել: սհմ. ներկ. Scrivo, եւ այլն: կտր. Scrissi, scrivesti, scrisse; scrivemmo, scriveste, scrissero. ապ. Scriverò. ընդուն. Scritto.

Scuótere. Ցնցել: սհմ. ներկ. Scuoto, եւ այլն: կտր. Scossi, scuotesti, scosse; scuotemmo, scuoteste, scóssero. ապ. Scuoterò. ընդուն. Scosso.

Sedére. Նստիլ: Այս բայ է անկանոն միայն 'ի ներկայն սահմանականին, եւ ստորադասականին. եւ 'ի հրամայականն. իսկ յայլսն է կանոնաւոր ըստ Բ. լծորդութ: սհմ. ներկ. Seggo, siedi, siede; sediamo, կամ seggiamo, sedete, séggono, կամ séggiono. անկտր. Sedeva, կամ sedea, եւն: կտր. Sedei, sedesti, եւն: հրամ. Siedi, segga; sediamo, կամ seggiamo, sedete, séggano. ստոր. ներկ. Che io, tu, colui segga; noi sediamo, կամ seggiamo, voi sediate, կամ seggiate, coloro séggano. ընդուն. Seduto.

Sedúrre. Մոլորեցուցանել: տես Condurre.

Seppellire. Թաղել: սհմ. ներկ. Seppellisco, եւ այլն: կտր. Seppellii, եւ այլն: ապ. Seppellirò. ընդուն. Seppellito, եւ Sepolto.

Smuóvere. Խախտել 'ի տեղւոյ շարժել: տ, Muovere.

Soccórrere. Օգնել: տես Correre.

Soddisfáre. Հաճել զոք: վճարել: տես Fare.

Soddúcere. Պատրել. հրապուրել: տես Condurre.

Soffrire, եւ Sofferire. Համբերել. կրել: սհմ. ներկ. Soffro, Soffero, մերթ եւ Sofferisco. ըղձ. անկտր. Sofferrei, կամ Sofferirei. ընդուն. Sofferto, եւ ոչ Soffrito.

Soffríggere. Փոքր մի տապակել: տես Friggere.

Soggiacére. Լինել ընդ իշխ., 'ի ներքոյ: տ, Piacere.

Soggiúgnere, Soggiúngere. Յարել. կցել: տես Giugnere.

Solére. Սովորել: Է պակասաւոր, եւ ունի միայն զյետադաս ժամանակս. սհմ. ներկ. Sóglio, suógli, (բայց այժմ առաւել suóli.) suóle; sogliamo, solete, sógliono. անկտր. Io Soleva, կամ solea, tu solevi, colui soleva, կամ solea; solevamo, solevate, solévano, կամ soléano. ստոր. ներկ. Che io sóglia, tu suógli, կամ sogli, կամ sóglia, colui sóglia; sogliamo, sogliate, sógliano. ըղձ. ներկ. կտր. Solessi, եւն: ընդուն. Sólito. դերբ. Solendo. Ժամանակք զի ընդունելութեան ոչ Sólito, կամ Avezzo 'ի ձեռն օժանդակ բային Essere մարթի լծորդել յամ ժամս, եւ 'ի դէմս. որպէս Io son solito, կամ avvezzo; tu sei, կամ colui è solito, եւ այլն: Սովոր եմ, սովոր ես, եւ այլն:

Sólvere. Լուծանել: սհմ. ներկ. Solvo, եւ այլն: կտր. Solvei, կամ solvetti, եւ այլն: ապ. Solverò. ընդուն. Soluto.

Sommérgere. Ընկղմել: տես Immergere.

Somméttere. Տես Sottomettere, եւ Mettere.

Soppórre. Ներքոյ դնել, կամ արկանել: տ, Porre.

Sopprímere. Բռնանալ. խոնարհանել: տ, Opprimere.

Soprascrívere. Մակագրել: տես Scrivere.

Soprassedére. Յապաղել. դանդաղ առնել: տ, Sedere.

Sopravvívere. Կեալ առաւել քան զոք: տ, Vivere.

Sórgere, կամ Súrgere. Յառնել: սհմ. ներկ. Sorgo, եւ այլն: կտր. Sorsi, կամ Sursi, sorgesti, sorse; sorgemmo, sorgeste, sórsero. ապ. Sorgerò. ընդուն. Sorto, կամ Surto.

Sorpréndere. Յանկարծ դիպել. պաշարել:, տես Prendere.

Sorrídere, Sottorídere. Ժպտել: տես Ridere.

Soscrívere, Sottoscrívere. Ստորագրել: տ, Scrivere.

Sospéndere. Կախել, եւ այլն: սհմ. ներկ. Sospendo, եւ այլն: կտր. Sospesi, sospendesti, sospese; sospendemmo, sospendeste, sospésero. ապ. Sospenderò. ընդուն. Sospeso. Այս բայ է անկանոն, եւ ոչ միաբանի ընդ նախադասականին իւրում Pendere, որ է կանոնաւոր:

Sospíngere, եւ Sospígnere. Մղել: տես Spingere.

Sostenére. Բարձր ունել. կրել: տես Tenere.

Sottométtere. Նուաճել ընդ ձեռամբ: տես Mettere.

Sottopórre. Ներքոյ դնել, կամ արկանել: տ, Porre.

Sottrárre. Հանել 'ի ներքուստ. նուազեցուցանել. զերծուցանել: տես Trarre.

Sovveníre. Օգնել: տես Venire.

Spándere. Հեղուլ. հանել: սհմ. ներկ. Spando, եւն: կտր. Spasi, ապ. Spanderò. ընդուն. Spaso, Spanto.

Spárgere. Հեղուլ. հոսել. ցրուել: սհմ. ներկ. Spargo, եւ այլն: կտր. Sparsi, spargesti, sparse; spargemmo, spargeste, spársero. ապ. Spargerò. ընդուն. Sparso, կամ Sparto.

Sparíre. Աներեւութանալ: տես Apparire.

Spégnere, եւ Spéngere. Շիջուցանել: սհմ. ներկ. Spegno, կամ Spengo, spegni, spegne; spenghiamo, կամ spegniamo, spegnete, spéngono. անկտր. Spegneva. կտր. Spensi, spegnesti, spense; spegnemmo, spegneste, spénsero. ապ. Spegnerò. հրամ. Spegni, spenga; Spenghiamo, spegnete, spéngano. ստոր. ներկ. Che spenga, spenghi, կամ spenga, spenga; spenghiamo, spenghiate, spéngano. ըղձ. ներկ. կտր. Spegnessi, եւն: ներկ. անկտր. Spegnerei; եւն: ընդուն. Spento. դերբ. Spegnendo.

Spéndere. Ծախսել: սհմ. ներկ. Spendo, եւ այլն: կտր. Spesi, spendesti, spese; spendemmo, spendeste, spésero. ապ. Spenderò. ընդուն. Speso. դերբ. Spendendo.

Spérdere, եւ Spérgere. Ցրուել: սհմ. ներկ. Sperdo. կտր. Spersi, sperdesti, sperse, եւ այլն: ապ. Sperderò. ընդուն. Sperduto. եւ Sperso է ընդունելութ Spergere ին:

Spiacére. Անհաճոյ լինել: տես Piacere.

Spíngere, եւ Spígnere. Մղել: սհմ. ներկ. Spingo, եւ այլն: կտր. Spinsi, spingesti, spinse; spingemmo, spingeste, spínsero. ընդուն. Spinto.

Spióvere. Դադարել անձրեւոյն: տես Piovere.

Spórre, Espórre. Արտաքս դնել: մեկնել: տ, Porre.

Stáre. Կալ: սհմ. ներկ. Sto, stai, sta; stiamo, state, stanno. կտր. Stetti, stesti, (եւ ոչ stasti,) stette; stemmo, steste, (եւ ոչ staste,) stéttero. ապ. Starò, եւ այլն: հրամ. Stà tu, stía, կամ stéa colui; stiamo, state, stiano, կամ steano. ըղձ. ներկ. կտր. Stessi, stessi, stesse; stessimo, steste, stéssero, կամ stéssono. (Եւ ընտանիք առանձին Stassi, stasse, stássero.) ներկ. անկտր. Starei, staresti, stárebbe; staremmo, stareste, starébbono, կամ starébbero. ստոր. ներկ. Stia, stii, կամ stia,

stia, stia; Sciamo, stiate; stieno. ([illegible] Stiano.) ընդուն. Stato.

Sténdere. Ձգել. տարածել. տես Tendere.

Stógliere, Stórre. 'Ի բաց բառնալ. Togliere.

Stringere, և Strígnere. Սեղմել. պնդել. ճնշել. ած. ներկ. Stringo, և այլն. կտր. Strinsi, stringesti, կամ strignesti, strinse; stringemmo, stringeste, strínsero. ապ. Strignerò, և այլն. ընդուն. Stretto, կամ Strinto.

Strúggere. Հալել. [illegible] ած. ներկ. Struggo, և այլն. կտր. Strussi, struggesti, strusse; struggemmo, struggeste, strússero. ապ. Struggerò. ընդուն. Strutto.

Succédere. Յաջորդել. յաջողել. ած. ներկ. Succedo, և այլն. կտր. Succedetti, կամ Successi. ընդուն. Succeduto, և Successo.

Suppórre. Հաստատել. կարծել. տես Porre.

Súrgere. Տես Sorgere.

Svéllere, Svégliere, և Svérre. Խլել. [illegible] ած. ներկ. Svelgo, svelli, svelle; և այլն. կտր. Svelsi, svellesti, svelse; svellemmo, svelleste, svélsero. ապ. Sveglierò. ընդուն. Svelto.

T.

Tacére. Լռել. ած. ներկ. Táccio, taci, tace, և այլն. կտր. Tacqui, tacesti, tacque; tacemmo, taceste, tácquero. ապ. Tacerò, և այլն. ընդուն. Taciúto. [illegible] տես 'Ի Piacere. [illegible]

Téndere. Ձգել. տարածել. ած. ներկ. Tendo, և այլն. կտր. Tesi, tendesti, tese; tendemmo, tendeste, tésero. ապ. Tenderò. ընդուն. Teso.

Tenére. Պահել. [illegible] ած. ներկ. Tengo, tieni, tiene; tenghiamo, կամ teniamo, tenete, téngono. անկտր. Teneva. կտր. Tenni, կամ Te', tenesti, tenne; tenemmo, teneste, ténnero. ապ. Terrò, terrai, terrà; terremo, terrete, terranno. հրամ. Tieni tu, (կամ te [illegible] e [illegible]) tenga colui; tenghiamo, կամ teniamo, tenete, téngano. ստոր. ներկ. Che tenga, tenghi, կամ tenga, tenga; tenghiamo, կամ teniamo, tenghiate, կամ teniate, téngano. [illegible] ներկ. կտր. Tenessi, և այլն. ներկ. անկտր. Terrei, terresti, terrebbe; terremmo, terreste, terrébbero, կամ terrebbono. ընդուն. Tenuto. [illegible] Tenendo.

Térgere. Սրբել. սրբել. ած. ներկ. Tergo, և այլն. կտր. Tersi, tergesti, terse; tergemmo, tergeste, térsero. ապ. Tergerò. և այլն. ընդուն. Terso.

Tíngere, և Tígnere. Ներկել. ած. ներկ. Tingo, և այլն. կտր. Tinsi, tingesti, tinse; tingemmo, tingeste, tínsero. ապ. Tignerò. ընդուն. Tinto. [illegible] տես [illegible] Cingere.

Tógliere. [illegible] Tórre. [illegible] Tóllere և [illegible], և [illegible] ած. ներկ. Io tolgo, կամ tóglio, tu togli, colui tóglie, կամ toe, (կամ [illegible]) tolle;) noi tolghiamo, կամ togliamo, voi togliete, coloro tólgono, կամ tógliono, կամ tóllono. անկտր. Toglieva. կտր. Tolsi, togliesti, tolse; togliemmo, toglieste, tólsero. ապ. Torrò, torrai, torrà; torremo, torrete, torranno. հրամ. Togli, կամ toi, tolga; tolghiamo, կամ togliamo, togliete, tólgano. ստոր. ներկ. Che tolga, կամ tóglia, tolga, tolga; tolghiamo, կամ togliamo, tolghiate, tólgano. [illegible] ներկ. կտր. Togliessi, և այլն. ներկ. անկտր. Torrei, և այլն. ընդուն. Tolto. [illegible] Togliendo.

Tóndere. [illegible] ած. ներկ. Tondo. կտր. Tondei. ընդուն. Tonduto.

Tórcere. Գալարել. ոլորել. ած. ներկ. Torco, torci, և այլն. կտր. Torsi, torcesti, torse; torcemmo, torceste, tórsero. ապ. Torcerò. ընդուն. Torto.

Tradúrre. [illegible] տես Condurre.

Trafíggere. [illegible] տես Figgere.

Trárre. 'Ի Հնումն Tráere. [illegible] ած. ներկ. Io traggo, կամ trao, tu trai, ([illegible] traggi,) colui trae, ([illegible] tragge;) noi tragghiamo, կամ traggiamo, կամ trajamo, voi traete, coloro trággono. ([illegible] tranno.) անկտր. Traeva. ([illegible] traea.) կտր. Trassi, traesti, trasse; traemmo, traeste, trássero. ապ. Trarrò, և այլն. հրամ. Trai, tragga; tragghiamo, կամ trajamo, traete, trággano. ստոր. ներկ. Che io tragga, tu tragga, կամ tragghi, colui tragga; noi tragghiamo, կամ trajamo, կամ traggiamo, voi tragghiate, կամ traggiate, coloro trággano. [illegible] ներկ. կտր. Traessi, և այլն. ներկ. անկտր. Trarrei, և այլն. ընդուն. Tratto. [illegible] Traendo.

Trasandáre. [illegible] 'Ի բայէն Andare, [illegible]. Trasvanno.

Trascégliere, և Trascérre. Տես Scegliere.

Trascórrere. [illegible] Correre.

Trascrívere. [illegible] տես Scrivere.

Trasfóndere. [illegible] տես Fondere.

Trasméttere. [illegible] տես Mettere.

Trasparére, և Trasparíre. [illegible] տես Apparire.

Trattenére. [illegible] տես Tenere.

Travedére. [illegible] տես Vedere.

V. և U.

Valére. [illegible] ած. ներկ. Váglio, կամ Valgo, vali, vale; vagliamo, valete, vágliono. անկտր. Valeva. կտր. Valsi, valesti, valse; valemmo, valeste, válsero. ապ. Varrò, varrai, և այլն. հրամ. Vali, váglia; vagliamo, valete, vágliano. ստոր. ներկ. Che io, tu, colui váglia; vagliamo, vagliate, vágliano. [illegible] ներկ. կտր. Valessi, և այլն. ներկ. անկտր. Varrei, և այլն. ընդուն. Valuto. [illegible] Valendo. 'Ի [illegible] Prevalere, [illegible] Prevalgo, preválgono, [illegible] Prevaglio, և այլն.

Uccídere. [illegible] ած. ներկ. Uccido, և այլն. կտր. Uccisi, uccidesti, uccise; uccidemmo, uccideste, uccísero. ապ. Ucciderò. ընդուն. Ucciso.

Udíre. ('Ի Հնումն Odíre. [illegible]) [illegible] u 'ի o 'ի [illegible] ներկ. [illegible], և [illegible], և [illegible] ած. ներկ.

ներկ. Odo, odi, ode; udiamo, udite, ódono; անկատ. Udiva, և այլն: կատ. Udii, udisti, udì. udimmo, udiste, udírono. ապ. Udrò, և այլն: կամ Udirò, և այլն: հրամ. Odi, oda; udiamo, udite, ódano. ստոր. ներկ. Che oda, oda, oda; udiamo, udiate, ódano. ըղձ. ներկ. կատ. Udisse, ևն: անկատ. Udrei, և այլն: ընդուն. Udíto. դերբ. Udendo.

Vedére. Տեսանել: սահմ. ներկ. Vedo, և Veggo, (ի բանաստեղծից Véggio,) vedi, vede; veggiamo, և vediamo, vedete, védono, և véggono. անկատ. Vedeva, և այլն: կատ. Vidi, կամ Veddi, vedesti, vide, կամ vedde; vedemmo, vedeste, vídero, կամ véddero. (յետինն սակաւ ուրեք 'ի կիր առնի:) ապ. Vedrò, vedrái, և այլն. (և ոչ Vederò, և այլն:) հրամ. Vedi, veda, կամ vegga; veggiamo, կամ vediamo, vedete, véggano, կամ védano. ստոր. ներկ. Che io vegga. (ոմն՝ veda, և այլն.) tu vegghi, (կամ ի պերճաբանիցն veggi,) կամ vegga, colui vegga; veggiamo, veggiate, véggano. ըղձ. ներկ. կատ. Vedessi, և այլն: ներկ. անկատ. Vedrei, ևն. (և ոչ Vederei, ևն:) ընդուն. Veduto. (և ոչ visto. Թէպէտ գտանի ուրեք ուրեք.) դերբ. Vedendo.

Véndere. Վաճառել: սահմ. ներկ. Vendo, և այլն: կատ. Vendei, և Vendetti. ընդուն. Venduto.

Venire. Գալ: սահմ. ներկ. Vengo, կամ vegno, vieni, viene; veniamo, կամ venghiamo, կամ vegnamo, venite, véngono. անկատ. Veniva. կատ. Venni, venisti, venne; venimmo, veniste, vénnero. ապ. Verrò, verrai, verrà, և այլն: հրամ. Vieni, venga; venghiamo, կամ veniamo, venite, véngano. ստոր. ներկ. Che io venga, tu venghi, կամ venga, colui venga; venghiamo, կամ veniamo, venghiate, véngano. ըղձ. ներկ. կատ. Venissi, և այլն: ներկ. կատ. Verrei, և այլն: ընդուն. Venuto. դերբ. Venendo.

Víncere. Յաղթել: սահմ. ներկ. Vinco, ևն: կատ. Vinsi, vincesti, vinse; vincemmo, vinceste, vínsero. ապ. Vincerò. ընդուն. Vinto.

Vívere. Կեալ: սահմ. ներկ. Vivo, և այլն: կատ. Vissi, vivesti, visse; vivemmo, viveste, víssero. ապ. Viverò. (ըստ բանաստեղծից Vivrò.) ընդուն. Vivuto, կամ Vissuto. (ի բանաստեղծից Visso.)

Úngere, և Úgnere. Օծանել: սահմ. ներկ. Ungo, և այլն: կատ. Unsi, ungesti, unse; ungemmo, ungeste, únsero. ապ. Ugnerò. ընդուն. Unto. Տես զծանօթութիւն բային Cingere.

Volére. Կամիլ: սահմ. ներկ. Vóglio, (առ բանաստեղծս vuò, կամ vo',) vuoi, ('ի հնումն vuógli.) vuole; vogliamo, volete, vógliono. անկատ. Voleva. կատ. Volli, volesti, volle; volemmo, voleste, vóllero, կամ vóllono. ապ. Vorrò, vorrai, vorrà; vorremo, vorrete, vorranno. հրամ. Vuógli, կամ vogli tu, vóglia colui; vogliamo noi, vogliate voi, vógliano coloro. ստոր. ներկ. Che io vóglia, tu vóglia, կամ vógli, կամ vuógli, colui vóglia; vogliamo, vogliate, vógliano. ըղձ. ներկ. կատ. Volessi, և այլն: ներկ. անկատ. Vorrei, vorresti, vorrebbe; vorremmo, (և ոչ vorréssimo,) vorreste, vorrébbero, կամ vorrébbono. ընդուն. Voluto. դերբ. Volendo.

Ծանօթք զի Volsi, volse, և vólsero թէպէտ գտանին 'ի տաղաչափութիւն Արիոստեայ, փխ. կատարելոյն Volli, և այլն. բայց այժմ խափանեալ են. և միայնակ պատշաճին բայից Vólgere, որ Դարձել, դարձուցանել: Ա. նախնիքս գտանի Volavate փխ. volevate ին, բայց խափանեալ է:

Vólgere, և Vólvere. Դարձել. դարձուցանել: սահմ. ներկ. Volgo, volgi, volge; volgiamo, volgete, vólgono. կատ. Volsi, volgesti, volse; volgemmo, volgeste, vólsero. ապ. Volgerò, և այլն: հրամ. Volgi, volga; volgiamo, volgéte, vólgano. ստոր. ներկ. Che volga, volga, volga; volgiamo, (կամ volghiamo.) volgiate, vólgano. ընդուն. Volto.

Uscíre, և Escíre. Ելանել: Զոր ինչ ասացաք 'ի բային Udire զի անկանոնութ, և զի փոփոխման u ձայնաւորին 'ի o, զնոյն խորհ և աստ: սահմ. ներկ. Esco, esci, esce; usciamo, uscite, éscono. անկատ. Usciva. կատ. Uscii, և այլն: ապ. Uscirò. հրամ. Esci, esca; usciamo, uscite, éscano. ստոր. ներկ. Che esca, esca, esca; usciamo, usciate, éscano. ըղձ. ներկ. կատ. Uscissi, և այլն: ներկ. անկատ. Uscirei, և այլն: ընդուն. Escito. (բայց լաւ ևս) Uscito. դերբ. Uscendo.

Գտանին առ հին բանաստեղծս Escire, escisse, escissero, զորս մարթ է 'ի կիր առնուլ ի ոտեղ ... ւոյն: Գտանի ուրեք և Uscì փխ. Uscii.

Նմանք առեն ևս Esciamo, Esciva, Escirò, ևն. առնուլ յանեզրեալքն Escire. բայց լաւ է զգուշանալ 'ի կիր. զի բայց 'ի վերոյ եղեալ ձայնիցն այս բայ սկսանի յաւէտ u ին, քան e ին:

Ant. Baratti scul.

Մանկունք մտավարժք՝ եթէ խնդագ են, յիմաստից Տաճար՝ ի բարձու լերին.
ոտք ձեր դիւրագայթ՝ այլ ոչ վաստակին, զի տայ Նուաբան՝ ձեզ թեւս կրկին

ԲԱՌԱՐԱՆ ՅԻՏԱԼԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ Ի ՀԱՅԵԱՐԵԱՌ

A

A

Ա. է գիր ձայնաւոր, և առաջինն 'ի կարգի այբուբենից. թէ այսմ է գոյական, և թէ սեռին արական. որ̄պ, un A grande. A մի մեծ: dall' A fino alla zeta. կամ dall' A alla zeta. 'ի սկզբանէ ցաւարտ. ծայրէ 'ի ծայր. ծագէ 'ի ծագ:

A. Է նախդիր տրականին, և արտաքանի ուժգին. նշանակէ՝ Առ, 'ի, 'յ, 'ց, ընդ: 'ի մէջ բացատրի ևս մերձենալով տրականաւ. որ̄պ, a me. ինձ, յիս, ցիս, առ իս, ընդ իս: [illegible]: dare a lui. տալ նմա. ցնա: [illegible]: a me pare. ինձ թուի:

A. Է ևս նախադրութ. յառաջոյ բաղաձայն տառից արտաքանի ուժգին. որ̄պ. a rendere. 'ի տալ: Բայց առաջի ձայնաւորաց՝ արտաքանի մնայ. որ̄պ. a udire. 'ի լսել:

Մերթ առ խորշելոյ 'ի կրկնակ ձայնաւորաց՝ որք դժուարահնչելի գործեն զարտասանութիւն, յաւելի 'ի a նախադրութիւն՝ բաղաձայնն d. որ̄պ. ad alta voce. 'ի ձայն բարձր: [illegible]: Զնոյն խնամ և զա a նախդրին. որ̄պ. ad essi. առ նոսա. նցա: [illegible]: Նախադրութիւն A նշանակէ բազմօրինակ՝ թէ այլ և այլ բառից յորս յարի. որոց գլխաւորքն են հետագայքդ:

'ի, 'յ. կազմէ 'ի մէջ զնախդրիւ տրական, կամ զներգոյական. որ̄պ. fermò le piante a terra. հաստատեաց զգարշապարսն 'ի գետնի, կամ 'ի գետին: [illegible]: a terra caggia la bugia. յերկիր, կամ 'ի գետին անկցի ստութիւն: provocare ad ira. շարժել 'ի բարկութիւն: andare a perdizione. երթալ 'ի կորուստ: andare a povertade, որպ in povertade. անկանիլ յաղքատութ:

Առ: menato a Giuseppe. ածել առ յովսէփ: [illegible]: Մերձ. առ: [illegible]:

A. յարի ևս 'ի բայս՝ որք նշանակեն կալ 'ի տեղւոջ. նշանակէ in, կամ nel. 'ի մէջ բացատրի ներգոյականաւ. որ̄պ. trovandosi egli a Parigi. որպ in Parigi. գոլով նր 'ի փարէզ: [illegible]: studiato a Roma. ուսեալ 'ի Հռոմ: a capo del ponte si sedea. նստէր 'ի ծերս կամրջին: dimorare a Londra. բնակել 'ի լոնտրա:

A, յարի ևս 'ի բայս՝ որք նշանակեն զշարժումն առ տեղին. որ̄պ. andare a Chiesa. գնալ յեկեղեցի: [illegible]: si torna a casa sua. դառնայ 'ի տուն իւր:

A, 'ի յարիլն յանվերջութիւն՝ նշանակէ՝ 'ի, առ 'ի, և կամ բացատրի 'ի մէջ սոսկ աներևութիւ. որ̄պ, pronto a udire, tardo a parlare. արագ 'ի լսել և յամր 'ի խօսել: chiamò a render ragione. կոչեաց առ 'ի տալ, կամ տալ զհամար: cominciarono a vendere. սկսան վաճառել: [illegible]:

'ի վր, 'ի, 'յ: [illegible]: montato a cavallo, որպ sopra. ելեալ, կամ հեծեալ յերիվար: [illegible]:

Վս. սակս. առ 'ի: [illegible]: avvegnachè a sua colpa la navicella sia fracassata. թէպէտ վս իւրոց յանցանաց խորտակեալ իցէ նաւն: gli mandò dicendo, che a cena l' arrostisse. առաքեաց առնել ցնա, զի խորովեսցէ զայն վս ընթրեաց: l' avrebbe egli a se amato più tosto, che a te. վս իւր սիրէր զնա, քան վս քո: vi diede a mie cagioni. ետ ձեզ յիմ սակս, կամ յաղագս իմ: a che pur piangi? վս էր, զի՞, կամ առ ինչ լաս: a difesa di se. վս անձին պաշտպանութե, կամ առ 'ի պաշտպանութիւն անձին:

Ընդ: la nave percosse a certe spiaggie. եհար զնաւն ընդ ափինս, կամ յափինս ինչ: [illegible]:

Մերթ դնի փխնակ di նախդրին. 'ի մէջ բացատրի գործիականաւ, կամ այլազգ. որ̄պ. ben forniti a danari, e care gioje. որպ di danari. ճոխացեալ, կամ լի դրամովք և ականակիտ պատուականօք: [illegible]: nutricato a latte d' asina. սնեալ կաթամբ իշոյ: non ardiva a tornare. որպ di torn". ոչ իշխէր դառնալ: [illegible]: a bene sperar m' era cagione. կայր իմ պատճառ բարեյուսոյ լինելոյ: ricevuti tutti a grandissimo onore. ընկալեալք առ հասարակ մեծաւ պատուով:

Երբեմն դնի փխնակ նախադրութեցս per, կամ tra.

mettere, ՆՆ. in abbandono. Լքանել. Թողուլ 'ի բաց, յերեսաց, 'ի ձեռաց: պըրագմաք: in abbandono, Գ. տես Abbandonatamente.

Abbarbagliaménto. Խատղումն, մԹագնումն աչաց:

Abbarbagliáre. Տես Abbagliare.

Abbarbagliáto, ta. Տես Abbagliato: ապուշ:

Abbarbáglio. Տես Abbarbagliamento.

Abbarbicáre, Լ. * Abbarbicársi, Յ. Արմատանալ. արմատ առնուլ: քէօքլէնմէք:

Abbarbicáto, ta. Արմատացեալ:

Abbarcáre, Ն. Դիզել. ժողվել (զցորեան, զխոտ:)

Abbarráre, Ն. Փակել, կամ ցանկել զճանապարհն. կրճիմն արկանել, արգելուլ զանցս:

Abbarráto, ta. Ցանկեալ. փակեալ (ճանապարհ:)

* Abbaruffaménto. Տես Scompiglio.

Abbaruffáre, Ն. Խառնակել. շփոթել: Յ. Կռուել:

Abbaruffáto, ta. Խառնակեալ. շփոթեալ:

* Abbassagióne, Իգ. Abbassaménto. Խոնարհեցուցանելն. խոնարհութիւն. նուաստութիւն: նկուն լինելն: abbassamento di voce. ցածուցանելն զձայն:

Abbassáre, Ն. Ցածուցանել. խոնարհեցուցանել (զգլուխ.) կորացուցանել. զիջուցանել. էնտիրմէք: նուաստեցուցանել: էօքսիւզ: նկուն առնել: էէն մէք: Լ. Պակասել. զիջանել (հողմոց.) ցածնուլ (ջրոց:) էօքսիւզ. էնմէք: խոնարհիլ. անկանել. տարաժամիլ (աստղ.) խոնարհիլ (արեւ 'ի մուտս:) all' abbassar del giorno. 'ի մտանել արեւուն. Ը երեկս: ագշամ քարուն:

Abbassáto, ta. Խոնարհեալ. զիջեալ, ԵՆ.

Abbásso, Գ. 'ի խոնարհ. ստորեւ. 'ի վայր: աշաղը:

Abbastánza, Գ. Բաւ բաւականին. շատ: եէթէրինճէ քատար:

Abbatacchiáre. Տես Abbacchiare.

Abbáte. Տես Abate.

* Abbateggiáre. Լ. Պերճանալ, կամ ձեւանալ որպէս զԱբբայ:

Abbáttere, Ն. Յերկիր կործանել. տապալել. քանդել: եըգմաք: խոնարհեցուցանել. ընկճել. նկուն առնել (զգոռոզութիւն:) պասմաք. էէնմէք: նուաստեցուցանել, կամ հատանել ինչ 'ի գումարէն: dal prezzo. պակասեցուցանել ինչ 'ի գնոյն, կամ ըղ գինն: ֆիէաթըտէն էնտիրմէք: * abbattere tenda. ի ջուցանել զվրանն: la vela. իջուցանել, կամ ամ փոփել զառագաստ: էէլքէնի էնտիրմէք: essere abbattuto dalla miseria. նկուն լինել 'ի Թշուառութենէ. questa disgrazia lo abbatte. այս ձախողութեան ընկճէ զնա: Abbáttersi, Յ. Պատահել. դիպանել. հանդիպիլ: րասթ կէլմէք: s' abbattè in alcuni. պատահեցաւ ոմանց: abbattersi di dire. բան դիպաց ինձ ասել. դէպ եղեւ ինձ ասել ինչ:

Abbattiménto. Տապալումն. կործանումն. եըգըլմա: բարկութիւն. պատերազմ: ճէնկ: երկայն պատերազմն (իբր 'ի բազմամ 'ի Թշնամոյն.) կերծ պատերազմ: դիմումն: di forze. լքումն. պակասութիւն ուժոյ: ճեհճանլըք:

Abbattitóre, Ար. * Abbattitríce, Իգ. Կործանիչ:

Abbattúta. Տես Abbattimento.

Abbattúto, ta. Abbattutíssimo, ma. Կործանեալ. քանդեալ. եըգըլմըշ: abbattuto dalla fame, e dalla sete, սովալլուկ եւ ծարաւատանջ: abbattuto dalla malattia. վատԹարեալ, կամ տկարացեալ հիւանդութեան:

Abbatuffoláre, Ն. Խառն 'ի խուռն դնել զամն. խառնակել 'ի միասին:

Abbazía. Տես Badia.

* Abbaziále, Հ. Աբբայական. աբբայութե:

* Abbecedário. Այբուբենական կարգ. կարգ գրոց ըստ այբուբենից:

Abbelláre, Ն. Գեղեցկացուցանել. զարդարել: փէօսթմէք: Լ. Գեղեցկանալ. հաճոյ գոլ: Յ. Զարդարիլ: փէօսէնմէք:

Abbelliménto. Զարդարանք: Տես եւ Finzione.

Abbellíre. Տես Abbellare.

Abbellíto, ta. Զարդարեալ. պճնեալ: փէօսէնմիշ:

* Abbellitóre, Ար. Զարդարիչ. գեղեցկացուցիչ:

Abbellitúra. Տես Abbellimento.

Abbenchè. Տես Benchè.

Abbendáre, Ն. Կապել երիզաւ. կամ պատել զվէրս:

Abbertescáre, Ն. Ամրացուցանել պատուարաւ: *Յ. Ամրանալ պատուարաւ: պարսպաւանել զանձն:

Abbeveráre, Ն. Արբուցանել զանասունս: էչիրմէք: Տես եւ Alloppiare, եւ Affaggiare: * Abbeverare un vascello. Փորձել զնաւն (որ յետ շինուԹեն արկանել ջուր 'ի նա 'ի փորձ:)

Abbeveratíccio, Abbeveráto, Գոյ. Ըմպումն. (է մնացորդ բաժակին. կամ մնացորդ արբեալ հեղուն նիւթին:)

Abbeveráto, ta. Արբեալ. ըմպեալ:

Abbeveratójo. Աւազան, կամ ջրարբ ('ի պէտս անասնոց:) հաւզայ: ջրարբ Թռչնոց: սուլուգ:

Abbiabbè. է բառ ռամիկ. Տես Abbicci.

Abbiadáre, Ն. Ջամբել զկերակուր:

Abbiadáto, ta. Կերեալ, կամ ճարակեալ զկերակուր:

Abbicáre. Կուտել. դիզել: * Յ. Կուտիլ. ժողվիլ:

Abbiccì, Ար. Այբուբենք. ալիփպէտա: հէճէ: non saper l' abbiccì. ոչ գիտել եւ զսկզբունս անգամ:

* Abbiéndo. որ Avendo. Ունելով:

* Abbientáre. Տես Abilitare.

* Abbiénte, Հ. Ունող: յաջողակ. յարմար: ընդունակ:

Abbiettaménte. Abbiettissimamente, Գ. Անարգաբար. նուաստութբ. անպատուութբ:

Abbiettáre. Տես Abbassare.

Abbiettézza. Abbiettitúdine. Տես Abbiezione.

Abbiétto, ta. Abbiettíssimo, ma. Ընկեցիկ. անարգ. խոնարհ. նուաստ. անգոսնելի. աշաղը:

Abbiezióne, Իգ. Անարգութի. ընկեցումն. նուաստութի. խոնարհութի. աշաղլըգ. Բէէէ.

Abbigliaménto. Զարդ: պէյնէք: di cavallo. կազմած ձիոյ: բաշեա գուշաղը:

Abbigliáre, Ն. Զարդարել. յարդարել. գեղեցկացուցանել: փէօսթմէք: * Զգեստաւորել, կամ պաճուճել զմարմին: Յ. Զարդարիլ: փէօսէնմէք:

Abbigliáto, ta. Զարդարեալ. յարդարեալ:

* Abbindolaménto. Խաբէութի. պատրանք. հիլէ:

Abbindoláre. Խաբել: Abbindolársi. Զգուշանալ զերկս գժուարութեց:

Abbindolatúra. Abbindolazióne, Իգ. Տես Abbindolamento.

Abbiosciáre. Տես Cadere: Յ. Վհատիլ. սրտաբեկիլ: Թուլանալ. լքանիլ:

Abbiosciáto, ta. Սրտաբեկեալ. լքեալ:

Abbisognánte, Հ. Կարօտ. կարօտեալ. էհթիաճ:

Abbisognáre, Լ. Պէտք են. պարտ է. հարկ է. լազըմ օլմաք: կարօտիլ. պէտս ունիլ: էհթիաճ օլմաք:

Abbisognóso, sa. Տես Bisognoso.

* Abbittáre, Լ. Պատմել զմանրունս 'ի կոծեցանութիւն:

Abbiuráre, Ն. Երդմամբ հրաժարիլ 'ի մոլորութէ, կամ 'ի կարծեաց ինչ. երդմամբ ուրանալ: ինքեար էթմէք:

Abbiurazióne, Իգ. Հրաժարումն երդմամբ. երկ յորմէ հրաժարի ոք երդմամբ: ինքեար:

* Ab-

• Abbo • Տես Avere •

Abboccaménto • Խօսակցութիւն (զխորհելի ինչ իրաց •) խորհրդակցութիւն ։ տեսակցութիւն ։ ժողով ։

Abboccáre, ն • Կորզել բերանով • ըմբռնել ժանեօք • (ասի զշանց, ևն ։) … ։ Լնուլ բերանակիր (զանօթ ինչ ։) … ։ զբերան միոյ անօթոյ դնել 'ի վ(ե)ր միւսոյն • բերան 'ի բերան դնել ։ … ։

Abboccársi, յ • Խօսակցիլ 'ի միասին • ժողովիլ առ միմեանս 'ի խօսակցութիւն ։ … ։ պատահիլ միմեանց • մերձենալ • բաղխիլ ընդ միմեանս ։

Abboccáto, ta. ած • Տես Abboccare ։ չափաւոր • որկորեայ ։ ողջաբերան (անօթ ։) vino abboccato • գինի անուշակ, բարեհամ ։ … ։

* Abboccatójo. Բերան փռան ։

• Abbocconáre, ն • Բրդել • յօշել մանր ։

Abbolíre, ևն • Տես Abolire; ևն ։

* Abbombársi, յ • Թրջիլ • թանալ • տամկանալ ։

* Abbombáto, ta • Թրջեալ • թացեալ • տոգորեալ ։

Abbominábile, հ • Գարշելի • զզուելի • ատելի • գարշ • պիղծ ։ … ։

Abbominaménto • Abbominánza. Գարշութիւն • գարշանք • զզուանք ։ … ։

Abbominándo • Տես Abbominabile •

Abbomináre, չ • Գարշիլ • զզուիլ • ատել ։ … ։ պիղծ համարիլ ։ … ։

Abbomináto, ta • Գարշեալ • նողկացեալ, ևն ։

Abbominatóre, ար • Abbominatríce • Գարշող • զզուող • ատեցող ։

Abbominazióne, … • Տես Abbominamento • Խառնակութիւն … ։

• Abbominébole • Abbominévole • Տես Abbominabile •

Abbominevolíssimo, ma, գեր • Ծանրատաղտուկ • ամենագարշ ։

Abbominevolménte, մ • Զարաչար • անվայելչապէս • անարգանօք ։

Abbomínio • Տես Abbominamento •

Abbominosaménte • Տես Abbominevolmente •

Abbominóso, sa • Տես Abbominabile •

Abbonacciaménto • Հանդարտութիւն (ծովու •) խաղաղութիւն ։

Abbonacciáre, ն • Հանդարտեցուցանել (զծով •) խաղաղել • յ • Հանդարտիլ (ծովու ։) … ։

Abbonacciáto, ta • Հանդարտեալ • խաղաղեալ • հանդարտ ։

Abbonaménto • Առնելն լաւագոյն • լաւութիւն ։

Abbonáre • ն • Լաւ ևս առնել ։

• Abbondaménto • Տես Abbondanza •

Abbondánte • հ • Abbondantíssimo, ma • Առատ • յորդ • բեղուն • բազում ։ … ։ … ընչաւէտ ։ … ։

Abbondanteménte • մ • Abbondatissimaménte • Առատապէս • լիով ։ … ։

Abbondánza • Առատութիւն • յորդութիւն • լիութիւն • յաջողութիւն ։ … ։ … որ ունի զվերակացութիւն պարենից քաղաքին ։ in abbondanza • առատապէս • յորդ ։

Abbondanzétta, նուազ • Փոքր ինչ առատութիւն ։

Abbondanziére • ար • Վերակացու պարենից քաղաքին ։

Abbondáre, չ • Առատանալ • ունել առատ • լի լինել • յորդել ։ … ։ յաճախել • բազմանալ • առաւելուլ ։ d' ogni cosa • ամենայն յորդանալ, կամ յղփանալ ։

• Abbondáto, ta • Առատացեալ • յաճախեալ ։

Abbondévole, Abbondevolménte, ևն • Տես Abbondante, Abbondantemente, ևն ։

Abbondevolézza • *Abbondézza • Տես Abbondanza •

* Abbóndo • Նոյն է ։ in abbondo • տես Abbondantemente •

Abbondosaménte • Տես Abbondantemente •

Abbondóso, sa • Տես Abbondante •

Abboníre, ն • Կատարելագործել • կատարել ։ հանդարտեցուցանել • ցածուցանել • ամոքել ։

Abboníto, ta • Տես Abbonire •

Abbordáre, ն • Յարձակիլ 'ի վերայ նաւու ։ … ։ * մերձենալ 'ի ցամաք ։ uno • մատչիլ առ ոք 'ի խօսիլ ինչ ։ … ։

Abbórdo • Յարձակումն 'ի վ(ե)ր նաւու ։ մերձեցումն • մատոյց ։ andar all' abbordo • մերձիլ յոք 'ի խօսիլ զերաց ինչ ։ uomo di facile abbordo • այր դիւրամատոյց, հեզահամբոյր, դիւրալուր ։ … ։

Abborracciáre, ն • և յ • Գործել ինչ վեր 'ի վերոյ, կամ շտապաւ ։ … • Թալալթօսել ։ … ։ յ • … • ուտել անտանտաբար, կամ ամարդուր, անխտիր ։

* Abborracciataménte, մ • Վեր 'ի վերոյ • անհոգութեամբ • շտապաւ • զանցառութեամբ ։

* Abborracciatóre, ար • Որ գործէ ինչ վեր 'ի վերոյ, կամ շտապաւ ։

• Abborráre, չ • Մոլորիլ • սխալիլ • շփոթիլ ։ ն • Յաւելուլ և ևս • առաւելուլ ։

Abborrénte, հ • Գարշող • զզուող • ատեցող ։

Abborrévole • Տես Abbominevole •

Abborriménto • Գարշումն • ատելութիւն ։ … ։

Abborríre, ն • Գարշիլ • նողկալ • ատել ։ … ։ * Սոսկալ • ահաբեկ լինել ։

Abborritíssimo, ma, գեր • Ծանրատաղտուկ ։

Abborríto, ta • Զզուելի • ատելի • տաղտկալի ։ … ։

Abborritóre, ար • Տես Abborrente •

* Abbottinaménto • Աւարումն • աւարառութիւն ։ ապստամբութիւն ։

Abbottináre, ն • Աւար հարկանել ։ տես և Accomunare ։ յ • Ապստամբել ։

Abbottináto, ta • Ապստամբեալ • վտարանջեալ ։ ապստամբօղ ։

Abbottinatóre, ար • Ապստամբօղ • վտարանջօղ ։

Abbottonáre, ն • Կոճկել • արկանել զկոճակսն ։ … ։

Abbottonáto, ta • Կոճկեալ • արկեալ զկոճակսն ։

Abbottonatúra • Տես Bottonatura •

Abbozzaménto • Abbozzáta • Տես Abbozzo •

Abbozzáre, ն • Յօրինել զուրուագիծն • նախագծել, կամ գծագրել • հանել զնախագիծն • գաղափար կազմել ։ ստուերագրել ։ … ։ … ։

Abbozzatíccio, ia • Գծագրեալ ըստ կիսոյն ։ խակահաս, կամ թերահաս (պտուղ ։)

Abbozzáto, ta • Որոյ յօրինեալ է ուրուագիծն • գծագրեալ, ևն ։ թերահաս, կամ խակահաս (պտուղ •) խակ • տհաս ։

Abbozzatóre, ար • Որ կազմէ զուրուագիծն • գծագրօղ • ստուերագրօղ ։

Abbozzatúra • Abbózzo • Կազմութիւն ուրուագծին • ուրուագիծն • գծագիր • գծագրութիւն • ստուերագրութիւն ։ … ։ * Նախագրութիւն ։ … ։ * far un' abbozzo • նախագրել ։ … ։

* Abbracciabóschi, ար • Է թուփ ինչ որ պատէ զմերձակայ ծառովք ։

Abbracciaménto • Գրկումն • ընդգրկումն • գրկածութիւն ։ … ։

Abilménte, Մ. Յարմարապէս. յաջողակութբ. հանգամանաւք. անշփոթ։
• Abisognáre. Տես Abbisognare.
Abissáre, Ն. Անդնդասոյզ առնել. ընկղմել յանդունդս։
Abissáto, ta. Անդնդասոյզ. խորասուզեալ։
Abísso. Անդունդք ջուրց։ Վիրապ։ խորք։ փէլ։ անդադարամէտք. գեհոնք. ձէհէննէմ։ անչափութի։
Abitábile, Հ. Բնակելի։ սաքին օլմաք։
Abitácolo. Բնակարան։ * Պատուհան կողմնացուցին, (է պատուհան ինչ (մ՚ տօլապ,) մերձ 'ի ղեկավարն. յորում դնի կողմնացոյցն, ժամացոյցն, և ճրագն՝ 'ի լուսաւորել զայնոսիկ։)
• Abitággio. Abitagióne. } Տես Abitazione.
Abitaménto. • Abitánza. }
Abitánte, ած, և գոյ. Հ. Բնակիչ. բնակ։ սաքին օլան։
Abitáre, Ն, և Չ. Բնակիլ. ագանիլ ուրեք։ օթուրմաք. սաքին օլմաք։ բնակել ընդ առն, կամ ընդ կնոջ. լինել 'ի միասին։
Abitatívo. Տես Abitevole.
Abitáto, գոյ. Բնակեալ տեղի. բնակութի մարդկան։ շէնլիք։
Abitáto, ta, ած. Բնակեալ։ օթուրմուշ։
Abitatóre, ար. Abitatrice, էգ. Տես Abitante.
Abitazioncélla, նուազ. Բնակարան փոքր։
Abitazióne, էգ. Բնակարան. բնակութի. յարկ։ տուրաճաք եէր։ էւ։
Abitévole. Տես Abitabile.
Abitíno, նուազ. Զգեստիկ. հանդերձիկ. զգեստիկ։
Ábito. Հանդերձ. ձորձ. զգեստ։ էսպապ։ ունակութի. սովորութի։ ատէթ. հալ։ խառնուածք մարմնոյ. տրամադրութի մարմնոյ։ l' abito non fa il Monaco. սքեմ ոչ առնէ զմարդ՝ կրօնաւոր։ pigliare l' abito. առնուլ զսքեմ. լինել կրօնաւոր, կամ կղերիկոս։ lasciare l' abito. Թողուլ զսքեմ. դառնալ յաշխ։ far abito. սովորել. ունականալ։
Abituále, Հ. Ունակական. սովորական. ընդարոյս։
Abitualménte, Մ. Ունակաբար. ըստ սովորութե. ըստ ունակութե։
Abituársi, Յ. Ունականալ. սովորիլ։ ատէթ էթմէք. հալիշմաք։
Abituatézza. Ունակութի. սովորութի։
Abituáto, ta. Ունակացեալ. սովորեալ։ * Զգեստաւորեալ։
Abituazióne, էգ. Ունականալն. ունակութի։
Abitúccio, նուազ. Զգեստիկ. զգեստիկ։
Abitúdine, էգ. Խառնուած մարմնոյ. տրամադրութի, կամ որպիսութի մարմնոյ. բնաւորութի։ միզաճ։
Abitúro. Տես Abitazione.
• Ablasmáre. Տես Biasimare.
Ablatívo, գոյ. Բացառական։ ձըգաճ։
* Abluzióne, էգ. Դոյզն լուացումն. մաքրութի։
* Abolíbile, հաս. Ջնջելի. խափանելի. ջրելի։
Abolíre, Ն. Ջնջել. խափանել (զօրէնս.) ջրել. ջրել. բառնալ։ պաթալ էթմէք. պօզմաք։
Abolíto, ta. Ջնջեալ. խափանեալ. բարձեալ։ պաթալ։
Abolizióne, էգ. Ջնջումն. բարձումն. խափանումն։ պաթալ էթմէ։
Abominábile, Abomináre, ևն. Տես Abbominabile. ևն։
Abondánte, Abondánza, ևն. Տես Abbondante, ևն։
Abondánzia. Տես Abbondanza.
Aborráre. Տես Abborrare.
Aborrévole. Տես Abominevole.
Aborriménto, Aborríre, ևն. Տես Abborrimento.
Abortáre, Abortíre, Չ. Abortírsi, Յ. Վիժել. անցուցանել զղաւակն։ օղլան տիւշիւրմէք։ * Abortíre. Դ դերև ելանել (զործոյն, կամ խորհրդոյն։) * fare abortire. տալ վիժել։ il disegno del nemico. 'ի դերև հանել զխորհուրդս Թշնամւոյն։
Abortíccio, ia. Abortívo, va. ած. Վիժեալ. անցուցեալ։ տիւշիւք. չագըլըպէն էլէն տօղմուշ։
Abortívo, գոյ. Abórto. Վիժած. անցուցեալն։ տիւշիւք։ * Մեղք։ * Գործ արարեալ շտապաւ, կամ վեր 'ի վերոյ։ * Վիժած. (է աս ծաղիկ նռնենոյն. կամ պտուղ հրաշանման։)
Abosíno. Աղէ ինչ չորի։
• Abragiáre. Տես Abbruciare.
• Abramáto. Տես Bramoso.
Abrasióne, էգ. է բառ բժշկական։ քերումն, կամ քերթումն։
Abrenúnzio. է բառ ծաղրական. Հրաժարիմ. ոչ կամիմ։
Abrogáre, Ն. Խափանել (զօրէնս.) ջրել. բառնալ։ պաթալ էթմէք։
Abrogáto, ta. Խափանեալ. ջրեալ. բարձեալ։ պաթալ։
* Abrogazióne, էգ. Խափանումն. ջրումն. ջնջումն։ պաթալ էթմէ։
Abróstine, ար. Abróstino. Աղէ ինչ խաղողոյ։ խաղող վայրի։
Abrótano, Abrótino. Խոտ ինչ բժշկական. գեղան օթու։
Abrotonóide, էգ. Տունկ ինչ։
Abruciáre, ևն. • Abrusciáre. Տես Abbruciare, ևն։
Abruótina, Abruótino. Տես Abrotano.
Absénza, Absénzia. Բացակայութի. հեռաւորութի։
* Abundánzia. Տես Abbondanza.
Abusáre, Չ. Abusársi, Յ. Զարաչար 'ի կիր առնուլ. զեղծանիլ. 'ի յոռին շրջել. զէնայա գուլլանմաք։
Abusatóre, ար. Որ չարաչար 'ի վար արկանէ։
Abusazióne, Abusióne, էգ. Զարաչար կիրառութի. սովորութի չար։ զեղծումն. ֆէնա ատէթ։ ակիրառութի։
Abusivaménte, Մ. Զարաչար կիրառութբ. ակնառաբար. յանիրաւի. սուտութբ։
Abusívo, va. Աղօտոյց սովորութե. անյարմարակ. ոխտակ. ըղձեմ կանոնաց։
Abúso. Տես Abusione. Խափանումն սովորութե։
Abútilo. Տունկ ինչ։
Abuzzágo. Է թռչուն ինչ յափշտակիչ. որ այժմ սովորաբար կոչի Bozzago, և Bozzagro։

AC

Acácia. Տունկ ինչ եգիպտոսի, և հիւթն քամեալ 'ի պտղոց նր, որ կոչի և Gaggia d' Egitto.
Acaju, ար. Պտուղ ինչ ամերիկեան, որ կոչի և Anacardo.
• Acaníno, ած. Անգութ. դաժան։
Acánto. Խոտ, կամ տունկ ինչ փոքր։ այը ֆէնտէճէ։
Ácaro. Ակար. (է ճճի ինչ փոքր։)
* Acate, էգ. Տես Agata։ ար. Fido Acate. Սերտ կամ մտերիմ, և կամ անքակ բարեկամ։ Acate. Ակատէս. էր հաւատարիմ ընկեր Ենէ-ասայ իշխանին տրովադայցւոյ։
Acázia. Տես Acacia.
Acca. Աքքա. (է ութերորդ գիր խտալական այբուբենից. որոյ ձև է այս H։) Ոչինչ։ non valere un' acca. չարժել ինչ. արժել և ոչինչ։
Accadémia. Ակադեմիայ. (էր պարտէզ ինչ նախնեաց փիլիսոփայից, այսպէս անուանեալ յանուն տեառն նորին։) Ճեմարան. (այժմ նշանակէ դասմարմնակ գիտնոց, և տեղին ժողովարանի նց։) մէջլիսի. ճեմարան. ուսումնարան։

կամ զպարսաւ ։) Գտանել (շնորհս , ևն ։) դուլըմագ ։ ընդունիլ չհայցուածս ։ մուրուվվէթըն էրմէք ։

Accattataménte, մկ · Մուրողաբար · անբնաբար ։

Accattáto, ta · Մուրացածոյ , կամ անյարմար (ըզգեստ , պատմուճան , զարդեր , ևն · որք անհամեմատ են անձին , և կամ անբնական ։)

Accattatóre, ար · Accattatrice , իգ · Որ աղաւ յանօթ · փոխառու ։ մուրիկ ։

* Accattatózzi, իգ · Տես Accattapane ·

Accattatúra, Accattería, Accátto · Յանօթառութի · փոխառութի ։ էօտիւնճ ։ մուրողութի ։ տիլէնճիլիք ։

Accátto · Հարկ · սակ ։ andar all' accatto · 'ի մուր շրջիլ · մուրանալ ։ տիլէնմէք ։

Accattólica · է բառ ծաղրական · Տես Accatto ·

Accattóne, ար · է բառ նախատական · Մուրիկ ։

Accavalciáre, ն · Հեծանել 'ի վր երիք ։

Accavallàre, ն · Դնել , կամ բարդել 'ի վր · կուտել ։ Ծածկեալ յետուստ երիվարին մերձենալ 'ի թիկունս , կամ յայլ երես (առ 'ի սպասել զնա ։)

Accavalláto, ta · Տես Accavallare ·

Accavigliáre, ն · Պատատել զիւսոյս , կամ զթել 'ի վր սկոյթի ։ * Ոլորել զիւսոյսն յետ շորանալոյն' առ 'ի փայլել և ևս ։

Accecaménto · Կուրացուցանելն · կուրուն ։ կուրութի մտաց · սխալումն · պատրանք ։

Accecáre, ն · Կուրացուցանել ։ քէօր էթմէք ։ նսեմացուցանել · ջնջել · ծածկել ։ una finestra · խնուլ , կամ որմել զպատուհան ։ le piante · le viti, ևն · քչտել զպատկուտս տնկոց , կամ որթոց · ևն ։ uno specchio · աղօտացուցանել զհայելի ։

Accecársi, չ · Կուրանալ ։ քէօր օլմագ ·

Accecáto, ta · Կուրացեալ ։ specchio · հայելի աղօտ ։ chiodi accecati · հարթագլուխ բևեռք · (առի զբևեռաց' որոց գլուխ է հարթ հաւասար տախտակին' յորս բևեռին ։)

Accecatóre, ար · Accecatrice, իգ · Կուրացուցիչ ։

Accédere, չ · Մատչիլ · մերձենալ ։

Acceffáre, ն · Ըմբռնել բերանով , կամ ժանեօք · (առի զանասնոց ։)

Accéggia · Տես Beccaccia ·

Acceleraménto, Acceleránza · Երագումն · արագութի ։

Acceleráre, ն · Երագել , կամ առաւելուլ զերագութիւն · փութացուցանել ։ էճէլէ էթթիրմէք ։

Accelerársi, չ · Երագել · վաղվաղել · փութալ · աճապարել ։ էճէլէ էթմէք ։

Acceleratamente, մկ · Արագապէս · երագ · ճեպով ։

Accelerativo, va · Acceleratóre, ար · Երագեցուցիչ · երագօղ · աճապարօղ ։

Acceleráto, ta · Երագեալ · երագ ։ երագուն (շարժումն մարմնոյ ։)

Accelerazióne, իգ · Երագումն · արագութի ։ աճէլէ ։

Accenciáre, ն · Սրբել ջնջոցաւ , կամ վշտել զկաթսայ ներքոյն · մաքրել զկաթսայն ։ կոչի և Lenare ·

Accendénte, հ · Լուցիչ · բորբոքիչ ։

Accéndere, ն · Լուցանել · վառել · բորբոքել ։ եաքմաք · թութուշտուրմաք ։ շարժել · գրգռել · յուզել (զկիրս ։) la guerra · յարուցանել զպատերազմ ։

Accéndere · Տալ փոխ · գրել զպարտս ուրուք 'ի հաշուէ գրի · պարտական առնել զոք ։ Accendersi, չ · Բորբոքիլ ։ եանմաք · թութուշմաք ։ accendersi nella vista, nella faccia; nel viso, ևն · զերեսս իւր 'ի բոցագոյնս դարձուցանել · շառագնիլ , կամ բորբոքիլ ցասմամբ , ևն ։ * Accendérsi, չ · Ծնանիլ ։

Accendévole, Accendíbile, հ · Լուցանելի · դիւրավառ · դիւրակէզ ։

Accendiménto · Բորբոքումն · բոր...

Accenditójo · Ոստք , կամ եղէգունք 'ի պէտս ... այրելի խուրձք ։

Accenditóre, ար · Accenditrice, իգ · Լուցիչ ։

Accennaménto · Ակնարկումն ։ իշարէթ ։ նշան · ցոյց · ծանօթութի ։ d' occhi · թարթափումն աչաց · քթթել ական ։

Accennáre, ն · Ակնարկել ։ իշարէթ էթմէք ։ ակնարկել ինչ · նշանակել · տալ նշան , կամ ցոյց ինչ ։ կերպարանել · ձևանալ · երևեցուցանել ։ ծանուցանել ։ accennare di sì · հաւանիլ ։ հէ տէմէք ։ di nò · չհաւանիլ · ուրանալ ։ եօք տէմէք ։

* Accennársi, չ · Ակնարկել առ միմեանս ։

Accennáto, ta · Ակնարկեալ · նշանակեալ ։

• Accennatúra · Տես Accennamento ·

Accensáre, ն · Տալ 'ի վարձու (զկալուած , զտուն ։)

Accensíbile, հ · Լուցանելի · դիւրավառ · դիւրակէզ ։

Accensióne, իգ · Բորբոքումն · վառումն ։

Accénso, sa · է բառ փաղղական · Լուցեալ · բորբոքեալ ։

* Accentáre · Տես Accentuare ·

Accénto · Ոլորակ ։ իմալէ ։ accénto acúto · շեշտ · (որոյ ձև է այս ՛ ։) accénto grave · բութ · (որոյ ձև է այս ` ։) accénto circonflésso · պարոյկ · (որոյ ձև է այս ^ ։) accénto · ձայն · բարբառ · բան ։ սէտա · սէօզ ։

Accentuáre, ն · Շեշտել (զբառս ·) բաց շեշտել ։ դնել զշեշտ , կամ զոլորակ ('ի վր բառից) ։

Accentuáto, ta · Շեշտեալ ։

Accerchiaménto · Շրջապատումն · շրջապատուն ։

Accerchiáre, ն · Շուրջ պատել · պատել (զինչ ։) գուշաթմաք ։ շուրջ գալ · յածիլ ։ տօլաշմաք ։

Accerchiáto, ta · Շրջապատեալ · պատեալ , ևն ։

Accerchielláre, ն · Շրջանակս արկանել տակառաց ։ չէմպէրլէմէք ։

Accerchielláto, ta · Շրջանակաւոր ։ չէմպէրլի ։ բոլորչի ։

Accertaménto, Accertánza · Տես Accertazione ·

Accertáre, ն · Հաւաստի · աներկբայ առնել · հաստատել ոք զոյգ · վկայել · հաւաստարմացուցանել ։ թահքիք էթմէք · ինանտըրմաք · ստուգել · ճշմարտել ։ Accertársi, չ · Ստուգել ։ ճշմարտել · յարմարել ։

Accertataménte, մկ · Ստուգիւ · աներկբայաբար ։

Accertáto, ta · Ստուգեալ · ճշմարտեալ , ևն ։

Accertazióne, իգ · Ճշմարտութի · ստուգութի · հաստատութի ։

Accertéllo · Թռչուն ինչ գիշատիչ ։

* Accérto · Տես Accertazione ·

Accesaménte, մկ · Accesissimaménte · Բորբոքմամբ · եռանդեամբ · եռանդագին ։

Accesíssimo, ma · գեր · Հրաբորբոք · բոցավառ ։

Accéso, sa · Լուցեալ · վառեալ ։ եանմըշ · գրգռեալ · բորբոքեալ (բարկութեամբ , սիրով ։) թութուշմուշ ։ մոյգ · պայծառ (գոյն ։) Գօյու ։ մոյգ կարմիր · կարմրափայլ · մեղրչ ։ կըրմըզըլը ։ strumento · կամ carta , կամ debito acceso · անջինջ մուրհակ · անվճար պարտք · (որ՝ դեռ ոչ վճարեալ ։)

• Accessáre, չ · Կասել · դադարել · զկայ առնուլ ։

Accessíbile, հ · Մատչելի · դիւրամատոյց · դիւրամերձ ։ եանաշմագը գօլայ ։

Accessióne, իգ · Մերձեցումն · յաւելումն · յաւելուած ։ * Հաւանումն , կամ հաճութի ընդ դաշնադրութեն այլոց տրուեց ։ di febre · ընդոստումն տենդին ։ սըթմա թութմասը ։ accessione · տենդ ։

Accésso · Մատոյց · մուտ · մերձեցումն ։ եանաշմա ։ aver accesso · մուտ , կամ ընդունելութիւն գտանել

նել առ ումեք ։ dare l' accesso • մուտ չնորհել ու֊
մեք • Տուռնել զոք ։ uomo di facile accesso • այր բա֊
րեհամբոյր, հեղահամբոյր ։ Accesso • ընթանումն
անոգին ։ ուրեմն Նուրեմ֊ ։ գալուստ, կամ այցե֊
լուն գաւառորին 'ի գատաստանարանի ։

Accessoriaménte, Մ • Այս • երկրորդաբար • յա֊
րակցութեամբ իմն • երբ յաւելուած լինի ։

Accessório, ia, ած • Երկրորդական • յաւելուա֊
ծոյ • մակեղուս ։ Accessório, գոյ • Յաւելուած •
յաւելեալ իմն ։ չէարքե ։

* Accesuólo, la, Նուաղ • Փոքր մի բորբոքեալ վառ ։

Accétta • Ձեռն ինչ տապարանման ։ տապար ։ far la ragione coll' accetta • գատել անքննաբար ։

Accettábile, հ • Ընդունելի • հաճոյ ։ յարմար ։

Accettagióne • Տես Accettazione •

Accettánte, հ • Ընդունող • ընկալուչ ։

Accettáre, ն • Ընդունել (զմանդրուածս, զընծայս, ևն •) առնուլ ։ գոպուլ եղեւ ։ հաւանիլ • հաճիլ ։ ըսով ըմբռ • ձայնէ ըմբռ ։ Տունել զոք 'ի թիւ, կամ 'ի կարգս ։ l' eredità • ընդունիլ յանձն առնուլ զժառանգութիւն ։ le lettere • Տունել զգիր գրա֊
մածութեան • (ը վաճառականաց նշանակէ խոս֊
տանալ զվճարումն փոխագրելի գրամոցն նշա֊
նակելոց 'ի թղթին ։) ժողովոյն գոպուլ եղեւ ։ non accetta persona • ոչ առնու ակն երեսաց • ոչ ա֊
չառէ ։ accettare per cittadino • առնուլ • գրել զոք 'ի քաղաքացի ։ per amico • Տունել զոք 'ի բա֊
րեկամութե ։ per bene, կամ in buona parte • ա֊
նուլ 'ի բարիոք մասն • մեկնել 'ի բարին • եղե փեւ֊
ընէ ասեալ ։

Accettáto, ta • Ընկալեալ • առեալ ։ աւնեալ • գոպուլ ըմբռնեալ ։ հաւանեալ, ևն ։ զենեալքն ։

Accettatóre, ար • Ընդունող • ընկալուչ ։ di persone • ակնառու • աչառող ։

Accettatrice • իգ • Ընդունող • ընկալուչ • Տունակ ։

Accettazióne, իգ • Ընդունելութի ։ աւելն ։

Accettévole • Տես Accettabile •

Accettevolménte, Մ • Հաճոյք • մատչելիպ ։

Accettíssimo, ma, գեր • Ամենահաճոյ ։

Accétto, գոյ • Ընդունելութի ։ աւելն ։

Accétto, ta, ած • Ընդունելի • հաճոյ ։ ծանօթ ։ ընկալեալ ։ աւելն ։

Accezióne • է բառ առմամբ • Տես Eccezione •

Acchetáre, ն • Խաղաղել • ցածուցանել • (զհողմս •) հանդարտել ։ մարս եղեւ • էութենսէ ։ ամոքել (զկապտութիւն ։) la passione, la libidine • կա֊
սեցել զկիրս • լռուլ զկամս ցանկութե ։ Acchetársi, չ • Խաղաղել • հանդարտիլ • դադարիլ ։ ուխանէ • փեսահաճ եղեւ ։

Acchetáto, ta • Խաղաղեալ • հանդարտեալ, ևն •

Acchetazióne, իգ • Տես Acquietamento •

Acchiappáre, ն • Ըմբռնել յանպատրաստից, կամ նենգաւ • յափշտակել անակնկալ ։ գաճին տաժանէ ։

Acchiappáto, ta • Կալեալ, կամ ըմբռնեալ յանպատ֊
րաստից ։

* Acchiédere • * Acchiésto • Տես Chiedere, ևն ։

* Acchináre • Տես Umiliare •

Acchiocciolare, ն • Նմանեցանել զոք 'ի մի կրնկան • կծկեցուցանել զոք ։ տեղ ընկերակցել ։ Acchiocciolársi, չ • Նստիլ 'ի մի կրնկան • կծկիլ ։ տեղ ընկերել ։

* Acchiocciolatúra • Կծկումն (խխունջից ։)

* Acchiúdere, ն • * Acchiúso, sa • Տ • Chiudere •

Accia • Թել • առղանի ։ էչէչէ ։ տես և Accetta •

* Acciabattaménto • Անունն ինչ 'ի հարևանցի, կամ վեր 'ի վերոյ ։

Acciabattáre, ն • Անել 'ի հարևանցի • վեր 'ի վեր֊
րոյ գործել ։ խոսքելատելոյն եղեւ ։

Acciaccáre, Acciaccáto • Տես Ammaccare •

Acciácco • Նախատինք ։ վատառողջութի • խոթուն ։

Acciajáto, ta • Պողպատախառն ։

Acciaíno • Երկաթի սրոց (կոչակայոց ։) Տատոս ։

Acciájo • Պողպատ • պողովատիկ ։ չէլէք ։ տես և Acciajuolo •

Acciajuólo • Հրաճանք ։ չաքմաք ։ քոզ կառուն ։ Երկաթի սրոց (մսագործաց ։) Տատոս ։

* Acciále • Տես Acciajo •

* Accialíno di Trómba • Մեաց, կամ միջամական ընդին • (է չարժական գլան ինչ ընդանեն, զո֊
րութուլածայթին ։)

Acciannáre • Տես Affannare •

Acciapináre, Acciappinare, չ • Չարչարել ։ գործել չառագա ։

Acciáre, ն • Կարատել • յոշել մանր ։

Acciaríno • Տես Acciajuolo •

Acciáro • Պողպատ ։ չէլէք ։ պողովատիկ • վաղեկա֊
սոր • սուսեր ։ գլըճ ։

Acciarpáre, ն • Տես Acciabattare •

Acciarpatóre • Տես Ciarpone •

Accidentále, հ • է բառ խմաստաբանական • Պատահա֊
կան ։ արըզը ։ պատահական • գիպուածական ։ հաճա իւր փոխէն ։

Accidentalíssimo, ma, գեր • Ամենևին պատահա֊
կական ։

Accidentalità • Տես Accidente •

Accidentalménte, Մ • Ըստ պատահման • ըստ դէ֊
պաց ։ գողայեկը • գաճին ։ Պատահաբար ։

Accidentário, ia • Պատահական ։

Accidénte, ար • է բառ իմաստասիրական • Պատահումն ։ արըզը ։ գիպուած • դէպք • պատահար • արկած • ա֊
ղէտ ։ գազա • ամեն յանկարծական պատահար հի֊
ւանդութե ։ * անտ յանկարծ ադէկայ, կաթուած ։ գաճ֊
ւա ։ per accidente • Մ • ըստ պատահման • ըստ դիպաց իմն ։ գաճին ։ Accidenti di lume • բառ նկարչաց • Պա֊
տահմունք լուսոյ • (են շողք ինչ լուսոյ ծագեալ ոչ 'ի գլխաւոր լուսոյն, այլ 'ի հակադրեալ անդոյ, կամ 'ի պատուհանաց, և կամ 'ի Ճրագաց, ևն ։)

* Accidentóso, sa • Յանկարծահաս • գիպուածա֊
կան • տես և Disgraziato •

Accidentucciáccio, չէչ • Արկած ինչ ձախողակ ։

Accidentúccio, նուղ • Արկած ինչ թեթև • գժբաղ֊
դութիւն փոքր ։

Accidénza • Տես Accidente •

Accídia • Ծուլութի • (է մին յեօթն մահուչափ մե֊
ղաց ։) թէնպէլլէք ։

* Accidiáto, ta • Accidióso, sa, Ծոյլ ։ թէնպէլ ։

Accidiosaménte, Մ • Ծուլութե • հեղգաբար ։

Acciecáre, Acciecaménto, ևն • Տես Accecare, ևն ։

Accigliaménto • Տրտմութի • տխրութի •

Accigliáre, ն • Կարել զարտևանունս աչաց (որսա֊
կան թռչնոց, յեռուեալցուցանել զնա ։) Accigliársi, չ • Խոժորեցուցանել զյօնս (առ տրտմութե, կամ ծուլութե, և բարկութե •) մռնչել զերեսս • խո֊
ժոռիլ ։ գավընը չէքմէք ։

Accigliáto, ta • Որոյ կարեալ են արտևանունք ։ որոյ խոժորեալ են յօնք • տխրագին • խոժոռաչյ֊
եաց ։ խոժոռագեմ ։ գաժանատեսիլ ։ էքշիգօտ ։

Accígnersi, չ • Պատրաստիլ 'ի գործ • պատրաս֊
տիլ կազմիլ ։ ձեռն 'ի գործ առնել ։ հազըրլան֊
մագ ։ Accígnere, ն • Գոտի ածել • պնդել զմէջս իւր ։ գուշանմագ ։ * Պատել ։

Accigniménto • Պատրաստութիւն ։

Accincigliáto, ta • Զարդարեալ կապարճանաւ սրոյ ։

Accincignáre, ևն • Տես Succignere, ևն ։

Ac-

կամ զպարսատ :) Գտանել (զՆերումն , ևն :) դուլէնճի : ընդունիլ զհայցուածս : մուրատըն էրմէք :
Accattataménte , Ա • Մուրողաբար • անբնաբար :
Accattáto , ta • Մուրացածոյ , կամ անյարմար (ըղձեալ , պատճառ , գոյեալ , ևն • որք անհամեմատ են անձին , և կամ անբնական :)
Accattatóre , ար • Accattatrice , էգ • Որ առնու յանձն • փոխառու : մուրիկ :
* Accattatózzi , էգ • Տես Accattapane •
Accattatúra , Accattería , Accátto • Յանձնառութիւն • փոխառութիւն : էօտիւնճ : մուրողութիւն : տիլէնճիլիք :
Accátto • Հարկ • տուրք : andar all' accatto • 'ի մուր շրջիլ • մուրանալ : տիլէնմէք :
Accattólica • է բառ ծաղրական • Տես Accatto •
Accattóne , ար • է բառ նախատական • Մուրիկ :
Accavalciáre , ն • Հեծանել 'ի վր երիք :
Accavallare , ն • Դնել , կամ բարդել 'ի վր • կուտել : Ծածկեալ յետուստ երիվարին մերձենալ 'ի թշնամին , կամ յայլ երեն (առ 'ի որսալ զնա :)
Accavalláto , ta • Տես Accavallare •
Accavigliáre , ն • Պատատել զմետաքս , կամ զթել 'ի վր սեպոյն : * Ոլորել զմետաքսն յետ չորանալոյն՝ առ 'ի փայլել և ևս :
Accecaménto • Կուրացուցանելն • կուրութիւն : կուրութիւն մտաց • սխալումն • պատրանք :
Accecáre , ն • Կուրացուցանել : տէօր էթմէք : Նսեմացուցանել • ջնջել • ծածկել : una finestra • խնուլ , կամ որմել զպատուհան : le piante • le viti , ևն • քչտել զպտուղսն տնկոց , կամ որթոց , ևն : uno specchio • աղօտացուցանել զհայելին :
Accecársi , ք • Կուրանալ : տէօր օլմագ ,
Accecáto , ta • Կուրացեալ : specchio • հայելի աղօտ : chiodi accecati • հարթագլուխ բևեռք • (այն զբևեռաց՝ որոց գլուխ է հարթ հաւասար տախտակին՝ յորս բևեռին :)
Accecatóre , ար • Accecatrice , էգ • Կուրացուցիչ :
Accédere , չ • Մատչիլ • մերձենալ :
Acceffáre , ն • Ըմբռնել բերանով , կամ ժանեօք • (այն զանասնոց :)
Accéggia • Տես Beccaccia •
Acceleraménto , Acceleránza • Երագումն • արագութիւն :
Accelerare , ն • Երագել , կամ առաւելուլ զերագութիւն • փութացուցանել : էլէնէլէնտիրմէք :
Accelerársi , ք • Երագել • վաղվաղել • փութալ • աճապարել : էլէնմէք :
Acceleratamente , Ա • Արագապէս • երագ • ճեպով :
Accelerativo , va • Acceleratore , ար • Երագեցուցիչ : երագօղ • աճապարօղ :
Acceleráto , ta • Երագեալ • երագ : երագուն (շարժումն մարմնոց :)
Accelerazióne , էգ • Երագումն • արագութիւն : աճէլէ :
Accenciáre , ն • Սրբել ջնջոցաւ , կամ վշով զկաթսայ ներկոյն • մաքրել զկաթսայն : կոչի և Lenare •
Accendénte , հ • Լուցիչ • բորբոքիչ :
Accéndere , ն • Լուցանել • վառել • բորբոքել : եագմագ • թութուշտուրմագ : շարժել • գրգռել • յուզել (զկիրս :) la guerra • յարուցանել զպատերազմ :
Accéndere • Տաղ փոխ • դրել զպարտս ուրուք 'ի համարէգրի • պարտական առնել զոք : Accéndersi , ք • Բորբոքիլ : եանմագ • թութուշմագ : accendersi nella vista , nella faccia , nel viso , ևն • զերեսս իւր 'ի բոցագոյնս դարձուցանել • շառագնիլ , կամ բորբոքիլ ցասմամբ , ևն : * Accéndersi , ք • Ծնանիլ :
Accendévole , Accendíbile , հ • Լուցանելի • դիւրավառ • դիւրաբեկեղ :

Accendiménto • Բորբոքումն • բորբոք • կիզումն :
Accenditójo • Ոստ , կամ եղեգնունք 'ի պէտս հրոյ • այրելի խուրձք :
Accenditóre , ար • Accenditrice , էգ • Լուցիչ :
Accennaménto • Ակնարկուն : իշարէթ : Նշան • ցոյց • ծանօթութիւն : d' occhi • թարթափումն աչաց • քթթել ական :
Accennáre , ն • Ակնարկել : իշարէթ էթմէք : ակնարկել ինչ • նշանակել • տալ նշան , կամ ցոյց ինչ : կերպարանիլ • ձևանալ • երևեցուցանել : ծանուցանել : accennare di sì • հաւանիլ : հէ տէմէք : di nò • չհաւանիլ • ուրանալ : եօք տէմէք :
* Accennársi , ք • Ակնարկել առ միմեանս :
Accennáto , ta • Ակնարկեալ • նշանակեալ :
• Accennatúra • Տես Accennamento •
Accensáre , ն • Տալ 'ի վարձու (զկալուած , զտուն :)
Accensíbile , հ • Լուցանելի • դիւրավառ • դիւրաբեկեղ :
Accensióne , էգ • Բորբոքումն • վառումն :
Accénso , sa • է բառ փաղաքշ՝ • Լուցեալ • բորբոքեալ :
* Accentáre • Տես Accentuare •
Accénto • Ոլորակ : իմալէ : accénto acúto • շեշտ • (որոյ ձև է այս ' :) accénto grave • բութ • (որոյ ձև է այս ` :) accénto circonflésso • պարոյկ • (որոյ ձև է այս ^ :) accénto • ձայն • բարբառ • բան : ոճ • օձ :
Accentuáre , ն • Շեշտել (զբառս •) քաշ շեշտել : դնել զշեշտ , կամ զոլորակ ('ի վր բառից) :
Accentuáto , ta • Շեշտեալ :
Accerchiaménto • Շրջապատումն • շրջապատումն :
Accerchiáre , ն • Շուրջ պատել • պատել (զինչ :) գուշաթմագ : շուրջ գալ • յածիլ : փօլաշմագ :
Accerchiáto , ta • Շրջապատեալ • պատեալ , ևն :
Accerchiellare , ն • Շրջանակս արկանել տակառաց : չէմպէրլէմէք :
Accerchielláto , ta • Շրջանակաւոր : չէմպէրլի : բոլորշի :
Accertaménto , Accertánza • Տես Accertazione •
Accertáre , ն • Հաւաստի • աներկբայ առնել • հաստատել զոք տոյգ • վկայել • հաւաստարմացուցանել : թահգիգլամագ • խնամպէլմագ : ստուգել • ճշմարտել : Accertársi , ք • Ստուգել : ճշմարտիլ • յարմարիլ :
Accertataménte , Ա • Ստուգիւ • աներկբայաբար :
Accertáto , ta • Ստուգեալ • ճշմարտեալ , ևն :
Accertazióne , էգ • Ճշմարտումն • ստուգութիւն • հաստատութիւն :
Accertéllo • Թռչուն ինչ գիշատիչ :
* Accérto • Տես Accertazione •
Accesaménte , Ա • Accesissimaménte • Բորբոքմամբ • եռանդեամբ • եռանդագին :
Accesíssimo , ma • Գեր • Հրաբորբոք • բոցավառ :
Accéso , sa • Լուցեալ • վառեալ : եանմըշ : գրգռեալ • բորբոքեալ (բարկութեամբ , սիրով :) թութուշմուշ : մոյգ • պայծառ (գոյն :) Գօյու : մոյգ կարմիր • կարմրափայլ • մեղրոյ : կիւլկիւլի : strumento • կամ carta , կամ debito acceso • անջինջ մուրհակ • անվճար պարտք • (թէ դեռ ոչ վճարեալ :)
• Accessáre , չ • Կասիլ • դադարիլ • զհետ առնուլ :
Accessíbile , հ • Մատչելի • դիւրամատոյց • դիւրամերձ : եանաշմասը գօլայ :
Accessióne , էգ • Մերձեցումն • յաւելումն • յաւելուած : * Հաւանումն , կամ հաճութիւն ընդ դաշնադրութիւնս այլոց տրուեց : di febre • ըմբռնումն տենդին : սըթմա թութմասը : accessione • տենդ :
Accésso • Մատոյց • մուտ • մերձեցումն • եանաշմա : aver accesso • մտանել , կամ ընդունելութիւն գտանել

Accíngere. Տես Accignere.
Accinto, ta. Գօտի ը մէջ ածեալ. սփածեալ. ածել ը մէջ: գօտեւորել: կապեմ պատրաստ: հազըր:
Áccio. Տես Avaccio.
Acciò. կամ A ciò. Acciocchè, Acciò che. Զի որ: Որպէս զի. զի. առ 'ի (գործել): քի: Acciocchè 'ի հնումն նշանակէր եւս՝ Քանզի. վասն զի: Acciocchè non. Զի մի: [illegible]
Acciottoláre, ն. Յատակել զխճաւ. սալայատակ յօրինել: [illegible]
Accipigliáto. Տես Accigliato.
Accircondáre. Accircundáre. Տ. Circondare.
Accismáre, ն. Հատանել. հերձուլ:
Accivanzáre. Տես Civanzare.
Accivettáto, ta. Ծաղրեցեալ յաւուրէ. զերծեալ 'ի Թակարդէ: փորձ. զգուշաւոր 'ի փորձոյ վտանգաց:
Acciuffáre, ն. Ըմբռնել զհերաց, ունել զվարսից: [illegible]
Acciúga. Սարդինէ ձուկն ինչ ծովու, զորոյ ուտեն զաղածս: կոչի եւ Alice.
Accivimento. Պատրաստութիւն: հայթայթանք:
Accivíre, չ. Պատրաստել (զպէտս, զդրամս.) հայթայթել: ց. Պատրաստիլ:
Accivíto, ta. Պատրաստեալ: հայթայթեալ. պատրաստ: տես եւ Destro. Esser accivito. Լինել բարեբաստիկ:
Acclamánte, հ. Աղաղակօղ:
Acclamáre, ն. Ընտրել միաձայն հաւանութբ: աղաղակել 'ի ձայն ցնծութե. գովել բարձրաձայն. ծափ զծափի հարկանել: [illegible]
Acclamáto, ta. Ընտրեալ միաձայն հաւանութբ:
Acclamatóre, որ. Որ աղաղակէ 'ի ձայն ցնծութե. որ ծափս հարկանէ:
Acclamazióne, էգ. Աղաղակ ցնծութե. բարբառ հնչականաց. ծափահարութիւնք: Միաձայն ընտրութիւն. (էր եղանակ ինչ ընտրութե կենդանի ձայնիւ, կամ միաձայն բարբառով, զոր սովոր էին առնել 'ի նախնի հնչականուտեանս:)
Acclinare, են. Տես Inclinare, են:
Acclíve, հ. Զառ 'ի վեր. դժուարելանելի:
Accoccáre, ն. Յարմարել զնետն յաղեղն. լարել զաղեղն: [illegible] accocarla a uno. Վնասել ումեք. դառնացուցանել զոք. խաղ առնել զոք: tal ti ride in bocca, che dietro te l' accocca. [illegible], յերեսս քո ծիծաղի, այլ գործովք մատնէ:
Accoccoláre, ն, եւ չ. Նստուցանել 'ի դուճս: [illegible]
Accoccolársi, ց. Նստիլ 'ի դուճս: [illegible]
Accoccoláto, ta. Նստուցեալ, կամ նստեալ 'ի դուճս:
Accodáre, ն. Աղխաղխել զերամակս գրաստուց. կապել զգրաստս շար 'ի շար. (այս՝ այնպէս կապել, զի դլուխ միոյն լիցի մերձ յագի միւսոյն:) ց. Գնալ զհետ անմիջապէս:
Accodáto, ta. Տես Accodare. Ընկերեալ զհետ երթեալ:
Accogliénza. Ընդունելութիւն. մարդասիրութիւն. մարդավար ըունելութիւն. քաղցրութիւն: [illegible] far accoglienza. Ժողովել զոք, ընդունել զոք մարդասիրութբ:
Accógliere, ն. Ընդունիլ զոք սիրով, կամ մարդասիրութբ. Ժողովել զոք. մարդասիրութիւն ցուցանել: [illegible] Ժողովել. հաւաքել: [illegible] Accógliersi, ց. Հաւաքիլ: [illegible] մերձենալ: պատահել:
Accoglimentáccio, [illegible] Տմարդի, կամ ցուրտ ընդունելութիւն:
Accogliménto. Ժողովումն. հաւաքումն: տես եւ Accoglienza.
Accogliticcio, ia. Ժողովածոյ. Ժողովեալ աստի անտի, կամ անխտիր:
Accoglitóre, որ. Ժողովօղ: տես եւ Compilatore.
Accoglitríce, էգ. Ժողովօղ. հաւաքօղ:
Accojáre. Տես Incojare.
Accólito. Ջահընկալ:
Accollársi, ց. Յանձն առնուլ (զխնամ ինչք.) յիւրքն առնուլ: [illegible] un debito. խոստանալ զվճարումն պարտուց ուրուք. Accolláre, ն. Տես Addossare: եւ՝ լծել զեզինս:
Accolláto, ta. Յանձն առեալ: * Կից: vestire accollato. զգեստ՝ որ ծածկէ զպարանոցն:
Accolpáto, ta. Պարտաւոր. ամբաստանեալ:
Accólta. Հաւաքումն: տես եւ Accoglienza.
Accoltellánte. Տես Accoltellatore.
Accoltelláre, ն. Հարկանել կորոյաւ. խոցել դանակաւ:
Accoltelláta. Տես Coltellata.
Accoltellatóre, որ. Որ հարկանէ կորոյաւ: տես եւ Gladiatore.
Accólto, գոյ. Տես Accoglienza.
Accólto, ta, ած. Ընկալեալ. ընկալեալ մարդասիրութբ. Ժողովեալ: [illegible]
Accománda. Տես Consegna, Deposito.
Accomandagióne, էգ. Պաշտպանութիւն.
Accomandáre, ն. Ապաւինել. յանձն առնել: հաւատալ ինչ ումեք. ապաստան առնել ումեք, կամ 'ի խնամս ուրուք. [illegible] կապել. սնդել. սնդել շուանաւ: [illegible] ց. Յանձն առնել զանձն. յանձն լինել: [illegible]
Accomandáto, ta. Յանձն, կամ ապաստան արարեալ, եւ այլն:
Accomandígia. Տես Accomandagione.
Accomándita. Տես Consegna, Deposito. Գլխադրութիւն. (ը վաճառականաց՝ է աղգ ինչ վաճառականութե, յորում որ դնէ միայն գլուխ ինչ դրամոց 'ի շահեցուցանել, առանց այլ ինչ պարտաւորութե:) far accomandita, կամ dare in accomandita. գլխադրել. (այս՝ դնել զգլուխ դրամոց, կամ առնել զվաճառականութիւն ըստ նախայիշատակեալ պայմանադրութեց:)
Accombiatáre, Accomiatáre. Տես Accommiatare.
Accomignoláre, ն. Մխաւորել որպէս զկատարս տանեաց:
Accommezzársi, ց. Յօդիլ 'ի մէջն իրեք:
Accommiáre, Accommiatare, ն. Արձակել զոք. թողուլ երթալ: [illegible] Accommiatársi, ց. Խնդրել, կամ առնուլ հրաման երթալոյ: [illegible]
Accommiatáto, ta. Արձակեալ:
Accommiatatóre, որ. Որ արձակէ զոք:
Accommiatatúra. Տես Commiato.
Accomodábile, հ. Մխաքանելի. յորում հնար է հրաւախոհ լինել:
Accomodaménte. Տես Accomodatamente.
Accomodaménto. Յարդարումն. նորոգումն. նէրգամ: միաբանութիւն. պայման. հրաւախոհութիւն: [illegible]
Accomodáre, ն. Յարդարել. յարմարել. յօրինել. պատշաճել. կարգադրել. նորոգել. զարդարել. կազմել: [illegible] i conti. հաշիւ առնել. 'ի հաշիւ մտանել: [illegible] i fatti suoi. ամենցուցանել զինչս իւր: ti accomoderò io coi fiocchi, կամ pel dì delle feste. խոշտանգեցից զքեզ չարաչար: Accomodársi, ց. [illegible]

կմ զայրաստ ։) Գտանել (զնկրումն , ևն ։) զուգել ։ ընդունիլ զնայցուածս ։ մտերմն էրմէ ։

Accattataménte, Ա • Մուրացաբար • անընտաբար ։

Accattáto, ta • Մուրացածոյ, կմ անյարմար (ըղ-գեստ, պատճառ, զարդ, ևն • որք անձամբ մաս են անձին, և կմ անընտական ։)

Accattatóre, ար • Accattatrice, էգ • Որ առնու յա-նուն • փոխառու ։ մուրիկ ։

* Accattatózzi, էգ • Տես Accattapane •

Accattatúra, Accattería, Accátto • Յանուն առու-թն • փոխառուն ։ էօտէ ։ մուրողուն ։ տէլէնէ ։ Accátto • Հարկ • տուկ ։ andar all' accatto • 'ի մոյր շրջել • մուրանալ ։ տէլէնմէ ։

Accattólica • է բառ ծաղրական • Տես Accatto •

Accattóne, ար • է բառ նախատական • Մուրիկ ։

Accavalciáre, ն • Հեծանել 'ի վր երիք ։

Accavalláre, ն • Դնել, կմ բարդել 'ի վր • կու-տել ։ ծածկել յետուստ երիվարին՝ մերձենալ 'ի թագուհս, կմ յայլ երես (առ 'ի ուսալ զնն ։)

Accavalláto, ta • Տես Accavallare •

Accavigliáre, ն • Պատատել զմետաքս, կմ զմեել 'ի վր սեպոյն ։ * Ոլորել զմետաքսն յետ ջրանա-լոյն՝ առ 'ի փայլել և այլ ։

Acceccaménto • Կուրացուցանելն • կուրուն ։ կու-րութն միտաց • սխալումն • պատրանք ։

Accecáre, ն • Կուրացուցանել ։ տէօր էթմէ ։ նսեմ-մացուցանել • ցնդել • ծածկել ։ una finestra • խնուլ, կմ արմել զպատուհան ։ le piante, le viti, ևն • քշտել զպտկունս ոննոց, կմ որթոց, ևն ։ uno specchio • աղօտացուցանել զհայելի ։ Accecársi, ց • Կուրանալ ։ տէօր օլմաք ։

Accecáto, ta • Կուրացեալ ։ specchio • հայելի ա-ղօտ ։ chiodi accecati • հարթագլուխ բևեռք • (առ զբևեռաց՝ որոց գլուխ է հարթ հաւասար տախտակին՝ յորս բևեռին ։)

Accecatóre, ար • Accecatrice, էգ • Կուրացուցիչ ։

Accédere, չ • Մատչիլ • մերձենալ ։

Acceffáre, ն • Ըմբռնել բերանով, կմ ժանեօք • (առ զանասնոց ։)

Accéggia • Տես Beccaccia •

Acceleraménto, Acceleránza • Երագումն • արա-գութն ։

Accelerare, ն • Երագել, կմ առաւելուլ զերագու-թեն • փութացուցանել ։ էլէբլէթթիրմէ ։

Accelerársi, ց • Երագել • վաղվաղել • փութալ • ա-ճապարել ։ էլէբլէմէ ։

Accelerataménte, Ա • Արագաստ • երագ • ձեպով ։

Accelerativo, va • Acceleratóre, ար • Երագեցու-ցիչ ։ երագօղ • անձապարող ։

Acceleráto, ta • Երագեալ • երագ ։ երագուն (շար-ժումն մարմնոց ։)

Accelerazióne, էգ • Երագումն • արագուն ։ աճէլէ ։

Accenciáre, ն • Սրբել ջնջոցաւ, կմ վշոլ զկաթսայ ներկոյն • մաքրել զկաթսայն ։ կոչի և Lenare •

Accendénte, հ • Լուցիչ • բորբոքիչ ։

Accéndere, ն • Լուցանել • վառել • բորբոքել ։ եաք-մաք • թութուշտուրմաք ։ շարժել • գրգռել • յուզել (զկիրս ։) la guerra • յարուցանել զպատերազմ ։ Accéndere • Տաւ փոխ • գրել զպարտս ուրուք 'ի հաշուէգրի • պարտական առնել զոք ։ Accéndersi, ց • Բորբոքիլ ։ եանմաք • թութուշմաք ։ accendersi nella vista, nella faccia, nel viso, ևն • գերեւս խոր 'ի բոցագոյնս գարմուցանել • շառագունիլ, կմ բորբոքիլ ցասմամբ, ևն ։ * Accendérsi, ց • Ծնանիլ ։

Accendévole, Accendíbile, հ • Լուցանելի • դիւ-րավառ • դիւրալից ։

Accendiménto • Բորբոքումն • բորբոք • կիզումն ։

Accenditójo • Ձող, կմ եղէգունք 'ի պէտս հրոյ • ալրելի խուրձք ։

Accenditóre, ար • Accenditrice, էգ • Լուցիչ ։

Accennaménto • Ակնարկութն ։ էշարէթ ։ նշան • ցոյց • ծանօթութն ։ d' occhi • թարթափումն աչաց • քթթել ական ։

Accennáre, ն • Ակնարկել ։ էշարէթ էթմէ ։ ակնար-կել ինչ • նշանակել • տալ նշան, կմ ցոյց ինչ ։ կերպարանել • ձևանալ • երևեցուցանել ։ ծանու-ցանել ։ accennare di sì • հաւանիլ ։ հէ տէմէ ։ di nò • չհաւանիլ • ուրանալ ։ եօք տէմէ ։

* Accennársi, ց • Ակնարկել առ միմեանս ։

Accennáto, ta • Ակնարկեալ • նշանակեալ ։

* Accennatúra • Տես Accennamento •

Accensáre, ն • Տալ 'ի վարձու (զկալուած, զտուն ։)

Accensíbile, հ • Լուցանելի • դիւրավառ • դիւ-րալից ։

Accensióne, էգ • Բորբոքումն • վառումն ։

Accénso, sa • է բառ փաղչոց • Լուցեալ • բորբոքեալ ։

* Accentáre • Տես Accentuare •

Accénto • Ոլորակ ։ էճէ ։ accénto acúto • շեշտ • (որոյ ձև է այս ՛ ։) accénto grave • բութ • (որոյ ձև է այս ` ։) accénto circonflésso • պարոյկ • (որոյ ձև է այս ^ ։) accénto • ձայն • բարբառ • բան ։ ոճոյ • ոճով ։

Accentuáre, ն • Շեշտել (զբառս •) քաջ շեշտել ։ դնել զշեշտ, կմ զոլորակ ('ի վր բառից) ։

Accentuáto, ta • Շեշտեալ ։

Accerchiaménto • Շրջապատումն • շրջապատուն ։

Accerchiáre, ն • Շուրջ պատել • պատել (զինչ ։) գուշաթմաք ։ շուրջ գալ • յածիլ ։ փօլաշմաք ։

Accerchiáto, ta • Շրջապատեալ • պատեալ, ևն ։

Accerchielláre, ն • Շրջանակս արկանել տակառաց ։ չէմպէրլէմէ ։

Accerchielláto, ta • Շրջանակաւոր ։ չէմպէրլի ։ բո-լորշի ։

Accertaménto, Accertánza • Տես Accertazione •

Accertáre, ն • Հաւաստի • աներկբայ առնել • հաս-տատել որ սաոյգ • վկայել • հաւաստացուցա-նել ։ թահգիգ էթմէք • ինանտըրմաք ։ ստուգել • ճշմար-տել ։ Accertársi, ց • Ստուգել ։ ճշմարտել • յար-մարել ։

Accertataménte, Ա • Ստուգիւ • աներկբայաբար ։

Accertáto, ta • Ստուգեալ • ճշմարտեալ, ևն ։

Accertazióne, էգ • Ճշմարտումն • ստուգութն • հաստատութն ։

Accertéllo • Թռչուն ինչ գիշատիչ ։

* Accérto • Տես Accertazione •

Accesaménte, Ա • Accesissimaménte • Բորբոք-մամբ • եռանդեամբ • եռանդագին ։

Accesíssimo, ma • գեր • Հրաբորբոք • բոցավառ ։

Accéso, sa • Լուցեալ • վառեալ ։ եանմըշ • գրգռեալ • բորբոքեալ (բարկութբ, սիրով ։) թութուշմուշ ։ միջք • պայծառ (գոյն ։) Գօյու ։ միջք կարմիր • կարմրափայլ • մեղոյշ ։ ճիւղճիւղ ։ strumento • կմ carta, կմ debito acceso • անջնջելի մուրհակ • անլճար պարտք • (ոչ դեռ ոչ վճարեալ ։)

• Accessáre, չ • Կասիլ • դադարել • զեղչ առնուլ ։

Accessíbile, հ • Մատչելի • դիւրամատոյց • դիւ-րամերձ ։ եաճըշմագ գօլայ ։

Accessióne, էգ • Մերձեցումն • յաւելումն • յա-ւելուած ։ * Հաւանուն, կմ հաճութն զ գա-նգաթութեն այլոց տրուէ ։ di febre • ընդոտնումն տենդին ։ ըէթմէ թութուշմաք ։ accessione • տենդ ։

Accésso • Մատոյց • մուտ • մերձեցումն • եանա-շմա ։ aver accesso • մուտ, կմ ջրանելու զ գտա-նել

Digitized by Google

նել առ ումեք ։ dare l' accesso • մուտ շնորհել ու-
մեք • Ընդունել զոք ։ uomo di facile accesso • այր բա-
րեհամբոյր , հեզահամբոյր ։ Accesso • ըմբռնումն
[illegible] ։ [illegible] ։ դալուստ , կամ այցե-
լութն դատաւորին 'ի դատաստանարանի ։

Accessoriaménte, Ձ. • Ապա • երկրորդաբար • յա-
րակցութբ ինն • իբր յաւելուած ինչ ։

Accessório, ia, ած. • Երկրորդական • յաւելուա-
ծոյ • մակեղուտ ։ Accessório, գոյ. • Յաւելուած •
յաւելեալ ինն ։ [illegible] ։

* Accesuólo, la, նուազ. • Փոքր մի բորբոքել վառ ։

Accétta • Ձեռն ինչ տապարանման ։ տապար ։ far la
ragione coll' accetta • դատել անիրաւաբար ։

Accettábile, հ. • Ընդունելի • հաճոյ ։ յարմար ։

Accettagióne • Տես Accettazione •

Accettánte, հ. • Ընդունող • ընկալուչ ։

Accettáre, ն. • Ընդունել (զխնդրուածս , զընծայս ,
եւն.) առնուլ ։ [illegible] ։ հաւանել • հաճել ։
[illegible] ։ Ընդունել զոք 'ի Թիւ , կամ
'ի կարգս ։ l' eredità • ընդունել , յանձն առնուլ
զժառանգութիւն ։ le lettere • Ընդունել զգիր դրա-
մափոխութեան • (Ի վաճառականաց նշանակէ խոս-
տանալ զվճարումն փոխագրելի դրամոցն' նշա-
նակելոց 'ի Թղթին ։) [illegible] ։ non
accetta persona • ոչ առնու ակն երեսաց • ոչ ա-
չառէ ։ accettare per cittadino • առնուլ • գրել
զոք 'ի քաղաքացի ։ per amico • Ընդունել զոք 'ի բա-
րեկամութն ։ per bene, կամ in buona parte • առ-
նուլ 'ի բարւոք միտս • մեկնել 'ի բարին • [illegible]
[illegible] ։

Accettáto, ta • Ընկալեալ • առեալ ։ [illegible] •
[illegible] ։ հաւանեալ , եւն ։ [illegible] ։

Accettatóre, ար. • Ընդունող • ընկալուչ ։ di perso-
ne • ակնառու • աչառող ։

Accettatríce, էգ • Ընդունող • ընկալուչ • Ընդունակ ։

Accettazióne, էգ • Ընդունելութն ։ [illegible] ։

Accettévole • Տես Accettabile •

Accettevolménte, Ձ. • Հաճութբ • մատչելաբար ։

Accettíssimo, ma, գեր. • Ամենահաճոյ ։

Accétto, գոյ. • Ընդունելութն ։ [illegible] ։

Accétto, ta, ած. • Ընդունելի • հաճոյ ։ [illegible] ։
ընկալեալ ։ [illegible] ։

Accezióne • է բառ [illegible] • Տես Eccezione •

Acchetáre, ն. • Խաղաղել • ցածուցանել • (զհողմս •)
հանդարտել ։ [illegible] • [illegible] ։ [illegible]
(զկատաղութիւն ։) la passione, la libidine • կա-
սեցնել զկիրս • լինել զկամս ցանկութե ։ Acche-
társi, յ. • Խաղաղիլ • հանդարտիլ • դադարիլ ։
[illegible] • [illegible] ։

Acchetáto, ta • Խաղաղեալ • հանդարտեալ , եւն •

Acchetazióne, էգ • Տես Acquietamento •

Acchiappáre, ն. • Ըմբռնել յանպատրաստից , կամ
նենգաւ • յափշտակել անակնկալ ։ [illegible] ։

Acchiappáto, ta • Կալեալ , կամ ըմբռնեալ յանպատ-
րաստից ։

• Acchiédere • • Acchiésto • Տես Chiedere, եւն ։

• Acchináre • Տես Umiliare •

Acchiocciolàre, ն. • Նստուցանել զոք 'ի վր կրնկան •
կծկեցուցանել զոք ։ [illegible] ։ Acchioc-
ciolársi, յ. • Նստիլ 'ի վր կրնկան • կծկիլ ։ [illegible]
[illegible] ։

* Acchiocciolatúra • Կծկումն (խխունջից ։)

• Acchiúdere, ն. • • Acchiúso, sa • Տ. Chiudere.

Áccia • Թել • աղանի ։ [illegible] ։ տես եւ Accetta •

* Acciabattaménto • Առնելն ինչ 'ի հարեւանցի ,
կամ վեր 'ի վերոյ ։

Acciabattáre, ն. • Առնել 'ի հարեւանցի • վեր 'ի վե-
րոյ գործել ։ [illegible] ։

Acciaccáre, Acciaccáto • Տես Ammaccare •

Acciácco • Նախատինք ։ վատառողջութն • խօթութն ։

Acciajáto, ta • Պողպատախառն ։

Acciaíno • Երկաթի որոց (կօշկակարաց ։) [illegible] ։

Acciájo • Պողպատ • պողովատիկ ։ [illegible] ։ տես եւ
Acciajuolo •

Acciajuólo • Հրահանք ։ [illegible] ։ քող կայծի ։ Եր-
կաթի որոց (մսագործաց ։) [illegible] ։

• Acciále • Տես Acciajo •

* Accialíno di Trómba • Մխոց , կամ միջամականն
ջրհինն • (է չորժական գլան ինչ ջրհանին , [illegible]
[illegible] ։)

Acciannáre • Տես Affannare •

Acciapináre, Acciappináre, չ. • Զայրանալ ։ գոր-
ծել չարաչար ։

Acciáre, ն. • Կտրատել • յօշել մանր ։

Acciaríno • Տես Acciajuolo •

Acciáro • Պողպատ ։ [illegible] ։ պողովատիկ • վաղակա-
տար • սուսեր ։ [illegible] ։

Acciarpáre, ն. • Տես Acciabattare •

Acciarpatóre • Տես Ciarpone •

Accidentále, հ. • է բառ [illegible] • Պատահա-
կան ։ [illegible] ։ պատահական • դիպուածական ։
[illegible] ։

Accidentalíssimo, ma, գեր. • Ամենեւին պատա-
հական ։

Accidentalità • Տես Accidente •

Accidentalménte, Ձ. • Ըստ պատահման • ըստ դի-
պաց ։ [illegible] • [illegible] ։ Պատահաբար ։

Accidentário, ia • Պատահական ։

Accidénte, ար. • է բառ [illegible] • Պատահումն
[illegible] ։ դիպուած • դէպք • պատահար • արկած • ա-
ղէտ ։ [illegible] ։ յանկարծահաս պատահար հի-
ւանդութե ։ * [illegible] , կաթուած ։ [illegible]
[illegible] ։ per accidente, Ձ. • Ի պատահման • Ի դիպաց
ինն ։ [illegible] ։ Accidenti di lume • [illegible] • Պա-
տահմունք լուսոյ • (են շողք ինչ լուսոյ ծագել ո՛չ
'ի գլխաւոր լուսոյն , այլ 'ի հակադրել անդրաց , կամ
'ի պատուհանից , եւ կամ 'ի ջրադից , եւն .)

* Accidentóso, sa . Յանկարծահաս • դիպուածա-
կան • տես եւ Disgraziato .

Accidentucciáccio, նուաս. • Արկած ինչ ձախողակ ։

Accidentúccio, նուազ. • Արկած ինչ Թեթեւ • դժբաղ-
դութիւն փոքր ։

Accidénza . Տես Accidente .

Accídia . Ծուլութն • (է մին յեօթն մահացուցանի մե-
ղաց ։) [illegible] ։

• Accidiáto, ta . Accidióso, sa, Ծոյլ ։ [illegible] ։

Accidiosaménte, Ձ. • Ծուլութբ • հեղգաբար ։

Acciecáre, Acciecaménto, եւն. Տես Accecare, եւն ։

Accigliaménto . Տրտմութն • տխրութն •

Accigliáre, ն. Կարել զարտեւանունս աչաց (որսա-
կան Թռչնոց' յընտելացուցանել զնս ։) Accigliár-
si, յ. • Խոժոռերեսեցուցանել զյօնս (առ տրտմութե ,
կամ ծուլութե , եւ բարկութե .) միմել զերեսս • խո-
ժոռիլ ։ [illegible] ։

Accigliáto, ta . Որոյ կարեալ են արտեւանունք ։
որոյ խոժոռեալ են յօնք • տխրադէմ • խոժոռաչեայ-
եալ ։ խոժոռադէմ • դժգոհ [illegible] ։ [illegible] ։

Accígnersi, յ. • Պատրաստիլ 'ի գործ • պատրաս-
տիլ կազմիլ ։ ձեռն 'ի գործ առնել ։ [illegible]
[illegible] ։ Accígnere, ն. • Գօտի ածել • պնդել զմէջս
իւր ։ [illegible] ։ * Պատել ։

Accigniménto . Պատրաստութիւն ։

Accincigliáto, ta . Զարդարեալ կապարանաւ սրոյ ։

Accincignáre, եւն. Տես Succignere, եւն ։

Ac-

Accíngere. Տե՛ս Accignere.

Accínto, ta. Գօտի ը մէջ ածեալ. սփածեալ. ածել ը մէջ: գօւշանմըշ: կապմ. պատրաստ: հազըր:

Áccio. Տե՛ս Avaccio.

Acciò. կամ A ciò. Acciocchè, Acciò che. Աղէ: Որպէս զի. զի. առ ՚ի (գործել): գի: Acciocchè ՚ի հնումն նշանակէր եւ՝ Քանզի. վասն զի: Acciocchè non. Զի մի: օլմայա գի:

Acciottoláre, ն. Յատակել գիտողս. սալայատակ յօրինել: դէօշէմէք:

Accipigliáto. Տե՛ս Accigliato.

Accircondáre. ՛ Accircundáre. Տ՛ Circondare.

Accismáre, ն. Հատանել. հերձուլ:

Accivanzáre. Տե՛ս Civanzare.

Accivettráto, ta. Ծաղրուրեալ յաստղէ. զերծեալ ՚ի թակարդէ: փորձ. զգուշաւոր ՚ի փորձոյ վտանգաց:

Acciuffáre, ն. Ըմբռնել զհերաց, ունել զվարսից: սաչընտան թութմագ:

Acciúga. Մանրիկ ձուկն ինչ ծովու, զորոյ ունեն զաղածս: կոչի եւ Alice.

Accivimento. Պատրաստութ: հայթայթանք:

Accivíre, չ. Պատրաստել (զպէտս, զգրաւս.) հայթայթել: յ. Պատրաստիլ:

Accivíto, ta. Պատրաստեալ: հայթայթեալ. պատրաստ: տե՛ս եւ Destro. Esser accivito. Լինել բարեբաստիկ:

Acclamánte, հ. Աղաղակօղ:

Acclamáre, ն. Ընտրել միաձայն հաւանութ: աղաղակել ՚ի ձայն ցնծութ. գովել բարձրաձայն. ծափ զծափի հարկանել: աֆէրին օգումագ:

Acclamáto, ta. Ընտրեալ միաձայն հաւանութ:

Acclamatóre, ար. Որ աղաղակէ ՚ի ձայն ցնծութ. որ ծափս հարկանէ:

Acclamazióne, էգ. Աղաղակ ցնծութ. բարբառ հնչականաց. ծափահարութիւնք: Միաձայն ընտրութ. (էր եղանակ ինչ ընտրութ կենդանի ձայնիւ, կամ միաձայն բարբառով, զոր սովոր էին առնել ՚ի նախնիս հանրապետութիւնս:)

՛ Acclinare, եւ. Տե՛ս Inclinare, եւ:

Acclíve, հ. Զառ ՚ի վեր. դժուարելանելի:

Accoccáre, ն. Յարմարել զնետն յաղեղն. լարել զաղեղն: օգ կէրմէք: accocarla a uno. Մնասել ումեք. զառնացուցանել զոք. խաղ առնել զոք: tal ti ride in bocca, che dietro te l' accocca. այն է, յերեսս քո ծիծաղի, այլ գործովք մնասէ:

Accoccoláre, ն, եւ չ. Նստուցանել ՚ի գուձս: փէղ չէօքթիւրմէք:

Accoccolársi, յ. Նստիլ ՚ի գուձս: փէղ չէօքմէք:

Accoccoláto, ta. Նստուցեալ, կամ նստեալ ՚ի գուձս:

Accodáre, ն. Աղխաղել զերամակս գրաստուց. կապել զգրաստս շար ՚ի շար. (այ՝ այնպէս կապել, զի դլուխ միոյն լիցի մերձ յագի միւսոյն:) յ. Գնալ զհետ անմիջապէս:

Accodáto, ta. Տե՛ս Accodare. ընկերին զհետ երթեալ:

Accogliénza. Ընդունելութ. մարդասիրութ. մարդասէր ընդունելութ. քաղցրութ: իլթիֆաթ. հիւրմէթ: far accoglienza. Ժողովել զոք, ընդունել զոք մարդասիրութ:

Accógliere, ն. Ընդունել զոք սիրով, կամ մարդասիրութ. ժողովել զոք. մարդասիրութ ցուցանել: հիւրմէթ էթմէք. գապուլ էթմէք: Ժողովել. հաւաքել: ճէմ էթմէք: Accógliersi, յ. Հաւաքիլ: ճէմ օլմագ: մերձենալ: պատսպարել:

Accoglimentáccio, չէզ. Տմարդի, կամ ցուրտ ընդունելութ:

Accogliménto. Ժողովումն. հաւաքումն: տե՛ս եւ Accoglienza.

Accoglitíccio, ia. Ժողովածոյ. ժողովեալ ասփպատ, կամ անխտիր:

Accoglitóre, ար. Ժողովող: տե՛ս եւ Compilatore.

Accoglitríce, էգ. Ժողովող. հաւաքող:

՛ Accojáre. Տե՛ս Incojare.

Accólito. Ջահընկալ:

Accollársi, յ. Յանձն առնուլ (զխնամ իրիք.) յինքն առնուլ: իւզէրինէ ալմագ: un debito. խոստանալ զվճարումն պարտուց ուրուք. Accolláre, ն. Տե՛ս Addossare: եւ՝ լծել զեզինս:

Accolláto, ta. Յանձն առեալ: * Ակից: vestire accollato. զգեստ՝ որ ծածկէ զպարանոցն:

՛ Accolpáto, ta. Պարտաւոր. ամբաստանեալ:

Accólta. Հաւաքումն: տե՛ս եւ Accoglienza.

Accoltellánte. Տե՛ս Accoltellatore.

Accoltelláre, ն. Հարկանել կորոցաւ. խոցել դանակաւ:

Accoltelláta. Տե՛ս Coltellata.

Accoltellatóre, ար. Որ հարկանէ կորոցաւ: տե՛ս եւ Gladiatore.

՛ Accólto, գոյ. Տե՛ս Accoglienza.

Accólto, ta, ած. Ընկալեալ. ընկալեալ մարդասիրութ. ժողովեալ: գապուլ օլունմուշ:

Accománda. Տե՛ս Consegna, Deposito.

Accomandagióne, էգ. Պաշտպանութ:

Accomandáre, ն. Ապսպարել. յանձն առնել: հաւատալ ինչ ումեք. ապաստան առնել ումեք, կամ ՚ի խնամս ուրուք. ըմանէթ էթմէք: կապել. պնդել. պնդել չուանաւ: իփ իլէ պաղլամագ: յ. Յանձն առնել զանձն. յանձն լինել: թէսլիմ օլմագ:

Accomandáto, ta. Յանձն, կամ ապաստան արարեալ, եւ այլն:

Accomandígia. Տե՛ս Accomandagione.

Accomándita. Տե՛ս Consegna, Deposito. Գլխադրութ. (ը վաճառականաց՝ է ազգ ինչ վաճառականութ, յորում որ դնէ միայն գլուխ ինչ դրամոց ՚ի շահեցուցանել, առանց այլ ինչ պարտաւորութ:) far accomandita, կամ dare in accomandita. գլխադրել. (այ՝ դնել զգլուխ դրամոց, կամ առնել զվաճառականութ ըստ նախայիշատակեալ պայմանադրութեց:)

Accombiatáre, Accomiatáre. Տե՛ս Accommiatare.

Accomignoláre, ն. Մխաւորել որպէս զկատարս տանեաց:

՛ Accommezzársi, յ. Յօդիլ ՚ի մէջն իրիք:

Accommiáre, Accommiatare, ն. Արձակել զոք. թողուլ երթալ: եօլ վէրմէք: Accommiatársi, յ. Խնդրել, կամ առնուլ հրաման երթալոյ: եօլ էմրի իսթէմէք:

Accommiatáto, ta. Արձակեալ:

Accommiatatóre, ար. Որ արձակէ զոք:

Accommiatatúra. Տե՛ս Commiato.

Accomodábile, հ. Միաբանելի. յորում հնար է հրաւախոհ լինել:

Accomodaménte. Տե՛ս Accomodatamente.

Accomodaménto. Յարդարումն. նորոգումն. նիզամ: միաբանութիւն. պայման. հրաւախոհութիւն: սուլհ:

Accomodáre, ն. Յարդարել. յարմարել. յօրինել. պատշաճել. կարգադրել. նորոգել. զարդարել. կազմել: նիզամ վէրմէք. դիւզէթմէք: յանօթ տալ: i conti. հաշիւ առնել. ՚ի հաշիւ մտանել: հէսապ կէօրմէք: i fatti suoi. անեցուցանել զինչս իւր: ti accomoderò io coi fiocchi, կամ pel dì delle feste. խոշտանգեցից զքեզ չարաչար: Accomodársi, յ.

* Acope, ար. Քոր ինչ պատուհական՝ Թմափանցելի ոտց զաղակի, ունի նիշս ոսկեգոյնս :

Ácori, ար. յոգ. Աղգ ինչ մանրիկ ոպալարաց՝ 'ի վեր երեւէ յայտս և 'ի գլուխս, մենգ՝ ոտքայոց:

Ácoro. Խոտ ինչ. զոր ոմանք վրիպակաւ կարծեցին նոյն ը բուսոյն Calamo odorato.

Ácqua. Ջուր. ստ. անձրև. չէրաֆար: մէզ: սըփըէ. far acqua. Ջուր առնել. միզել: ստ. փէշէ ֆէ: Ջուր 'ի ներքս ըմունել. մտանել ջրոյ 'ի նաւն, կմ 'ի նեղքումածս անօթոց: ստ. այմաք: երթալ զջրոյ. (առի զնաւորդաց:) ստ. ալմայա կիթմէք: far acqua da occhi. 'ի դերև ելանել. ոչ յաջողել: lavorar sott' acqua. գործել 'ի ծածուկ, զանխլաբար. s' intende acqua, e non tempesta. անցանէ լատ չափ. անցանէ ծայրէ 'ի ծայր: voler veder nell' acqua chiara. հանապազորդել ցամքուկ գործոյն: star sulle due acque. յերկուս հետս կաղալ. կալ 'ի վարանս: l' acqua gli viene alla bocca. այդ զարթուցանէ զախորժակ նր: pestare, կմ batter l' acqua nel mortajo. և՝ far un buco nell' acqua. զհողմս արածել. զջրաջան լինել: acqua di neve. ձիւնաջուր. acqua di latte. շիճուկ կաթին: ֆէյնիր սույու: acqua melata. մեղրաջուր. acqua d' orzo. գարեջուր. արբա սույու: acqua piovana. անձրևաջուր: conduttor d' acqua. Ջրկիր. ջրուոր: սագա: andare all' acqua. լուղիլ 'ի ջուր. (առի զորավ կան չանց:) dare all' acqua una nave. իջուցանել զնաւն 'ի ջուր: pescare in acqua torbida. շահիլ 'ի նեղութեց օտարին: è tutto in acqua. զկնովին 'ի քրտունս է համակել: una perla d' una bell' acqua. մարգարիտ գեղեցկորակ, կմ պայծառափայլ: marinajo d' acqua dolce. նաւազն վատատիրոտ: darsi l' acqua a' piedi. գովել զանձն.

Ácqua arzénte. Տես Acquavite.

Áqua benedétta. Ջուր օրհնեալ:

Acquabórra, Áqua bórra. Ջուր ինչ հանքային:

Acquacchiáre, ն. կորուսանել զոյժ. պարտասիլ:

Acquacchiáto, ta. Անզօրութկարեցեալ. վատթարեալ:

Acquáccia, նւն. Ջուր չար, ապականեալ, սկաբտան, ժահահոտ: փէսխէ սու:

Ácqua cedráta. Օշարակ կիտրոնի. (է օշարակ ինչ զի չէրպէթ՝ կազմեալ 'ի շաքարոյ և 'ի կեղևանաց կիտրոնի. զի ադամփնօփնէյի:)

Acquacedratájo. Որ վաճառէ զօշարակ կիտրոնի:

Ácqua cóncia, կմ accóncia. Օշարակ շաքարոյ, կմ շաքարախառն: չէրպէթ:

Ácqua da partíre. Տես Acquaforte.

Ácqua d' ángioli. Ջուր քաղցրահոտ:

Ácqua della regína. Ջուր դշխոյի. (է ցքի ինչ թորեալ քամուրաւ, և ծաղկամբք Ramerinoի. զի զիզեօնիւնէ. զոր եգիտ ոմն 'ի պէտս բժշկուէ դշխոյի ուրուք ունկարացւոց:)

Ácqua di látte. Շիճուկ կաթին: ֆէյնիր սույու:

Ácqua di máre. Ծովաջրոյն. երկնաջրոյն: տէնիզ սույու: է և այն ինչ յայս գոյն. որ կոչի և Ácqua marína. Ծովաջուր:

Ácqua férma. Ջուր լճացեալ, ապականեալ: էր-կիտէն սու. կէօլ:

Acquafórte, էգ. ժանտաջուր, կմ դժոխաջուր. (է ջուր ինչ կազմեալ յաղից և 'ի քարկ նիւթոց:) ֆէզդադ:

Acquájo, գոյ. Ջրանցիկք աղտեղուէց. (է ստորերկրեայ խողովակ յընդունել զլուացանս, և զաղտեղի ջուրս տանց:) լաղըմ: տեղի՝ ուր են ջրանցիկք աղտեղուեց: andarsene per buco dell' acquajo. ծլուրիլ առ փոքր փոքր:

Acquájo, ja, ած. Ջրաբեր. ջրբեր. որ տայ անցս ջրոց: * Solco acquajo. Ակօս ջրանցոյց: (է ակօս, կամ առու ինչ անդոց, 'ի հաւաքել զջուրս այլոց ակօսաց, և 'ի հանել արտաքս:)

Acquajuólo, գոյ. Որսորդ հաւախայից՝ կմ պարանիզաց:

Acquajuólo, la, ած. * Acquaruólo. Ջրային. ջրական: cirigia acquajuola. է ազգ ինչ ջրաւէտ կանխահաս կեռասոյ: bolla acquajuola. պալար ջրալից: far d' una bolla acquajuola un canchero. գոյզն առթիւ յառաջ ածել զախտ անբժշկական: Ջրկիր զօրաց:

Ácqua lánfa. Տես Acqua nanfa.

Ácqua marína. Տես Acqua di mare.

* Ácqua méle. Մեղրաջուր:

Ácqua mórta. Ջուր մեռեալ, կմ լճացեալ. ճահիճ: էրկիտէն սու. կէօլ:

Ácqua nánfa. Ջուր թորեալ 'ի ծաղկանց նարընջոյ:

* Acquáre. Տես Innaffiare.

Ácqua régia. Արքայաջուր. (է ազգ ինչ սաստկագոյն ժանտաջրոյ յօրինեալ յաւելմամբ անուշադրին, զի նիշատըրի, 'ի պէտս լուծանելոյ զոսկին:) ֆէզաադ:

Ácqua rósa, կմ rosáta. Վարդաջուր. վարդաւէնի. կիւլապ սույու:

* Acquartierársi, յ. Օթագայիլ. իջևանիլ: գօնմագ:

* Acquaruólo. Տես Acquajuolo.

Acquarzénte, Áqua arzénte, էգ. Օղի զուտ: պատազ:

Ácqua Sánta. Ջուր օրհնեալ.

Acquastríno. Տես Acquitrino.

* Acquáta. Տեղի ջրոյ. (զի տեղի՝ ուստի նաւորդք առնուն զջուր 'ի պէտս նաւուն:)

Acquático, ca. * Acquátile, կ. Acquatívo, va. Ջրային. ջրական:

* Acquáto, ած. Ջրախառն (գինի:)

Acquattársi, յ. Կծկիլ 'ի վայր. կծկեալ թաքչիլ. ծածկիլ առ ականջի: չէօմէլմէք: զողիլ. թաքչիլ. սաք լանմագ:

* Acquattáre, ն. Տես Appiattare, Ammacchiare:

Acquattáto, ta. Կծկեալ 'ի վայր, կմ 'ի գետնի.

Acquavíte, էգ. Օղի: արաք:

Acquavíva. Ջուր կենդանի. ջուր աղբեր: գայնագ:

Acquazzóne, ար. Անձրև ջրոյ և անըհատ. անդադարական: սաղանագ:

Acquazzóso, sa. Անձրևալից. անձրևաշատ:

Acquedótto. Տես Acquidotto.

Ácqueo, ea. Տես Aqueo.

Acqueréccia. Անօթ ինչ ջրոյ:

Acquerélla, նւն. Անձրև սակաւ, կմ ցօղագին. տարափ: չիսէնտիզի:

Acquerellàre, ն. Նկարել ջրախառն, կամ ջրալոյծ ներկօք:

Acquerello. Տես Vinello. Ներկ լուծեալ ջրով. ողող երանգ: սուլու պօյա: andarne il mosto e l' acquerello. տալ առնոյն. և առի՝ ցուցանել 'ի կործել քնէ ուղղնչ հոգւոյ խոտորանել զաւն: կորիցէ խաղաղ:

Acquerúgiola. Տես Spruzzaglia.

Acquetáre, Acqueársi. Տես Acchetare, ևն:

Acquétta, նւն. Տես Aquerella. Guazzare un' acquetta. Անցանել ը հուն առուի, կմ փոքրիկ գետոյ: Ազգ ինչ թեթև գինւոյ: ազգ ինչ թունոյ:

Acquettína. է նուաղական Acquetta յն:

Acquicélla, նւն. Առուակ, առու փոքր. վտակ: չըմաքճըք: անձրև ցօղագին. տարափ: չիսէնտիզի:

Acqui-

• Addanajáto, ta. Ընչեղ. ընչաւէտ:
Addársi, ձ. Տես Accorgersi. Պատաղել զինչ:
Addebilíre, Addebolíre, ն. չ. և ձ. Տես Indebolire:
Addeboliménto. Տես Debolezza.
Addecimáre, ն. Արկանել տասանորդս. տասանորդել: տեսէ պէտ ալմաք:
Addecimáto, ta. Անկեալ ընդ տասանորդաւ:
Addensáre, ձն. Տես Condensare, ձն:
Addentáre, ն. Ըմբռնել ատամամբք, կամ ժանեօք: պինտեն բռնել:
Addentáto, ta. Ըմբռնեալ ատամամբք. խածեալ ժանեօք: տես և Accanito.
Addentelláre, ն. Թողուլ կառուան որմոյ:
Addentelláto, գոյ. Կառուան որմոյ. (են անհաւասար մասունք ինչ քարանց կամ աղիւսոց կամնոյն թողեալք յորմն, առ 'ի կապելոյ ընդ այնմ զայլ նոր որմն:)
Addentelláto, ta. ած. Շինուած՝ յորում թողեալ են կառուանք որմոյ:
Addéntro. A déntro. տես Indentro.
Addestáre. Տես Destare:
Addestraménto. Վարժումն. վարժք. կրթութիւն. հրահանգումն:
Addestráre, չ. Ստպատուորել մեծամեծաց յաջտանակելն յերիվար. սպասաւորել երիվարի իշխանին: ...: ն. Վարժել. հրահանգել. ուսուցանել: ...: կազմ, կամ յաջողակ, կամ թեթևաշարժ գործել: Addestrársi, ձ. Յարմարել զանձն:
Addestráto, ta. Վարժեալ. վարժեալ:
Addestratóre, ար. Սպասաւոր մեծամեծաց յաջտանակելն յերիվար. ասպանդակակալ:
* Addì, մ. Յաւուր: addì 15 Agosto. 'ի հնգետասաներն օգոստոսի: ...
* Addiacénte, ձ. Ընթերակայ. մերձակայ:
Addiétro, A diétro, մ. Յետս: ...: essere addietro con, կամ in alcuna cosa. չիմանալ ինչ բնաւ. լինել խիք անտեղեակ: * per l' addietro. յառաջն. յառաջագոյն. ...: in addietro. երբեմն. կանխաւ: ...: dar addietro. փախչել: ...: * mettere, lasciare addietro. զանց առնել. 'ի բաց թողուլ. ոչ ևս փոյթ ունել: ...
• Addietivazióne, իգ. Յարումն ածականաց ընդ գոյականս:
Addiettívo, գոյ. Ածական. մակադրական: ...
* Addilétto, մ. Տես a Diletto.
Addimánda, Addimandagióne, իգ. } Խնդիր.
Addimandaménto. • Addimandánza. } հայցուած. խնդրուած: ...
Addimandáre, ն. Հարցանել: ...: խնդրել: ...
Addimandatóre, ար. Addimandatríce, իգ. Հարցանող: խնդրող:
Addimándita. • Addimándito. տես Addimanda.
Addimesticáre, ն. Ընտելացուցանել. ընտանեցուցանել: ...: Addimesticársi, ձ. Ընտելանալ. ընտանենալ. ...
Addimesticáto, ta. Ընտելացեալ. ընտանացեալ:
Addimesticatúra. Տես Dimesticamento:
Addío, կամ a Dio. Ողջ լեր. ողջ կացջիր. մնա խաղաղութ: ...: a Dio per sempre. անդարձ հրաժեշտ. ոչ ևս տեսցուք զմիմեանս. dire a Dio a qualcuno, կամ dar l' addio. տալ ողջոյն հրաժարական. հրաժեշտ տալ. բարեաւ մնա տալ ումեք: ...: dire a Dio a qualche cosa. բարեաւ մնա տալ իմիք. թողուլ ինչ: ...
Addírsi. Տես Affarsi.
Addirimpétto, A dirimpétto. Տես Dirimpetto.
Addirizzaménto. Ուղղութիւն. բարեկարգութիւն. հրահանգ:
Addirizzáre, ն. Ուղղել: ...: ուղղել (զխաւլանս.) յուղղութիւն ածել: ...: մարզել. հրահանգել. առաջնորդել 'ի բարին: ...: տալ ումեք կրթութիւն: տես և Ridurre, Condurre, Indurre. չ. Փախչել: տես և Voltarsi. Addirizzársi, ձ. Դէմ դնել. յուղղն անկանել ուրեք. ուղղել զընթացսն ուրեք: ...
Addirizzáto, ta. Ուղղեալ, ձն:
Addirizzatójo. Տես Dirizzatojo.
Addirizzatúra. Տես Dirizzatura.
• Addíscere. Տես Imparare.
• Addisiáre. Տես Desiderare.
Additaménto. Ցուցումն մատամբ: յաւելումն. յաւելուած:
* Additánte, ձ. Ցուցանող. ակնարկող:
Additáre, ն. Ցուցանել մատամբ: ...: ցուցանել. նշանակել:
Additáto, ta. Ցուցեալ. նշանակեալ:
Additatóre, ար. Մատնացոյց. ցուցանող. նշանակող:
* Addítto, ta. Պարտաւորեալ. յօժարեալ. մտեալ.
Addiveníre. Տես Avvenire.
Addizióne, իգ. Յաւելումն. յաւելուած: ...
Addobbaménto. Զարդարումն. զարդարանք:
Addobbáre, ն. Զարդարել. պճնել: ...
Addobbáto, ta. Զարդարեալ. պաճուճեալ:
Addóbbo. Կահ. կարասիք տան: ...
Addogáto, ta. Շերտեալ. շերտաւոր, կամ գաւազանաձև. (որ՝ շերտ շերտ յօրինեալ:)
• Addogliáre. Տես Addolorare.
• Addolcáre. • Addolciare. Տես Addolcire.
* Addolciménto. Քաղցրացուցանելն: տես և Mitigamento.
Addolcíre, ն. Քաղցրացուցանել. անուշել: ...: մեղմել (զցաւ.) ցածուցանել. ամոքել: ...: * il suo appetito. Լնուլ զկամս ցանկութե իւրոյ: la voce. մեղմել. կամ ցածուցանել զձայնն: il tempo addolca. չ. քաղցրանան օդք: Addolcírsi, ձ. Քաղցրանալ: ցածնուլ 'ի սրտմտութե. հանդարտիլ:
Addolcitívo, va. Մեղմացուցիչ. քաղցրացուցիչ:
Addolcíto, ta. Քաղցրացեալ. մեղմացեալ. ամոքեալ:
Addoloráre, ն. Յաւեցուցանել. վշտացնել. տանջել: ...: չ. և ձ. Ցաւիլ. ցաւագնիլ. վշտանալ. տխրիլ: ...
Addoloráto, ta. Addoloratíssimo, ma. Ցաւագին. վշտագին. տրտում: ...
Addolorévole, ձ. Տես Doloroso.
Addománda. Խնդրուած. հայցուած: ...
Addomandagioncélla, նու. Համառօտ հարցուած:
• Addomandagióne, իգ. • Addomandaménto. Խնդրուած:
Addomandánte, ձ. Խնդրող. հայցող:
• Addomandánza. Խնդրուած. հայցուած:
Addomandáre, ն. Տես Addimandare. կոչել զոք ('ի ձեռն այլոյ.) հրաւիրել: անուանել.
Addomandáre, ար. Հայցուած. խնդիր: Հարցումն (է ձև ինչ ճարտասանական:)

Addomandáto, ta. Խնդրեցեալ. եՆ. տե՛ս Addomandare:

Addomandatóre, ար. Addomandatrice, էգ. Հարցանօղ. հայցօղ:

Addomándita. Տե՛ս Addimanda.

Addomesticaménto. Տե՛ս Dimesticamento.

Addomesticáre, ն. Տե՛ս Addimesticare. չ. Ընտանենալ. վարիլ ընտանեբար:

Addomesticáto, ta. Ընդելացեալ. ընտանեցեալ:

* Addomesticatóre, ար. Ընդելացուցիչ:

Addomestichévole, հ. Դիւրընդելելի. ձեռնասնելի:

Addómine, ար. Փոր. որովայն. գոգն:

Addopársi, չ. Թաքչել յետուստ իրիք:

* Addoppiaménto. Կրկնապատկութիւն. երկկնաղն ծալումն:

Addoppiáre, ն. Կրկնել. կրկնապատկել: խաղ գամ. կրկնիլ: երկկնուղն առնել. ծալել յերկուս: * Addoppiársi, չ. Կրկնիլ. կրկնապատկիլ:

Addoppiáto, ta. Կրկնեալ. կրկնապատկեալ:

Addoppiatúra. Կրկնումն. կրկնապատկութիւն:

Addóppio, A dóppio, մ. Տե՛ս Doppiamente.

Addormentaménto. Ննջել. քուն. Թմրումն:

Addormentáre, ն. Ննջեցուցանել. թմրութիւն արկանել ՚ի վերայ: ազդմամբ: կատարեցուցանել զաշխարհս իւր՝ անհնարութեամբ իրիք. կամ քաղցրաբանութեամբ: պատրել զոք յուսով: չ. և հ. Ննջել. ննջել. ազդմամբ. թմրիլ. դանդաղել. հեղգանալ:

Addormentatíccio, ia. ած. Զգայուն ննջելոյ. գետնից սթափեալ ՚ի քնոյ:

Addormentáto, ta, Ննջեալ. թմրեալ. ազդմամբ:

Addormentatóre, ար. Քնաբեր. ննջեցուցիչ.

Addormentazióne, էգ. Տե՛ս Addormentamento:

Addormíre, ն. չ. և հ. Տե՛ս Addormentare, Մոռանալ:

Addormíto, ta: Տե՛ս Addormentato:

• Addornáre. ? Addórno, եՆ: Տե՛ս Adornare.

Addossaménto. Բեռնաւորումն, դնելն ՚ի վերայ. բարձումն:

Addossáre, ն. Դնել ՚ի վերայ այլոց տարապ. բառնալ ՚ի վերայ. կամ՝ ՚ի Թիկունս. բեռնաւորել: ուրեմն դնել: un negozio a uno. յանձն առնել ուրումն գործ իւր: հեղուկ ելանէ: Addossársi, չ. Պատսպարել. բառնալ յանձն իւր: ուսերուն առնուլ զգործ իւր: երկեղել ելանէ:

Addossáto, ta. Եդեալ ՚ի վերայ, եՆ:

Addósso, A dósso, մ. Մերձ առ. նիւ, խնդրի զուգա. ՚ի վերայ Թիկանց. ՚ի Թիկունս. յուս. ՚ի վերայ ուսոց. ՚ի վերայ. յանձին. զանձամբ: ազդմամբ. խորհրդոյ: ընդդէմ. ՚ի: տարրէ: զ(զգեստն) ՚ի վերայ. ՚ի խորհրդոց: ՚ի մարմնի: entra il Diavolo addosso ad alcuni. մտանէ դեւն ՚ի մարմինս ումանց: recarsi addosso. տե՛ս Addossarsi: Dare, կամ andare addosso. Յարձակիլ ՚ի վերայ. դիմել ՚ի վերայ: խոյանալ հարկանել: mettere addosso. տե՛ս Imputare. և այլ ազդմամբ առնել զոք. ներել, կամ Թախանձել բարեկամութեամբ: far l'uomo addosso ad'alcuno. երկնչեցուցանել սպառնալեօք. սպառնալ: avere, tenere addosso alcuna cosa. զարդարել, կամ անուցանել ծախսիւք իւրովք: d'addosso. յանձնէ. ՚ի Թիկանց. յուս իւր: levarsi, կամ torsi checchessia d'addosso. բառնալ յանձնէ. մերժել յիւրմէ:

Addótto, ta. Ածեալ. յառաջ բերեալ. տե՛ս Addurre. ներկրեալ:

Addottoraménto. Տուչումն վարդապետութեան:

Addottoráre, Addottorársi, եՆ. Տե՛ս Dottorare.

Addottrinaménto. Վարժումն. դաստիարակութիւն:

Addottrinánte, հ. Վարդապետօղ. դաստիարակ ուսուցիչ:

Addottrináre, ն. Վարդապետել: դաստիարակել. ուսուցանել. մարզել: եւայլն: չ. Երթալ ՚ի դպրոց. ուսանիլ:

Addottrinataménte, մ. Addottrinatissimaménte. Գիտնաբար. իմաստնաբար:

Addottrináto, ta. Գիտուն. վարժ. ներհուն:

Addottrinatúra. Վարդապետութիւն. դաստիարակութիւն:

Addottrinévole, հ. Դիւրաւարժ. դիւրաւուսանելի:

• Addrappáto, ta. Զարդարեալ կերպասու, կամ կտաւով: զարդարեալ:

Addréto, Addriéto. Տե՛ս Addietro.

* Addrítto, ta. Փոյթ. զուարթուն. սթափ. քաջ:

* Addrizzáre. Տե՛ս Addirizzare.

• Adduáre, ն. և չ. Տե՛ս Addoppiare.

Addúcere. Տե՛ս Addurre.

Adducitóre, ար. Adducitríce, էգ. Ածօղ. բերօղ. յառաջ բերօղ:

• Addurare, Տե՛ս Indurare. չ. Յամենալ. խափանել: տե՛ս և Indugiare.

Addúrre, ն. Ածել. բերել: եւայլն: յառաջ. կամ ՚ի մէջ բերել. առնել. յիշատակել: ստէպ. պէտք եւայլն: տե՛ս և Ridurre.

• Addútto, ta. Տե՛ս Addotto.

* Adduttóre, ար. գոյ. և ած. Ածօղ. (բառ անատոմական՝ է անուն զանազան մկանանց, որք զօրութեամբ ՚ի ներքս առնեն զնմանն յորս են յօդեալ:)

* Adduzióne, էգ. Ածումն. (է մերձեցումն մկանց շարժական մասին մկանանց՝ առ այլ մասն անշարժ:)

Adeguaménto. • Adeguánza. Հաւասարութիւն:

Adeguáre, ն. Հաւասարել. նմանեցուցանել: ոչ բաղդատելի: կշռել. համարել. բաղդատել:

* Adeguataménte, մ. Հաւասարապէս:

Adeguatíssimo, ma. գեր. Համահաւասար:

Adeguáto, ta. Հաւասարեալ. հաւասար:

* Adéllo, Adéno. Է ծուլին իւր փոքրագոյն խառնուածոց.

* Adempíbile, հ. Կատարելի. աւարտելի:

Adémpiere, Adempíre, ն. Լնուլ. կատարել. (զհրամանն.) ՚ի լրումն ածել. ՚ի գործ դնել: իրքս ելանէ. բէքէլ ելանէ:

Adempiménto. Լրումն, կատարումն: գէթիրմէքլիք:

Adempitóre, ար. Լցուցիչ. կատարիչ. աւարտիչ:

Adempiúto, ta. Լցեալ. կատարեալ:

* Adenofaringéo, ած. Է զոյգ իւր մկանանց:

* Adenografía. Մանրագրութիւն. (է ստորագրութիւն մանանց:)

* Adenoidéi, ած. յոգ. Մանրաձեւ. մանանձեւեաց:

* Ade[illegible]mía. Մանրահատութիւն. (է մասն անատոմիոյ [illegible], որ ճառէ զգործմանէ մանանց:)

Adéntro, Addéntro, մ. ՚Ի ներքս. ՚ի ներքս անդր. ՚ի խորս: իչէրի: andare adentro. դիմել յառաջ. յառաջել:

* Adenzióne, էգ. Կանխաժամութիւն առաւօտուն իրիք. կամ պարգեւի, եՆ:

Adequáre. Adequáto, ta. Տե՛ս Adeguare, եՆ:

Adequazzióne, էգ. Հաւասարութիւն. բաղդատութիւն: համեմ:

Aderbáre, ն. Խոտաճարակ առնել. խոտաբուտս անուցանել:

Aderénte, հ. Կցորդ. համախոհ: թարաֆտար:

Aderénza. Համախոհութիւն. միութիւն. յարումն. պաշտպանութիւն: բերումն. յօժարութիւն. կիրք. համակրութիւն:

• Adérgere. Տե՛ս Ergere.

Aderiménto. Համախոհութիւն. կցորդութիւն. յարումն:

Aderíre, չ. Յարել ('ի կողմն կամ 'ի կարծիս ուրուք.) միանալ ընդ ոք. ունել զկողմն ուրուք. կուսակից, կամ համախոհ լինել: թարաֆ թութմագ:
Aderíto, ta. Միացեալ ընդ ոք. կուսակից եղեալ, եւն:
* Adescaménto. Ըմբռնումն խայծիւ: հրապոյրք. պատրանք:
Adescare, ն. Տես, Aescare. Հրապուրել. յանկուցանել. պատրել հրապուրմամբ:
Adescáto, ta. Հրապուրեալ, եւն:
Adescatóre, ար. Adescatrice, իգ. Հրապուրիչ. յանկուցիչ:
• Adescatúra. Տես Adescamento.
Adesióne, իգ. Տես Aderimento.
Adésso, մ. Այժմ: շիմտի: առժամայն. վաղվաղակի: թէզ:
* Adétto. Տաճ. [illegible] Գաւակ, կամ խուզող փիլիսոփայական քարին:
Adiacénte, հ. Ընթերակայ. մերձաւոր: [illegible]
Adiacénza. Ընթերակայ վայր. շրջակայ, կամ պարագայ տեղի:
* Adiánto. Տունկ ինչ օգտակար կրծոց. բուսանի յորմս եւ յաւերակս.
Adiettívo, va. Տես Addiettivo.
Adimáre, ն. Խոնարհեցուցանել (զդէմս,) ցածուցանել: * Adimársi, յ. Իջանել 'ի խոր:
• Adimoránza. Տես Dimora.
* Adipe, ար. Ճարպ. պարարտութիւն: [illegible]
* Adipóso, sa. Ճարպալիր. ճարպալից:
Adiraménto. Բարկութիւն. սրտմտութիւն:
Adirársi, յ. Բրդիլ 'ի բարկութիւն. սրտմտիլ: [illegible]: Adiráre, ն. բարկացուցանել: [illegible]:
Adirataménte, մ. Բարկութեամբ. ցասմամբ:
Adiráto, ta. Adiratissimo, ma. Բարկացեալ. զայրացեալ: զչարեալ:
Adíre, ն. Տաճ. [illegible] Մտանել 'ի ժառանգութիւն:
Adirévole, հ. Բարկացուցիչ. զայրացուցիչ:
Adirosaménte, մ. Adirosissimamente. Ցասմամբ:
• Adiróso, sa. • Adirosissimo, ma. Բարկացող:
Adito. Մուտք. ճանապարհ: [illegible]: * Պատեհ:
Adiveníre. Տես, Avvenire.
* Adiunzióne, իգ. Յաւելուած. յաւելումն:
Adjutóre, ար. • Adjutrice, իգ. Օգնական:
• Adjutó rio. Օգնութիւն. նպաստ:
• Adjuváre, եւն. Օգնել. ձեռնտու լինել:
Adizióne, իգ. Մուտք 'ի ժառանգութիւն. ընդունելութիւն ժառանգութեան:
Addizzaménto. Գրգռումն. գրգիռ:
Adizzánte, հ. Գրգռիչ. գրգիռ:
Adizzáre, ն. Զգրգռել (զշունս) [illegible]:
* Adnáta. Մերձաւորս. (է մին 'ի թաղանդից ական, որ կոչի եւ Congiuntiva. եւ է մաշկ ինչ. որ պատէ զարտաքին մակերեւոյթ ական:)
Adobbáre. Տես Addobbare.
Adocchiaménto. Պշումն, հայեցուած. հայեացք:
Adocchiáre, ն. Պշնուլ. յառել. ակնկառոյց լինել: [illegible]: տես եւ Raffigurare.
Adocchiáto, ta. Պշուցեալ. յառեալ:
• Adolescénte. ար. Պատանի. մանուկ: [illegible]: Adolescénte. ած. Պատանեկութ:
• Adolescéntulo, la. նուազ. Պատանեակ.
Adolescénza. Պատանութիւն. պատանեկութիւն. մանկութիւն: [illegible]
* Adombrábile. հ. Գծագրելի. ստուերագրելի:
Adombraménto. Ստուերացուցանելն: ստուեր:
Adombránte, հ. Ստուերացուցիչ:
Adombráre, ն. Ստուերացուցանել. հովանի առնել: [illegible]: ստուերագրել (զնկար ինչ.) նկարել 'ի միտս: [illegible]: շլացուցանել (զմիտս:) Adombrársi, յ. Կասկածել: խրտնուլ. շտռնուլ (երիվարին.) զարհուրիլ: [illegible]:
Adombráto, ta. Ստուերացեալ: զարհուրեալ: շուարեալ. շփոթեալ: գծագրեալ. ստուերագրեալ:
Adombratóre, ար. Ստուերագրող. գծագրող:
Adombrazióne, իգ. Տես Adombramento: պակուցումն:
• Adonáre, ն. Նուաճել: յ. Զայրագնիլ. կատաղիլ:
* Adónico, ած. Ադոնեան, (է ազգ ինչ յոյն եւ լատին բանաստեղծութեան:)
Adontáre, ն. Նախատել, չ, եւ յ. Սրտմտիլ. ցասնուլ:
Adontóso, sa. Նախատիչ. Թշնամանալից.
Adoperaménto. Կիրառութիւն:
Adoperánte, հ. Գործող. գործօնեայ. արարող:
Adoperáre, ն. 'ի կիր առնուլ. 'ի գործ արկանել. վարել: [illegible]: գործել. առնել: [illegible]: Adoperarsi, յ. Աշխատիլ. վաստակիլ: [illegible]:
Adoperáto, ta. 'ի գործ արկեալ. վարեալ, եւն:
Adoperatóre, ար. Adoperatrice, իգ. Տես Adoperante.
Adoperazióne, իգ. Կիրառութիւն: գործ. գործողութիւն:
Adoppiaménto. Թմրեցուցանելն ափիոնիւ. կամ մեկոնինաւ:
Adoppiáre, ն. Տալ զթմրեցուցիչ մեկոնին. թմրեցուցանել ափիոնիւ:
Adoppiáto, ta. Թմրեալ մեկոնինաւ: acqua adoppiata. Ջուր՝ յորում արկեալ է մեկոնին. ջուր ափիոնախառն:
Adopraménto, Adopráre. Տ. Adoperamento, եւն:
Adorábile, հ. Երկրպագելի. պաշտելի. խնկելի.
* Adorabilíssimo, ma, գեր. Արժանի ամ երկրպագութեան. երկրպագելի յամ արարածոց:
* Adoraménto. Երկրպագութիւն:
Adorándo, da. Տես Adorabile.
* Adoránte, հ. Երկրպագող. երկրպագու.
Adoráre, ն. Երկրպագել. երկիրպագանել. պաշտել: [illegible]: աղօթել: պատուել:
Adoráto, ta. Երկրպագեալ. պաշտեալ: [illegible]:
Adoratóre, ար. Adoratrice, իգ. Երկրպագու: [illegible]. աղօթող. աղաչող:
* Adoratório. Մեհեան. տաճար կռոց:
Adorazióne, իգ. Երկրպագութիւն. պաշտօն: [illegible]:
* Adordinársi, յ. Կարգիլ. կարգաւորիլ:
• Adorévole. Տես Adorabile.
* Adorezzáre, չ. [illegible] Ստուերանալ. ստուեր արկանել:
Adornaménte, մ. Զարդուք. գեղեցիկս. վայելչապէս:
Adornaménto. • Adornánza. Զարդարանք: adornamenti de' cavalli. Կազմածք. սար ձիոց:
Adornáre, ն. Զարդարել. պճնել: [illegible]:
Adornataménte. Տես Adornamente.
* Adornatíssimo, ma. գեր. Պաճուճազարդ. շքեղազարդ. գերազարդ:
Adornáto, գոյ. Զարդ. վայելչութիւն:
Adornáto, ta. ած. Զարդարեալ. զարդարուն:
* Adornatóre, ար. Adornatrice, իգ. Զարդարիչ:
Adornatúra. * Adornézza. Զարդարանք. զարդ:
Adornissimaménte, մ. գեր. Գերազարդ վայելչութեամբ. վայելչագոյնս:

* Adórno, գոյ. Տես Addobbo.
Adórno, na, ած. Adorníssimo, ma. Զարդարեալ. վայելչազարդ. գեղեցկազարդ. գեղազարդեալ : փափկանձն. կոկեալ :
Adórno, մկ. Տես Adornamente.
* Adottagióne, էգ. Adottaménto. Որդեգրութիւն.
Adottánte, հ. Որդեգրող :
Adottáre, ն. Որդեգրել. առնուլ յորդեգրութիւն. օղուլլուղա գապուլ էթմէք :
Adottatívo, va. Տես Adottivo.
Adottáto, ta. Որդեգրեալ. որդեգիր :
Adottatóre, ար. Adottatríce, էգ. Որ առնու յորդեգրիս :
Adottazióne, էգ. Որդեգրութիւն : օղուլլուքէթմէ :
Adottívo, va. Որդեգրական : որդեգրեալ. որդեգիր : օղուլլուք :
• Adovráre. Տես Adoperare.
Adozióne, էգ. Որդեգրութիւն : օղուլլուղա գապուլ էթմէ :
Adragánti, էգ. Խէժ ինչ, որ կոչի և Dragante.
* Adéntro. Տես Dentro.
Adriéto. Տես Addietro.
Adro, ra. Տես Atro. Սեւաւոր. տխրադէմ :
Adv. Ցուցանէ 'ի նախնիս իտալացի մատենագրաց սովորեցին գրել զգաղղական բառն ԶԲ լատին բարբառոյ. որպէս Advertire, Advenire, ևն. որք այժմ գրին կրկնակ V իւ. այսինքն Avvertire, Avvenire, ևն :
Aduggiaménto. Ստուեր վնասակար (ծառոց :)
Aduggiánte, հ. Ստուերարկու. ստուերացուցիչ :
Aduggiáre, ն. Արկանել ստուեր. արկանել վնասակար ստուեր (զոմնիւիք.) չորացնել. նուաղեցուցանել :
Aduggiáto, ta. Ստուերացեալ. չորացեալ վնասակար ստուերաւ :
* Aduggiatríce, էգ. Որ վնասէ ստուերաւ իւրով :
Adugnáre. Տես Adunghiare.
Adulánte, հ. Շողոքորթ. շողոմաբար : խօշամէտ տալքլիճի :
Aduláre, ն. Շողոքորթել. շողոմել. առ շնորհաւոր խօսել : խուշամէտլըք էթմէք. խուշ կէլմէք : Adulare uno nel dipingerlo. Զգեղեցկեր ուրուք ոչ նկարել ճշգրտապէս : Adulársi, ձ. Շողոմել զանձն. համոզեցուցանել անձին. կարծել :
* Aduláto, ta. Շողոքորթեալ. փաղաքշեալ :
Adulatore, ար. Adulatrice, էգ. Շողոքորթ. շողոմաբար : խօշամէտ տալքլիճի :
Adulatório, ria. Շողոմական. շողոքորթութեան :
Adulazióne, էգ. Շողոքորթութիւն : շողոմութիւն : խուշամէտլըք. ճիլով :
Adulteraménte, մկ. Որպէս զշնութիւն. շնաբար. առ զգուշութեան :
Adulteraménto, Adulteránza. S. Adulterazione:
Adulteráre, չ. Շնալ : զինա էթմէք. : և : խարդախել. աղտել. նենգել : գալբազանլըք էթմէք :
Adulteráto, ta. Շնացեալ :
Adulteratóre, ար. Շնացող. շուն : զինաքեար :
Adulteratríce, էգ. Կին շնացող. պոռնիկ : ֆահիշէ :
Adulterazióne, էգ. Շնութիւն. խարդախութիւն. նենգութիւն :
Adulteríno, na. Շնութեան. պղծութեան: բիճ : խարդախեալ. անհարազատ. նենգեալ : գալբ :
Adultério, Adultéro. Շնութիւն : զինա :
Adúltero, ra. գոյ. և ած. Շնացող : շուն : զինաքեար : Adúltera. Կին շնացեալ : ֆահիշէ :
• Adulteróso, sa. Նոյն է :
• Adultívo, va. Աճող. աճեցեալ. աճեցուն :
Adúlto, ta. Աճեցեալ. զարգացեալ 'ի տիս. հասեալ յարբունս. չափահաս : պիւյիւմիւշ. էրիշմիշ :
Adumiliáre, Տես. Umiliare.
Adunaménto. Հաւաքումն : ժողովումն : դոփլանմագ. ճէմ :
* Adunanúbi, ար. Ամպահաւաք. ամպադումար :
Adunánza. Ժողով. խումբ. ակումբ : ճէմայաթ :
Adunáre, ն. Հաւաքել 'ի մի. ժողովել. խմբել. կուտել : դոփլամագ. ճէմ էթմէք. Adunársi, ձ. Ժողովիլ 'ի մի. խմբիլ. կուտիլ : պիր եէրէ կէլմէք. թօփ օլմագ.
Adunáto, Տես Adunanza.
Adunáto, ta. Հաւաքեալ. ժողովեալ. խմբեալ.
Adunatóre, ար. Adunatríce, էգ. Ժողովող. հաւաքիչ :
Adunazióne, էգ. Տես Adunaménto.
Aduncáre, ն. Առնել կամածայ : * Aduncársi, ձ. Լինել կամածայ :
Adúnche, Տես Adunque. Է և յոգնակի իգական բառին Adunco.
Adúnco, ca. Կեռածայր (ունկն, կտուց.) կորածայր : չենկէլլի :
Adunghiáre, ն. Ըմբռնել մագլով. առնուլ մագլօք. կամ ճիրանօք : փէնչէլէմէք.
Adúnque, մկ. Ապա : Ուրեմն. ուրեմն: ուստի. իմդի. փէքիմդի :
• Adusáre, Adusársi, ևն. Տես Assuefare, ևն :
Adustáre, ն. Կիզուլ. տաչորել. խանձողել : եագմագ
Adustézza, Adustióne, էգ. Փաղաղումն. չորութիւն.
Adustivaménte, մկ. Տոչորմամբ. չորութեամբ.
Adustívo, va, Փաղաղիչ. տաչորիչ. չորացուցիչ.
Adusto, ta. Adustissimo, ma. Փաղաղեալ. չորիկ. չորացեալ :

AE

• AEmpiere, Տես Adempiere ևն :
• Aéntro : Տես Adentro.
Aere, ար. և էգ. Օդ :
Aéreo, ea. Օդային. օդակերպեղէն : հէվայի. անհիմն :
* Aereonáuta, ար. գոյ. Օդաչու. օդագնաց :
* Aereonáutica, գոյ. Օդաչու նաւապարհորդութիւն. օդապարիկ նաւարկութեան :
* Aereonáutico, ca, ած : Օդաչու. օդագնաց. օդապարիկ (նաւապարհորդութիւն. կամ գիտութիւն :)
* Aereostática, գոյ. Օդակշռութիւն. կամ օդագնացութեան. օդապարիկ գիտութեան :
* Aereostatico, ca, ած. Օդապարիկ (գունդ) օդաչու. օդագնաց :
Aerimánte, գոյ. հ. Օդահմայ :
Aerimanzía. Օդահմայութեան :
* Aerimetría. Օդաչափութիւն. (է գիտութիւն. որ քննէ զյատկութիւնս օդոյ, և չափէ և 'ի հարկին առկանէ զզօրութիւնս նորա :)
* Aerofobía. Օդավախութիւն (Ը բժշկաց ախտ ինչ մասնաւորութիւն. որով ոք երկնչի յօդոյ :)
* Aerófobo. Օդավախ.
* Aerografía. Օդագրութիւն.
* Aeróide, էգ. Ակն ինչ երկնագոյն, կամ օդագոյն.
* Aerología. Օդաբանութիւն. (է ճառ զյատկութեանց օդոյ :
* Aerómetro. Օդաչափ. (է գործի չափելոյ զծանրութիւն և զխտութիւն օդոյ :)
* Aeróso, sa. Տես Disinvolto, Manieroso.
Aescáre, ն. Դնել ինչ 'ի խայծ : եէմ թագմագ : առկանել խայծ 'ի կարթն: օլթայա եէմ թագմագ : արտաքս զոք խայծիւ. հրապուրել. յանձնառուցանել : չէկմէք.

Affaticatóre, տր. Affaticatríce, էգ. Տե՛ս Affaticante.

• Affatichévole, ն. • Affaticóso. Տե՛ս Affaticante.

Affátto, մ. Ամենևին. գլխովին. խաղառ: պէտ. պէտ-էէտ: pigliare affatto. առնուլ ամբողջ, կամ զամ: affátto affátto. խաղառ-գովար բովանդակ:

• Affattucchiáre. Տե՛ս Affatturare.

Affatturaménto. Դեղատուութիւն. կախարդութիւն:

Affatturáre, ն. Կախարդել. դեղատուել. դիւթել. վնասել կախարդութեամբ:

Affatturáto, ta. Կախարդեալ. դիւթեալ:

Affatturatóre, տր. Affatturatrice, էգ. Դեղատու. դիւթ:

Affatturazióne, էգ. Դեղատուութիւն. կախարդութիւն:

Affazzonaménto. Զարդարումն. զարդարանք, վայելչութիւն. պաճուճանք:

Affazzonáre, ն. Տե՛ս Abbellire.

Affè, A fè. Տե՛ս Fè.

* Afeddedieci. Երդումն ինչ ծաղրական. Աստուծով.

Affegatáre, չ. Տե՛ս Accorarsi.

Aféresi, էգ. Բառաբարձումն. (է բարձումն գրոյ, կամ վանկի 'ի սկզբան բառին, որ Sprezzare, փոխ առնլոյ Disprezzare.)

Affermaménto. Տե՛ս Affermazione, և Confermamento.

Affermánte, ն. Ստորասական. հաստատողական:

Affermanteménte, Affermantissimaménte. Տե՛ս Affermativamente.

Affermáre, ն. Հաստատել. ասել, ստորասել. այո ասել: Affermársi, չ. Հաստատել. զօրանալ: ամրանալ. կալ յապաղումն:

Affermataménte, մ. } Ստորասաբար. հաստատուն.
Affermativaménte, } ճշմարտիւ. ասելով:

Affermatívo, va. Տե՛ս Affermante. Uno è per l' affermativa, l' altro per la negativa. Մին ստորասէ, և միւսն բացասէ:

Affermáto, ta. Հաստատեալ, են:

Affermatóre, տր. Affermatrice. էգ. Հաստատիչ. ցուցիչ:

Affermazióne, էգ. Հաստատութիւն: ստորասութիւն:

Afferraménto. Ըմբռնումն. պինդ ունել:

Afferránte, ածկ. ն. Ըմբռնօղ. որ պինդ ունի:

• Afferránte, գոյ. տր. Երկաթ. ձի:

Afferráre, ն. Ըմբռնել (երկաթի գործեաց կամ առաւամբք:) պնդապինդ ունել: Հաստատ լինել. հաստատուն 'ի գամս, կամ 'ի նաւահանգիստ: Afferrarsi in checchessia, Տե՛ս Azzuffarsi.

Afferráto, ta. Տե՛ս Afferrare.

Afferratójo, Ունելիք. (որ այն ամ գործիք որով ըմբռնի ինչ, կամ կալեալ լինի պնդապինդ:)

* Affetársi, չ. Տե՛ս Acconciarsi, Abbellirsi.

Affettáre, ըստ առաջնոյ e ի. ն. Կտրատել: յօշել: խորշանկել զհատան, գործել ծաղկաձև. կտրել (զմարգիկ:)

Affettáre, ըստ երկրորդ e ի. չ. Անձկալ. բղձալ. ցանկալ: արուեստակել. խնամով գործել. զգուշազգոյն յօրինել: affettare, il favellar Toscano. Ջանալ գեղեցկաբանել Թոսքանական:

Affettataménte, ն. Անձկալիք. հոգով: Արուեստագետ. ամ խնամով. զգուշազգոյն:

Affettáto, ta. Արուեստախառն. արուեստակեալ. Արուեստաւոր. արուեստախնդիր. արուեստա-

կօշակալեալ. կարի խնամ զգուշաւոր. (առաւել զնմէ որ 'ի չարժմանս, 'ի բանս. կամ 'ի գեղեցիկ արկանել արհեստ տարապայման, կամ եղանակ ինչ անբնական:) տարապայման: Կոկտանեալ. հատեալ մանր. յօշեալ:

• Affettatóre, տր. Տե՛ս Affettato. Որ է նշանակութիւն խորշանիկ կտրող, կամ կէ բաշխող: կտրատօղ. յօշօղ:

• Affettatúra. Արհեստ խորշանկելոյ զհատս:

* Affettatúzzo. Գոյ, նուաղ. փոքր մի արուեստախնդիր:

Affettazióne, էգ. Արուեստասիրութիւն. արուեստախնդրութիւն. արուեստակութիւն. արուեստախառն եղանակք. անբնական եղանակ:

* Affettívo, va. Շարժիչ ախորժակաց. ախորժակաւոր:

Affétto, գոյ. Ախորժակ. կիրք. ախորժ: կրք: սէր. սիրելութիւն. բերումն: aver dell' affetto per uno. սէր ունել առ ոք. սիրով բերել առ ոք:

Affétto, ta, ածկ. Զգածել. վարակեալ. տրամադրեալ. յօժարել: male affetto verso alcuno. խեթեցել. չչարեալ. խոժոռեալ ընդ ոք. Թշնամացեալ: ben affetto. բարեսէր. լաւակամ. բարեյօժար. մտեալ: * Affetto di milza. փայծաղնացաւ: * Male affetta complessione. Վատառողջ խառնուած: * Affétto. Տե՛ս և Affezionato.

Affettuosaménte, մ. Սիրով. մտերմութեամբ. գորովանօք. մարդասիրութեամբ. բարեկամութեամբ:

Affettuosissimaménte, մ. Գեր. Ամ սիրով. գորովալիր գթով:

Affettuóso, sa. Affettuosíssimo, ma. Սիրալիր. սիրապատար. գորովալիր. գորովական:

Affezionáre, ն. Զգել 'ի սէր. յանկուցանել 'ի սէր, առնել մտերիմ: Affezionarsi, չ. Բարեկամանալ. լինել մտերիմ: Զգել, կամ բաշխել 'ի սէր:

Affezionataménte, մ. Տե՛ս Affettuosamente.

Affezionáto, ta. Affezionatíssimo, ma. Սիրօղ. ցանկացօղ. խանդակաթ: սէր. սիրելի. մտերիմ. գոյ. Բարեկամ:

Affezióne, էգ. Տե՛ս Affetto. Սէր. բարեկամութիւն: * Որակութիւն. տրամադրութիւն. յատկութիւն: metter affezioue a qualcuno. Զգել 'ի սէր ուրուք. սիրել զոք.

* Affezionévole, ն. Սիրօղ. դիւրամէտ 'ի սէր.

• Affiammáre. • Affiammáto. Տե՛ս Infiammare.

• Affiatáre, չ. Վճարել զի զԱստուածու:

• Affiáto, ըստ առաջնոյն. (Եսփեռոսի) Աստուածու, որ Feudatario. տուեալ յասաւ:

Affibbiáglio. Ագոյ. ճարմանդ:

Affibbiaménto. Արկանելն զագոյ. պնդելն ճարմանդիւ:

Affibbiáre, ն. Ագուցել. արկանել զագոյ, կամ զճարմանդ. պնդել (ասպարէն, են) առ, կապել: հարկանել. affibbiarla ad uno. տե՛ս Accoccargliela.

Affibbiáto, ta. Ագուցեալ. պնդեալ ագուցիւ, են:

Affibbiatójo. Օղակ կոճակին. լանջակ:

Affibbiatúra. Ագոյ. ճարմանդ: օղակ կոճակին. լանջակ:

• Afficcáre. Տե՛ս Ficcare.

• Affidánza. Տե՛ս Fidanza.

Affi-

Affidáre, ն. Ապաւինել: տե՛ս և Fidare. Affidársi, յ. Վստահանալ. ապաւինիլ: հաւատալ զանձն. յանձն լինել: ինանմագ: իթիմադ էթմէք:

Affidáto, գոյ. Վստահացեալ յոյս. ապաստան:

Affidáto, ta. ած. Ապաւինեալ, են:

Affieboláre, ն. Տկարացուցանել: զայիֆլըմագ: չ. Տկարանալ: զայիֆլանմագ:

Affieboliménto. • Affievolézza. Տկարութիւն. անզօրութիւն:

Affiebolíre. Affievolíre. Տե՛ս Affiebolare.

Affiebolíto, Affievolíto, ta. Տկարացեալ:

Affígere, ն. Տե՛ս Attaccare. Հարթել գրգռել.

Affíggere, ն. Տե՛ս Affissare. * տե՛ս և Pugnere. Affíggersi, յ. Կանգնիլ. կառչիլ. կալ անշարժ. արձանանալ:

Affiguratamento. Affigurazióne. էգ. Ճանաչումն:

Affiguráre, չ. Տե՛ս Raffigurare. յ. տե՛ս Immaginarsi.

Affiguráto, ta. ած. Տե՛ս Affigurare. Նմանեալ.

Affiláre, ն. Սրել. յեսանել: պիլէմէք: գրգռել. դրդել: Affilársi, յ. Շարիլ կարգաւ. շար 'ի շար դասաւորիլ. տողիլ: փիւնիւնէք:

Affiláto, ta. Սրեալ. սուր. հատու: քէսքին. օթլէք: naso affilato. ուղիղ ուղղորդ, կամ բարեձև. volto affilato. երեսն վտիտ, նիհար: հէրալ ինճէ:

Affilatúra. Սրութիւն: սայր. բերան. (ածելւոյ և այլն.

Affilettáre, ն. Կցել գծելս վարմին:

Affílo, կամ A filo. Տե՛ս 'ի Filo.

Affinaménto. Կատարումն. կատարելութիւն:

Affináre, ն. Տե՛ս Assottigliare. Կատարելագործել. զտել (հրով.) փորձել (դհրահալելիս.) մաքրել: գալ էթմէք: բիթիրմէք. սրել: չ. և յ. Կատարիլ. կատարելագործիլ. զտիլ: բիթմիշ.

Affináto, ta. Կատարելագործեալ. զտեալ:

Affinatójo. Աղխ ինչ քրայից.

Affinatóre, ար. Զտիչ: կամ փորձիչ (ոսկւոյ, արծաթոյ.) բովիչ: գալճը:

Affinchè, Affinechè, Affíne che. շղ. Որպէս զի: զի. առ 'ի. 'ի (գործել:) էի:

Affíne, հ. Խնամի: հըսըմ:

• Affiníre, չ. Վերջանալ. վախճանիլ. պակասիլ: Զտիլ. մաքրիլ:

Affinità, Affinitáde, Affinitáte, էգ. Խնամութիւն: հըսըմլըք: ազգականութիւն. նմանակութիւն. նմանութիւն:

• Affiníto, ta. Պակասեալ:

Affiocaménto. Կերկերութիւն: պօղազ խըռխըռլամագ:

Affiocáre, չ. Կերկերիլ: պօղազը խըռխըռլամագ:

Affiocáto, ta. Կերկերեալ: խըռխըռն. պօղազ:

Affiocatúra. Տե՛ս Affiocamento.

* Affioráto, ta. Ծաղկազարդ: ծաղկայօրէն:

Affirmáre, ն. Տե՛ս Affermare.

Affisáre, Affissáre, ն. Յառիլ. անքթիթ պշնուլ. անթարթափ յառել: գէօզ դիքմէք. * Բևեռել. հաստատել: * Affissársi. Միտ դնել. ուշ ունել:

Affisáto, Affissáto, ta. Յառեալ. պշուցեալ:

Affissaménte, մկ. Անքթիթ հայեցիւք. անթարթափ աչօք:

Affissaménto. Անքթիթ հայեցուած. անթարթափ անձնարկութիւն: յառումն:

Affissazióne, էգ. Տե՛ս Fissazione.

Affísso, գոյ. Վերջայօդ. (է ազգ ինչ մասնկանց, որք յարեալ յառաջին բառին, բաղկացուցանեն զի միայն բառ Ա նոյն շեշտիւ. զի dámmi. զի da a me. տուր ինձ:)

Affísso, sa, ած. Բևեռեալ. մխեալ: յօդեալ: * Տե՛ս և Fermato.

* Affittajuólo. Տե՛ս Fittajuolo.

Affittáre, ն. Տալ 'ի վարձու. վարձել. գիրայէ վէրմէք:

Affitáto, ta. Տուեալ 'ի վարձու. վարձեալ (տուն.)

* Affittatóre, ար. Վարձօղ նաւուն. (առի զկառավարանէ:)

Affittévole, հ. Վարձելի:

Affítto, գոյ. Տալն 'ի վարձու. վարձ: գիրայէ վէրմէք. գիրա: pigliare, կամ dare in affitto: առնուլ. կամ տալ 'ի վարձու. վարձել: գիրայիլէ ալմագ: գիրայէ վէրմէք: chi dà, կամ prende in affitto. վարձաւոր. վարձողոր. վարձկան:

Affítto, ta, ած. Տե՛ս Fitto.

* Affittuále, հ: Վարձուոր տան, են: գիրաճը:

• Afflammáre. Տե՛ս Infiammare.

• Affláre, չ. Շնչել. փչել:

Affláto. Շնչումն. շունչ. ազդեցութիւն:

Afflíggere, ն. Վշտացնել. տառապեցուցանել. ընկել. տանջել: ինճիթմէք. ճէֆա վէրմէք: Afflíggersi, յ. Վշտանալ. տառապիլ. թախծիլ. ցաւիլ: ճէֆա չէքմէք. բասալանմագ:

Affliggitívo, va. Տե՛ս Afflittivo.

* Affliggitóre, ար. Վշտացնիչ. նեղիչ. տառապեցուցիչ:

* Afflittáre, ն: Փոքր մի վշտացնել. կամ նեղել:

Afflittívo, va. Վշտացնիչ. տառապեցուցիչ. վշտագին: pena afflittiva. խոշտանգիչ, կամ մարմնաւոր պատիժ:

Afflítto, ta, ած. Վշտացեալ. տառապեալ. տխրագին. հոգած. նեղեալ: փէրիշան. բասալը: թօշնեալ. խամրեալ. թուլացեալ:

Afflizioncélla, նւզ. Դոյզն վիշտ. փոքր նեղութիւն:

Afflizióne, էգ. վիշտ. անձկութիւն. նեղութիւն. ցաւ. տառապանք. տրտմութիւն: ճէֆա. փէլաէ. բասա:

Affluénte, հ. Յորդ. առատ:

Affluenteménte, մկ. Յորդ. առատապէս:

Affluénza. • Affluitúdine, էգ. Յորդութիւն. առատութիւն:

• Afflúere. • Affluíre. Յորդել. առատանալ:

Afflússo. Զեղումն, կամ յորդութիւն հիւթոյ ('ի մասին ինչ մարմնոյն:)

* Affocalistiáre, ն. Նսեմացուցանել, կամ աղօտացուցանել զգոյնս (նկարուց:)

Affocalistiáto, ta, Նսեմացեալ. կամ նսեմացուցեալ (գոյնք:)

Affocáre, ն. Լուցանել. հրկէզ առնել: եագմագ: հրաշէկ առնել. յ. Բոցբոցիլ:

Affocatíccio, ia. նւզ. Փոքր մի բորբոքեալ. վառ:

Affocatíssimo, ma, գեր. Հրաբորբոք. հրավառ:

Affocáto, ta. Լուցեալ, են: Բոցեղէն (սուսեր:) հրագոյն. բոցագոյն. շառագոյն ոսկի զբոց: աթէշլի: կիզեալ:

Affogággine, էգ. Affogaménto. Խեղդումն. հեղձումն:

Affogáre, ն. Խեղդել: հեղձուցանել. ջրահեղձոյց առնել: պօղմագ:

Affogársi, յ. Հեղձնուլ. ջրահեղձ լինել: պօղուլմագ: և՛ս թրջիլ. տոգորիլ: Affogáre, չ. Հեղձնուլ: պօղուլմագ. affogare in un bicchier d' acqua. հեշտիւ վտանգել. վտանգիլ յոյժ 'ի մանունս: affogar nelle faccende. զբաղում իւիք պատապիլ. ընկճիլ 'ի յաճախութենէ գործոց: ne' debiti. խեղդիլ 'ի յոլովութենէ պարտուց. լինել Ա անչափ պարտեւոր: nella roba. յղփանալ ընչիւք: nella felicità. և ն. յօրանալ 'ի բարեբաստութենէ: affogar nella canapa. է ած ծաղկախաղկան. ելանել 'ի կախաղան: una cosa. Թաքուցանել ինչ: di sete. պապակիլ 'ի ծարաւոյ. պապքիլ: Affogarsi

nella

Agnáto, ta. Ազգական ('ի հօր կողմանէ.) արեանակից : հըսըմ :

Agnazióne, իգ. Արենակցութիւն. կմ ազգականութիւն ('ի հօր կողմանէ :)

Agnélla, իգ. Էգ գառն. որոջ : գուզու :

Agnelláccio, ար, ակռ. Վատթար գառն :

Agnellétta, Agnellína, իգ, նուա. Գառն փոքրիկ. որոջ մատաղ. գառնիկ : գուզուճուխ. պաղլու :

Agnellétto, Agnellíno, ար, նուա. Գառնեակ. գառնիկ : գուզուճուխ :

Agnellíno, na, ած. Գառնային. գառին : panno agnellino. չուխայ գործեալ յասրէ գառին :

Agnéllo, ար. Գառն : գուզու :

Agnellótto. Ազգ ինչ կերակրոյ. ռավիոլ անկանոնպուր : Թաթար պէօրէյի :

* Agnellúccio. Տե՛ս Agnelletto.

* Agniménto. Տե՛ս Cognizione.

Agníno, na. Գառնային. գառին :

Agnizióne, իգ. Ճանաչումն. յիշատակութիւն. ծանօթութիւն : * Ծանօթութիւն. (է մասն ինչ թատրոնական նկարագրութեանց, որով 'ի ծանօթութիւն գայ ոք. որ կոչի և Riconoscimento della persona.)

* Ágno. Գառն : ուռոյց ինչ երանաց : tagliarsi l' agno. դիմագրաւ լինել առ վտանգս, կմ առ դժուարին գործս :

Agnocásto. Հալգնի. (է ծառ ինչ փոքր, և բժշկական :)

Ágnolo. Հրեշտակ : դրամ ինչ նախնեաց :

Agnusdéi, ար. Agnusdéo. Գառն այ. (է մոմեղէն ինչ օրհնեալ կմ այլ ինչ նիւթ, յորում տպաւորեալ է պատկեր գառին այ : ասի և զքահանայագործեալ որ հացէն :)

Ágo. Ասեղն : իյնէ : խայթոց (պիծակաց, մեղուաց, ևն :) առըէ փիէնէ : լեզուակ կշռոց : բէրաէ փիլի : սլաք կայեղ. (է միջին նուրբ երկաթն կայեղ՝ որ մտանէ 'ի ծակ բանալւոյն :) սլաք ծղխնեաց. Արևացոյց, կմ ստուերացոյց սլաք. (է սլաքն որ ստուերաւ իւրով ցուցանէ զժամս արեգակնային ժամացուցին :) իգրէպ : մախաթ ցանցագործաց. (է փայտեղէն գործի ինչ ցանցագործաց՝ ընդ որ անցուցանեն բազում թելս միանգամայն :) così mi caddè l'ago. այդ մնայր. կարի խակ 'ի դէպ. եղև՝ որպ կամ էր ինձ : ago da sacchi. հերիւն. մախաթ : չուվալտըզ : ago da capo, կամ da testa. գնդասեղն : թօփլու : ago da bussola. սլաք կողմնացուցին, այ՝ փուսսուլային :

Ágo. Ձուկն ինչ, որ կոչի և Aguglia.

Agócchia. Ասեղն :

Agognánte, հ. Agognatóre, ար. Կաթոգին. ցանկացող. սրտակաթ :

Agognáre, չ. Անձկալ տարփանօք. անձուկ ունել. տարփալ. կաթոգնել : արզուլանմաք :

Agognáto, ta. Անձկացեալ. տենչացեալ :

* Agonáli. գոյ, և ած, յոգ. Ագոնեան պաշտամունք. (էր տօն ինչ 'ի պատիւ յանոսի դից. զոր նախնի հռովմայեցիք երիցս կատարէին 'ի տարւոջ, և առնէին ըմբշամարտութիւս :)

Agóne, ար. յաճախ. Ասեղն մեծ :

Agóne, ար. է բառ յունաց. Ագոն, կմ ասպարէզ մարտի. մարտ. գոտեմարտութիւն :

Agonía. Տագնապ մահու. հոգեվարք. դժարք : ճան չէքիշմէք : անձուկ. տենչ :

Agonístico, ca, ած. Գոտեմարտական. ըմբշամարտութեան :

Agonizzánte, հ. Հոգեվար. օրհասական : ճան չէքիշէն :

Agonizzáre, չ. Լինել, կմ կալ 'ի հոգեվարս, կմ 'ի դժարս. յոգւոց ապաստանիլ : ճան չէքիշմէք :

* Ágora, յոգ. իգ. Աղաւնիք :

Agorájo. Ասղնագործ. ասղնավաճառ : իյնէճի : ասղնանոց : իյնէլիկ :

Agostáro. Վաղեմի դահեկան ինչ ոսկի՝ Ֆետերիկոսի կայսեր :

Agostíno, na. Ծնեալ յօգոստոսի. (ասի միայն զանասնոց :)

Agósto. Օգոստոս (ամիսն :) աղուստոս. այ : ferrare agosto. առնել խրախութիւնս յամսագլուխն օգոստոսի :

* Agósto. Տե՛ս Augusto.

* Agostiniáno, na. Օգոստինեան (կրօնաւոր, կմ միանձնուհի :)

Agraménte, մկ. Agrissimaménte. Դառնապէս. դառն. խստիւ. անողորմ. սաստկապէս. անխնայ : թէրսլիքիլէ. քէթ. էփրուք :

* Agrário, ia. ած. Անդաց : la legge agraria. օրէնք անդաց. (էր օրէնք ինչ նախնի հռովմայեցւոց՝ 'ի բաշխել քաղաքացւոց, կամ զինուորաց զստացեալ անդս :)

* Agrestaménte, մկ : Վայրենաբար. գեղջկօրէն. անարգութբ :

Agrestáta. Օշարակ աղոխոյ, (կաղմեալ յաղոխաջրոյ և 'ի շաքարոյ :) գօրուգ շէրպէթի :

Agréste, ար. Agrésta, իգ. Վայրի : էտաբսիզ : ասպա. բիրտ. վայրագ : եօլուն :

Agrestézza. Գեղջկութիւն. բրտութիւն. անարգութիւն : կծուութիւն. բարկութիւն :

Agrestíno, na. Թթու. աղոխահամ : էքշի :

Agrésto, գոյ. Աղոխ : գօրուգ : աղոխաջուր : գօրուգ սույու : menar, կմ menarsi l' agresto. ժամավաճառ լինել : far agresto. յափշտակել ինչ 'ի ծախուցն : menar l' agresto. ան տուր. հաւատացուցանել ումեք զսուտ ինչ :

* Agrésto, ած. Տե՛ս Agreste.

Agrestóso, sa. Աղոխահամ. թթու :

Agrestúme, ար. Կծուութիւն. թթուութիւն :

Agrétto, գոյ. Կոտեմ. կոտիմ : թէրէ օթու :

Agrétto, ta, ած. Փոքր մի կծու, կմ բարկ, կմ թթու. թթուաշ : էքշիճէ :

Agrézza. Թթուութիւն. կծուութիւն : թէքշիլիք. էքշիլիք :

* Ágria. Որքին ինչ, որ մաշէ զմորթն և հերաթափ առնէ :

Agrícola, ար. Agricoltóre, ար. Երկրագործ. մշակ. հողագործ : էքինճի :

Agricoltúra. Երկրագործութիւն. մշակութիւն : էքինճիլիք :

Agrifóglio, կմ Allóro spinóso. Է ծառ փոքր. որոյ տերևք են փշալից, և մշտադալար, 'ի ներքին կեղևոյ ծառոյս դոյանայ ստողն : ստուգաբանի փշատերև, կմ Դափնի փշալից :

* Agrígno, na. Տե՛ս Agretto, ած :

Agrimensóre, ար. Գետնաչափ. անդաչափ :

* Agrimensúra. Գետնաչափութիւն. անդաչափութիւն :

Agrimónia. Խոտ ինչ բժշկական :

* Agrimonóide, իգ. Խոտ ինչ, որոյ ծաղիկ է վարդագոյնական :

* Agriótta. Բալ ինչ թթու :

* Agripérsa. Ազգ ինչ Majoranaի այ կոքպաւախտոյ :

Agríppa, ար. Ագրիպպաս. (է ազգ ինչ օծանելեաց :)

Ágro, գոյ. Թթու հիւթ, (այ լեմոնի, ևն.) թթուութիւն : թաղծութիւն :

Ágro, ra, ած. Agríssimo, ma. Թթու : էքշի : դաժան. անգութ. խիստ. ձիգ. անհաճոյ : թէրս. սէրթ : ասպա. բիրտ. տմարդի : դժուարին. դժուարին : parere altrui agro checchessia.

* Ajutarèllo. Անշօր, կամ դոյզն նպաստ ։
Ajutatívo, va. Նպաստաւոր. նպաստամատոյց. օգտակար ։
* Ajutáto. Տե՛ս Ajuto.
Ajutatóre, ար. Ajutatrice, էգ. Օգնական ։ եարտըմճը ։
Ajutévole, ած. Նպաստամատոյց. օգնական ։
Ajúto. Օգնութիւն. նպաստ ։ եարտըմ ։ ajuto di costa. աւելի ինչ նպաստ. պարգեւ ծրի։ Ajuti. Գունդ յօգնականութիւն. (է գունդ զօրաց, զոր նիզակակիցք առաքեն յօգնութիւն ։) far ajuto. օգնել ։
* Ajutóre, ար. Օգնական ։
Ajutório. Օժանդակ. (Ը անդամագինաց է անուն երկուց ոսկերաց բազկին՝ յօդելոց Ը թիկանց ։) օգնութիւն ։
* Ajutóro. է բառ պոետական ։ տե՛ս Adjutorio.
Ajutríce, էգ. Օգնական. օժանդակ ։
Aizzaménto. Գրգռումն. գրգիռ ։
Aizzáre, ն ։ Գրգռել. գրգել. բարկացուցանել ։ գըշգըրթմագ. գաւղըլթմագ ։
Aizzáto, ta. Զգրգռեալ. գրգռեալ ։
Aizzatóre, ար. Aizzatrice, էգ. Aizzóso, sa. Գրգռիչ ։

AL

AL. Տե՛ս Allo.
Ála. Թեւ (թռչնոց, ձկանց, հողմաշարժ աղօրեաց, եւն ։) գանատ ։ stare sull' կամ in sull' ale. լինել պատրաստ 'ի մեկնիլ, կամ 'ի չու ։ batter le ale. սաւառնել ։ ala. թեւ զօրաց։ ասքէրին եանը, գօլ ։ տե՛ս եւ Alia. չափ ինչ իբր երկքեթզեան ։ far ala. տեղի տալ, կամ ճանապարհ առնել (ումեք ։) ale del rocchetto. ատամունք անուոց ժամացուցից ։ * spuntar le ali a qualcheduno. Թեւաթափ, կամ նկուն առնել զոք ։
* Alabandína. Ալապանտեան ակն. (է ակն ինչ. գտանի մերձ յալապանտինայ քաղաքէն ասիոյ. գոյն որ նման է գունոյ granato ի, եւ rubino ի. բայց չէ ինչ այնչափ կարծր, եւ ծանր ։)
Alabárda. Ազգ ինչ նիզակի ։
Alabardiére, ար. Նիզակաւոր. տիգաւոր
Alabastríno, na. ած. Ալապաստրեան ։ seno alabastrino. լանջք սպիտակ ։
Alabástro. Ալապաստր, (է ազգ ինչ աղնիւ եւ թափանցիկ կճոյ, յորմէ գործեն շիշ իւղոց անուշից, եւն ։)
* Aláccia. չէզք. Թեւ անհեթեթ, կամ յոռի ։
Alacrità. Զուարթամտութիւն. զուարթութիւն. կայտառութիւն. երագութիւն ։
Alamánna. Խաղող ինչ սպիտակ, խոշոր եւ քաղցր նման մշկահոտ խաղողոյ ։
Alamánno, na. Ալամաննեան. գերմանացի ։
* Alamáro. Զարդ ինչ զգեստուց ։
* Alamirè. Ի խաղ ինչ երաժշտական ։
Aláno. Գամփռ անգղիոյ ։ սամսոն ։
Aláre, ար. Փայտակալ, կամ կասկարայ փայտից. (է երկաթի գործի ինչ, որ վերամբարձ ունի զփայտս եդեալս 'ի կրակարանին ։)
* Aláre, ն. Քարշել (զչուան նաւին ։) Թուլացուցանել զչուանն ։ յ. Թեւաւորիլ ։
Alatéria. Տե՛ս Molla.
Alaterno. Թուփ ինչ ։
Aláto, ta. Թեւաւոր. Թեւական ։ գանատլը ։
* Alatóre, ար. Նաւակաքարշ ։

Álba. Արշալոյս. այգ ։ չին սապահ ։
* Albaco. Տե՛ս Abbacco.
Albagía. Մեծամտութիւն, ինքնահաւանութիւն. հպարտութիւն ։ քիպիրլիք ։
Albágio. Աստառ ինչ խոշոր ։
* Albagióso, sa. Ինքնահաւան. փառասէր. գոռոզ. բարձրամիտ ։
* Albána, ար. Խաղող ինչ սպիտակ ։
Albanélla. Թռչուն ինչ գիշատիչ ։
* Albanése, ած. Ալպանեացի ։ առնաւուտ ։
Albardéola. Տե՛ս Palettone.
Albarello. Տե՛ս Alberello.
Albático. Ազգ ինչ խաղողոյ ։
Albatrélla. Տե՛ս Corbezzola.
* Albazarína. Ի տար ինչ սպանիոյ ։
Albédine. Տե՛ս Bianchezza.
Albeggiaménto. Սպիտակութիւն ։
Albeggiánte, հ. Որ հարկանի 'ի սպիտակ ։ պէյազըմտըրագ ։
Albeggiáre, չ. Հարկանիլ 'ի սպիտակ ։ պէյազա չալմագ ։
Alberáre, ն. Ամբառնալ (զկայմ, զդրօշակ.) պարզել (զդրօշ ։) * տնկել զծառս ։
Albercócca. Ծիրան գառնակորիզ ։ ռամկ. պարկուկ ։ չէքիրտէկ ։
Albercócco. Ծիրանենի գառնակորիզ ։ չէքիրտէկ աղաճը ։
* Alberélla. Ազգ ինչ կաղամախի, որ իբր 'ի բնէն բուսանի առ գետեզերօք. կոչի եւ Tremula. գավագ ։
Alberellétto, Alberellíno, նուազ. Անօթ փոքրիկ ։
Alberéllo. Փոքր անօթ խեցի կամ ապակի. ապակի փոքր ։ տե՛ս եւ Alberetto.
Alberése. Քար կրոյ. (է որձաքար ինչ, որ հարկանի 'ի սպիտակ, եւ այրմամբ փոխարկի 'ի կիր ։) տեղի լի քարամբք կրոյ ։
Alberéta, Alberéto. Ծառախիտ տեղի ։ աղաճլըգ ։ վայր լի Alberella ծառովք ։
Alberétto, նուազ. Ծառ փոքր ։ աղաճճըգ ։
Albergagióne, էգ. Albergaménto. Տե՛ս Albergo.
Albergáre, ն. Ապաւինեցուցանել զոք առ իւր. տալ վանս, կամ իջեւանս. ժողովել զոք ։ գօնտուրմագ ։ չ. Իջեւանիլ. օթագայիլ. բնակիլ ։ ագանել յիջեւանս ։ գօնմագ ։ Ննջել առ, կամ ընդ ումեք ։
Albergáto, ta. Իջեւանեալ, եւն ։ յորում են բազում օթեւանք ։
Albergatóre, ար. Վանատուր ։ գօնագճը ։
* Albérgheria. Տե՛ս Albergo.
Alberghétto, նուազ. Իջեւան փոքր ։ քիւչիւք գօնագ ։
Albérgo. Իջեւան. վանք. պանդոկ ։ գօնագ. հան ։ invitò uno ad albergo in casa sua. հրաւիրեաց զոք իջեւանել 'ի տունն իւր ։
Alberíno. Ծառաքար. (է քար ինչ թօսքանայի պիսակացեալ ծառանմամբ ։) ծառ փոքր ։ է եւ սունկ ինչ ։
Álbero. Ծառ ։ աղաճ ։ է եւ ծառ ինչ նման Pioppo ի, այլ կաղամախի. տե՛ս Ontano. կայմ ։ տիրէք ։ ծառ ազգաբանութե. ազգահամար ։ սօյ տէֆթէրի. շէճէրէ ։ al primo colpo non cade l' albero. առած. միով բաղխմամբ ոչ անկանի ծառ (այսինքն պարտ է բազում անգամ փորձել ։) andar su per le cime degli alberi. յանչափն ձգտիլ, մտաբերել 'ի սնոտիս ։ l' albero della Croce. փայտ խաչին. խաչափայտ ։ * Albero marino. ծառ ծովային, կամ ծովածառ. (է ձուկն ինչ նորանշան ։)
* Alberonáccio, չէզք. Ծառ անհեթեթ ։
* Alberóne, ար. Ծառ մեծ, կամ ստուերար, կամ բարձր.

Albicánte, հ. Փոքր մի սպիտակ. որ հարկանի 'ի սպիտակ : ղէյաղճա :
Albíccio, ia. Նոյն է : փոքր մի զռճարթացեալ 'ի գինւոյ :
Albicócca. Տես Albercocca.
Albicócco. Տես Albercocco.
Albicóro. Ձուկն ինչ նման Sgombero ի :
Albiligústre, հ. Սպիտակ ոպ զ Ligustro.
Albíno, na. Որ հարկանի 'ի սպիտակ. փոքր մի սպիտակ :
• Albitráre. • Albítrio, եւն. Տես Arbitrare. եւն:
Álbo, գոյ. Ձուկն ինչ սպիտակ :
Albo, ba. ած. Սպիտակ. փոքր մի աղտոտ. տես և Alticcio. սպիտակակերպ (թուղ :)
* Albogaléro. Արտախուրակ ինչ նախնի քրմաց :
Álbora. Աղբ ինչ քարոյ, կամ բարոյ :
Alboráre, Alboráto. Տես Innalborare, եւն :
Albóre, ար. Արշալոյս. սպիտակութիւն. պայծառութիւն :
Álbore, ար. Տես Albero.
Alboréto, Alborétto, Alboricéllo. Տ. Albereto, եւն:
Alborótto. Խռովութիւն. աղմուկ. վրդով :
• Albucéllo. Տես Arbuscello.
Albúgine, էգ. Լուսն աչաց. (է ախտ ինչ, կամ սպիտակ բիծ գոյացեալ 'ի վր եղջերկաց թաղանթոյ ական :) չեօզ ճասմանի, ճէրէք : սպիտակութ աչաց : չեօզ աղը :
* Albuginóso, sa. Լանագոյն. սպիտակ ոպ զլուսն:
Albúme, ար. Սպիտակուց ձուոյ : եումուրթա աղը : nato di cento albumi. պտունկորդի :
Albuminóso, sa. Սպիտակուցեան. (Ը բժշկաց է մանկագրական հիւթոյ իրիք, որ է խծայլին յոյժ, և նպաստէ 'ի կազմութի արեան և աւշին կենդանեաց :)
Albúrno. Է սպիտակագոյն և փափկագոյն մասն ծառոյն, ԸԷ կեղևն և ԸԷ մէջն. և է դիւրափուտ:
Albuscéllo. Տես Arbuscello.
Alcachingi, ար. Տունկ ինչ յաճախեալ յոյժ 'ի ցանկս. ունի ծաղիկ անուշահ :
* Alcaest, ար. Բառ արաբացւոց, և քիմիականաց. նիւթ լուծիչ հրահալելեաց և այլ զխարդ և իւղէ մարմնոց :
Alcáico, ած. Ալկէեան (տաղաչափ. է աղդ ինչ լատին տաղաչափի :)
* Alcaldo. Է դատաւոր ինչ սպանիացւոց :
* Alcalescénte, ած. Բառ բժշկաց. Նման Ալքալեաց:
* Alcalescénza. Փտութի, կամ գործ սպառնալեալ յԱլքալեաց :
Álcali, ար. Բառ քիմիականաց. Ալքալի. (է աղ ինչ հանեալ 'ի մոխրոյ կիզեալ բուսոց :)
Alcálico, ca. Alcalíno, na. Ալքալեան :
Alcalizzáre, ն. Բառ քիմիականաց. Տալ մարմնոյ իրիք զԱլքալեան յատկութիւն. հանել 'ի մարմնոց զԱլքալի :
Alcalizzáto, ta. ած. Տես Alcalizzare.
Alcánna. Է արմատ խոտոյ իրիք, կամ մանուածոյ փոքր տերևոյ իրիք հնդկաց. որով յօրինեն զներկ ինչ կարմիր. այժմ կոչի Alchenna.
Alcantara, ար. Զինուորական կարգ ինչ սպանիոյ՝ հաստատեալ յամին 1170:
* Alcanzo. Աղդ ինչ թղթաբերի :
Álce, ար. Ալճէ. (Է քառոտանի ինչ հիւսիսականաց, որ կոչի և la Gran Bestia. ուալըն. էլք :)
Alcéa. Աղդ ինչ մոլոշի :
Alchénna. Տես Alcanna.
Alchérmes, ար. Է դեղ ինչ բաղադրածոյ. որոյ զխնաւոր մասն՝ է հիւթն որդան կարմրոյ :
Alchímia. Ալքիմիայ. (է արհեստ զտելոյ. փոփոխելոյ, և խառնելոյ զհրահալելիս :) քիմիա. էլքիմեայ : արհեստ. խարէութի : է և հրահալելի ինչ բաղադրեալ 'ի պղնձոյ, յարուրբէ, և 'ի թուճէ :
Alchimiáto, ta. Յօրինեալ ալքիմիայիւ : կեղծ :
Alchímico, ca. ած. Քիմիական :
Alchimísta, գոյ, ար. Քիմիական. քիմիագործ : քիմեաճի :
Alchimizzáre, ն. Պարապիլ 'ի քիմիականութի : տես և Falsificare.
Alchimizzatóre, ար. Քիմիագործ. քիմիական :
Alcióne, ար. Ձկնկուլ. ծոված, կամ ալկիոն. (է թռչուն ինչ ծովային :)
* Alciónide, ած. Աւուրք ալկիոնի. (են այն աւուրք՝ յորս յերևել ալկիոնից, դուշակի հանդարտութի ծովու :)
Alciónio. Է նիւթ ինչ ծովային. որ Ը ոմանց է բոյն ալկիոնից. Ը այլոց՝ է իբր տունկ ծովային. բայց և հաւանական կարծիքն դնէ զայն՝ գործած ինչ ծովային ժժմանց :
Alcoráno. Կուրան. ղուրան, (է օրինագիրքն մահմետի :) գուրան. էլգուրան :
Alcornoch, ար. Տես Sughero.
Alcóvo. Խորշ անկողնոյ. (է զատուցեալ տեղի 'ի սենեկի ուր դնի մի միայն անկողին :)
Alcunaménte, մ. Իմիք. իմիք իրօք. Ը իրաց ինչ:
Alcúno, na. Ոմն. ոք. իմն. ինչ: պիր. պիր քաչ. պիր ագ: alcuna volta. երբեմն : պազը քերէ : in alcun modo. իմիք :
* Alcunóra • Alcunótta. մ. Երբեմն :
• Alcúnque. Տես Qualunque.
• Aldáce. • Aldácia. Տես Audace, եւն :
Aldebaram, ար. Բառ արաբացւոց : Է աստղ ինչ մեծ յակն ցլուն :
Aldíno, na. Է աղդ ինչ կատարելայ գրոց տպագրուե. զոր զատաջինն 'ի կիր էարկ ոմն Aldo Manuzio անուանեալ :
Ále. Տես Ala.
* Alefangína, ած. Բժշկական դեղահատ ինչ մաքրական, և զօրացուցիչ ստամոքաց :
* Aléffe, էգ. Ալէֆ. (է առաջին գիր եբրայեցւոց :)
* Álega. Տես Alga.
Aleggiáre, չ. Սաւառնել. բաբախել զթևս :
* Alemágna. Գերմանիա : նէմչէ Վիլայեթի :
Aléna, էգ. Alenáre, ար. Շունչ : նէֆէս :
Alenaménto. Շնչառութի. տուրևառ շնչոյ :
Alenáre, ն. Շնչել. օդս ձգել : նէֆէս ալմագ :
Alenóso, sa. Տես Ansante.
Alepárdo. Տես Leopardo.
Aléppe. Դիզուէլ ատաղձական. Ո'հ. ոմ :
* Álere. Բառ լատին. Տես Alimentare.
Alerióne, ար. Բառ կնքաբանից. Ձագ արծուոյ թևատպարած, անկտուց և անոտն :
Alessifármaco. Դեղաթափ : թանզէհր :
Alessitério. Անդեղայ. դեղաթափ :
Alétta, ար. Թև փոքր : քէնարեկ գանատ :
* Alettória. Քար աքաղաղից. (է քար ինչ գոյացեալ 'ի ստամոքս աքաղաղից :)
Álfa. Ալֆա : * Alfa, ed Omega. Ալֆա և ոմեգա՝ սկիզբն և կատարած. (տես զայ :)
* Alfabeticaménte, մ. Ըստ կարգի ալփաբետաց, կամ այբուբենից :
* Alfabético, ca. Այբուբենական. Ը կարգի այբուբենից :

Alffa-

Alfabéto. Այբուբենք. այբբենք. հէճէ:
Alfána. էգ. Էր յատուկ անուն մատակ ինչ երի. վարի:
Alfido. Էր քար ինչ սատրինջ խաղուն. որ սովո. րաբար կոչի Alfiére.
Alfiére, ար. Alfiéro. Դիրուշակակիր: պայրաքթար: տես և Alfido.
* Álfio. Խոտ ինչ:
* Alfórdio. Օձ ինչ Թունաւոր:
Álga. Մամուռ. լոռ: ...
* Algaría. * Algaróso. Տես Fasto, Fastoso.
Álgebra. Աղճէպրայ. (է ազգ ինչ Թուաբա. նութեն, որ ձևալ զկծութեց ընտրելով՝ նշա. նակելոց 'ի ձեան գրոց այբուբենից:) ...
* Algebrísta, ար. Հմուտ աղճէպրային:
Algénte, հ. Սառեցուցիչ: ցրտացուցիչ:
* Algere, չ. Ցրտանալ. սառիլ:
* Alghería. * Algheróso, sa. Տես Fasto, Fastoso.
* Algóre, ար. Սառնամանիք. ցրտուն սաստիկ:
Algorísmo. Թուաբանութիւն. աղճէպրայ:
Algóso, sa. Մամռապատ. մամռալից. լոռալից:
Ália. Թև չխնռաձոյ. կոչի և Cortina.
* Aliáre, ն. Սաւառնել: շուրջ յածիլ:
* Álica, ար. Կերակուր ինչ նախնեաց: ... նիտս է սրմաք ինչ, որ յխառնի սերմանի 'ի գարնան:
Álice, էգ. Էր ձուկն ինչ ծովային, որ կոչի և Acciuga. զոր ոմանք շփոթեն ընդ Sardella ին:
* Alicetta. Աղց ինչ սրոյ:
* Alicríno. Էր մասցածին անուն ինչ գիշին:
Alidáda. Չափական լեզուակ. (է չափական քանոն փոքր, հաստատեալ 'ի կեդրոնի երկրաչա. փական գործեաց 'ի պէտս չափելոյ զանկիւնս:)
* Álido, da. * Alidíre. Տես Arido, են:
* Alidoráto, ած. Ոսկեթև:
* Alidóre, ար. Զորութիւն. ցամաքութիւն:
Alieggiáre. Տես Aliare.
* Alienábile, հ. Օտարացուցանելի. զոր հնար է օտարացուցանել:
Alienaménto. Տես Alienazione.
Alienáre, ն. Օտարացուցանել, կամ վաճառել. (առ ժառանգաձոյ:) ...: ։. Օտարանալ. մեկնիլ. հեռանալ. սարտնուլ: ...
Alienataménte, մ. Այլայլեալ. անմտաբար. ցնդ. մամբ մտաց:
Alienáto, ta. Alienatíssimo, ma. Օտարացեալ. օտար: մեկնեալ: alienato da sensi. անզգայա. ցեալ. յափշտակեալ մտօք:
Alienatóre, ար. Alienatrice, էգ. Օտարացուցիչ. հեռացուցիչ. մերժող:
Alienazióne, էգ. Անջատումն. բաժանումն: Օտարացուցանելն (ժառանգութեան կալուածոցն.) վաճառումն: di mente. ուշաթափութիւն. ցնդումն մտաց. անմտութիւն:
Aliéno, na. Alieníssimo, ma. Օտար. օտարո. տի. այլ: ...: էլ: հակառակ: esser alieno da una cosa. օտար լինել յիմեքէ. ոչ ունել հակամիտութիւն առ իմն: alieno dai libri. ուսումնատեաց. անհմտասէր:
A liétta, էգ. Թև փոքր: ...
A liga, Aligóso. Տես Alga, Algoso.
A lígero, ra. Թևաւոր. Թևական: ...
* Alimentaménto. Սնունդ. տածումն:
Alimentáre, ն. Սնուցանել. կերակրել: ...
Alimentário, ia. Pensione alimentaria. Հասոյթ ապրանաց:

Alimentáto, ta. Սնեալ. տածեալ: տես և Elementato.
Aliménto. Սնունդ. ապրուստ. կերակուր: ...: տես և Elemento.
* Alimentóso, sa. Սննդարար:
Aliósso. Վէգ. Ճան. (է ոսկր՝ որով խաղան մանկունք:) ...
Aliótto. Ծայր Թեւանաց մերարկանի բիւք:
* Alípede, ար. Որ ունի Թևս յոտս. (առ ըստ հազնե:)
* Álipo. Էր փոքրիկ ծառ ինչ գաղղիոյ. որոյ հիւթ է գաղն, և մաքրէ զմաղձ և զմաղաս:
Aliquánto, ta. Որչափական. (յուսումնականութ. առ զիւղը քանակուէ, որ քանի մի անգամ կրկնեալ ոչ չափէ ճշգիւ զամբողջն:)
Aliquóto, ta. Քանորդական. (յԱ ուսումնակա. նաց առ զիւղը քանակուէ, որ քանի մի ան. գամ կրկնեալ չափէ ճշգիւ զամբողջն:)
Alísmo. Բժշկական խոտ ինչ ջրային:
Alíso. Տես Giglio, Fiordaliso.
Alitáre, ն. Շնչել. արձակել զշունչ: ...
Alitáre, ար. Հեւք. գծոծարութիւն:
Álito. Շունչ. շնչառութիւն. ...: օդ. գոլորշի: riaver l'alito. շնչել. շունչ առնուլ: raccoglier l'alito. տես Riaversi. Rubar coll' alito. Ծարաւար գողանալ:
* Alitóso, sa. Alituóso, sa. Որ բուրէ շնոտ:
* Alivelóce, ած. Երագաթև. արագաթռիչ:
Álla. Էր տրականակերպ նախդիր իգական. Տես Allo.
Álla. Հրապարակ. կամ լար և՛ տուն հաստրոց կաց: Զափ ինչ անգղիոյ, որ է իբր երկու կանգուն Փիօրէնցայի:
Allaccévole, հ. Թակարդիչ: յանկուցիչ. հրա. պուրիչ:
Allacciaménto. Կապումն. կաշկանդումն:
Allacciáre, ն. Թակարդել: ...: կապել. allacciarsela, կամ allacciarsela via su. կարի իմն յանձնապաստան լինել. լինել անձ. նահաճ:
Allacciatívo, va. Թակարդիչ: * Allacciatríce, էգ. Թակարդեալ. կաշկանդեալ:
Allacciatúra. Կապումն. պնդումն. կոճկումն. կապ: տես և Brachiere.
Allagagióne, էգ. Allagaménto. Ողողումն, հեղե. ղումն:
Allagáre, ն. Ողողել. հեղեղել: ...: խուժել. խուճն յարձակիլ:
Allagazióne, էգ. Տես Allagagione.
* Allampanáre, չ. Տես Ardere. Կատաղիլ 'ի սովոյ:
* Allampanáto, ta. Զորացեալ որ զխոնէ. նի. հարացեալ յոյժ:
Allantóide, էգ. Էր մին յաղոից կամ 'ի Թաղան. Թից. յորում պատանեալ է սաղմն յարգանդի բայլում կենդանեաց:
* Allapidare, են. տես Lapidare. են:
* Allappáre, ն. Կծել (զլեզուն. զլինն:)
Allargaménto. Լայնումն, ընդարձակումն. տա. րածումն:
Allargáre, ն. Լայնել. ընդարձակել: ...: բանալ. սարածել: ...: երկայնել: il freno. Թուլացուցանել զսանձն: ... la mano. բանալ զձեռն. առատաձեռ. նել: allargarsi a far chechessia. գնել 'ի մէջ առնել ինչ: allargarsi con uno. յայտնել ումեք զխորհուրդս իւր: sopra qualche soggetto. ճոխա.

Ճախանայ բանկաց. կամ Ճանապարհս երկայնարա-նել ՚ի վր երի:

Allargatína. Փոքր, կամ գոյցն ընդարձակութիւն:

Allargáto, ta. Լայնեալ. ընդարձակեալ: աստ. ևն:

Allargatójo. Ընդարձակիչ. (պղղպատեայ սլաք ինչ ոսկերչաց ՚ի պէտս ողորկելոյ և փոքր մի ընդար-ձակելոյ զբոլորչի ծակս:)

Allargatóre, ար. Լայնօղ. ընդարձակիչ:

• Allarmáre, ն. Գոչգուել ՚ի զէն. ՚ի զէն շարժել: ակըր-մըթրը. • Allarmársi, չ. ՚ի զէն ընթանալ:

Allárme, ար. Գոչումն ՚ի զէն. աղմուկ:

• Allassáre, ն. Վաստակեցուցանել: չ. Վաստա-կիլ. տկարանալ:

• Allastricáre. Տես Lastricare.

• Allatívo. Տես Ablativo.

Alláto, կամ A láto, մ. մերձ և նա. խնդրէ զբառ, երբեմն և զդէմ. ՚ի կողմանէ. հուպ. մօտ: եանըն: առ (գործիականաւ) առ համեմատութ: եանընտա: aver danari allato. ունել դրամս առ իւր:

Alláto Alláto. Մերձագոյն. հպագոյն:

Allattaménto. Դիեցուցանելն. կաթնատուութիւն:

Allattánte, հ. Կաթնատու. ստնտու:

Allattáre, ն. Դիեցուցանել: չ. Դիել: էմմէք:

• Allavoráre, Allavoráto. Տես Lavorare, ևն:

Allazzáre. Տես Stancare.

• Alleánza. Դաշնաւորութիւն. նիզակակցութիւն: ահտ. թօռֆըգը. գավլ: far alleanza. դաշինս կռել. դաշ-նակցիլ:

Alleáto, ta. Դաշնաւոր. նիզակակից: թօռֆ:

• Alleccornire, ն. Զարթուցանել զախորժակն: հրապուրել:

Alleficáre, չ. Alleficársi, չ. Արմատանալ. աճել:

Allegagióne, էգ. Allegaménto. Կցումն բանից, կամ գրոց ՚ի վկայութիւն. յառաջբերութիւն: փոխարկումն ծաղկին ՚ի պտուղ: allegamento de’ denti. առամ-նատութիւն. առնուլն ատամանց: փիչ գամաշմաք:

• Allegánte, հ. Որ յառաջ բերէ վկայութիւն:

• Allegantemente. Տես Elagantemente:

Allegáre, ն. Յառաջ բերել զբան ուրուք. կոչել զվկայութիւն ուրուք. ՚ի մէջ բերել: էրաթ էթմէք: al-legare a sospetto. համարել զոք կասկածելի: al-legar morti. բացակայ, կամ անողոր վկայս ՚ի մէջ ածել: i denti. առնուլ զատամունս: փիչէրէ գա-մաշըրմաք: և ա՛ զարթուցանել զախորժակ: Alle-gare. Դաշնակցիլ. նիզակակից լինել: Զուգա-կատանել զհրահանգելիս (՚ի պէտս հատանելոյ զդը-րամս:) փոխիլ ծաղկանց ՚ի պտուղ:

Allegáto, ta. Յառաջ բերեալ. կոչեալ ՚ի վկայութիւն. դաշնաւոր. նիզակակից. համդիտաշափ (դրամ, յո՛ որոյ չափ բաղկացութեան է ջ կարգելոյ ար-քունի հրամանին:)

Allegatóre, ար. Allegatríce, էգ. Որ յառաջ բե-րէ. որ կոչէ ՚ի վկայութիւն:

Allegazióne, էգ. Յառաջբերութիւն. կոչումն ՚ի վկայութիւն:

• Alleggeráre. Տես Alleggeríre, չ. Մեղմանալ. թեթևանալ:

• Alléggere. Տես Eleggere.

Alleggeriménto. Թեթևութիւն (՚ի բեռանց.) նուա-զումն. սփոփումն:

Alleggeríre, ն. Թեթևացուցանել զբեռն: հաֆիֆ-լէթմէք: դիւրել. սփոփել. փարատել: չ. Թեթևա-նալ: հաֆիֆլէնմէք: հանել ՚ի թիկանց զծորձս:

• Alleggeritóre, ար. Բեռնաբարձ նաւակ մեծա-մեծ նաւաց:

Alleggiáre, ևն. Տես Alleggerire, ևն.

Alleggiatóre, ար. Alleggiatríce, էգ. Թեթևա-ցուցիչ. դիւրիչ. սփոփիչ:

Alleggieraménto. Տես Alleggerimento.

• Allegieráre. Տես Alleggerire.

Allegoría. Այլաբանութ: թէմսիլ. մէծէլ:

Allegoricaménte, մ. Այլաբանօրէն. այլաբանաբար:

Allegórico, ca. Այլաբանական: մէծէլի:

Allegorísta, ար. Այլաբան. որ խօսի, կամ մեկնէ այլաբանօրէն. որ խնդրէ այլաբանական իմաստս:

Allegorizzáre, ն. Այլաբանել. մեկնել այլաբանօրէն:

• Allegrággio. Տես Allegrezza.

Allegraménte, մ. և մէջ. Զուարթագին. խնդամտա-բար: շէնլիք իլէ: անհոգաբար. քաջաբար: էյի կէ-ֆի: Համակ. զուարթացիր: գէյֆինի. հօշ ծուէր հօշ:

Allegraménto. • Allegránza. Տես Allegrezza:

Allegránte, հ. Ուրախարար. զուարթացուցիչ:

Allegráre, ն. Ուրախացուցանել. զուարթացուցա-նել: սէվինտիրմէք: չ. Ուրախանալ. զուարթանալ. խնդալ: սէվինմէք: allegrarsi con alcuno di checches-sia. խնդակցիլ, կամ ուրախակից լինել ումեք:

Allegratívo, va. Տես Allegrante.

Allegrézza, Allegría. Ուրախութիւն. խնդութիւն:

Allegrissimaménte, մ, գեր. Բազում խնդութեամբ. խնդամտագոյնս:

Allégro, ra, Allegríssimo, ma. Ուրախ. զուարթ. բերկրեալ: շէն. կէօնլիւ խօշլու: կայտառ. առոյգ:

Allegróccio, ia. Զուարթասէր. զուարթամիտ:

Allelúja. Ալէլուիայ. է և այդ ինչ թրթնջուկի ծաղկեալ ՚ի զատկին:

Allenaménto. Յապաղումն. հանդարտ. դադարումն:

Allenáre, չ. Նուաղիլ. թուլանալ. մեղմանալ. տկարանալ: աղալմագ. կէվշէմէք: ն. Կազդուրել: պնդել. զօրացուցանել: * Մեղմել. նուաղեցու-ցանել. ցածուցանել (զցասումն:) un cavallo. աշխատ առնել զերիվարն (՚ի զօրացուցանել զնա)

Allen.áto, ta. Նուաղեալ. թուլացեալ, ևն:

Alleníre, Alleníto. Տես Rammorbidare, ևն:

Allentaménto. • Allentánza. Թուլութիւն. յապա-ղումն: յամրութիւն:

Allentáre, ն. Թուլացուցանել. թողացուցանել: կէվշէթմէք: յապաղել. նուաղեցուցանել: բերրել, կամ զիջանիլ առ իմն: տես և Sbonzolare. * Allen-társi, չ. Դիւրիլ, կամ պակասիլ զաւ ՚ի մէջ բարձ-րութե. լինել դիւրեկանելի: *՚ի բաց արձակել, կամ թողուլ զոք: la mano a qualcuno. ընդարձա-կութի շնորհել ումեք. դիւր առնել ումեք: * al-lentare la voce. խափանել զձայնն:

Allentatúra. Աղեթափութիւն. փոշտանկութիւն: պէտ-պէկէք:

• Allénto. Տես Allentaménto.

Allenzaménto. Կապումն կատւով. կապ:

Allenzáre, ն. Կապել երիզաւ. պատել կատւով:

Allessaménto, Allessáre. Տես Lessatura, Lessare.

Allésso, Alésso, գոյ. Տես Lesso.

Allésso, sa, ած. Lesso. Խարշեալ. պախ:

• Allestáre, Allestíre, ն. Պատրաստել: հազըրլա-մաք: Allestírsi, չ. Պատրաստիլ: հազըրլանմաք:

* Allestíto, ta. Պատրաստեալ. կազմ: հազըր:

Alletamáre. Տես Letamare.

* Allettajuólo. Տորգիկ թռչուն հրաւիրակ. (յո՛ որ զայլ թռչունս ձգէ ՚ի ծուղակ:)

Allettaménto, Allettánza. Հրապոյրք. հրապու-րանք: ճէզպէտէն:

Allettánte, հ. Հրապուրիչ. յանկուցիչ:

Allettáre, ն. Հրապուրել. համոզել. յանկուցա-նել. որսալ: էէմլէմէք. չէքմէք: կոչել, կամ հրաւի-րել զումն, կամ զայլ կենդանիս: տես և Alber-gare. տապաստ արկանել զհասկս. (առի զան-ձրևաց, կամ զհողմոց:) * Allettársi, չ, Տես Al-

Amáre. Կոչել. սիրել. բաղձալ ։ խոհեմ ։ il terren l' ama. ուռճացեալ անձն 'ի գետնի անդ. (այսինքն զանելոյ յարմար տնկեալ ուրեք անձն ։)
Amareggiaménto. Դառնութիւն. ախտութիւն ։
Amareggiáre, ն. Դառնացուցանել. վշտացնել. ձանձրացուցանել ։ խռովել. բարկացուցանել ։ չ. Դառնանալ ։
Amareggiáto, ta. Դառնացեալ. վշտացեալ, ևն ։
Amarélla. Այլ խոտ ինչ, որ կոչի և Matricale.
Amarétto, ta, նուազ. Փոքր մի դառն ։ դիր աղ անուշ. անուշաբոյր ։
Amarézza. Դառնութիւն ։ անգոյթ ։
Amarezzáre, ն. Տե՛ս Amareggiare, և Marezzare.
Amarezzáto, ta. Տե՛ս Marezzato.
Amaricáre, Amaricáto. Տե՛ս Amareggiare, ևն ։
Amaríccio, ia. Տե՛ս Amaretto.
Amarína. Տե՛ս Amarasca,
Amaríno. Տե՛ս Amarasco.
• Amaríre. • Amaríto, ta. Տ. Amareggiare, ևն ։
Amaritúdine, իգ. Դառնութիւն ։ անգոյթ ։ վիշտ. ցաւ. սրտի. անձկութիւն ։ ցաւք ։ խոտութիւն. դժնդակութիւն ։
* Amarizzáto. Տե՛ս Marezzato.
Amáro, գոյ. Դառնութիւն ։ Amaro, կամ amar. է բառ փաղաքշական ։ Սիրելին ։
Amáro, ra. ած. Amaríssimo, ma. Դառն. դառնահամ ։ լեղի ։ դժնդակ. ցաւալից. տաժանելի. անդդութ ։ դառն ։ tu comprerai amaro. գնեսցես թանկագին ։ amaro di sale. դառնահամ. աղաղակ. ... ։ saper d' amaro, սարսափել. դժուարել ։
Amarógnolo, la. Տե՛ս Amaretto. դառնացեալ. փոքր մի դառնացեալ ։
• Amaróre, ար. Տե՛ս Amaritudine.
Amaróso, գոյ. Տե՛ս Maroso.
* Amarulénto, ta. Դառն. փոքր մի դառն ։
Amatíssimo, ma. գեր. Ամենասիրելի ։
Amatísta. Մեղեսիկ. սուտակ. ամեթիստոս. (է ականն ինչ 'ի գոյն ծաղկան գեղձի ։) ... ականի ...
Amatíta. Արիւնաքար կոչի Matita. տե՛ս անդ ։
Amatívo, va. Սիրելի. արժանի սիրոյ ։
Amáto, ta. Սիրեցեալ. սիրելեցեալ. սիրելի ։ ...
Amatóre, ար. Amatríce, իգ. Սիրող ։ ... ։ սարփանել ։ ...
Amatório, ia. Սիրական. սիրաշարժական. սիրոյ ։
Amattaménto. Տե՛ս Accennamento.
• Amazióne, իգ. Սիրելութիւն. սէր ։
Amázzone, իգ. Ամազոն. կին քաջամարտիկ.
Ambáge, իգ. Մանուածք բանից. պատ 'ի պատ ...
Ambascería. Դեսպանութիւն. հրեշտակութիւն ։ ... դեսպանք.
Ambáscia. Հևք. Թոյլութիւն ։ ... ։ վիշտ. անձկութիւն սրտի. ցաւ. տագնապ. տաղտկութիւն ։ ... ։
Ambasciadóre, ար. Դեսպան. հրեշտակ ։ ... տե՛ս և Ruffiano. Ambasciador non porta pena. առակ. Դեսպանին վնասն է 'ի պատուհաս ։
Ambasciadorázzo, նուա. Անարգ. կամ արհամարհելի դեսպան ։
* Ambasciadríce, իգ. Կին դեսպանի. դեսպանուհի ։
Ambasciáre, չ. Հևալ. Թուլել ։ ... ։ * Ambasciársi, յ. Թուլել. տագնապել ։
Ambasciáta. Պատգամ դեսպանին. դեսպանութիւն ։
Ambasciatóre, ար. Տե՛ս Ambasciadore.
* Ambasciatório, ia. Դեսպանական. դեսպանութեան
Ambasciatríce, իգ. Կին դեսպանին. դեսպանուհի ։
• Ambáscio. Տե՛ս Ambascia.
Ambascióso, sa. Հևացող. ցաւալից. վշտալից. ախտալից. դառնացեալ անձամբ ։ ...
Ambássi, ար. որ ambi gli assi. Կրկին միակ. (այսինքն զարկեալ յարմար թիւ զառից երկաքանչիւրոցն ևս ինքն միութիւն ։) ... ։ aver fatto ambassi in fondo. ժամանել 'ի վերջին թշուառութիւն ։
Ámbe, իգ. Ámbo, ն. Երկաքանչիւր. երկոքեան ևս ։ ...
Ambedúe, Ambedúi, Ambedúo, Ambidúi, Ambodúo, Ambodúe. Նոյն ևն ։
Ámbi, յոգ. Երկաքանչիւր. (ոչ 'ի կիր առնի, բայց թէ 'ի բաղադրեալն Ambidue, Entrambi, ևն ։)
Ambiadúra. Տե՛ս Ambio. Perdere il trotto per l' ambiadura. առակ. Յառաւելն ձգտիլ՝ կորուսանել զոր 'ի ձեռին ։
Ambiánte, ն. Երիվար, կամ գրաստ գնայուն. (այսպիսի երիվար այժմ կոչի Chinea.) ... ։
Ambiáre, չ. Գնալ. (է ասել ինչ քայլելոյ ձիոց, և գրաստուց ։) ...
Ambidéstro, ra. Երկոցունց ձեռաց յաջողակ ։ ...
Ambidúe, Ambidúi, Ambidúo. Տե՛ս Ambedue.
Ambiénte, գոյ, ար. Շրջապատ նիւթ. շրջապատ օդ ։ ած. Շրջապատ (օդ ։)
Ambígeno, na. Iperbola ambigena. Զանազանեալ երկուորեակ. (է ձև ինչ երկրաչափական ։)
Ambiguaménte, մ. Երկդիմի. երկբայաբար ։
Ambiguità, - táde, - táte, իգ. Երկդիմութիւն. երկբայութիւն. տարակոյս ։ ...
Ambíguo, ua. Ambiguíssimo, ma. Երկդիմի. (խօսս.) Հանմանուն. աղաւաղ ։ ... ։ երկդիմի. վարանական. տարակուսելի ։
Ámbio. Գնացք. (է ընթացք ինչ ձիոյ, էշոյ, կամ ջորւոյ՝ փոքր և երագ քայլիւք, յորում զերկոտանի սրունս միոյ կողման՝ միանգամայն ամբարձեալ դնէ 'ի գետնի, և ապա ամբառնայ զմիւս սրունս միւսոյ կողմանն ։ Ասի և Portante, Traino.) Lasciare il trotto per l' ambio. տե՛ս Ambiadura. Pigliar l' ambio. Մեկնիլ ։ dar l' ambio. մերժել. 'ի բաց արձակել ։
Ambíre, ն. Անձկալ յոյժ. հետամուտ, կամ 'ի խնդիր լինել (պատուոյ.) Թեկն առնել (պաշտաման ։) ցանկալ. բաղձալ. * շուրջ պատել ։
Ámbito, գոյ. Հետամտութիւն պատուոյ. պատուասիրութիւն ։
Ambíto, ta. Ambitíssimo, ma. Բաղձացեալ. ցանկացեալ. ըղձալի ։
Ambizioncélla, նուա. Փոքր պատուասիրութիւն ։
Ambizióne, իգ. Պատուասիրութիւն. իշխանասիրութիւն. գահասիրութիւն ։ ... ։
Ambiziosaménte, մ. Պատուասիրութեամբ. ամբարտաւանութեամբ. պարծանօք ։
Ambizióso, sa. Ambiziosíssimo, ma. Պատուասէր. գահասէր ։ ...
* Ambligónio, ած. Բթանկիւն. որոյ մին յանկեանց է բութ ։
Ámbo, ն. Ambodúe, Ambodúi, Ambodúo. Տե՛ս Ambedue.
Ámbra. Սաթ. բաղսամութիւն ակն ։ ... ։ ambra odorosa, կամ ambra grigia. ամպար. (է նիւթ ինչ չոր, քաղցրահոտ. և կարծր որպէս զքար.) ... ։ esser chiaro, come ambra. լինել խոպոպիկ

կի՛ հանդարտարարութիւն ։ եւ՛ լինել բաղկայնալ ոչ ըստ պահ մկրչութեան ։

Ambracanáto, ta. Որ ունի զհոտ ամպարի ։

Ambracáne, ար. Ամպար ։ ամբէր ։ է եւս կերպարանին յարամ զօրութեան ամպարին ։

Ambráre, ն. Ծխել ամպարիւ. տալ զհոտ ամպարի ։

Ambráto, ta. Ծխեալ ամպարիւ ։

Ambrétta. Այգ ինչ ծաղիկ. որ կոչի և Fiore del ciano persico. և ունի զհոտ ամպարի ։ Մորթ հանդերձեալ բուրմամբ ամպարի ։

* Ambrilíquido, da. Նման լոյծ ամպարի ։

* Ambrógina, ած. Այգ ինչ ազնուական նշոյ ։

Ambrosía. Տունկ ինչ նման փեգենայի. որ բուսանի [illegible] գլխ ։

* Ambrosiáno, ած. Ամբրոսեան (արարողութեն, կի՛ երգ. եկեղեցւոյն միլանոյ ։)

Ambrosína. Տես Ambrogina.

* Ambuláre. 'Ի բաց փախչել. 'ի բաց երթալ ։

* Ambulatório, ia. Քայլողական. շրջական ։

* Ambúro. Տես Ambidue.

Ambustióne, էգ. Տես Combustione. (Ⅲ բժշկաց') Այրուած ։

* Amedáno. Տես Ontano.

Amèllo. Խոտ ինչ բուսեալ [illegible] մէջ այց գե-տոյն. ունի ծաղիկ գեղին հարկել 'ի հարկիւ ։

Ámen. Տես Ammen.

Amenaménte, Վ. * Amenissimaménte. Զուարճապէս. [illegible] ։

* Amenáre. Տես Menare. Հարկանել. [illegible] ։

Amendúe, Amendúne, Amendúni. Տես Ambedue.

Amenità, - táde, - táte, էգ. Գեղեցկութիւն վայելչութիւն. զուարճութիւն ։ [illegible] ։

Améno, na. Ameníssimo, ma. Զուարճագին (վայր.) զուարճալի. բերկրալի. ցանկալի. [illegible] ։

* Amenza. Անմտութիւն. յիմարութիւն ։

Ametísto. Տես Amatista.

Amfíbio. Տես Anfibio.

Amiánto. Ամիանդ. (է տեսակ ինչ հանքային նման [illegible] ։)

Amicábile, Հ. Սիրելի. հաճոյ. բերկրալի. խոր-հրդի. քաղցր ։ [illegible] ։

Amicaménte. Տես Amichevolmente.

Amicársi, Յ. Բարեկամանալ ։ Ն. Բարեկամ առ-նել. հաշտեցուցանել ։

Amichévole, Հ. Amichevolíssimo, ma. Բարեկա-մական ։ [illegible] ։

Amichevolménte, Վ. Amichevolissimaménte. Բա-րեկամաբար. սիրով. մտերմաբար ։ [illegible] ։

Amicissimaménte, Վ. Գեր. Սիրով բարեկամաբար ։

Amicíssimo, ma. Գեր. Սիրելի բարեկամ ։

Amicízia. Բարեկամութիւն ։ [illegible] ։ fare amicizia. բարեկամանալ ։ amicizia di Corte, կամ di parole. կեղծ բարեկամութիւն ։

Amíco, ca. Գոյ. Բարեկամ ։ [illegible] ։ amico da bonaccia, կամ amico in buona ventura. բարեկամ 'ի ժամին [illegible] ։ ell' è dall' amico. է գե-[illegible] ։ servir dall' amico. [illegible] da amico. [illegible] ։ trattar d' amico. [illegible] ։ amico della virtù. [illegible] ։ da amico. բարեկամաբար ։

Amíco, ca, ած. Նպաստաւոր. բարեյաջող (բաղդ.) բարեյաջող (ընթերցօղ ։)

Ámido. Օսլայ ։ Նշայական ։

* Amiére, ար. Զգեստ ինչ նախկին զինուորաց ։

* Amígdale, էգ. յոգ. Նշիկք. (Ⅲ բժշկաց են եր-կու մսունք գեղձաձեւք 'ի ծայր քիմացն մերձ 'ի կոկորդն ։)

* A-mi-la, էգ. Է՛ ձայն ինչ երաժշտական ։

* Amissibilità. Կորստականութիւն ։

Amistà, Amistáde, էգ. Բարեկամութիւն ։ տես Amistáte. * Amistánza. և Alleanza. միա-բանութիւն ։

* Amitáre. * Ámito. տես Inamidare, Amido.

Ammaccaménto. Մաշումն. մանրումն. լռումն. ճզմումն ։ [illegible] ։

Ammaccáre, Ն. Մաշել. ծեծել. լռել. մանրել ։ ճզմել. ճնշել. տորոփել ։ [illegible] ։ Յ. Մաշ-ուել. լռել. ճզմիլ. [illegible] ։

Ammaccáto, ta. Մաշեալ. ծեծեալ. լռեալ, եւն ։

* Ammaccaturina, նւզ. Փոքր լռումն, եւն ։

Ammaccatúra. Տես Ammaccamento.

Ammacchiársi, Յ. Թաքչել 'ի մացառս. զօրել 'ի թփուտս ։

Ammacchiáto, ta. Թաքուցեալ 'ի մացառս ։

Ammaestrábile, Հ. Տես Ammaestrevole.

Ammaestraménto. Վարդապետութիւն. վարդք. * Ammaestránza. մարզ. հրահանգ. բան վար-դապետութեան ։

Ammaestránte, Հ. Վարդապետ. վարժիչ. ու-սուցիչ ։

Ammaestráre, Ն. Ուսուցանել. վարժել. հրահանգել. վարդապետել ։ [illegible] ։

Ammaestrataménte, Վ. Գիտնաբար. խոհեմա-բար ։

Ammaestratíssimo, ma, Գեր. Քաջավարժ. Am-maestratívo, va. Հրահանգիչ. վարդապետական ։ վարդապետութեան ։

Ammaestráto, ta. Ուսեալ. վարժեալ ։ [illegible] ։ հմուտ. վարժ. գիտուն ։ [illegible] ։

Ammaestratóre, ար. Վարդապետող. վարժապետ. ուսուցիչ ։

Ammaestatríce, էգ. Վարդապետուհի. մար-կանա ։

Ammaestratúra, Ammaestrazióne, էգ. Տես Am-maestramento.

Ammaestrévole, Հ. Դիւրաւսելի. դիւրաւսանելի ։ հրահանգելի. մարզելի ։

Ammaestrevolménte, Վ. Հմտաբար. խոհեմաբար. [illegible] ։

Ammagliáre, Ն. Ցանցակերպ կապել զբեռինս ։

Ammagliáto, ta. Ցանցակերպ կապեալ ։

* Ammagráre. Ammagríre, Չ. Նիհարանալ. նի-հարել ։ Ն. Նիհարացուցանել ։

* Ammajarsi, Յ. Զարդարել տերեւօք և ծաղ-կօք ։

Ammajáto, ta. Տերեւազարդ. զարդարեալ ոստովք ։

Ammainàre, Ն. Ամփոփել, կի՛ իջուցանել զառա-գաստ ։ [illegible] ։

Ammaláre, Չ. Ammalársi, Յ. Հիւանդանալ ։ Ն. Հիւանդացուցանել ։ [illegible] ։

Ammalatíccio, ia. Հիւանդոտ. ախտաժէտ. վա-տառողջ. անառողջ ։ [illegible] ։

Ammaláto, ta. Հիւանդացեալ. հիւանդ ։ [illegible] ։

* Ammalattíre. Հիւանդանալ ։

Ammalatúccio, ia. Ammalazzáto, ta. Տես Am-malaticcio.

Ammaliaménto. Կախարդութիւն. դիւթութիւն ։

Ammaliáre, ն. Կախարդել. դիւթել: հմայել: պէղծ խօսելով: ցնորեցուցանել. յիմարեցուցանել:

Ammaliáto, ta. Կախարդեալ: յիմարեալ. ապշեալ:

Ammaliatóre, ար. Կախարդ. դիւթ. դեղատու: պէղծախօս:

Ammaliatríce, իգ. Վհուկ: ճաղր պառաւ:

Ammaliatúra. Տե՛ս Ammaliamento.

* Ammaliziáto, ta. Ուսեալ չարիս. չարաբարոյեալ:

Ammandorláto. Գործ վանդակաձեւ. (է գործած կազմեալ 'ի փայտից, կամ յերկաթոյ. որոյ դատարկ միջոցքն կոչին Mandorle, և են 'ի ձեւ տարածնկեան. այ՝ փախլաձայ ձեւով:)

Ammanettáre, ն. Արկանել ձեռնակապս, կամ ոտնակապս:

Ammanettáto. ta. Արկեալ ձեռնակապս. կամ ոտնակապս:

* Ammanieraménto. Զարդարանք. զարդարանք:

* Ammanieráre, ն. Զարդարել. վայելչացուցանել. յօրինել:

* Ammanieráto, ta. Զարդարեալ. վայելչացեալ.

Ammannajáre, ն. Հատանել զգլուխն վազերբ: գլխատել ապարաւ: պալը քէսմէք:

Ammanajáto, ta. Հատեալ սակերբ. գլխատեալ վազերբ:

Ammannaménto. Տե՛ս Ammannimento.

* Ammannánte, ն. Պատրաստիչ. հանդերձիչ:

Ammannáre, Ammannire, ն. Պատրաստել: ammanna ch' io lego. տուր ինձ զի կապեցից: քաղհաղեա ես կապեմ:

Ammannáto, Ammanníto, ta. Պատրաստեալ:

Ammanniménto. Պատրաստութիւն. կազմութիւն. հանդերձանք:

Ammansáre, ն. Զգօնացուցանել. ամոքել. մեղմել. հանդարտել: էհլիլէշտիրմէք:

Ammansáto, ta. Ammansíto, ta. Զգօնացեալ. ընտելացեալ. ամոքեալ. քաղցրացեալ:

Ammansíre, ն. Տե՛ս Ammansare. չ. և ձ. Զիջանիլ. ամոքիլ. քաղցրանալ:

Ammantáre, ն. Արկանել զանձամբ զվերարկու, կամ զպարկանելիս: ծածկել. զգեցուցանել: Փէրտէ կէչիրմէք: Թաքուցանել: ձ. Ծածկել. ծածկել զանձն: էօրթիւնմէք:

Ammantáto, ta. Արկեալ զանձամբ զվերարկու. զգեցեալ. ծածկեալ:

Ammantatúra. Ծածկոյթ վերարկուաց:

Ammantelláre. Տե՛ս Ammantare.

Ammánto. Վերարկու: Փէրտէ. փէրտէ: քարավիւ. (պարկու:) ծածկոյթ:

Ammarciménto. Նեխութիւն. փտութիւն:

Ammarcíre. Տե՛ս Marcire.

* Ammarcíto, ta. Նեխեալ. փտեալ:

Ammarginársi, ձ. Գոյլ վիրաց. բժշկիլ խոցուածոց:

Ammaricáre. Տե՛ս Rammaricare.

Ammartelláre, ն. Տանջել. տանջել. մաշել (նախանձու:)

* Ammartelláto, ta. Տանջեալ, կամ մաշեալ (նախանձու ատեն:)

* Ammascheráre. Տե՛ս Mascherare:

* Ammascheráto, ta. Տե՛ս Mascherato, Immascherato.

Ammassaménto. Կուտակումն. կոյտ:

Ammassáre, ն. Կուտել: գիզել. 'ի մի հաւաքել: էյլէմէք: Ammassarsi. ձ. Կուտակիլ խմբիլ. ժողովիլ 'ի մի: էյլէլմէք. պիրիքմէք:

Ammassáto, ta. Կուտեալ. շեղջեալ: էյլէնմիշ: յիգն (ոգ:)

Ammassatóre, ար. Կուտիչ. գիզող:

Ammassicciársi, ձ. Կարծրանալ. պնդանալ:

Ammásso. Կոյտ. դէզ. շեղջ: էյլմէ:

Ammatassáre, ն. Պատատել 'ի կարժառն, կամ այլ ինչ:

* Ammatassato, ta. Պատատեալ 'ի կարժառն:

* Ammattaménto. * Ammattáre. Տե՛ս Accennamento, եւն.

Ammattíre, ն. Յիմարեցուցանել: չ. Յիմարիլ:

Ammattíto, ta. Յիմարեալ. խելագարեալ:

Ammattonaménto. Աղիւսակերտ յատակութիւն:

Ammattonáre, ն. Յատակել աղիւսովք: քէրեմիտ փէօշէմէք:

Ammattonáto, ta. Յատակեալ աղիւսովք. աղիւսայատակ: փէօշէնմիշ քէրեմիտ:

Ammattonáto, գոյ. Աղիւսայատակ սենեակ: restare sull' ammattonato. չքաւորիլ յոյժ:

* Ammazzabóvi, ար. Արօրավաստակն. եզնասպան:

* Ammazzaduóli, ար. Փայտակիչ ցուլոյ. անասնահալած:

Ammazzaménto. Սպանութիւն: կոտորումն. կոտորած:

Ammazzáre, ն. Սպանանել. բառնալ 'ի կենաց: էօլտիւրմէք. se stesso. զանձն երկնալ: Ammazzársi, ձ. Սպանանիլ. սպանանիլ: էօլմէք: տաժանիլ: egli ammazza. քաղէ նա զոգիս. աշխատի առանց. (ասի զնմանէ՝ որ ընթեռնու չարաչար, կամ խօսի գժպատեհ, կամ զանախորժ իրաց:) ammazzarsi in una cosa. գլխովին պատառել զինքն, կամ մեռ զնել: il popol vi s' ammazza. խռնեալ է անդէն ժողովուրդն. խուռն ժողովրդեան են. ներս առնեն զմիմեանս: Ammazzare. Տե՛ս և Ammazzollare. ammazzar le parole: տե՛ս 'ի Parola.

* Ammazzasétte, ար. Մեծաբան. յոխորտաբան. խրոխտապանծ:

Ammazzáto, ta. Սպանեալ: էօլտիւրիւլմիւշ [illegible]

Ammazzatóre, ար. Ammazzatríce, իգ. Սպանող. արեանարբու: էօլտիւրիւճի. գաթիլ:

Ammazzeráre. Տե՛ս Mazzerare.

Ammazzeráto. ta. Կարծրացեալ. պնդացեալ, կամ չորացեալ (զանգուածս:) terra ammazzerata. հող, կամ գետին կարծրացեալ ('ի քայլելոյ, կամ 'ի կոխելոյ:)

Ammazzoláre, ն. Կապել 'ի փունջս փունջս. փունջս յօրինել. (ասի զծաղկանց, կամ զխոտոց:) տէմէթ էթմէք:

Ámme, Տե՛ս Ammen:

Ammelmare, Ammemmare, չ. Ընկղմիլ 'ի տիղմ. տղմաթաթաւ լինել: չամուրա պաթմաք: անկեալ պաշարիլ, կամ չարչարիլ ('ի գործ ինչ:)

Ammemmáto, ta. Տղմաթաթաւ եղեալ:

Ammen, Amménne, ար. Ամէն: ամին: in un ammen, կամ un ammen non saria potuto dirsi. յականթօթափել:

Amménda. Տոյժ տուգանաց. տոյժ վնասուն. տուգանք. հատուցումն վնասուն, ճէրիմէ: ուղղումն սխալանաց. զղջմունք: տե՛ս և Censura, Condannagione.

Ammendábile, ն. Ammendabilíssimo, ma. Ուղղելի:

Ammendaménto. Ուղղումն սխալանաց. զղջմունք:

Ammendáre, ն. Ուղղել (զորէնս, զկանոնս, զվարս.) բարեկարգել: խալահ էթմէք. նիզամ վէրմէք: il danno. վճարել զվնասն. հատուցանել զտոյժ տուգանացն: զարարը էօտէմէք: * Պատրաստուցանել զպատրաստութիւն: ձ. Ուղղիլ. ուղղել զանձն. զղջանալ:

* Ammollimento. Տե՛ս Mollificazione. Թրջումն. Թանալն:

Ammollire, Ammollito. Տե՛ս Ammollare, եւն:

* Ammollitivo, va. Մեղմօղ. Թրջիչ: Թողացուցիչ: կակղիչ. ամոքիչ:

Ammoniacato, ta. Բաղադրեալ ամոնիակաւ, կամ օշակաւ: բաղադրեալ անուշադրիւ:

Ammoniaco. Տե՛ս Armoniaco.

Ammonigione, էգ. Ammonimento. Տե՛ս Ammonizione.

Ammonire, ն. Ազդ առնել. խրատել. յորդորել. յիշեցուցանել: Նաւաշինք վերջեք: ընկենուլ յիշատակ նութէ. Հանել զոք յառաջնակալութէ:

Ammonito, ta, Ազդեալ. խրատեալ, եւն:

Ammonitore, ար. Ammonitrice, էգ. Ազդարար. յիշեցուցիչ. խրատտու:

Ammonitorio, ia. Յորդորական. համոզական:

Ammonizioncella, նուա. Խրատ հայրական. քաղցր աղդարարութի.

Ammonizione, էգ. Ազդումն. աղդարարութի. խրատ: էօյիւթ. նասիհաթ:

Ammontare, ն. Կուտել ոչ զկարգաւ. կուտել: Եղանակ: խառնակել (անտաշերց.) ելանել՝ ի մաւ աւանդն: չիգիւլեմէք:

Ammontato, Ammonticato, ta. Կուտեալ. չեղջակուտեալ:

Ammonticare, Ammonticellare, Ammontichiare, ն. Կուտել. դիզել. չեղջակուտել. Եղանակ:

Ammontichiarsi, ի. Խառնել զմիմեանս: գերեգերեին խառնիւնէ եղանակ:

* Ammontonamento. Կուտակումն. կոյտ:

Ammontonare, ն. Կուտել. դիզել. չեղջել: Եղանակ:

Ammontonato, ta. Կուտեալ. դիզեալ:

Ammonzicchiare, Ammonzicchiato. Տե՛ս Ammontichiare, եւն:

Ammorbare, չ. Հիւանդանալ: հարպալանմաք: բուրել զհոտ գարշութե: Փէնա քօքմաք: ն. Ապականել նեխութե, կամ ժանտահոտութե: ընկնել կարի հոտակէտ. բուրել յոյժ:

Ammorbatello, la, նուա. Փոքր մի նեխեալ:

Ammorbatissimo, ma. Գեր. Ժանտահոտ. չարահոտ:

Ammorbato, ta. ած. Տե՛ս Ammorbare.

Ammorbidamento. Կակղումն. փափկումն:

Ammorbidare, Ammorbidire, ն. Կակղել: Եումշաթմաք: ամոքել. ընտելացուցանել. մեղմել: Ammorbidarsi, ի. Կակղել: Եումշանմաք: փափկանալ. մտանել զանձն՝ ի պարարտութիւն, կա՛ ՚ի հեշտութիւն. անառակել. զեղխել:

Ammorbidito, ta. Կակղեալ, եւն: Եումշանմըշ:

• Ammorboso, sa. Տե՛ս Pestilenzioso.

Ammorsellato. Ազդ ինչ կերակրոյ յօրինեալ ՚ի մանրամնոյ մսոյ, և ՚ի ձուոյ հարելոյ:

Ammortamento. Շիջուցանելն. շիջումն:

Ammortare, ն. Շիջուցանել: սէօնտիւրմէք: Նուաճել (զկիրս:)

Ammortato, ta. Շիջեալ: սէօնմիւշ:

Ammortire, չ. Նուաղել: տե՛ս և Ammorzare.

* Ammortirsi, ի. Շիջանել: սէօնմէք:

Ammortito, ta. Շիջապայտ. կիսամեռ: շիջեալ:

Ammorvidire. Տե՛ս Ammorbidare. * Ammorvidirsi, ի. Կակղել:

Ammorzare, ն. Շիջուցանել: սէօնտիւրմէք: ընկճել. նուաճել. ցածուցանել: զայիֆ էթմէք: * տե՛ս և Ammottare. Ammorzarsi, ի. Շիջանել: սէօնմէք:

* Ammorzatore, ար. Շիջուցիչ:

* Ammoscire, չ. Թօշնել. Թառամել. Թուլանալ:

Ammoscito, ta. Թօշնեալ. Թալըշեալ:

Ammostante, ար. Հնձանահար: զինի:

Ammostare, ն. Հնձան հարկանել. կոխել զխաղող:

Ammostato, ta. ած. Կոխեալ (խաղող:)

Ammostatojo. Մամուլ խաղողոյ:

* Ammottamento. Փլումն հողոյ:

Ammottare, Smottare, չ. Փլանիլ, կա՛ զնտանիլ. (ասի զհողոյ զառ ՚ի վայր անկելոց:) Եօքիւլմէք:

Ammottinare. Տե՛ս Abbottinare.

* Ammottinarsi. Տե՛ս Ammutinarsi.

• Ammovere. Տե՛ս Togliere.

* Ammovimento. Մերժեցումն (առ եզ.) մատուցումն. մատոյց:

Ammozzicare, ն. Կարատել. յօշել մանր. կատարել. ապաննանել: փօղրամաք. գէրմաք:

Ammozzicato, ta. Կատորեալ. ապաննեալ:

Ammucchiare, ն. Կուտել. չեղջել: Եըղմաք:

Ammucchiato, ta. Կուտեալ. դիզեալ: Եըղըլմըշ:

Ammuffare. Տե՛ս Muffare.

Ammuinare, եւն. Տե՛ս Ammoinare, եւն:

Ammunimento. Տե՛ս Ammonizione, և Memoria.

• Ammunire, եւն. Տե՛ս Ammonire, Relegare.

• Ammuricare, ն. } Կուտել զքարս քարինս:
* Ammuricciare, ն. } կուտել:

Ammusarsi, ի. Դէմ ընդդէմ պատահել. զի առաջ ելանել. բաղխել զմռութ առ զմռութ: պաշլաշմաք:

Ammutare. Տե՛ս Ammutolire.

Ammutinamento. Խռովութի. աղմուկ. ապստամբութի: միւրիւթ:

Ammutinarsi, ի. Ապստամբել. աղմկել. խռովութի յարուցանել: պօզղունլըք էթմէք:

Ammutinato, ta. Խռովարար. ապստամբ: պօզղուն:

* Ammutinatore, ար. Ապստամբեցուցիչ. խռովիչ:

* Ammutire. • Ammutolare, չ. Համրանալ. պապանձիլ. կարկել: տիլի պաղլանմաք:

Ammutolire, չ. Ammutolirsi, ի. Նոյն եւն: Ammutolire, չ. Անկանիլ պապանձ որթոց:

• Ammutolato, ta. Ammutolito, ta. ած. և գոյ. Համր. կարկեալ. պապանձեալ:

Amnio. Ցանց, կա՛ ներքին ցանց. (է երկրորդ: կա՛ ներքին փառն, կա՛ ամպն՝ յորում պատեալ է սաղմն յարգանդի:)

* Amnistia. Անյիշաչարութի. (է ընդհանրական Թողութի, զոր առնէ իշխանք ապստամբելոց ժողովրդոց իւրեանց, կամ զաստակէ զխնամարոց:) ֆեքէնին անտապարլըմաս:

Amo. Կարթ (ձկանց:) օլթա:

Amomo. Է ծառ ինչ փոքր. ունի համանման պտուղ համեմունքին խաղողանման, և ոսկեգոյն: համամա:

Amoraccio, վատ. Սէր անձկալից. անառակ, անմաքուր, գարշ:

• Amoramento. • Amoranza. Տ. Innamoramento.

Amorazzo. Բառ ծաղրական. Սէր. հարկանիլն ՚ի սէր. բորբոք սիրոյ:

Amore, ար. Սէր. սիրելութի: սէվկի. մահապպէթ: amore divino, կա՛ carità. Աստուածսիրութի. սէր աստուծոյ. կա՛ հեզական: umano. մարդկայնական. սէր մարդկան: proprio. սէր անձին անձնասիրութի: Amore, կա՛ amor carnale. Սէր մարմնական՝ աւանդեք. ցանկութի: աշք. շեհվէթ: andar in amore. Ընտանուլ. սալիթել (ասի զգեթքշանեաց.) բորբոքել ցանկութե: viver d' amore. կեալ անառակութե: Amore. Սէր. սիրոյ աստն. (ըստ հեթանոսաց է մին յաստուծոց՝ որ ասել սիրել. կոչի և Cupido. զի Ցանկութի:) Սիրով. աղաչեմ: per amor tuo, per amor mio, եւն. յաղագս քո. վա քեզ: իչիւն սէնին: per amor di Dio. առ Աստուածոյ. վա սիրոյն.

րոյն, կամ առ սէր ուրուք. վասն որոյ: far una cosa d' amore. առնել ինչ միայն համանուն. essere in amore. լինել 'ի շնորհս ուրուք. լինել համբոյ յուրոյ, կամ ընտանելի: far all' amore. հայցել առփոփ նոյ. աչնուլ առփափանս 'ի սիրելին. հարկանիլ 'ի սէր (կնոջ.) ցանկալ: aver l' amore d' uno. սիրել յումեքէ:

Amoreggiaménto. Սէր. առփոփումն:

Amoreggiáre, ն. Հարկանիլ 'ի սէր ուրուք. սիրել. առփոփել. ցանկալ: աշըք օչմաք:

Amorétto, նուազ. փոքր սէր. դոյզն սէր:

Amorévole, հ. Amorevolíssimo, ma. Սիրելի. քաղցրաբարոյ. մարդասէր. քաղցր. քաղաքավար. շնորհալի: ծանօթ. ընկեր: սիրալիր: amorevole passione. կիրք սիրոյ:

Amorevoleggiáre, ն. Ցուցանել զբարեկամութիւն. վարիլ մարդասիրաբար, կամ քաղցրութ. գգուել: ծանօթ ընկեր:

Amorevolézza. Սիրելութ. բարեկամութ. մարդասիրութ. քաղցրութ: ծանօթ. ընկեր: ընծայ փոքր. դոյզն նուէր:

Amorevolezzína, նուազ. Գգուանք. փայփայանք:

Amorevolezzóccia, չէզոք. Անշնորհ գգուանք, կամ մարդասիրութ:

Amorevolménte, մկ. Amorevolissimaménte. Մարդասիրաբար. բարեկամութ. սիրով. քաղցրութ. քաղում սիրով: ծանօթ էն:

* Amorevolóne, մկ. ստուգ. Այն մարդասիրութ:

Amorino, նուազ. փոքր սէր. դոյզն սէր:

Amorosaménte, մկ. Amorosissimaménte. Սիրողաբար. սիրով. առփափանօք. ցանկութ:

* Amorosánza. Տես Benevolenza.

Amorosèllo, la. Amorosétto, ta. նուազ. Սիրելի. քաղաքավար. շնորհալի. չքնաղ:

Amorosità, - táde, - táte, էգ. Սէր. բարեկամութիւն. մարդասիրութ:

Amoróso, գոյ. Ազգ ինչ շերոյ:

Amoróso, sa, ած. Amorosíssimo, ma. Սիրալիր. սիրապատար. սիրոյ. սիրողական. առփափական: և ս' գոյ. Սիրող. առփափօղ. առփափող: աշըք օչմաք: amoroso canto. երգ սիրոյ: ղազէլ:

* Amorótto. Սէր դեռաբողբոջ:

Amoscína. Ազգ ինչ շերոյ:

Amostánte, արբ. Էր անուն ինչ իշխանութեան սարակինոսաց:

Amovíbile, հ. 'Ի բաց մերժելի. զոր հնար է մերժել ուստեք:

Ampelíte, էգ. Էր հող ինչ սեաւ մածուցիկ որով զկուպր, որով ներկեն զհերս, զյօնս, և այլն:

* Ampelopráso. Խոտ ինչ բուսեալ յայգեստանս, և այլն. որ կոչի և Porro di vigna salvatico.

Amperlo. Թուփ ինչ փշոտ:

Ampiaménte, մկ. Ընդարձակ. ընդերկար. լիով. առատապէս. ձոխապէս (գրել:)

Ampiáre. Տես Ampliare.

Ampiézza, Ámpio, գոյ. Ընդարձակութ. լայնութիւն. տարածութ. մեծութ: էնլէւէ. պօլլըգ:

Ámpio, ia, ած. Ընդարձակ. լայն. լայնատարած. մեծ: էնլի. պէյփանլը. պօլ: առատ. ձոխ. բազում: չօգ: մեծամեծ (խոստմունք:) ձոխապէս, կամ երկար (պատմութ:)

* Ampiogiovánte, հ. Բազմաշահ. օգտաւէտ. դեղօգտակար:

* Ampioregnánte, հ. Որ թագաւորէ 'ի վերայ բազում նահանգաց. մեծիշխան:

* Ampiopossénte, հ. Ընդարձակազօր. մեծազօր. ամենազօր:

* Ampioveggénte, հ. Տես Largoveggente.

Ampissimaménte, մկ. գեր. Ընդարձակագոյնս:

Ampíssimo, ma, գեր. Ընդարձակատարր. լայնատարած:

Amplaménte. Տես Ampiamente.

Amplésso. Գիրկ. գրկածութ. գրկախառնութիւն: գուճագ. գուճագլամա:

Ampliáre, ն. Ընդարձակել. աճեցուցանել. բազմացուցանել: պօլլաթմագ. արթըրմագ: չ. Ընդարձակիլ. տարածիլ. լայնիլ: ձոխապէս ձգտել:

* Ampliatívo, va. Ընդարձակիչ. աճեցուցիչ:

Ampliáto, ta. Ընդարձակեալ. առաւելեալ, և այլն:

Ampliazióne, էգ. Ընդարձակումն. աճումն:

Amplificáre, ն. Ընդլայնել բանիւք. ընդարձակել. մեծացուցանել:

Amplificatívo, va. Ընդլայնիչ. ընդարձակիչ:

Amplificáto, ta. Ընդլայնեալ. ընդարձակեալ:

Amplificatóre, արբ. Amplificatríce, էգ. Ընդլայնօղ. ընդարձակիչ. տարածօղ. լայնօղ:

Amplificazióne, էգ. Ընդլայնումն. ընդարձակումն:

Amplissimaménte, մկ. Տես Ampissimamente.

Amplíssimo, ma. Տես Ampissimo.

Amplitúdine, էգ. Տես Ampiezza. * Լայնութիւն (մոլորակաց:)

Ámplo. Տես Ampio.

Ampólla. Ապակի աման ինչ փոքր: շիշէ: aver il diavolo nell' ampolla. յոյժ ատեւս լինել ամ հնարից: * Ampolle. Ժամանոց (պատարագին.) ուսմկ" բաժակամանք:

Ampollétta, նուազ. Փոքրիկ աման ապակի: շիշէճիկ: աւազեայ ժամացոյց (նաւուց:) * Փոքրիկ ժամանոց:

Ampollína. Նոյն է: ampolline. պղպջակք ապակեաց:

Ampollosaménte, մկ. Ճամարտակելով. խրոխտաբանս:

Ampollosità. Ճամարտակութ. փքացումն (ոճոյ:)

Ampollóso, sa. Ճամարտակօղ. խրոխտաբան. փքացեալ (ոճ, կամ բանք:)

Ampollúzza. Տես Ampolletta.

Amuléto. Էր ազգ ինչ դեղոյ՝ զոր կախեն 'ի պարանոցի: Յուռութութիւնք. բժժանք: համայիլ:

Amúrca. Տես Morchia.

AN

ANa. բառ բժշկական. ad ana, ad ana. Հաւասար մասունս յիւրաքանչիւրոց. հաւասարապէս յիւրաքանչիւրոց. (առ դեղոց.) հաւասար բաշխի. հաւասարակշիռ:

Anabattísta, Annabattísta, արբ. Anabattisti, յոգ. Վերամկրտութիւնք. (են աղանդաւորք, որք ասեն թէ չէ արժան մկրտել զտղայս, յառաջ քան զհասանելն 'ի բանականութիւն. այլ վերստին մկրտեն զայնոսիկս 'ի հասանել նոց յամս բանականութեան:)

Anacardíno, na. Անակարդեան:

Anacárdo. Էր պտուղ ինչ հնդկաց 'ի ձեւ փոքր շագանակի:

Ánace. Տես Anice.

Anacefaléosi, էգ. Վերագլխութիւն. (է վերջաբանութիւն ճառին:)

Anacoréta, արբ. anacoreti, յոգ. Անապատական: թարքի. դերվիշ:

* Anacoretizzáre, ն. Կեալ յանապատի. կեալ ըստ անապատականաց:

* Anacreóntica. Անակրէոնեան տաղերգութիւն:

* Anacreontichína, նուազ. Համառօտ տաղ անակրէոնեան:

ղամբ ելանել : յ. Թանձրանալ : anfanare a secco. Իզուր ոտքես զբօսնուլ . թափառաշրջել :

Anfanatóre, ար. Թափառական . ունայնաշրջիկ :

Anfaneggiáre. Տես Anfanare.

Anfanía. Ունայնաբանութիւն . աղճատանք : ղամբ :

Anfesibéna. Երկագլուխ . (է օձ ինչ երկգլխանի, որոյ երկրորդ գլուխն է 'ի կողմն ագւոյն, և գոյլ երկաւանք :)

Anfiártrosi, իգ. Յօդախաղ . (ը անդամակցութեանց է տեղ ինչ յօդակցութ. ոսկերաց :)

Anfibio, ած., ար. Երկակենցաղ . երկակենդան : հէմ տաղ հէմ ճիւղարնի :

Anfibología. Երկբանութիւն . հոմանունութիւն : Իկնխու:

Anfibologicaménte, մկ. Երկբանութեամբ . հոմանունութեամբ . հոմանունաբար :

Anfibológico, ca. Երկդիմի . հոմանունական . նման . որոյ են երկին իմաստք :

Anfibraco. Փաղաղոտ . (բառ ոտանաւորաց՝ է բաղկացեալ, առաջին և երրորդ վանկք են սուղք . և միջին երկայն :)

Anfibrónchie, իգ., յոգ. Ըստ անդամագիտաց են միջոցք ինչ շուրջ զատակիք լնդերաց, որկորոյն, և խռչափողոյն :

Anfisbéna. Տես Anfesibena.

Anfisci, ար., յոգ. Երկստուերք . կամ երկստուերեանք . (այսպէս կոչին Տաշկաց զբնակիչս աբերգած գօտւոյն :)

Anfiteátro. Ամֆիթէատրոն, կամ երկթէատրոն . (է շինուած ինչ ձուաձև բաղկացեալ յերկուց թէատրոնից :) Ինճսոր էեր . ինճսողութեան օյուն էէլ :

Anfitrióni, ար., յոգ. Ամֆիքտիոնք . (էին գլխաւորք քաղաքաց յունաց, որք յատեանն ատենի ունէին իրաւունս քուէից :)

• Anfodíllo. Տես Asfodillo.

Ánfora. Սափոր . (էր չափ ինչ հեղանիւթոց :)

Anforétta, նուազ. Սափորիկ . փոքր սափոր :

• Anforísmo. Տես Aforismo.

Anfrátto. Տեղի խառնափնդոր և բազմապտոյտ . բազմաշաւիղ ճանապարհ . ծամածռուն շաւիղք :

• Angar, ար. Կայարան կառաց, և ապակաց :

Angatía. Տես Anghería.

Angariáre, Angarieggiáre, ն. Տարապարհակ վարել . պահակ ունել . կեղեքել հարկաւորութեամբ . խոնել . բռնի, կամ ապառնալեօք առնուլ . տաժանագործել : սաթմէլի սիւրգիւ . անգարէյէ էէ . քէլ . զօրլէ էէլ :

Angariáto, ta, ած. Տես Angariare.

Angariatóre, ար. Որ տարապարհակ վարէ . խուժիչ . կեղեքիչ . յափշտակարիչ :

Angarieggiáre. Տես Angariare.

• Angeiografía. Կաշնագրութիւն . (է ստորագրութիւն կշռոց, չափուց, անօթոց, և կահուց երկրագործութեան :)

Ángela, իգ. Է իգականն բառիս Ángelo. այ հրեշտակ . առ խոսաւորսն է յատուկ անուն իգաց : հրեշտակակերպ, հրեշտակատիպ, հրեշտակագեղ (կին.) Է և տեղի ինչ խաղալոյ :

Angelésco. Տես Angelico.

Angelétta, իգ. նուազ. Տես Angela.

Angélica, բոյ. Խոտ ինչ, որոյ արմատ է ջերմագոյն, և հոտաւէտ : Է և տեղի ինչ ատմնքի :

• Angelicaménte, մկ. Հրեշտակօրէն . ըստ զհրեշտակս . ը նմանութ. հրեշտակաց :

• Angelicáto, ta. Հրեշտակակերպեալ :

• Angelichézza. Հրեշտակակերպութիւն . հրեշտակային վարք :

Angélico, ca. Հրեշտակային . հրեշտակական . հրեշտակատիպ . մելեքնի միսալլ . մելեքի :

Ángelo. Հրեշտակ (սոյ.) զուարթուն : մելէք : * Է և անունն ինչ Թնդանօթից նաւուց . որոյ երկու կիսագունդք կապեալ են շղթայիւ 'ի խորտակել զկայմս, զառագաստս, և զբուռանս նաւուց թշնամեաց : Angelo custode. Պահապան հրեշտակ : voce d' Angelo. Ձայն հրեշտակային, քաղցրաբարբառ :

Angelúccio, նուազ. Հրեշտակ . հրեշտակիկ :

• Ángere, ն. Նեղել : * Ángersi, յ. Նեղիլ . տառապիլ :

Anghería. Տարապարհակ վարումն . պահակութիւն . բռնադատութիւն . անիրաւ պահանջումն . կեղեքումն . բռնութիւն . զրկումն : անգարէյէ . զօրլ : far per anghería. գործել բռնի, կամ առ ահի սպառնալեաց : mettere angherie. Հարկս արկանել :

Angheriáre, Angheriáto, ta. Տես Angariare, և Ն :

Angína. Scheranzía. Փողացաւ . փողացաւութիւն : Հիւննաք :

Anginóso, sa. Փողացաւ : Հիւննաքլը.

Angiografía. Անօթագրութիւն . (է ստորագրութիւն անօթոց, երակաց, և շնչերակաց մարմնոյ :)

Ángiola. Տես Angela.

Angiolélla, Angiolétta, նուազ. Տես Angela.

Angiolétto, նուազ. Հրեշտակ . հրեշտակիկ :

Ángiolo. Տես Angelo.

Angiología. Անօթաբանութիւն, (է մասն անդամազննութեան, որ ճառէ զանօթոց մարդկային մարմնոյ :)

Angiospermático, ca. ած. Սերմնապատ . (ը տնկաբանից՝ առի զանկոց՝ որոց սերմն պատսպարել է յանօթս ուրոյն 'ի կճեպին :)

Angiotomía. Անօթահատութիւն . (է հատումն անօթոց մարդկային մարմնոյ :)

• Angiporto. Ճանապարհ անել . անել փողոց :

• Anglicána, ած., իգ. Անգղիական (եկեղեցի.)

• Anglicísmo. Բառ, կամ ոճ անգղիական . անգղիաբանութիւն :

Ánglo, ար. Բառ բանաստ. Անգղիացի :

Angoláre, հ. Անկիւնաւոր . բազմանկիւնեան : քէօշէլի : երկեակ յանկեան . անկիւնական :

Angolarménte, մկ. Անկիւնաբար . 'ի ձև անկեան :

• Angoláto, ta. Անկիւնական, անկիւնային :

• Angolétto, նուազ. Անկիւն փոքր :

Ángolo. Անկիւն : քէօշէ : տես և Canto, Cantonata.

Angolóso, sa. Անկիւնաւոր . անկիւնալից . բազմանկիւնեան : քէօշէլի :

Angonía, և Ն. Տես Agonía, և Ն :

• Angóre, ար. Անձկութիւն սրտի . տագնապ . վիշտ . տառապանք :

• Angoscévole, հ. Վշտալից . տառապալից :

Angóscia, Angosciaménto. • Angosciánza. Անձկութիւն . տառապանք . վիշտ : սըխըլը . ղամ :

Angosciáre, ն. Նեղել . վշտացնել : ուըճըտմէք ինճիթմէք : Angosciársi, յ. Նեղիլ . տագնապիլ . տառապիլ : ուըճըխմաք ինճինմէք :

Angosciáto, ta. Նեղեալ . տառապեալ :

• Angóscio. Տես Angoscia.

Angosciosaménte, մկ. Angosciosissimaménte. Անձկութեամբ . վշտօք . ցաւագին :

Angoscióso, sa. Angosciosíssimo, ma. Հոգեմաշ . ցաւագին . վշտալի . տառապալից . Թախծալի : զառավլը . սըխըլը :

Ángue, ար. Բառ բանաստեղծական . Օձ : եըլան :

• Anguicriníto, ած. Օձավարս . օձահեր . (այ որ փոխանակ հերաց ունի օձս 'ի գլուխն :)

Anguílla. Օձաձուկն : եըլան պալըղը : tener l' anguil-

cosa ad animo ոչ հաճիլ. զլարիլ. դժկամակիլ ։
di poco animo. փոքրասիրտ. վատասիրտ. երկչոտ. մէհէրսազ ։ քօրքագ ։ di grand' animo. մեծասիրտ. քաջասիրտ. արի ։ Եիւրէքլի ։ grandezza d' animo. մեծասրտութիւն. մեծահոգութիւն ։
animo vile. վատասրտութիւն. երկչոտութիւն ։
Animosissimamente, մ. գեր. Անվեհեր. արութ[եամբ] ։
Animositá, - tade, - tate, էգ. Քաջասրտութիւն. արութիւն. աներկիւղութիւն ։ կողմնասէր բարք ։ շահախնդրութիւն. ատելութիւն. անխռովութիւն ։
Animóso, sa. Animosíssimo, ma. Արտեայ. քաջասիրտ. անվեհեր. արի. քաջ ։ Եիւրէքլի ։ յանդուգն ։ շահախնդիր. անխիղճ ։ * Ցանկացող ։
Animúccia, նուազ. Anima ին ։ Տ, Creaturina.
* Anisocícli, ար. յոգ. Շրջանաձեւ. (է մեքենա՛ որ Է մէջ երկուց շրջանակաց պատուատկին. ...պտուտմայիւն ։)
Ánitra. Բադ ։ Էօրտէկ ։ tirare, կամ trarre all' anitre. ... մեռանիլ ։
Anitráccio, Anitrélla. Ձագ բադի. բադ փոքր ։ Էօրտէկ եավրուսը ։
Anitrénte, ն. Խխնջող. վրնջող ։
Anitrína. Խոտ ինչ ախորժական բադից ։ տե՛ս և Anitrella.
Anitríno. Ձագ բադի ։ Էօրտէկ եավրուսը ։
Anitrío, Anitríre, ար. Խխնջիւն. վրնջիւն ։ քիշնէմէ ։
Anitríre, չ. Խխնջել. վրնջել ։ քիշնէմէք ։
Anitrócco, Anitróccolo. Տե՛ս Anitrino.
Annabattista, ար. Տե՛ս Anabattista.
Annacquaménto. Տե՛ս Innacquamento.
Annacquáre. Տե՛ս Innacquare. Ամփոփել, կամ զտփռուրել ղեկավարութիւն ։
Annacquatíccio, ած. նուա՛. Փոքր մի ջրախառն. փոքր մի խառնեալ, կամ բարեխառնեալ (ջրով, եւն ։) տկար. ցուրտ ։
Annacquáto, ta, ած. Տե՛ս Innacquare. Sole, կամ lume annacquato. Արեւ աղօտաճաճանչ. լոյս նուաղ, կամ աղօտ ։
Annaffiamménto, Annaffiáre, Annaffiatójo. Տե՛ս Innaffiamento, եւն ։
Annále, ած, ն. Տարեկան ։ տարեգրական. տարեգրութիւն ։
Annáli, ար, յոգ. Տարեգրութիւնք ։ Թէվարիխ ։
Annalísta, ար. Տարեգիր ։ Էհլի թէվարիխ ։
* Annarpicáre, չ. * Annarpicársi, յ. Տե՛ս Inarpicare, եւն ։
• Annasaménto. Տե՛ս Odoramento.
Annasáre. Հոտոտել ։ քօքլամաք ։ uno. փորձ փորձել Է ումեք. 'ի փորձ մտանել ընդ ումեք ։
Annaspáre. Տե՛ս Innaspare. չ. Շփոթիլ ։
Annaspáto, ta. ած. Տե՛ս Annaspare.
Annáta. Ամ մի. տարւոյ ժամանակ ։ տարեկան եկամուտ ։ տարեկան բաժ ։
• Annéa. Ամ. տարի ։
Annebbiaménto. Մառախլապատութիւն. նսեմութիւն միգի ։
Annebbiáre, ն. Միգապատ առնել. նսեմացուցանել զօդս ։ ... ։ չ. Միգահար լինել (բուսոց, և պտղոց ։) ... ։ յ. Կուրանալ ։
Annebbiáto, ta. Միգամած. մառախլապատ ։ ... ։ միգահար (բոյս ։)
• Anneentáre, ն. 'Ի չիք դարձուցանել ։ * յ. 'Ի չիք դառնալ ։
Annegaménto. Հեղձուցանելն ։ կործանումն. կորուստ ։ ուրացումն ։

Annegáre, ն. Հեղձուցանել. ջրահեղձոյց առնել ։ պօղմաք ։ չ, և յ. Հեղձնուլ ։ պօղուլմաք ։ Ուրանալ ։ ... ։ տե՛ս և Soffocare.
Annegáto, ta. Հեղձուցեալ. հեղձեալ. ջրահեղձ ։ պօղուլմուշ ։
Annegazióne, էգ. Ուրացումն ։ ... ։ ուրացումն անձին. հրաժարումն յանձնէ ։
* Anneghittiménto. Պղերգութիւն. դանդաղութիւն ։
Anneghittíre, չ. և յ. Պղերգանալ. դանդաղիլ. հեղգանալ ։ ...
Anneghittíto, ta. Պղերգացեալ. հեղգ. անգործ ։
Annegráre. Տե՛ս Annerare.
Anneraménto. Սեւացուցանելն. սեւութիւն ։
Anneráre, ն. Սեւացուցանել. ներկել սեւ ։ գարալամաք ։ la fama d'uno. Նսեմացուցանել զհամբաւ ուրուք ։ ... ։ չ. և յ. Սեւանալ. նսեմանալ ։ գարարմաք. գարալանմաք ։
Anneráto, ta. Annerito. Սեւացեալ. նսեմացեալ ։
Annériménto, Annerire. Տե՛ս Anneramento, եւն ։
Anneritúra. Տե՛ս Anneramento.
Annésso, sa. Յարակցեալ. կից. յօդեալ ։ ... ։ annessi, կամ connessi. յարակիցք (իրին ։)
Annestaménto. Annestatúra. Պատուաստումն.
Annestáre, ն. Պատուաստել ։ ... ։ միաւորել. կցել. յօդել ։
Annestáto, ta. Պատուաստեալ ։ ... ։
• Annettáre. Տե՛ս Nettare.
Anneváre, ն. Ձմլայուցանել ձեամբ ։
Annichilaménto. • Annichilánza. Տե՛ս Annichilazione.
Annichiláre, ն. 'Ի չիք դարձուցանել. եղծանել. ապականել. սպառել. ջնջել. անհետ առնել ։ ... ։ յ. Խոնարհիլ յոյժ. նուաստանալ. զանձն ոչնչացուցանել. առ ոչինչ համարել զանձն ։ ...
Annichiláto, ta. 'Ի չիք դարձեալ, եւն ։ ...
Annichilazióne, էգ. Ջնջումն. եղծումն. ջնջումն. սպառումն ։
Annichilíre. Տե՛ս Ánnichilare.
Annidársi, յ. Բունել. դադարել 'ի բունի ։ ... ։ բնականալ. հաստատել ուրեք զբնակութիւն ։
* Annidáre, ն. Դնել զձուն. ածել զձուն. ...
Annidáto, ta. Բունեալ. նստեալ 'ի բունի ։
Annidiáre. Annidiársi. Տե՛ս Annidare, եւն ։
Annidómmi. Ամք ՃՆ. բազում ժամանակք. բազում ամք ։
Anniegáre. Տե՛ս Annegare.
* Annientaménto. Annientáre. Տե՛ս Annichilazione, եւն ։
* Annighittiménto. Տե՛ս Anneghittimento.
Annighittíre, Annighittírsi. Տե՛ս Anneghittire, եւն ։
Annighittíto, ta. Հեղգացեալ. պղերգ ։ տե՛ս և Trascurato.
* Anninnáre, ն. Շարժել զօրորան ։ ... ։
Annittríre. Տե՛ս Nitrire.
Anniversário, գոյ. Տարեկան. օր տարեկանաց, կամ տարեդարձ ։ ...
Ánno. Ամ. տարի ։ ... ։ եղանակ տարւոյ ։ տարեմուտ. տարեգլուխ. սկիզբն ամին ։ անցեալ ամն. նախընթաց ամն ։ Anni. Հասակ, ամք ։ ... ։ sono anni e anni. բազում ամք են ։ di anno in anno. ամի ամի. ամ ըստ ամէ ։ ... l' anno passato. յանցեալ ամի ։ di un anno.

no. տարեւոր · միամեայ ։ di due anni. երկեմեան ։ capo d'anno. տարեմուտ · տարեգլուխ ։ * entrar negli anni. Հնանալ աւուրբք · ծերանալ ։

Annobilíre, Annobilitáre, Annobilíto. Տես Nobilitare, եւն ։

Annodaménto. Հանգոյց · պնդութիւն ։ կապ ։

Annodáre, ն. Հանգուցել ։ պնդութիւնս ։ կապել · յօդել · կցել ։ պատշաճել ։ ի · Հանգուցել ։ պնդութիւնս ։ յօդիլ · միանալ ։ ei non annoda. ոչինչ վճարէ · ոչինչ եզրակացուցանէ ։

Annodáto, ta. Հանգուցեալ · կապեալ ։ վճարեալ · կատարեալ · 'ի գործ եդեալ ·

Annodatúra, Annodazióne, էգ. Տես Annodamento.

Annojaménto. Ձանձրացուցանելն ։ ձանձրոյթ · վիշտ · նեղութիւն ։ տխրութիւն ։

Annojáre, ն. Ձանձրացուցանել · յափրացուցանել ։ տխուր առնել ։ ։ և Annojársi, ի. Ձանձրանալ · տաղտկալ · յափրանալ · զզուիլ ։ տխրիլ · տանջիլ ։

Annojáto; ta. Ձանձրացեալ · յափրացեալ ։ տխուր սրտիւ ։

• Annojosaménte, մ. Ձանձրութեամբ · տաղտկութեամբ, տաղտկալի ։

• Annojóso, Տես Nojoso.

Annoláre, ն. Տես Noleggiare.

• Annomáre, ն. Անուանել · յորջորջել · յանուանել ։

Annóna. է բառ լատին. Տես Vettovaglia.

Annonário, ia. ած. Պաշարոյ · Հացարարոյ ։

Annóso, sa, Annosíssimo, ma. Հնաւուրց · բազմամեայ ։ ծերունի · շատ ծերունի ։

* Annotáre, ն. Առնել ծանօթութիւնս · ծանօթագրել ։

* Annotáto, ta. Ծանօթագրեալ, որ ունի ծանօթութիւնս ։

* Annotatóre, ար. Ծանօթագիր · ծանօթագրող ։

Annotazioncélla, նուազ. Համառօտ ծանօթագրութիւն ։

Annotazióne, էգ. Ծանօթագրութիւն, ծանօթագրութիւն · ծանօթութիւն ։

Annottáre, ն. Annottársi, ի. Հասանել 'ի մէջ գիշերոյ · գալ գիշերոյ ։ լինել օրն ։

Annottáto, ta. Գիշերացեալ ։ ըմբռնեալ 'ի գիշերոյ և 'ի քնոյ ։

Annottírsi. Տես Annottare.

Annovále. Տես Annuale.

• Annovelláto. Խաբեալ ։

Annoveraménto. Թուումն · համարումն · համար ։

* Annoveránte, հ. * Annoveratóre, ար. Թուող · որ 'ի համար արկանէ ։

Annoveráre, ն. 'ի թիւ, կամ 'ի համար արկանել · համարել ։ սոյնք ։

Annoveráto, ta. 'ի համար, կամ 'ի թիւ արկեալ ։ սոյնքն ։

Annoverévole, հ. Թուելի · համարելի ։

Annóvero. Թուումն ։ համար · հաշիւ ։

Annuále, ած. հ. Տարեկան · տարեւոր · որ անցանէ ամ մի ։ միւ ևսնը ։ այսր ամի · այսր տարւոյ ։

Annuále, գոյ. ար. Ամ մի · ամ մի ողջոյն ։ տես և Anniversario.

Annualménte, մ. Ամի ամի · ամ ըստ ամէ ։

Annuário, ia. Տես Annuale.

Annubiláre. • Annugoláre. Տես Annuvolare.

* Annúccio, նուազ. Ամ մի միայն ։

Annugoláto. Ասուէր ինչ նախշեալ ։ ...

Annullagióne, էգ. Annullaménto. Տես Annullazione.

* Annullánte, հ. Տես Annullatore.

Annulláre, ն. 'ի չիք դարձուցանել 'ի գրոց հանել · խափանել · (զօրէնս ·) եղծանել · ջնջել · եղ եղնէ · պօղոսաւ · դատարկ եղնէ ։

Annulláto, ta. 'ի չիք դարձեալ · խափանեալ, եւն ։ եղ օրնաւ ։

Annullatóre, ար. Եղծիչ · խափանիչ · ջնջող ։

Annullazióne, էգ. Եղծումն · ջնջումն · խափանումն · դարձումն ։ դատարկ եղնէ ։

Annullíre. Տես Annullare.

Annumerazióne, Annumeráre. Տես Annoveramento, եւն ։

Annunciatóre, ար. * Annunziánte, հ. Տես Annunziatore.

Annunziaménto. Նախագուշակութիւն · կանխագիտութիւն ։

Annunziáre, ն. Նախագուշակել · նախագիտակցել · կանխաձայնել · նախապատմել ։ քարոզել ։ զգացուցանել · ծանուցանել · աւետ առնել ։ համբաւ հանել ։

Annunziáto, ta. Նախագուշակեալ · կանխաձայնեալ, եւն ։

Annunziatóre, ար. Annunziatrice, էգ. Նախապատմող · նախագուշակ · համբաւաբեր ։

• Annunziatúra. Տես Annunziazione.

Annunziazióne, էգ. Նախագուշակութիւն ։ Տօն աւետման սրբոյ Աստուածածնին ։ աւետումն · ծանուցումն ։

Annúnzio. Պատգամաւորութիւն · համբաւ · աւետաբեր գուշակութիւն · նախագիտութիւն ։

Ánnuo, ua. Տարեւոր · տարեկան · միամեայ ։ նէ ևսնը ։

Annusáre. Տես Annasare, և Accorgersi.

Annuvoláre, ն. Թխպել · նսեմանալ օդոյ · ծածկիլ ամպովք ։ պատսպարեալք ։ ն. Նսեմացուցանել (զմիտս ։) տարակուսել ։

Annuvoláto, Annuvolíto, ta. Թխպեալ · ամպամած · նսեմացեալ ։

Annuvolíre, ն. * Annuvolírsi, ի. Տես Annuvolare.

* Áno. Ուրան · վայրապարկու ։ եզրատատն ։ յետոյք (Հանգոյց ինչ ։)

Anodíno, na. ած. Մեղմացուցիչ · (ասի դեղոց ինչ որք մեղմօրինակ ներգործեն առանց ինչ ցաւոց ։) գոյ. Մեղմացուցիչ դեղ ։

* Anomalía. Զարտուղութիւն (խանգարմանց բայից և հոլովման անուանց ։) Անօրէնութիւն · (է տարբերութիւն միջնորդական շրջանի մերձակէտի, կամ 'ի հեռակէտի ։)

Anómalo, la. Զարտուղի (բայք ։)

Anónide, էգ. Եղջերարգել · (է տունկ ինչ · որոյ արմատք են այնչափ երկայն և զօրաւորականք, մինչ արգելուլ ատեան և զարօրն, և զարօրականսն եզանց ։)

Anónimo, ma. Անանուն · ծածուկ նախանձու, ապուշ ։

* Anoressía. է բառ Յոյն ։ Անախորժութիւն · անախորժակութիւն (կերակրոց ։)

Anotomía, Anotomísta. Տես Anatomía, եւն ։

Ansaménto. Հևք · հեւացումն · Թոթումն ։ սրտատրոփութիւն ։

Ansánte, հ. Հեւացող · որ հևայ ։

Ansáre, ն. Հևալ · Թոթել ։ սրտադողալ ։ անձկալ · անձուկ առնել ևն ։

• Ansáta. Տես Ansamento.

* Anseático, ca. ած. Վաճառականից · (ասի դաշնադրութեանց ինչ ։)

Ánsia. Ansiaménte. Տ. Ansietà, Ansiosamente.

Ansiáre, Ansiáto, ta. Տես Ansáre, եւն ։

Anzie-

* Apnéa. է բառ բժշկական. Անշնչութիւն ։
Apocalísse, Apocalíssi, էգ. Յայտնութիւն. (գիրք յայտնութեան սրբոյն Յովհաննու աւետարանչին ։)
* Apocalistiáre, են. Տես Affocalistiare.
Apócino. Շնասպան. (է խոտ ինչ. որոյ հիւթ է սպանիչ շանց, գայլոց, և աղուեսուց ։)
Apócopa. Կրճատումն. (է ձև ինչ քերթողական՝ որով վտանկ ինչ կամ գիր կրճատի յաւարտ բառին ։) Կրճատումն. (ըստ վիրաբուժից է խորտակումն, կամ հատումն ինչ, որով մի մասն ոսկեր անջատի 'ի բաց բառնի ։)
Apocopáre, ն. Կրճատել զբառ ինչ յաւարտն ։
* Apócope. Տես Apocopa.
Apócrifo, fa. Անյայտ. (ասի զերկբայական և անվաւեր մատենից ։)
Apocrisiário. Պատգամաւոր. ('ի հնումն էր հրեշտակ եկեղեցւոյ իրիք, կամ մենաստանի. ևս և նուիրակ պապին առաքեալ առ կայսրն ։)
* Apodíttico, ca. Ապացուցական. յայտնի. բացայայտ ։
Ápodo, ածջ. Անոտն (ձկն ։)
* Apofísi, էգ. Ոսկրելունդն, կամ ոսկրադուրս. (է ցցուեալ, կամ աւելորդ մասն ոսկեր ։)
Apoflemmatísmo. Դեղ Թքաշարժ, կամ մաքրիչ մաղասին ը բերանն ։
* Apoforeta, ար. Պարգև, կամ ձեռաշիր, զոր 'ի հնումն հանդիսիցեցիք տային յաւուրս կաղանդաց տօնին ։
Apoftégma. Տես Apotegima.
Apogéo, գոյ. Երկրադաս. հեռակէտ. տես 'ի Afelio.
* Apolítico. Արկնուն ինչ որով աւարտին գլխաւոր մասունք ժամերգութ յունաց ։
* Apollinarísta, ար. Ապողինարիտ. ապողինաբեան ։
* Appollíneo, ea. Ապողոնեան. ապողոնի ։
Apologético, ca. Ջատագովական. ջատագովութե ։
Apología. Ջատագովութի. ճառ ջատագովական ։
Apologísta, ար. Ջատագով. որ յօրինէ զճառ ջատագովութե ։
Apólogo. Առասպել (բարոյական ։) մեհեկ ։
Apomecometría. Հեռաչափութի. (է արհեստ չափելոյ զհարակայութիւն բացակայ առարկայից 'ի նուէն ։)
* Aponeurología. Ջղուշածաբանութիւն. (է ճառ զջղուշածոյ ։)
* Aponeurósa. Ջղուշած. (ըստ անդամազննից՝ է մաշկային պարզուած ձգանաց ինչ մարմնոյ ։)
* Aponeurótico, ածջ. Ջղուշածական. ջղուշածանման (մաշկ ։)
* Aponeurotomía. Ջղուշածահատութի ։
Apoplessía, Apoplesía, Apoplético, գոյ. Անդամալուծութի. կաթուած. (է արգելումն ջղաց բովանդակ մարմնոյ՝ հանդերձ բարձմամբ զգայութե և շարժման ։) թափլու ։
Apoplético, ca, ածջ. Անդամալոյծ. հարեալ կաթուածով ։ թափլու ։ կաթուածական ։
* Aporisma. Դժուարալուծ առաջարկութի (երկրաչափական ։)
* Aposéma, ար. Բժշկական ըմպելի յօրինեալ 'ի ջրոյ խարշեալ խոտոց ։
Aposiopési, էգ. Լռութի. (է ձև ինչ ճարտասանական ։)
Apostasía. Ուրացութի. ուրացումն հաւատոց ։ տօնքիւրլիւք ։ կարգազրացութի ։
Apóstata, ար. գոյ. մէքթէտ. ածջ. Ուրացող. ուրացեալ 'ի հաւատոց ։ տօնքիւն. տէնիւն ։ կարգալքող. կարգաւորաց. (ասի զկրօնաւորէ՝ որ 'ի բաց թողու զկարգ կրօնաւորութեան ։)
Apostatáre, չ. Ուրանալ զքրիստոնէութիւն հաւատոյ ։ կարգաւորաց լինել ։ յանցանել. մեղանչել ։
* Apostático. Տես Apostata.
Apostatríce, էգ. Տես Apostata.
Apostéma, էգ. Խաղղուակ. պալար շարաւալից ։ չիպան ։ տես և Uomica. յոգնակի ասրա գտանի le aposteme, և gli apostemi.
Apostemáto, ta. Apostemóso, sa. Խաղխայթեալ. շարաւալից ։
* Apostemazióne, էգ. Պալարումն. խալխայթումն ։
Apostílla. Տես Postilla.
Apóstola, Apóstolo, են. Տես Appostola. են ։
Apostolicóne, ար. Է իւղ կամ օծանելիք ինչ բաղադրեալ յերկոտասան նիւթոց ։ * Է և գործի ինչ ։
* Apóstrofa. Տես Apostrofe.
Apostrofáre, ն. Առնել բացադարձութիւն. բացադառնալ ։ դնել ապաթարցս ։
* Apostrofataménte, մ. Ապաթարցիւ ։
* Apostrofatúra. Apostrofazióne, էգ. Դնելն զապաթարցս ։
Apóstrofe, էգ. Բացադարձութի. (է ձև ինչ ճարտասանական ։)
Apóstrofo, ար. Ապաթարց ։
* Apóstumo. Տես Postumo.
Apotégma, ար. Խմաստալից, կամ սուր ասացուած. ասած (իմաստնոց.) ասակ. պերճեցիկ իմաստ ։ հիքմէթլի սէօզ ։
Apotéosi, էգ. Աստուածացուցանելն. դասակարգութի 'ի կարգս ածոց. դիւցականացութի ։
* Apótome, ար. Տարբերութիւն երկուց անչափակից քանակութեց ։
Appaciaménto. Տես Pacificamento.
Appaciáre, ն. Հաշտեցուցանել. մխիթարել ։ ի. Հաշտիլ. ցածնուլ ։
Appadiglionáre, ն. Հարկանել զխորան. բանակել ։
Appadiglionáto, ta. Բանակեալ. հարեալ զխորան ։
* Appagábile, հ. Զոր հնար է հաճել. դիւրահաճ ։
Appagaménto. Հաճութի. հանդիստ. ցածուցումն ։
Appagánte, հ. Հաճեցուցիչ. լցուցիչ փափագանաց. կամակատար ։
Appagáre, ն. Հաճել զմիտս ուրուք. լնուլ զփափագ. կատարել զկամս ուրուք. գոհ առնել ։ հօշնուտ էթմէք ։ Appagársi, ի. Հաճիլ. հանգչիլ. գոհ լինել ։ հօշնուտ օլմագ ։
Appagáto, ta. Հաճեալ. գոհ ։ հօշնուտ ։
Appágo. Տես Appagamento.
Appajáre, ն. Զուգել. ընդզուգել. յօդել. ընկերել ։ չիֆթլէշտիրմէք ։ ի. Ընդզուգիլ. միանալ. ընկերանալ ։ Dio fa gli uomini, ed e' s' appajano. աստուած ։ Նմանք ը նմանս հեշտեալ միանան ։
Appalesáre, ն. Յայտնել. հրապարակել ։ պէլլի էթմէք ։ ի. Յայտնիլ. յայտնել զանձն. գալ յերևան ։
* Appallidíre. Տես Impallidire.
* Appallottáto, Appallottoláto, ta. Գնդակացեալ ։
Appallottoláre, ն. Գնդակաձև առնել ։ ի. Գնդականալ ։
* Appalmáto, ածջ. Ափատարած ։
Appaltáre, ն. 'Ի վարձու տալ զմաքսն. առնել զգործ մենավաճառ ։ appaltare colle parole. կամ սոսկ appaltare. ով ասել. մոլորեցուցանել. գրգել կամ գրգռել բանիւք ։
Appaltatóre, ար. Մենավաճառ. միայնավաճառ ։
Appálto. Մենավաճառութի. (է աղդ ինչ վաճառականութե. որով ոք գնէ միանգամայն զամ

* Appellatívo, va. Բողոքական. զորմէ հնար է բողոքել: հասարակ (անուանք քերականից:) lasciare il proprio per l'appellativo. տաճ. Թողուլ զյատուկն վն հասարակութեան:
Appellazióne. Տես Appellagione.
Appéllo. Բողոք. բողոքումն: հակառակութիւն: գրգռումն: Եւ ևս բոլորակ ինչ փոքր, յորոյ վր դնի գնտակն յառաջքան զարձակելն զայն 'ի Maglio անուանեալ խաղարկութեան: Appellare. Դնել զգնտակն 'ի վր փոքրիկ բոլորակին:
Appéna, կամ A péna, Մ. Հազիւ. դժուարաւ. ուր ուրեմն: կիւճիւլէ: a gran pena, a mala pena, appena appena, նն. Նոյն են:
Appenáre, Է. Տառապիլ. վշտանալ. տանջիլ: ինձինմէք: ն. Տառապեցուցանել. վշտագնել: ինձիրմէք:
Appenatíssimo, ma. Բազմավիշտ. բազմատանջ:
Appenáto, ta. Տառապեալ. տանջեալ. խոնջեալ:
Appéndere, ն. Կախել ինչ: ասմաք: կախել զոք:
Appendíce, եզ. Յաւելուած (իմիք, կամ գրոց:) յաւելումն:
Appendicétta, նուազ. Յաւելուած փոքր. կամ համառօտ:
Appennecchiáre, ն. Լնուլ զալեկաւն. դնել ասր, կամ վուշ 'ի վր ալեկաւին:
Appensáre, ն. Խորհել կանխաւ. մտախոհ լինել. քննել: էյիւ փիւշիւնմէք: յ. Ջմտաւ ածել: esser appensato. որոշեալ 'ի մտի: քաջ խոհեալ:
Appensataménte, Մ. Appensatissimaménte. Խորհրդով. խոհմամբ. դիտմամբ. կամովին: էն գաստ:
Appensáto, ta. Յառաջագոյն զմտաւ ածեալ. նն:
• Appertenére. Տես Appartenere.
Appéso, sa. Կախեալ. առկախեալ: ասըլմըշ. ասըլը:
Appestáre, ն. Հարկանել ժանտախտիւ. ապականել, կամ վարակել ժանտամահու: աալաքըլմաք: բուրել հոտ գարշ. լինել չարաւահոտ: քէնա քօքմաք:
Appestáto, ta. Հարեալ ժանտախտիւ: էոմոուրմաքըլը: ժահահոտ:
Appeténte, հ. Փափագող. ցանկացող:
Appetentíssimo, ma. Մեծափափագ. բաղձատենչ:
Appeténza. Տես Appetito.
Appétere, ն. Տես Appetire.
Appetíbile, գոյ. ար. Փափագելի ինչ. խնդրելի:
Appetíbile, ած. հ. Փափագելի. ցանկալի. բաղձալի:
Appétire, ն. Փափագել. բաղձալ: արզուլամաք:
Appetitívo, va. Բաղձողական: ախորժաշարժ:
Appetíto, գոյ. Բաղձանք. փափագ. իղձ. տենչ. ցանկութիւն: արզու. հավէս: ախորժ, կամ ախորժակ կերակրոյ. քաղց: իշթահ: appetito canino, կամ fame canina. շնքաղց. (է հիւանդութիւն ինչ որով ոք զգայ միշտ զքաղց անյագուրդ:) far perder l'appetito. կորուսանել զախորժակ ուրուք: aver perduto l'appetito. կորուսանել զախորժակ իւր: aver buon'appetito. ունել զախորժակ կերակրոյ: " buon'appetito. (է ոճ մորդավարական զոր ասեն ուտեք յոյժ ը զկերակուրն:)
Appetíto, ta. ած. Բաղձացեալ. փափագեալ:
Appetitóso, sa. Ախորժաշարժ: փափագող. ցանկացող:
Appetizióne, եզ. Բաղձումն. փափագումն. իղձ: di ricchezze. ընչասիրութիւն: di comando. իշխանասիրութիւն:
Appettáre, ն. Ունել 'ի սրտի. խիթել յոյժ: " Մա-
է

տուցանել ինչ այլ ը այլոյ ... տաճ. Ջեբ. պարտել. սոգտանել յանկարծ:
Appétto, A pétto, Մ. նիւ. խիտրէ զորա. Հանդէպ. ը դէմ. 'ի հանդիպոյ: քարշըտան: առ. առ համեմատութե: stare appetto ad uno. ը դէմ կալ, ը դէմ դառնալ: potere stare appetto ad uno. հաւասարիլ ումեք զօրութե: combattere appetto appetto. մենամարտել: quivi fù l'aspra battaglia a petto a petto. սաստ եղև պատերազմն սաստիկ ձեռնկառ առ ձեռնկառ:
• Appiacére, ար. Տես Piacere.
• Appiacére, ն. Հաճել. բերկրեցուցանել:
Appiacevolíre, ն. Ամոքել. մեղմել. քաղցրացուցանել. ցածուցանել:
Appiacevolíto, ta. Ամոքեալ. ցածուցեալ. նն:
* Appiallato, ta. Տես Piallato. դիւրեալ. հարթեալ:
Appianáre, ն. Հարթել. հաւասարել. հորդել: փիւզլէմէք:
Appianáto, ta. Հարթեալ. տափարակեալ. նն:
Appiastrársi, յ. Կռուիլ. մածանիլ: եափըշմաք: ն. Մածուցանել: եափըշդըրմաք: պատուաստել պակամբ: աչլամաք: " Ընկլուզանել:
Appiastráto, ta. Կռուեալ. մածեալ: տես և Inorpellato.
Appiastricciaménto. Մածուցումն. սոսնձումն:
Appiastricciáre, Appiastriccicáre, ն. Մածուցանել. սոսնձել: եափըշդըրմաք:
Appiastricciáto, ta. Մածուցեալ. սոսնձեալ:
Appiástro. Պատրինջ: օղուլօթու. քօվան օթու: կոչի և Erba cedronella, կմ Melissa.
Appiattaménto. Թագուստ. ղօղումն:
Appiattáre, ն. Թագուցանել. ծածկել: սագլամաք: Հարթել: " Appiattársi. յ. Թաքչիլ. ղօղիլ: սագլանմաք. կիզլէնմէք:
Appiattaménte, Մ. Թաքթաքուր. գաղտ. 'ի ծածուկ:
Appiattáto, ta. Թագուցեալ. ղօղեալ. ծածկեալ:
Appiccágnolo. Կեռ, կմ ճանկ՝ զորմէ կախի ինչ:
Appiccaménto. Կախումն: ասըլը:
Appiccánte, հ. Խժային. մածուցիկ. դիւրամած: եափըշգան:
Appiccáre, ն. Մածուցանել. սոսնձել. պնդել (պաղամբ, կոճակաւ.) միակցել. յօդել. կցել. կապել: եափըշդըրմաք. պիրլէշդիրմէք: կախել ինչ, կամ զոք. կախել զխրաց ինչ: ասմաք: un colpo. հարկանել. վէրս 'ի վր դնել: " uno schiaffo. ապտակ ածել: appiccare, կամ attaccar ferro addosso ad uno. տաճ. խնդրել, կամ գտանել պատճառս անպատուութեան, կմ զրպարտութեան զոք: appiccar, կամ attaccar sonagli. տես Infamare. Appiccarla a uno. Խաղ առնել զոք, կամ վնասել ումեք: l'amicizia. բարեկամանալ ը ումեք: la zuffa, կամ la battaglia. սկսանել զպատերազմ. տալ մարտ պատերազմի: zana. խաբել: il fuoco. լուցանել զհուր: ատէշ եագ- մաք: il lume. լուցանել զճրագ: եագմագ: baci. մատուցանել զհամբոյր. համբուրել: la bocca al fiasco. ըմպել: appiccare, կամ attaccare le voglie all'arpione. համբերել. տանիլ: Appiccársi, յ. Մածանիլ. կառչիլ. յարիլ: եափըշ- մաք: ևս՝ ըմբռնել ձեռօք. բուռն հարկանել: թութմաք: ևս՝ Յարիլ ախտին յոք. փոխոխիլ, կամ փոխադրիլ հիւանդութեն: գոնմագ: ար- մատս արձակել (սերմանց. տնկոց:) քէօք սալ- մաք: տարբանալ, կամ արմատանալ (պատուաստոց:) ևս՝ ապաւորել. Թափանցել: ևս՝ լուցա- նիլ:

• Apprestatríce, իգ. Պատրաստիչ. հանդերձիչ:
Apprésto, գոյ. Պատրաստութիւն: ած. Պատրաստ:
• Appreziáre. Տես Apprezzare.
• Apprezíazióne, իգ. Մեծ համարումն:
Apprezzábile, հ. Apprezzabilíssimo, ma. Արգոյ: թանկագին:
Apprezzaménto. Համարումն. յարգ:
Apprezzáre, ն. Մեծ, կամ արգոյ համարել. առ պատուականս սեպել: չէր ինչինչ համարեալ: գին հատանել. կշռադատել զգնոյն. կշռել զարժէս իրիք: գինս դնել:
Apprezzatívo, va. Արգոյ. որ մեծ, կամ արգոյ համարի:
Apprezzáto, ta. Մեծ, կամ արգոյ համարեալ, ևն:
Apprezzatóre, ար. Apprezzatríce, իգ. Որ մեծ համարի, գնահատ:
• Apprézzo. Տես Apprezzamento.
Approbáre, Approbazióne, ևն. Տես Approvare, ևն:
Approcciaménto, Մերձենալն. մատոյց:
Approcciáre, չ. * Approcciársi, յ. Մերձենալ. մերձիլ:
" Appróccio. Է պատնէշ ինչ՝ Է որով ամրացեալ զինուորաց՝ մատչին առ պարիսպս:
Approdáre, ն. Հասանել յափն, կամ 'ի ցամաք: գետոյ նաւահանգիստ: օգտել: Քաղաք էին: չ. Օգտել: ն. Կանգնել եզերս, կամ անկեալ այգիս առ զետափամբ:
* Approdáto, ta. Տես Approdare. Հասեալ:
Approfittáre, չ. Approfittársi, յ. Օգտել. շահիլ: փոյթ յեռելոյ:
* Approfondáre, ն. Approfondíre, ն. Խորել խոր. խորացուցանել: Թափանցել 'ի խորս իրիք:
Approntáre, ն. Պատրաստել. հանդերձել:
Apprrontáto, ta. Պատրաստեալ. կազմեալ:
Appropiáre, Appropriáre, ն. Սեփհականել ու. մեք. յատկացուցանել: ճարտար էինմէք: Հշգրիտ նմանեցուցանել: una cosa. ոճադել ինչ. յատուկ համարել: Appropriársi, յ. Սեփականել ան. ձին. իւրացուցանել. յինքն գրաւել. անձին զեղծանել. կամ մերձագրել: փէնդիհէ ամնէ:
Appropiatíssimo, ma. Քաջայարմար: քաջադէպ:
Appropiáto, ta. Սեփականեալ, ևն: Յարմար. զիպաւոր. պատշաճ: ուշիմն: rimedio appropiato. դեղ պատշաճական, կամ ազդու:
Appropiazióne, իգ. Սեփհականութիւն. իւրացուցանելն: զգուշութիւն. յատկութիւն:
Appropinquazióne, իգ. Appropinquaménto. Մերձեցուցանելն. մերձաւորութիւն:
Appropinquársi, յ. Մերձենալ. մատչիլ: եւռ ձանձել:
Approposítíssimo, ձ. գեր. Քաջայարմար. պատշաճագոյնս:
Appropósito, ձ. 'Ի դէպ. 'ի ժամ. ըստ պատշաճի:
Appropriáre, Appropriazióne, ևն. Տես Appropiare, ևն:
* Appropriatíssimo, ma. գեր. Ճահաւորագոյն:
Approssimaménto. Մերձենալն. մատչումն. մատոյց. մերձաւորութիւն:
Approssimánte, հ. Մերձաւոր: նմանակից. նման:
• Approssimánza. Approssimazióne, իգ. Մերձաւորութիւն:
Approssimáre, Approssimársi, ևն. Տես Accostare, ևն:
Approvábile, հ. Ընդունելի. հաճելի. գովելի:
Approvagióne, իգ. Հաւանութիւն: հաճութիւն. ընդունելութիւն. վկայութիւն: պնդելոյն վճռին: ընդդէմ. փորձ. թեձրիւլ: հաստատութիւն:
Approvaménto. • Approvánza. Նոյն են:
Approváre, ն. Հաւանիլ. հաճիլ. ընդունիլ: պնդել. բարւոք սիրել: հաստատել (զբանն:) օգտել:
Approvataménte, ձ. Հաւանութեամբ. հաճութեամբ:
* Approvatívo, va. Հաւանողական. հաստատողական. հաստատիչ:
Approváto, ta. Approvatíssimo, ma. Հաւանեալ, ևն:
Approvatóre, ար. Approvatríce, իգ. Հաւանող. հաճող. քննիչ. հաստատիչ:
Approvazióne, իգ. • Approvería. Տես Approvagione.
Approvecciársi, յ. Օգտել. շահել. շահաւորիլ.
• Appulcráre, Տես Abbellire.
Appuntaménte, ձ. Ճշգրիտ. անվրէպ. ճշգրտապէս. կշռադատապէս:
Appuntaménto. Դաշն. պայման. միաբանութիւն. իրաւախոհութիւն: գալ. ուխտ: restare in appuntamento di checchessia. կալ մնալ միաբան. միաբանել:
Appuntáre, ն. Պնդել, կամ հաստատել սեղանս. 'ի կցանս հարկանել. կարել ուրեք: ինքն ինք, Եօքիւս ինէ ինքնեկէ. լայնաձև. հաստատել. պնդել: Սրել. սրածայր գործել: ունել էքն le mani, կամ il capo, ևն. տես Pontare. Appuntar alcuno. Պախարակել, զսրտել զոք: checchessia. Նշանակել ինչ 'ի գիրս առ 'ի յիշատակէ, կամ գրել 'ի հաշուեգրի (զխոսսն, ևն, առ 'ի ոչ մոռանալ:) uno. Նշանակել զանուն ուրուք 'ի գիրս որոյ չիցէ կատարեալ զգործ պաշտաման (առ 'ի զլանալ նմ զվարձս, և կամ առ 'ի պատժել:) il tempo. Ժամադիր լինել: gli orecchi. ցանկալ, կմ սրել զականջս. ուշի ածել ունկն դնել. Appuntársi, յ. Համաձայնել միաբան հաւանութեամբ. միաբանիլ: * Դադարիլ: * Յարիլ յոք:
Appuntataménte. Տես Appuntamente.
Appuntatíssimo, ma. գեր. Քաջասուր. սայրասուր յոյժ:
Appuntáto, ta. Պնդեալ արդամբ. 'ի կցանի հարեալ: ծայրասուր: scrivere, կամ leggere appuntato. գրել, կամ ընթեռնուլ բառ կետադրութեամբ. բառ կետադրել: parole appuntate. բառք պաճուճազարդք, կմ արհեստականք:
* Appuntáto, ձ. Տես Appuntatamente.
* Appuntáto, գոյ. Վճարեալ. կամ աւարտեալ հաշիւ. վճարումն հաշուին:
Appuntatóre, ար. Որ նշանակէ զանուն ուրուք 'ի գիրս՝ որոյ չիցէ կատարեալ զգործ պաշտաման իւրոյ: քննիչ:
Appuntatúra. Սադրանք. պախարակումն. քննութիւն: dare una app. նշանակել զանուն ուրուք 'ի գիրս՝ որոյ չիցէ կատարեալ զգործ պաշտաման իւրոյ:
Appuntelláre, ն. * Appuntelláto, ta. Տես Puntellare.
Appuntíno, կամ Appúnto, ձ. Անվրէպ. ճշգիւ: անթերի իրիք: ոչ յաւելու և ոչ նուազ: բանայ բառ. բարւոք. անվթար. ճիշդ: ինքն ինքն: Ես կարի խիստ բառ. (հեգնօրէն:)
Appunto appunto. Անվրէպ, ևն: mettersi in appunto. կազմիլ. յօրդորիլ. պատրաստել: sedere appunto dirimpetto all' uscio. նստել հանդէպ դրանն:

• Ap-

* Appuráre, ն. Մաքրել. յստակել.
* Appuráto, ta. Մաքրեալ. յստակեալ:
• Apputidáre. Տես Appuzzare, և Appestare.
Appuzzaménto. Ժահահոտութիւն. հոտ գարշութիւն.
Appuzzáre, Appuzzoláre, չ. Ապականել ժահա-հոտութեամբ. նեխեցուցանել: տես և Appestare.
Appuzzáto, ta. Ապականեալ նեխութեամբ. լի գար-շահոտութեամբ:
Aprénte, հ. Բացօղ. որ բանայ:
Aprico, ca. ած. մերթ և գոյ. Արեգդէմ. արևա-հայեաց:
Aprile, ար. Ապրիլ (ամիսն:) ապրիլ. նիսան: l'aprile dell' età sua. գարուն տիոց իւրոց. ծաղ-կափթիթ տիք հասակի իւրոյ:
Apriménto. Բացումն. բացութիւն:
* Apripórta, ար. Դռնբացայ. բացօղ դրան. դըռ-նապան:
Aprire, ն. Բանալ: ասմունք: aprire ad alcuno. բանալ ումեք զդուռն: Պատառել. ճեղքել: ճող-ձակ: ընդարձակել. լայնել: Յայտնել: դերյան կենէք: la via. տեղի տալ. Ճանապարհ տանել ումեք: le mani. բանալ զձեռս. պարզել: l'arco. լարել. քարշել զաղեղն: la mente a checchessia. ուշ ունել. միտ դնել: gli occhi ad uno. բանալ զաչս ուրուք. զգօնացուցանել զոք: bottega. սկսանիլ 'ի վաճառ արկանել հրապարակա-զարհեստ իմն. բանալ զկրպակ: la bottega. բանալ զկրպակն: la vena. երակ հատանել:
Aprirsi, չ. Խրամատիլ (որմոյ.) ճեղքիլ (փայ-տից.) հերձանիլ: ընդլայնիլ. ասրանոք: փթթիլ (ծաղկանց:) ... յայտնել ումեք զգաղտ-նիս իւր, կամ զմիտս իւր: պատռիլ (օդոց:) la terra. պատառատիլ երկրի: aprirsi nelle braccia, կամ սոսկ, aprirsi, բանալ, կամ տարա-ծել բազուկս:
Apritivo, va. Բացողական. բացօղ.
Apritóre, ար. Apritrice, իգ. Բացօղ. որ բանայ:
Apritúra. • Aprizióne, իգ. Բացուած: բացումն.

AQ

AQuário. Ջրհոս: փէլ:
Aquartieráto, ta. Իջևանեալ. օթեալ:
Aquático, ca. Ջրային (բոյս, կենդանիք.) ջրա-կան: ալի. խոնաւուտ. անձրևաբեր.
* Aquátile. Ջրային. ջրական (բոյս, կենդանիք.)
Aqueità, - táde, - táte, իգ. Տես Aquosità.
Aqueo, ea. Ջրեղէն. ջրային: * Ջրեղէն (հիւթն աչաց:)
* Aquidóccio. Տես Acquidotto.
Aquila. Արծուի. արծիւ: դրօշ. դրօշակ: Արծիւ. (է դրօշակ կայսերական:) pesce aquila, կամ սոսկ aquila. արծուաձուկն. (է ձուկն իմն միջերկրական ծովու:)
Aquilégia. Տունկ իմն, որ յոռնոց կոչի և Aquilina.
Aquilino, գոյ. Արծուի ձագր. ձագ արծուոյ:
Aquilino, na, ած. Արծուային: naso aquilino. արծուաքիթ: pietra aquilina, արծուաքար (որ ասեն է քար իմն գտեալ 'ի բոյնս արծուեաց:)
Aquilonáre, հ. Հիւսիսի. հիւսիսային:
Aquilóne, ար. Հողմն հիւսիսի. (կոչի և Tramontana, Ventavolo, Rovajo.) հիւսիսի. հիւ-սիս: հիւսիս. հիւսիսակողմն: չմ...
Aquilótto. Արծուի ձագր. ձագ արծուոյ.
Aquosità. Acquóso. Տես Aquosità, &c.

AR

ARA. Տես Altare.
* Arabescáto. Տես Rabescato.
Arabésco. Տես Rabesco.
Arábico, ca. Խուժադուժ. տաճարոտի. այլանդակ. խեղաթիւր:
Arábile, հ. Հերկելի. մշակելի:
* Arabo, գոյ. Լեզու արաբացւոց: արաբի: արա-բացի: արաբ:
Aracnóide, իգ. Սարդոստայնակ. (է թաղանթ իմն ակնան պատեալ զապակեղէն հիւթով:)
Aráco. Ազգ իմն արմատոց:
Aragáfico. Խէժ որոտայինի ձիոյ:
Arágna, Arágno. Սարդ: կօրիճիկ:
* Aráldica. Տես Blasone.
Aráldo. * Arálda. Հրեշտակ պատերազմի և հաշ-տութեան:
* Arália. Տունկ իմն գանատայի:
• Aramatizzáre. Տես Scomunicare.
Araménto. Հերկումն. արօրադրութիւն:
Aráncia. Melaráncia. Թուրինջ. նարինջ: բու-րումն. քօղխադոր:
Aranciáta. Քաղցրաւենիք նարնջոյ. կամ փարթա-մալի: քօղխադոր ըմպելի: օշարակ փորթուգալի. քօղխադոր չէրպէթ:
Aranciáto, ta. ած. Թուրինջագոյն. նարնջա-գոյն: բուրաւէտ:
Aranciáto, գոյ. Թուրինջենիք. պարտէզ փոր-թուգալաց:
Arancíno. Թուրինջ փոքր: նարինջ սխնեցաց:
Aráncio, գոյ. Melarancio. Թուրինջենի. նա-րնջենի: բուրաւէտ ազատ: ծառ փորթուգալի. քօղխադոր աղանձ:
• Aráncio, ած. Aranciόso. Տես Aranciato, ած.
Aránea. Տես Aracnoide.
Aránte, հ. Հերկօղ. արօրադիր:
Aráre, ն. Հերկել. արօրադրել: ըմբշ ծնօտքն: * Յարձակիլ, կամ գնալ արդիլ 'ի վեր նաւու: arar dritto. գործել իմն անսխալ. գնալ ըն-դուղղորդն. ոչ խոտորիլ յուղղ կամ յանհեռակ:
Aráto, ta. Հերկեալ. արօրադրեալ: ըմբշ ծնո-տինքն:
• Aráto, գոյ. Arátolo. Տես Aratro.
Aratóre, ար. Հերկագործ. արօրադիր: ըմբշ ծնօտքն:
Arátro. Արօր: սապան: manico dell'aratro. մաճ սապան աղանձ:
Aratúra, Arazióne, իգ. Տես Aramento.
Arazzería. Ծաղկագործ օթոցք: գործարան ծաղ-կագործ օթոցաց:
Arazziére, ար. Արասպետ, կամ յօրինօղ ծաղ-կագործ օթոցաց:
Arazzo. Օթոց ծաղկագործ. գորգ. կամ պաստառակալ անկողնոյ. (է գորգ իմն գործեալ ծաղկագործ, 'ի զարդարել զորմանս: և կոչի այսպէս յանուն Արասցւոց քաղաքին, ուր գործին յառաջ:) հալէ. հալի. խալ. պալանք. քիլիմն.
• Árbero. Տես Albero.
Arbíntro. Տես Laberinto.
Árbitra, իգ. Տես Arbitro.
* Arbitrággio. Իշխանութիւն. ընտրութիւն.
Arbitránte, հ. Դատօղ. վճռօղ. միջնորդ. ընտրօղ.
Arbitráre, չ. Կարծել. վարկանել. համարել. դատել ըստ կամաց. վճռել իմն միջնորդաբար վճռել.

Architettonicamente, մ. Ճարտարապետօրէն. ըստ օրինի ճարտարապետութեան։
Architettónico, ca. Ճարտարապետական։ գլխաւոր. առաջին։
Architettóre, ար. Architettrice, իգ. Ճարտարապետ։
Architettúra. Ճարտարապետութիւն։ Ճմարտէք։
* Architraváto, ած. Եդեալ 'ի վ(երայ) մակաձեւաց. որ ունին զխակախին։
Architráve, ար. Մակաձեւն. (է մասն շինուածոյ՝ որ կայ հաստատեալ անմիջապէս 'ի վ(երայ) վերնախարիսխ սեան. կոչի և Epistilio.)
* Architriclíno. Տանտիրապետ, կամ սեղանապետ։
* Archiviáto, ta. Եդեալ, կամ արձանագրեալ 'ի դիւանի։
Archívio. Դիւան. (է տեղի պահելոյ զարձանագրութիւն հասարակաց։) փնճինէ հանէ։
Archivísta, ար. Դիւանապետ։
* Archivólto. Է գառն ինչ լայն՝ ցցուեալ արտաքս 'ի վ(երայ) որմոյն։
Arci. է բառ յունական ('ի կիր առնի միայն 'ի բարդութեան խառնական բառից, և նշանակէ՝ պատուականութիւն, զարտաւորութիւն. մերթ և 'ի կիր առնի միայն առ 'ի ծաղր։) Առհի. մեծ. գեր. յոյժ. կարի. բազում։
* Arciballáre, չ. Կաքաւել յոյժ։
Arcibello, la. Գեղեցկագեղ. ամենագեղ։
* Arcibeníssimo, մ. Բարւոքագոյնս. գեղեցիկ եւս։
* Arcibonissimo, * Arcibuonissimo, ma. Ամենաբարի. ազնուագոյն. գերազանց։
* Arcibriccóne, ար. Ճանապարհուս. պատրաստական չարաց։
* Arcicaríssimo, ma. Ամենասիրելի։
Arciconsoláre, չ. Արհիքաղաքապետական. առաջին քաղաքացի։
Arciconsoláto. Արհիքաղաքապետութիւն. քաղաքապետութիւն։
Arcicónsolo. Արհիքաղաքապետ. առաջին քաղաքացի։
* Arcicorredáto, ta. Յօրինեալ. քաջ կազմեալ. քաջ հանդերձեալ։
* Arcicotále. Տե՛ս Babbuino.
* Arcidevotíssimo, ma. Արտեւանդն. յորդեւանդն։
Arcidiaconáto. Աւագ սարկաւագութիւն։
Arcidiácono. * Arcidiácano. Աւագ սարկաւագ։
Arcidivíno, na. Աստուածագոյն. ամենայն։
Arcidúca, ար. Արհիդուքս. աւագ դուքս. արքեպիսկոպոս։
Arciducáto. Արհիդքսութիւն. աւագ դքսութիւն։
Arciduchéssa, իգ. Արհիդքսուհի. աւագ դքսուհի. արքեպիսկոպոսուհի։
* Arcieloquentíssimo, ma. Ճոխաբանագոյն. պերճաբան։
* Arciéra, իգ. Աղեղնաւոր. նետաձիգ։
Arciére, ար. Arciéro. Աղեղնաւոր. նետաձիգ։ օգնի։ անձնապահ (իշխանաց։) որ մերթ սուսեր և մերթ սակր կրէ զինուոր։
Arcifacilíssimo, ma. Ամենաշհեշտ. ամենադիւրին։
* Arcifanfaníre, չ. Մեծաբանել. պարծիլ։
Arcifánfano. * Arcifánfana. Ճոխաբան. պարծոտ։
* Arcifastidiosíssimo, ma. Ձանձրացուցիչ։
* Arcifilosofo, ար. Առաջին իմաստասէր։
* Arcifreddíssimo, ma. Ցրտագոյն. սառնամանիք։
Arcigiulláre, ար. Զուարճախաւս. խեղկատակ. պար ծաղրածու։
Arcignaménte, մ. Խոժոռ. դառնագին։
Arcignézza. Տրտմութիւն. դառնութիւն. խոժոռութիւն։
Arcígno, na. Տխուր. դառն։ թթուէ. էթէ։ far viso arcigno. Հայիլ խոժոռ. ունել կնճիռ աչաց։
* Arcigrandíssimo, ma. Ամենամեծ. մեծ յոյժ։
* Arcigratíssimo, ma. Ամենահաճոյ. հաճելի յոյժ։
* Arcigustóso, sa. Կարի համեղաճաշակ։
* Arcilatiníssimo, ma. Գրել, կամ խօսել վայելչական լատինաբանութեամբ։
* Arciliúto. Արդ ինչ նուագարանի կոչեցեալ Liuto.
Arcilunático, ca. Կարի փոփոխամիտ. ծանծաղամիտ։
* Arcilunghíssimo, ma. Երկայն յոյժ. երկայնաձիգ։
Arcimaestóso, sa. Կարի մեծավայելուչ. հրաշափառագոյն։
Arcimaéstro. Ուսուցչապետ. ներհուն վարժապետ։
Arcimentíre, չ. Ստել անամօթաբար։
* Arcimpossibilíssimo, ma. Անհնարագոյն. ամենեւին անհնար։
* Arcinecessaríssimo, ma. Կարեւորագոյն յոյժ. կարի կարեւոր։
* Arcinfinitíssimo, ma. Անսահմանագոյն։
Arciobbligáto, ta. Arciobbligatíssimo, ma. Պարտաւորեալ յոյժ, մեծապէս։
* Arcioccupatíssimo, ma. Կարի զբաղեալ. պարապեալ յոյժ։
Arcionáto, ta. Համետեալ, թամբեալ։
Arcióne, ար. Գոտնի թամբին, կամ համետին։ էշէց գոշէ։ թամբ. համետ։
* Arciopalíssimo. է բառ ծաղրական։ Որ է անգուգական Opalo անուանեալ գոհարն։
* Arciordinatíssimo, ma. Բարեկարգ յոյժ. կարգաւորագոյն։
* Arcipánca. Առաջին բազմոցն. առաջին նստարան։
* Arcipélago. Արշիպեղագոս։
* Arcipientíssimo, ma. Լիապատար. բազմաբեղուն։
* Arcipoéta, ար. Պարագլուխ բանաստեղծից։
* Arcipoetichíssimo, ma. Կարի բանաստեղծական։
Arcipoltróne, ար. Ամենեւին ծոյլ. ամենահեղգ։
* Arcipossibilíssimo, ma. Դիւրահնար. ամենահնար։
Arciprésso. Տե՛ս Cipresso.
Arcipresbiteráto, Arcipretáto. Աւագերիցութիւն։
Arcipréte, ար. Աւագերէց։
* Arciraggiúnto, ta. Ամենապատրաստ. պատրաստագոյն։
* Arciricchíssimo, ma. Ամենահարուստ. ընչաւէտ։
* Arciscioperatíssimo, ma. Ամենեւին անգործ. դատարկապորտ։
* Arciservitóre, ար. Ծառայ ամենայօժար։
Arcisinagógo. Տե՛ս Archisinagogo.
* Arcisolénne. Հանդիսաւորագոյն. ամենամեծ. երեւելագոյն։
* Arcisólito, ta. Կարի սովորեալ. ամենասովորական։
* Arcisottilíssimo, ma. Ամենանուրբ. նրբագոյն։
* Arcisquisitíssimo, ma. Ամենալաւ. ընտրելագոյն. ազնուագոյն։
Arcistupendíssimo, ma. Հիանալի. ամենազարմանալի։
Arcivéro, ra. Ամենաճշմարիտ. ճշմարտագոյն։
Arcivésco. Տե՛ս Arcivescovo.

Arcivescováldo. Արքեպիսկոպոսութիւն:

Arcivescovále, ե. Արքեպիսկոպոսական:

Arcivéscovo. Արքեպիսկոպոս: Երէց. Մետրոպոլիտ:

Arco. Աղեղն: Եղեղ: աղեղն. (Է զինուց և Եղէ կամարակապ շինուածոց:) կամար (գլխոյ, կամրջոյ, ևն:) ։Էդէ: arco trionfale. յաղթական կամար: arco celeste. տե՛ս Arcobaleno. Chi troppo tira l'arco, lo spezza. առակ. Որ կարի ձգէ զաղեղն՝ խորտակէ զայն: coll' arco dell'osso. ամ՛ ձգամբ: stare coll'arco teso. մեծ զգօն. կալ մտադիր. աչքն աչքով պատրաստել զինք: l'arco delle ciglia. կամար յօնից. յօնք: aver l' arco lungo. լինել խորամանկ. խորա. գէտ:

* Arcobaléno. Arcoceléste, Arco celéste. Աղեղն երկնից. ծիածան: Ելէկտ. աղեղն, աղեղն:

Arcobúgio. Տե՛ս Archibuso.

Arcolájo. Կարժառ: ոստ. մեծակ. Նաւակ. երկ. ձող: volgere, և՛ volgersi come un arcolajo. պտտեցուցանել, և՛ պտտեցուցանել զուղղառական: aggirare uno come arcolajo. Թէքնամանել զոք: գլխել. խաղալ: quanto è più vecchio l' arcolajo, meglio gira. առակ. ծերք գիտակացոյն և յեռանդն:

Arconcéllo, նուազ. Աղեղն փոքր:

Arcóante, ար. Արքոնդայ. (Է անուն իշխանաց պարսից, կամ աւագանեաց նախնի յունաց, և մտաւորաց աստեղագէտ:) տե՛ս և Barbassoro.

Arcoreggiáre, չ. Զգամաւլ. փափաք արձակել:

Arcuáto, ta. Աղեղնաձև. կորացեալ. կոր. կթն. գաւազն:

Arcúccio. Է գործի ինչ աղեղնաձև, կազմեալ ի կէտեանց փայտից, զոր գնեն յօրորանս մանկա. նց՝ ի պահպանութիւն նոցա, զի ծանրացեալ նոյ ան. կեալ ոչ հեղձնուլ:

Ardénte, ե. Ardentíssimo, ma. Վառեալ. բոց. բորբոքեալ. հրդեհ: Եռեալ. Եռանդ: Հրաշէկ. Եռանդուն: բուռն. տապակ: +Եռեալ: կայծակին. փա. գաւոր: cavallo ardente. ամեհի. ասպ Եռանդյոյ: երիվար: occhi ardenti. աչք բոցավառեալք. կայծ. կայծառեալք:

Ardenteménte, ն. Ardentissimamente. Բորբոք. մամբ. Եռանդանօք. բուռն. Եռանդագին:

Ardénza. Տե՛ս Ardore.

Ardere, չ. Այրել: Հրդեհել: Եռանդ: չ. և Ardersi, չ. Այրել: Եռանդ: Եւ՛ վառել: բորբո. քել (երկոց:) Հրդեհանել ի սէր. բորբոքել սի. րով: չ. Ցամաքել (արև:) չ. Փայլել: Ետ. նել զբարկն. Է տե՛ս ասել. egli arde, մերք ի՛ն զբաւն:

Ardiglióne, ար. Ուլեռ մոտնեղեաց. (Է փոքրիկ երկաթ ինչ ամրանայ՝ ի մէջն կարկառման Ելոց. գործած մոտնեղեաց:)

Ardiménto. Յանդգնութիւն. համարձակութիւն:

Ardimentóso, sa. Տե՛ս Ardito.

Ardire, չ. Ardírsi, չ. Իշխել. համարձակել. յանդգնել. համարձակ լինել:

Ardíre, ար. Համարձակութիւն. յանդգնութիւն. քաջասր. տութիւն: Համարձակ. յանդգնաբար. համարձակեալ:

Arditaménte, ն. Arditissimaménte. Համարձակ. յանդգն. աներկիւղ. անխռովաբար. սրտապնդ: յանդ.

Arditággio. Arditánza. Arditézza. Տե՛ս Ardimento.

Ardito, ta. Arditíssimo, ma. Համարձակ. յան. դուգն. կորովի. աներկիւղ. քաջալերեալ: յանդ. գնող. քաջասիրտ. ամենայն. զ[illegible]. բուռն:

Ardóre, ար. Բոցոյ. տապ: Եռանդ. ջերմ:

A

Ardúnza. Եռանդն. տապ. քրքմանդ. ցանկութիւն. տենչ: Եռանդն. ջերմ:

Arduaménte, ն. Դժուարաւ. դժուարութեամբ:

Arduità, - táde, - táte, ից. Դժուարութիւն վերլ. նալոյ. սէպաձևէ. բարձրութիւն: դժուարութիւն. աշ. խատութիւն. խոչ:

Arduo, գոյ. Դեղ: Է: տե՛ս և Avversità.

Arduo, ua, ած. Arduíssimo, ma. Դժուարին. ժեռին: բարձր (չնաւագ:)

Ardúra. Այրումն. կիզումն:

* Aréca. Է պտուղ, կամ ստուղն ինչ Հնդ. կաց. համանման պտղոյ:

Aréna. Աւազ. խիճ: գոմ: եզերք. գետափն: luoghi d' arena. աւազուտ:

* Arenário. Մուսկումանսանութիւն.

Arénga. Տե՛ս Aringa.

* Arenghiéra. Տե՛ս Aringhiera.

Arenosità, - táde, - táte, ից. Խճալից նիւթ.

Arenóso, sa. Աւազային. աւազուտ. խճալից: գաւ. զուտ:

Arénte, ե. Տե՛ս Arido.

* Aréola. Տե՛ս Ajetta, Ajuola. * Ծիր ամեանց. (զի անզուգական է գունոցոր ծիրն, և՛ բազմ. զուգակ գաղափարաց ամեանց:)

* Areómetro. Հեղուկաչափ. (Է գործի ինչ կըշ. ռելոյ զհեղուկս:)

Areopagíta, ար. Արիսպագացի. դատաւոր արիս. պագոսին:

Areopagítico, ca. Արիսպագական. արիսպագոսի:

* Areopágo. Արիսպագոս. (Էր երբեմն ինչ ա. տեան աթենացւոց:)

* Areóstilo. Սիւնաձև ինչ նախնի ճարտարապ. տեան:

Arfasattéllo, նուա. Arfasátto. Այր անարգ. գձուծ. այր անպիտան, գծծագէտ:

* Arganáre, չ. Քարշել գաւկին. և՛ զարծաթ. անօթոցաւ ան ի ներքս լուսցանել:

Arganéllo, Arganétto. Է նուազական Argano ծն.

Árgano. Աշտարակ. (Է գործի ինչ մեքենական ի ձգել զբարձս, և պատրաստ ի ձեռն լծոյից:) պօնտոսայ: կառնեցին. (Է գործի ինչ ճարտա. րապետական, որով ի վեր քարշեն ծանրածանրս. բեռ, կամ գերան:) Թերթհան. (Է գործի ինչ ոսկերիչաց որ կոչի և Filiera.) հետև: fare checchessia, tiratovi coll'argano. գործել ինչ բռնի, կամ անհաճոյ կամօք:

Argemóne, ից. Տեսակ ինչ փշոտաց:

Argentájo. Argentário. Արծաթագործ: ծաղկա. գործ:

* Argentále, ե. Արծաթանման. արծաթագոյն:

Argentáto, ta. Տե՛ս Inargentato, և Argentino.

Argentatóre, ար. Դրոշմագիր արծաթոյ. որ արծ. ա. թով արծաթէ:

Argénteo, ea. Արծաթի. արծաթագոյն:

Argentería. Ամենայն արծաթեղէն. արծաթի սպասք. արծաթեղէն. արծաթեղէնք: Ծխան. անօթեղէնք:

Argentièra, գոյ. Արծաթահանք. բովք արծաթոյ: Ծխան. հանքիք: տե՛ս. condannato all'argentiera servitudine. դատապարտեալ ի մետաղս:

Argentiére, ար. Արծաթագործ: փողահատ:

Argentíno, na. Արծաթագոյն. արծաթափայլ. արծաթի:

Argénto. Արծաթ: Ծխան: Ըսպ ամենայն: Տ. և Argenteria. D' argento. Արծաթի: argento battuto. արծաթ կռեալ. զրահ:

Argénto vivo. Սնդիկ: ծծումբ: կայծ և Argento soli-

Arrogánza. Յանդգնութիւն. գոռոզութիւն. ամբարտաւանութիւն. յանձնապաստանութիւն: փքացեալ. մոլորութիւն:

Arrogáre, ւ. Arrogársi, յ. Գոռոզութեամբ անձին վերագրել. անձին ընծայել. անձին սեփականել. գրաւել: * Arrogáro. է բառ ռւշնովիրոյ. սրգեգրել:

Arrogáto, ta. Յանդգնութեամբ անձին ընծայեալ. եւն:

* Arrogazióne, իգ. Է աղդ ինչ որդեգրութեան. որով որդեգրի որ յետ մահուան հօր իւրոյ, կամ յետ ազատելոյ յիշխանութենէ հօրն:

Arrógere, ն. Յաւելուլ ինչ առ 'ի հետմութիւն յաւելուլ:

Arrogiménto. Յաւելումն. յաւելուած:

Arroláre, ն. Գրել զանուանս 'ի ցուցակի. դասել. գրել, կամ կարգել 'ի թիւ: soldati. զօրաժողով լինել: աւէր գալըրմագ:

Arroláto, ta. Կարգեալ 'ի ցուցակի. գրեալ 'ի թիւ. դասեալ. դասակարգեալ:

* Arrómpere. Տես Rompere. յ. Հեռանալ. մեկնիլ: լուծանիլ (յարասասու:)

Arroncáre, ն. Քաղհան առնել. մաքրել զբոյսս 'ի մոլախոտաց:

Arroncáto, ta. Քաղհան արարեալ:

Arroncigliáre, ն. Տես Roncigliare. Arronciigliar la coda. գալարել զձետն. (ասի զխոզից:) Arronciigliársi. Կծկիլ. գալարիլ. (ասի զօձից. յորժամ 'ի հարկանիլն՝ ամփոփին յինքեանս. ասի և զայլոց կենդանեաց:)

Arronciglíato, ta. Կծկեալ. գալարեալ:

* Arroráre, ն. Ցօղել. ցօղոգնել:

Arroráto, ta. Ցօղեալ. ցօղոգնեալ:

Arrossáre, Arrossíre, ւ. Կարմրիլ: շառագունիլ. շիկնիլ: գըզարմագ:

Arrossáto, Arrossíto, ta. Կարմրացեալ. եւն:

Arrossiménto. Շառագունումն. շիկնումն. ամօթ:

Arrostársi, յ. Վանել զ՟ճ ումեք. ջգնիլ 'ի պաշտպանել զանձն. պաշտպանել անձին ձեռօք և այլ անօթովք: ամենազգեղլ. վարվարել: ն. Այրել և անգր շրջշրջել:

Arrosticciána. Խորոված խոզենոյ 'ի կասկարայէ. խոզենի 'ի կասկարայէ:

Arrostiménto. Խորովումն:

Arrostíre, ն. Խորովել (զմիս:) փէշիրմէք. էթմէք: չորացուցանել:

Arrostíto, գոյ. Խորոված. միս խորովածոյ:

Arrostíto, ta. ած. Խորովեալ. խորովածոյ: փէ պուղ օղլուժղուղ: pane arrostito. հաց խորովածոյ:

Arrostitúra. Խորովումն:

Arróstο, մ. Խորովածոյ:

Arrósto, գոյ. Խորոված. միս խորովածոյ: փէշաղ: far un arrosto. ախալել. խորովել: più appunto, կամ a tempo, che l'arrosto. առածք. 'ի դէպ ժամանակի: molto fumo, e poco arrosto. առածք. բազում ծուխ, այլ սակաւ կրակ:

Arrostúra. Խորովումն:

Arróto. [illegible]. յաւելուած:

Arrotaménto. [illegible]. [illegible]:

Arrotánte, ն. [illegible]. [illegible]:

Arrotáre, ն. [illegible]. սրել. անանել. [illegible] (զաղելսս:) [illegible] յ. Լինել անհամաձայն. [illegible] 'ի [illegible] խորհրդոց:

Arrotáto, ta. [illegible]. սրեալ. անանեալ. [illegible] [illegible]. (ասի զձիոյ:)

Arrotatóre, ար. Arrotíno. [illegible]. սրիչ. [illegible]

ընկալ: չահճախնդիր. օգտամարդ:

Arróto, ta. Յաւելեալ 'ի լրումն. յաւելեալ:

* Arróto, գոյ. Յաւելումն. յաւելուած:

Arrotoláre, ն. Պատատել որպէս գլանս. փաթթել:

Arrotoláto, ta. Պատատեալ որպէս գլանս, կամ գլանաձեւ:

Arrovelláre, ւ. Arrovellársi, յ. Բորբոքիլ ցասմամբ. կատաղիլ: [illegible]: ն. Գրգռել 'ի ցասումն:

Arrovellataménte, մ. Կատաղաբար. ցասմամբ:

Arrovelláto, ta. Arrovellatíssimo, ma. Կատաղի. զայրացեալ:

Arroventaménto. Արտաշիկումն. շողացուցանելն:

Arroventáre, ն. Հրաշէկ առնել. շողացուցանել (զերկաթ:) [illegible]:

Arroventiménto. Արտաշիկումն. շողացուցանելն:

Arroventírsi, յ. Արտաշիկանալ. հրաշէկ լինել: [illegible]:

Arroventíto, ta. Հրաշէկ. արտաշիկացեալ: [illegible]

Arrovesciaménto. Շրջումն. կործանումն:

Arrovesciáre, ն. Շրջել. շրջել 'ի հակառակն: [illegible]: ընկենուլ 'ի վայր, յերկիր կործանել. տապալել: [illegible]. [illegible]: յ. Շրջիլ. անկանիլ. կործանիլ: [illegible]. [illegible]:

Arrovesciáto, ta. Շրջեալ. կործանեալ. քանդեալ. եւն:

Arrovesciatúra. Շրջումն. կործանումն:

* Arrovéscio, մ. Ընդ հակառակն. ընդդէմն:

* Arrozzáre, Arrozzíre, ն. Բրտացուցանել. գեղջկացուցանել: ւ. բրտանալ. գեղջկանալ:

Arrozzíto, ta. Բրտացեալ. գեղջկացեալ. [illegible]:

* Arrubáre. Տես Rubare.

* Arrubigliáre. Տես Arrugginire.

Arrubináre, ն. Կարմրացուցանել որպէս զյակինթ: il fiasco, il bicchiere. է ոճ խաղբախ. լնուլ զսափորն, կամ զբաժակն՝ կարմիր գինեաւ:

* Arrudáto. Տես Arruvidato.

Arruffáre, ն. Խճճել զհերս: [illegible] [illegible]: le matasse. ոճ առծ. առնել կատարածին:

* Arruffársi, յ. Ունել զհերաց միմեանց. քարշել զհերս իրերաց:

Arruffáto, ta. Գիսախառն. ոչ սանտրեալ. հերարձակ:

Arruffatóre, ար. Խճճիչ հերաց:

Arruffianáre, ւ. Առնել կաւատութիւն: [illegible]: գեղեցկացնել, կամ յօրինել ինչ. սնդուրել ինչ. ծածկել զպակասութիւն իրիք:

* Arrugiadáre, եւն. ն. Տես Irrugiadare: սրսկել:

Arrugginíre, ւ. Arrugginírsi, յ. Ժանգահար լինել: [illegible]: ն. Առնել ժանգահար: [illegible]

Arrugginíto, ta. Ժանգահար. հարեալ 'ի ժանգոյ:

* Arruotafórbici, ար. Յեսանիչ մկրատից:

Arruotaménto. Arruotáre. Տես Arrotamento, եւն.

Arruotoláre, եւն. ն. Տես Arrotolare, եւն:

Arruvidáre, Arruvidíre, ւ. Խստանալ. կոշտանալ. լինել խորտուբորտ:

Arruvidáto, ta. Խստացեալ: կարկամեալ. բրտացեալ ('ի ցրտոյ:)

Arsanále, ար. Տես Arsenale.

Arsélla. Խեցեմորթ ինչ ծովային:

Arsenále, ար. Նաւարան. զինարան: [illegible]. [illegible]:

Arsénico. Մկնդեղ. (է թունաւոր հանք ինչ. որոյ են երեք տեսակք. առաջինն կոչի Arsenico. երկրորդն՝ Orpimento, և երրորդն՝ Risigallo, կամ Sandracca. ռէալկար օնա:)

Arsíbile, ն. Այրելի. [illegible]. [illegible]:

Arsicciáre, ն. Խանձատել. կիսայրեալ առնել: Թիւթիւնթիւրմէք:

Arsicciáto, ta. Arsíccio, ia. Խանձատեալ. կիսայրեալ: Եարը եանմըշ:

Arsióne, ինք. Հրդեհումն. հրկիզութիւն: տապ. տօթ տաւութիւն: տապ անձրևին: պապակումն ծարաւոյ. պապակումն:

Árso, sa. Այրեցեալ. այրեալ: Եանմըշ: Հատեալ 'ի զաւն ապականութիւն: չորացեալ:

Arsúra. Տես Arsione. Դառան ապականութիւն:

Artagoticaménte, մ. է բառ ծաղրական. Արանձնականապէս.

Artaníta. Է խոտ մի՛ որոյ արմատ է բոլորշի և տափարակ որպէս շաղգամ, զոր ուտեն յոյժ խոզք. ուստի կոչի և Pan porcino. պանհաւրին մէրյէմ էլմաղը. Թաղձան փամփակ. փոխոտ էօմէյի:

Artataménte, մ. Արհեստիւ. արուեստապէս. Հնարիւք. ճարտար:

Artáto, ta. Մեղմեալ. պնդեալ: * տես և Artificiato.

Árte, իգ. Արհեստ. արուեստ: պէնահանգ: գիւտութիւն յաւելուածոյ: զանաթ. սանաթ: gettar l'arte, far l'arti. Կախարդութիւն առնել. դիւթել: Խրատութիւն. մարթանք. հնարք. գաւ: Ճարտարութիւն. քէնի: ժողով, կամ ատեան արհեստաւորաց: էսնաֆ: ժողովարան արհեստաւորաց: instrutto nelle belle arti. Վարժեալ յազատական արհեստս: arte della lana. Ասրագործութիւն: del calzolajo. Կօշկակարութիւն: del tessitore. Ոստայնանկութիւն: de' conti: Թուաբանութիւն: del tintore. Ներկարարութիւն: senz' arti. Անարուեստ. անհնարին: far arte d'una cosa. կամ di checchessia. Գործել զնոյն շարունակ: ognuno ha buona moglie, e cattiva arte. առակ. չիք որ գոհ է յիւր արհեստ, կամ է յիւր վիճակ: chi ha arte, ha parte. առակ. որ ունի արհեստ ինչ 'ի ձեռին, յաջողեսցի է նա առ ուրեք: niuno si dee vergognare della sua arte. առակ. մի որ ամաչեսցէ զիւր արհեստ: per arte, կամ con arte, կամ ad arte, մ. Կամաւ. կամայ. կանխաւ. դիտմամբ. խորհրդով. չարութեամբ:

* Artefátto, ta. Արհեստական. անբնական:

Artéfice, որ. Արհեստաւոր. արհեստագէտ: Ուստայ. ուստա: artefici dell'altrui morte. Նիւթիչք մահուան այլոց, կամ սպանողք: il sommo Artefice. Ճարտարարապետն ամենայն. Աստուած: l' invidia è tra gli artefici. առակ. Նախանձ 'ի մէջ արհեստաւորաց:

Arteficiáto. Տես Artificiato.

Artefcéllo, Arteficiúolo, Arteficiúzzo, նուաստ. Արհեստաւոր տգէտ, կամ անվարժ.

Artegiáno. Տես Artigiano.

Artemísia. Է խոտ մի հոտաւէտ և բժշկական. անգերարար կոչի Erba di S.Giovanni. Ժուժ օտի:

Artemisiáre, ն. Բաղադրել, կամ հանել Artemisia խոտովն:

Artemisiáto, ta. Տես Artemisiare.

Artemisiatúra. Բաղադրութիւն Artemisia խոտոյն:

Artéria. Շնչափող. շնչերակ, կամ երակք. (է անօթ ինչ 'ի մարմնի կենդանեաց, որ ածէ զարիւնն 'ի սրտէն 'ի ծայրսն. ուր երակք մերձ են սրտին. զարկ և նշմարմունք շնչոյ: Շահ տամար:

* Arteriále, ն. Երակային. երակական. շնչերականք:

Arteriología. Երակաբանութիւն. Ճառ զշնչերակաց:

Arterióso, sa. Շնչերակեան. շնչերակօք. երակեան:

Arteriotomía. Երակահատութիւն. հատումն շնչերակին:

Arterúzza. նուաստ. Փոքրիկ շնչերակ. երակիկ փոքր:

Artética. Յօդացաւութիւն. յօդուածացաւք: Նիգրիս:

Artético, գոյ. Յօդուածացաւ. ախտացեալ յօդուածացաւութ: Նիգրիսլի:

Artético, ca. ած. Յօդուածացաւութեան:

* Artézza. Տես Strettezza.

Articélla, նուա. Արհեստ թեթևաչափ, դոյզնիկ:

* Articina, նուա. Հնարք. ճարտարութիւն:

Ártico, ած. Արկտիկ (բևեռ.) հիւսիսային:

Articoláre, ն. Կազմակերպել զյօդուածս մարմնոյն. կերպարանել զանդամսն. յօդաւորել: le parole. յօդել զբառսն. քաջ արտասանել: l'articolar del cerebro. Կազմակերպութիւն, կամ կազմումն ուղղոյն:

Articoláre, ած. կ. Յօդուածական. յօդուածոյ:

Articolataménte, մ. Որոշ. որոշակի. մի ըստ միոջէ:

Articoláto, ta. Յօդեալ. յօդաւոր (բառ.) որոշ: յօդաւոր, կամ յօդուածաւոր (մարմին:)

Articolazióne, իգ. Յօդումն. յօդաւորութիւն (բառից.) արտասանութիւն: յօդուած (ոսկերաց:)

Artícolo. Յօդ. (ըստ քերականաց. է բառ հոլովական, որոյ յարել յանուն կամ 'ի դերանուն ունի զօրութիւն որոշելոյ զիրն նշանակել.) articolo di fede. մասն հաւատոյ. յօդուած առաքելական հանգանակին: articolo di ragione. խնդիր, կամ վիճակ խնդրոյ. (ըստ իրաւաբանից՝ է խնդիր իրաւանց, կամ օրինական, որ պէտք լինի 'ի քննութիւն անկանել 'ի գործոյն: di libro. յօդուած գրոց: Փասլ. պապ: gli articoli della pace. պայմանք հաշտութեան: անշահան մատթէլէրի: Վայրկեան. պահ. ժամ, փէս. վագթ: articolo della morte. վերջին պահ կենաց. վերջին շունչ: սօն նէֆէս: egli è all'articolo della morte. է 'ի հոգեվարս յաջնաւար ակայաւոր է: articolo del corpo. յօդ մարմնոյ. յօդուած. խաղալիք: օյնագ:

Artiére, որ. Տես Artefice, ած. gente artiera. արհեստաւորք:

Artificiále, Artifiziále, կ. Արհեստական: Եափմա. եափմաղ: giorno artificiale. օր արհեստական. (է միջոց ժամանակին, յորում արեգակն կայ 'ի վերայ հորիզոնի երկրիս:)

Artificialménte, Artifizialménte, Artifiziataménte, մ. Արհեստիւ. արուեստապէս: կեղծեօք. սուտ. ճենգաւ:

Artificiáto, Artifiziáto, ta. Արհեստական. խարդախեալ:

* Artificiazióne, իգ. է բառ նկարչաց. Արուեստակութիւն. փայլ:

Artificio, Artifizio. Արհեստաւորութիւն: Ճարտարութիւն. արհեստ: ուսթալըգ: խորամանկութիւն. հնարք. հնարագիտութիւն. գաւ: Քէնի: գործիք. մեքենայ:

Artificiosaménte, Artifiziosaménte, մ. Արհեստիւ. մարթանօք. արուեստապէս: Հիւնէրլի:

Artificiosità, - táde, - táte, իգ. Արհեստ. հնարք:

Artificióso, sa. Artifíciosíssimo, ma. Արհեստական, արհեստաւորագոյն: Եափմա. պէնահանգլը: Ճարտարարապետ. Հնարիմաց. խորամանկ:

Artifiziále, Artifiziosità, եւն. Տ. Artificiale, եւն.

* Artigianéllo. * Artigianétto, նուա. Արհեստաւոր փոքր:

Artigiáno, գոյ. և ած. Արհեստաւոր: արհեստաւոր գործ. պէնահանգէր:

Artigliáre, ն. Ըմբռնել մագլօք, կամ ճիրանօք. հափշտակել մագլաւ. կամ ճիրանօք. մագլել:

Artigliére, ար. Ձուլիչ Թնդանօթից: Թօփճու:
Artiglieria. Թնդանօթք. հրաղէնք: Թօփլար:
Artigliero. Պահապան Թնդանօթից. կամ Թնդանօթաձիգ. ամբաձիգ: Թօփճու:
Artíglio. Մագիլ (Թռչնոց.) Ճիրան (գազանաց:) փէնչէ:
* Artiglióso, sa. Մագլաւոր. Ճիրանաւոր: փէնչէլի:
Artimóne, ար. Էն մեծագոյն առագաստ նաւուն:
Artista, ար. Արհեստաւոր: ըսնաֆ...: վարժապետ:
Artistaménte, մ. Արհեստիւ. արուեստաւորապէս. Ճարտարութեամբ:
Arto, ta. Անձուկ. նեղ: պինդ:
Artrítico, ca. Յօդացաւեալ:
Artrítide, էգ. Յօդացաւութիւն. յօդուածացաւք. ախտ յօդուածացաւութեան: նիգրիս:
* Artródia. Թոյլ յօդաւորութիւն ոսկերաց:
Artúro. Արկտուրոս. (է մին ի մեծագոյն աստեղաց երևելեաց ի համաստեղութեան սայլին:) [illegible]:
Artúspice, ար. Ընդերահմայ. լերդահմայ: Փալճի:
Aruspício. Ընդերահմայք. լերդահմայութիւն: Փալճիլըք:
Arzagógo, ած. Ազդ ինչ ցնոյ:
Arzanà, Arzanále, Տե՛ս Arsenale.
Arzénte, հ. Տե՛ս Ardente. Acqua arzente.
Arzentíno, na. Տե՛ս Argentino.
* Arzica. Ներկ ինչ դեղին:
* Arzigogolánte, հ. Տե՛ս Fantastico, Stravagante.
Arzigogoláre, չ. Տե՛ս Fantasticare.
Arzigógolo. Գիւտ ինքնաստեղծ. մտացածին կերպիւ:
Arzíllo, la. Կորովի. կայտառ. ժիրբ:

AS

* Asaro. Խոտ ինչ ընտանային: Եղրեւան. փէփէր [illegible]:
* Asbésto. Ասբեստոս, կամ անկէզ. (է քար ինչ երկաթագոյն. որ արկեալ ի հուր՝ մնայ անկիզանելի:)
* Ascáride, ար. Էն փոքրիկ և բոլորակ որդն ինչ աղեաց:
* Ascaro. Տե՛ս Tristezza.
Asce, Ascia, էգ. Տապար (փայտակոց.) կացին: պալթա: far la giustizia coll' asce. գատել կայր գլխատութեան, անգլխատաբար:
Ascélla. Անթ. անութ. գոլթուխ: որ 'ի բազուկներ խլէ զձողս բաւական է անթակից:
* Ascendentále, ած. Linea ascendentale. գիծ վերելակից. (թ՝ ուղիղ գիծ նախնեաց՝ յորոց սերեալ է ոք:)
Ascendénte, ած. Ելող. վերելական: segni, կամ astri ascendenti. աստեղք վերելականք. (թ՝ որք ծագեն 'ի հորիզոնէն:) piano. գաշտ զառ 'ի վեր:
Ascendénte, գոյ, ար. Աղթալք ատմի՝ մարգարէ աստղք: տիրեէր. թալի: ascendénti, յոգ. Նախնիք (ուրուց.) նախահարք: ասլլար: avere un buono, կամ cattivo ascendente. լինել բարեբաստ, կամ գժբաստ: egli ha l'ascendente sopra la tal persona. նա զդարձքդաղոյն ունիցի ուժն իր զայս ոք:
Ascendénza. Նախահարք. կամ նախնիք ուրուք: ասլլար:
Ascéndere, ն. Ելանել 'ի վեր. ելանել: չըգմագ ... չըգմագ: համանել. կամ ժամանել (գնոյն, գամա-րին:) էէթիշէէ: la spesa ascese ad un zecchino. ժամանեցին ծախքն առ մի ոսկի դահեկան: Աճել, կամ բարձրանալ (գնոյն:) ոչխ. միշ: Իջանել ('ի նաւուց 'ի ցամաք:)
Ascendiménto. Ելումն. ելք:
Ascensionário, ia. Է բառ աղանդ. Վերելականելող:
Ascensióne, էգ. Ելումն. ելք. վերելք: ... Համբարձումն տն: մրցանի հաւքէթի խօս:
* Ascénso. Ելումն. ելք. վերելք:
Ascensóre, ար. Ելող. վերելակ:
Ascésa. Տե՛ս Salita.
Ascéso, sa. Ելեալ. 'ի վեր ելեալ. համբարձեալ: չըգմըշ ...:
Ascésso. Տե՛ս Postema.
* Ascético, ca. ած. Ներգանձնական: գոյ. ներ-անձն. ներգանձնաւոր. ճգնաւոր:
* Aschiáre. Տե՛ս Asciare.
* Aschieráre. Տե՛ս Schierare.
Aschio. Aschióso, sa. Տե՛ս Astio, Astioso.
Ascia. Տե՛ս Asce.
* Ascialóne, ար. Էն գերան ինչ չինուածոց:
Asciáre, ն. Կոփել զփայտ. տաշել: տաշեալ էօնմէ:
Asciógliere, ար. Արձակել. ազատել. ներել զպարտիսն:
Asciólto, ta. Արձակեալ. ազատեալ:
Asciólvere, ար. Նախաճաշակ:
Asciólvere, չ. Առնել նախաճաշակս:
* Ascíso, sa. Տե՛ս Privo.
* Ascíssa. Կտրօն. (է գիծ ինչ երկրաչափական:)
Ascíte, էգ. Ջրգողութիւն ինչ որովայնի:
Ascítico, ca. Ախտացեալ ջրգողութեամբ որովայնի. պատահեալ առ ջրգողութիւն որովայնի:
Ascitízio, ia. Առեալ այլուստ. եկամուտ (գոյն:)
Asciugaberrétte, ար. Է բառ առակ. Պաղ արգաս խուրաակաց. խոյրագող:
Asciugággine, էգ. Չորութիւն. ցամաքութիւն:
Asciugaménto. Նոյն է: չորացուցանելն:
* Asciugánte, հ. Չորացուցիչ. ցամաքեցուցիչ:
Asciugáre, ն. Չորացուցանել. ցամաքեցուցանել: գուրութմագ: ընջել. սրբել (զարտասուս:) սիլմէք:
Asciugáto, ta. Չորացեալ. ցամաքեալ:
Asciugatójo. Տե՛ս Sciugatojo.
Asciuttaménte, մ. Չորութեամբ. ցամաքութեամբ: համառօտիւ:
Asciuttáre, ն. Տե՛ս Asciugare.
Asciuttézza, Asciútto, գոյ. Ցամաքութիւն. չորութիւն: գուրագլըգ: all' asciutto. 'ի ցամաքի. յերկրի:
Asciútto, ta. ած. Չոր. ցամաք. անթաց: գուրու: նիհար. վտիտ: հլուտ: pane asciutto. առանձ հաց: գուրու էքմէք: vento asciutto. հողմ ցամաքեցուցիչ: uomo asciutto. այր աղքատ. մերկ. անինչ: giornate asciutte. աւուրք անանձրևք. աւուրք երաշտութեան: orazione asciutta. ճառ ցամաք. անհեթեթ, անպաճոյճ, անհամ:
* Asciuttóre, ար. Չորութիւն, ցամաքութիւն:
Asclepíade, էգ. Խոտ ինչ ըստ անուանն:
Asclepiadéo, ած. Է բառ գործական. Ասկղեպիադեան. (է ոտք ինչ տաղաչափութեան:)
Ascólta. Լսելութիւն. ունկնդրութիւն: տե՛ս և Sentinella. Andare all' ascolta. երթալ առ ականջ-ունելեաց 'ի դարանակալ զխորհուրդս ամենայն:
Ascoltaménto. Ունկնդրութիւն. լսելութիւն:
Ascoltánte, հ. Լսող. ունկնդիր: տինլէյիճի:
Ascoltáre, ն. Ունկն դնել. լսել: տինլէմէք գուլագ թութմագ: չ. Լսել. լսելի լինել: իշիտիլմէք:
Ascoltáto, ta. Ունկն մատուցեալ. լսեալ: իշիտիլմիշ:

Ascoltatóre, ար. Ascoltatrice, էգ. Տես Ascoltante.
Ascoltazióne, էգ. Ունկնդրութիւն. լսելութիւն:
Ascólto, ta, ած. Տես Licenziato.
Ascólto, գոյ. Ունկնդրութիւն. լուր: star in ascolto. ունկն դնել. միտ դնել:
Ascóndere, ն. Ascondiménto. Տ. Nascondere, և Ն:
Ascóndito, ta. Թագուցեալ. ծածկեալ:
• Ascóne, էգ. Է ատաղ ինչ տաշատոր:
Ascoságlia. Թագուստ:
Ascosaménte, Ascostaménte, Մ. ՚ի ծածուկ:
Ascóso, sa. Ascósto, ta. Թագուցեալ. Թագուն. ծածուկ:
Ascostíssimo, ma, գեր. Գաղտնածածուկ:
• Ascrittízio, ia. Գրեալ ի գաղթականս: տես և Soggetto, Servile, Arrolato.
Ascrítto, ta. Գրեալ ՚ի Թիւ. դասել ի. Թուեալ ՚ի կարգ:
Ascrívere, ն. Ընծայել ումեք ինչ. համարել. վերագրել. նկատել վերայ: դասել ՚ի Թիւ. համարել ՚ի Թիւ: ասկայ:). կարգել ՚ի Թիւ. համարել ընդ:
• Asecuzióne, Assecuzióne. Տես Esecuzione.
• Aselliáno, ած. կաԹնակեր անօԹ, կամ կաԹնաբան. (են անօԹք ինչ մարմնոյ, որք կոչին և Lattei, կամ Chiliferi.)
Asèllo, կամ Nasello. Ձուկն ինչ ծովային: • Asèllo terrestre. Է միջատ, կամ Ճճի ինչ, որ կոչի և Porcellino terrestre.
• Asémplo. • Asémpro. Տես Esempio.
• Asempráre. Տես Assemprare.
Asfaltíte, հ. Ասփալտեան. որ ունի զհոտ ասփալԹի:
Asfálto, կամ Aspalto. Ասփալտ. ասփալտ. (է կաւպր ինչ կարծր. գտանի յերեսս մեռեալ ծովուն, և այլ ջրոց ինչ:)
Asfodíllo. Է խոտ ինչ որոյ արմատք են բողկանման. յորոց կազմեն ՚ի սոսնձ՝ զոտեասի ինչ հացի:
Asgiáto. Տես Agiato.
• Asiárca. ար. Ասիարքա. (էր պատուանունն ինչ ասիական իշխանուԹ կից ընդ քրմուԹ. որով ոք ատեանիդ իրաւունս նախագահ լինելոյ ՚ի տօնական խաղարկուԹս, զոր կատարեին միաբան՝ քաղաքք ասիոյ:)
• Asiarcáto. Ասիարքութիւն:
• Asiático, ած. Ասիական (ոՃ. ՃՃ ոՃ ընդարձակ, և լի ուելորդ զարդու.) lusso asiatico. զեղխուԹն ասիական. ՃՃ անչափ: costumi asiatici. ասիական բարք. ՃՃ զեղխ, կամ կանացի բարք:
Asílo. Ապաստանարան. տեղի ապաւինի: ազատարանք էր:
Ásima, Asimáto. Տես Asma, Asmatico.
Asina, էգ. Մատակ էշ: փէշ էշէ+:
Asináccio, ներկ. Էշ յաղԹանդամ, կամ վատԹար: բիրտ. ադէտ: ստղա. անընտրող. կամակոր: էշէ+ էէրեֆ: և ևս այլ ինչ Թղոյ:
Asinággine, էգ. Իշաբարոյութիւն. ապշուԹն մտաց. բրտուԹն. ադիտուԹն: էշէ+լիէ+:
Asinájo. Իշապան. իշավար: էշէ+Ճէ:
Asineggiáre, ն. Զանգել զոք զէշ. աղտաղակել անհեԹեԹս:
• Asinélla, էգ. Մատակ էշ փոքր. մատակ յովանակ:
Asinéllo, նուա. Էշ փոքր. յովանակ. էշ անարգ: էշէՃի. ավէլա: քար յատակի լռՃալերոց: մայԹ գերանաց տանեաց:
Asinería. Տես Asinità.

Asinescaménte, Մ. Տգիտաբար. տմարդուԹբ. բրտուԲ. անմտաբար: էշէՃէ:
Asinésco, ca. Իշային. իշոյ:
Asinétto. Asiníno, գոյ. Տես Asinello.
Asiníle, հ. Asiníno, na. Իշային. իշոյ. իշանման: բիրտ. տմարդի. անխոհեմ. անմիտ. ապուշ: bestia asinina. էշ:
Asiníre. Տես Inasinire.
Asinità, - táde, - táte, էգ. Իշուն: անխոհեմուն. բրտուն. տմարդուն: էշէ+լէ+:
Ásino. Էշ: էշէ+: իշաբարոյ. իշայր. բիրտ. տմարդի. ապուշ. ստղա. անմիտ: legar l'asino. ննջել: qual asino dà in parete, tal riceve. տալ. զոր ինչ առնէ ոք, զնոյն և կրեսցէ: come asino sape, così minuzza rape. Իւրաքանչիւրոք առնէ զայն՝ զոր կարէ, և զոր գիտէ: chi non può dare all' asino, dà al basto: որ ոչ կարէ խնդրել զվրէժ յայնմանէ, յորմէ կամի, խնդրէ յայնմանէ՝ յորմէ կարէ: զվրէժ ուրուք հանել յայլմէ: lavare il capo all'asino. բարերարել ապերախտին: far come l'asino, che porta il vino, e bee l' acqua. աշխատիլ յօգուտ այլոց: l'asino non conosce la coda, se non quando ei non l'ha. ոչ Ճանաչել զշահ բարեաց, բայց յետ կորստեան: far come l' asino, che dove inciampa una volta, più non vi passa. ոչ անկանել ՚ի նոյն սխալանս: l' asino non va se non col bastone. չարք ոչինչ գործեն բարի, Թէ ոչ բռնադատեսցին: raglio d'asino non arrivò mai in Cielo. աղաչանք անմտաց չհասեն երբէք լսելի: lega l' asino dove vuolè il Padrone. արասջիր զու զայն՝ որ քեզ յանձն եղև: asino bianco gli va a molino. բարեկեցիկ. Ճոխ: metter l' asino a cavallo. դնել զանարգ ինչ ՚ի վեր պատուականին: tirar dietro all' asino suo. յամառիլ յերբում կամակորուն: trotto d' asino poco dura, կամ սոսկ trotto d' a sino. որ ձեռնարկէ քան զկար անձին, ոչ տևէ ընդերկար: alla prova si scortica l'asino. ՚ի հանդէս փորձոյ Ճանաչի մարդ: far come l' asino del pentolajo. զկայ առնուլ ՚ի բարբանջել ընդ ամ անգաւորս. զգանիւք անկանել ընդ ամ ումեք: andar sull'asino. դնալ հեծեալ էշ (՚ի նախատինս, կամ ՚ի պատիժ:) esser l' asino. կրել աշխատուԹն անշնորհին: disputar dell'ombra dell' asino. կադել զանոտեաց: dare ad intendere che gli asini volano. հաւատացուցանել ումեք զանհնարին ինչ: gli asini si conoscono a' basti. յարտաքնոյն Ճանաչի ոք:
Asinóne, ար. Տես Asinaccio.
Ásino salvático. Իշավայրի. յիա: էշէ+ էշէ+:
• Ásio. Տես Agio.
Ásma, ար. Շնչարգելուն. դժուարաշնչուԹն: ՃէՃէՃէ:
Asmático, ca. Asmóso, sa. Շնչարգել. դժուարաշունչ: ՃէՃէՃէ:
Asoláre. Տես Alitare. յածիլ. Թափառիլ:
Asoliére. Տես Asuliere.
Ásolo. Շնչառուն. սուրհառ շնչոյ: մեղմագոյն. զըսատք. զովարարուն: • Տես և Ucchiello.
Aspálato. Է փուշ ինչ ծառ ինչ հնդկաց:
Aspálto. Տես Asfalto.
Aspárago, Sparágio. Ծնեբեկ: ՃաՃաՃաՃ:
Aspe. Տես Aspide.
Asperáre, ն. Տես Inaspirire.
Asperartéria. Խռչափող. շնչափող. խռչակ. խռչ

անդուլ․ փոյթ․ անխափանելի։ պայծ։ egli è assiduo allo studio. հանապազ մտա դնէ գրոց։

Assiéme. Տես Insieme.

* Assientísta, ար․ Վաճառող մուրինաց (յամերիկայ։)

* Assiénto. Ընկերութիւն ինչ վաճառելոյ մուրինս։

Assiepáre, ն․ Ցանկել։ ցանկէ։ պատել։

* Assiepáto, ta. Ցանկեալ․ շրջապատեալ․ ցանկապատ։

Assilláccio, յաճախ․ և վատ․ Մեծ պիծակ։

Assilláre, չ․ Կատաղիլ 'ի հարուածոց պիծակաց։ կատաղիլ․ մոլեգնիլ։

Assillito, ta. Պիծակահար։ կատաղեալ․ զայրացեալ։

Assillo. Պիծակ․ բողկէնջ․ ձիասատակ․ (է ճանճ խայթիչ, նման Tafanoի, ներկէ անդէոց։) փոխ․ բերէ։ aver l' assillo. հարկանիլ 'ի պիծակաց։ կատաղիլ․ ցասնուլ։

Assimigliagióne, Assimigliaménto, Assimigliánte, Assimigliánza, Assimigliáre. Տես Assomigliagione, ևն։

Assimiláre, ն․ Նմանեցուցանել։ պէսպէսք։

Assimilazióne, էգ․ Նմանեցուցումն, կամ նմանեցուցանելն։

* Assindacáre. * Assindacatúra. Տես Sindacare, ևն։

Assintoto, էգ․ գոյ․ և ած․ Անկից, կամ անբաղակցելի․ (է գիծ ինչ, որոյ երկարեալ յանհունս միշտ մերձի առ գերաւորին, բայց ոչ երբեք շօշափէ զայն։)

Assióma. Assiomáte, ար․ Առած․ առակ․ մէտէ։

Assísa. Նշանազգեստ․ հարկ․ բաժ։

Assíso, sa. Նստեալ․ բազմեալ։

Assisténte, ած․ Առաջակայ․ ընթերակայ․ ներկայ։

Assisténza. Առաջնկայութիւն․ ընթերակայութիւն․ ձեռնտուութիւն։

Assístere, չ․ Լինել առընթեր, առաջնկայ․ առաջի, կամ պատրաստ գտանիլ։ հոգալ։ ն․ Ձեռնտու լինել․ օգնել։ all' Altare. սպասաւորել սրբոյ սեղանոյն։

* Assistitóre, ար․ Առաջնկայ․ ընթերակայ․ ձեռնտու։

Assíto. Տախտակորմ․ տախտակամած․ անջրպետ ունելեաց։

* Assituáto, ta. Տես Situato.

Assiuólo. Թռչուն ինչ գիշերային՝ նման բուոյ։ capo d' assiuolo. է բառ նախատական․ տխեր։

Ásso. Միակ թիւ նարտին, կամ քուէին, և կամ խաղաղելի թղթոյ։ aver l' asso nel ventriglio. լինել խաղամոլ։ asso, o sei. կամ բոլորն, և կամ ոչինչ։ più cattivo, che i tre assi. խորամանկ քան զօձ։ restare in asso. մնալ միայնակ։ lasciare in asso. թողուլ միայնակ․ քնանել։ * esser ridotto in asso. թշուառանալ։

Assocciaménto. Զուգութիւն խաչանց։

Assocciáre, ն․ Տալ զխաշինս զուգութեամբ։ յանձնել ամեք զքորդ ինչ դժուարակիր։ յ․ Հաստատել ուրեք զբնակութիւն։ ևս՝ ներել զղջ ընկերութեան։

Associáre, ն․ Ընկերել․ ուղեկցել։

Associazióne, էգ․ Ընկերութիւն։ յոյժ յարակցութիւն մտաց։

Assodaménto. Պնդութիւն․ ամրութիւն։ հաստատութիւն։ մակարդումն։

Assodáre, ն․ Պնդացուցանել․ ամրացնել․ կարծրացուցանել։ ձեռնպնդել։ հաստատել․ կազմութիւն։ յ․ Պնդանալ․ հաստատիլ։

Assodáto, ta. Պնդացեալ․ հաստատեալ, ևն։

* Assoggettaménto. * Assoggettiménto. Հպատակութիւն․ ստորակարգութիւն։

* Assoggettáre. Տես Soggettare.

Assolatío, ia. Արեգդէմ․ հարաւակողմն (տեղի։)

* Assoláto, ta. Արեգդէմ․ արեւահայեաց։

Assolcáre, ն․ Ակօս պատառել․ ակօսել։ նաւաստիէ։

Assolcáto, ta. Ակօսաբեկ․ արօրադրեալ։

Assoldáre, ն․ Վարձել զինուորս․ գրել 'ի զօրս․ զօրաժողով լինել։ առէ։ աւելի։ * Assoldársi, յ․ Գրիլ 'ի զինուոր։

Assoldáto, ta. Գրեալ 'ի զինուորութիւն․ զինուորեալ։

* Assolfonire, չ․ Ջղենալ հանգամանս ծծմբոյ․ լինել ծծմբային։

Assolidáre, ն․ Assodare.

Assólto, ta. Արձակեալ․ ազատեալ, ևն։

Assólvere, ն․ Արձակել (յամբաստանութենէ։) ելէ։ աղատել ('ի պարտուց․) թողուլ պարտս։ զերծուցանել։ արձակել զղջ 'ի մեղաց։ կնքել էլ։ լուծանել։ աւարտել։ տես և Risolvere.

Assolutaménte, մ․ Ընդհանրապէս․ առ հասարակ։ 'ի հասարակի։ պէսպէս։ արձակաբար․ բացարձակապէս․ գլխովին․ խսպառ։ ուղղակի։

Assolúto, ta. Արձակեալ։ ազատ․ անբռնադատ․ արձակ։ անկախ․ բացարձակ․ գերագոյն (իշխանութիւն։) դրական (անուն․ այն որ ոչ ունի մասնիկ բաղդատական։)

Assolúto, մ․ Արդարև․ ճշմարիտ․ ստուգեն։

Assolutório, ia. Արձակողական․ արձակիչ։

Assoluzióne, էգ․ Արձակումն 'ի մեղաց։ ելէ։ fare, կամ dare l' assoluzione altrui. արձակել զղջ 'ի մեղաց։

Assomáre, ն․ Բեռնաւորել․ բառնալ 'ի վերայ ուրուք զբեռն։ բոյլէլքէ։

Assomigliagióne, էգ․ Assomigliaménto. Նմանութիւն։

Assomigliánte, հ․ Նման․ յար և նման։ պէսպէս։

Assomigliánza. Նմանութիւն։ պէսպէս։

Assomigliáre, ն․ Նմանեցուցանել․ համեմատել։ բաղդատել։ պէսպէսէ։ չ, և յ․ Նմանիլ․ բաղդատիլ։ պէսպէս։

Assomigliáto, ta. Նմանեալ․ բաղդատեալ․ նման։

Assomigliazióne, էգ․ Նմանութիւն։ պէսպէս։

Assomíglio. Կենդանագիր․ նկարագիր․ պատկեր։

Assommáre, ն․ 'ի լրումն ածել․ 'ի գլուխ հանել։

* Assonánte, հ․ Համաձայն․ ներդաշնակաւոր։

* Assonánza. Համաձայնութիւն․ ներդաշնակութիւն․ միաբանութիւն։

* Assonnaménto. Նինջ․ քուն․ թմրութիւն։

Assonnáre, ն․ Ննջեցուցանել։ ննջեցնել։ չ, և յ․ Ննջել։ ննջեցէ։

* Assopito, ta. Թմրեալ․ քնով անկեալ․ ննջել։

* Assoratte, ար․ Է մատեան ինչ աւանդութեան մահմետական օրինաց։

Assorbénte, ած․ հ․ Դեղ և գոյ, ար․ Ընկղմիչ․ ընկլուզիչ․ կլանող։

Assórbere, Assorbíre ն․ ընկղմել․ կլանել։

Assorbiménto. Ընկղմումն, ընկղմումն։

Assorbíto, ta. Ընկղմեալ․ ընկլուզեալ։

* Assoradággine. Տես Sordità.

* Assordaménto. Խլացուցանելն․ խլութիւն։

Assordáre, ն․ Խլացուցանել։ խլանալ էլէ։

կապուածն · կապ ։ պաշ ։ յարումն ։ միտումն · սէր · յօժարութիւն · կիրք ։ հակում ։ ha un grand'attaccamento per colui. Հարեալ է յոյժ 'ի սէր նր ։

Attaccáre, ն. Կախել ինչ ։ ասմաք ։ յօդել · կցել · յարել ։ Թաքմաք ։ կապել ։ պաղլամաք ։ լծել (զձին 'ի կառս ։) գօշմաք ։ մածուցանել ։ բեւեռել ։ in croce. խաչել ։ con colla. սօսնձել · մածուցանել խիւսով ։ lite con qualcheduno. կագել ը ումեք ։ attaccar uno, և կմ attaccarla con uno. գրգռել զոք · մրցիլ ը ումեք · բանակռիւ լինել ։ l' inimico. յարձակիլ 'ի վր թշնամւոյն ։ թէ-ու. ման խուճէրինէ սիւրտաւ էթմէք ։ la zuffa, կմ la battaglia. սկսանել զպատերազմ ։ il fuoco. բոր_բոքել, կամ լուցանել զհուր ։ օթէշ էաքմաք ։ bottoni, campanelle, են · զրպարտել ։ il male ad uno. վարակել զոք ախտիւ · փոխադրել յոք զախտ իւր ։ un mercato. սկսանիլ շալփալ_փել ը կնոջ · միտիլ 'ի բաշխողանս ։ uno con maldicenza. բամբասել զոք · չարիս խօսել զումեքէ ։ attaccarla a Dio, e a' Santi. հայհոյել ։ attaccarla a uno · խաղ առնել զոք · խնատել զոք ։ Attaccársi, յ. Յարիլ · պատատիլ ։ էափըշմաք ։ պաշարիլ · պատաղիլ ։ մաթաշէր օլմաք ։ միտել ('ի կողմն ուրուք ։) attaccarsi a uno. յարիլ յոք · ընտանենալ, բարեկամանալ ումեք ։ էնմաշմաք · փօսթլուք պաղլամաք ։ alla fortuna d' uno. զհետ երթալ բարեբաստուե ուրուք ։ a una donna. հարկանիլ 'ի սէր կնոջ · աչս արձակել 'ի կին ։ a far qualche cosa. որոնի միոջ պատաղիլ զինչ փոյթ ունել իմիք ։ a' piaceri. անձնատուր լինել 'ի հեշտութիւնս ։ alla giustizia. զհետ երթալ արդարութե ։ a' rasoj, կմ alle funi del Cielo. 'ի վերջինս՝ վերջնոց փորձ փորձել · ձեռնարկել 'ի վերջին և 'ի վտանգաւոր հնարս ։ in veder chicchessia. պշնուլ, կմ յառել յոք ։

Attaccatíccio, ia. Մածուցիկ · դիւրամած · խըժայլին ։ էափըշգան ։ male attaccaticcio, տե՛ս Contagioso.

* Attaccatíssimo, ma. գեր · Գլխովին յարեալ, կմ անձնատուր ։

Attaccáto, ta. ած · Տե՛ս Attaccare. Attaccato colla cera, o colla saliva. Դիւրաքակ · դիւրաքերծ (ինչ ։)

Attaccatúra. Տե՛ս Attaccamento. * է և բաշնեալոյ · Կապակցութի անդամոց ։ del pane. կեցք, կմ կռուած հացին · (է անկիւն՝ ուր երկու հացք մածեալ են ը միմեանս ։)

Attácco. Տե՛ս Attaccamento, և Appicco. Attacco di battaglia. բաղխումն մարտին · պատե_րազմ ։ ֆէօյէ-ւշ ։ di una piazza. մարտ ը ամ_րոցին ։ di male. ըմբռնումն ախտին ։ dare attacco. յուսացուցանել · տալ զառիթ ։

Attagliáre, ւ. Համոյանալ · լինել համեղի ։ ճաք պու-ւ օլմաք ։ հաստանել ։ յ · Յարմարիլ · պատշաճիլ ։

Attalentáre, ւ. Համոյ լինել · լինել ը քմաց ։

* Attalianáto, ta. իտալացեալ · արմատել յիտալա կան բարբառ ։

Attaménte, մ · Յարմարապէս · վայել չաբար ։ միւնոյեպ ։

• Áttamo. Տե՛ս Attimo.

Attanagliáre, ն · Կտտել հրաշէկ աքցանօք ։

Attanagliáto, ta. Տանջեալ հրացեալ աքցանօք ։

Attapinaménto. Վհատութի · յետին սրտաբեկութի ։

Attapinársi, յ · Ողբալ ողորմագին · լալ կողկո_ ղագին ։

Attapináto, ta. Արտաթախ · յուսահատ · լքեալ ։

• Attappezzáto. Տե՛ս Tappezzato.

* Attarantáto, ta. Խածեալ 'ի Tarantola թունաւոր անհանգիստ · կատաղի ։

• Attardársi, յ · Տարաժամիլ · երկնձգեալ ։

Attáre, ն. Յարմարել ։ Attársi, յ ։ Յարմարիլ ։

Attastáre. Տե՛ս Tastare. շօշափել · հարկանել ։

Attáto, ta. Յարմարեալ · յարմար · պատշաճեալ ։

Attecchiménto. Աճումն ։ յաջողումն (տնկոց ։)

Attecchíre, ւ. Աճել · բարգաւաճել · յառաջանալ (տնկոց ։) պէօյիւմէք · պիթմէք ։ non attecchire. ոչինչ յառաջադիմել ։

Attediáre, ն · Ձանձրացուցանել ։ յ. Ձանձրանալ հեղգանալ ։

Attediatíssimo, ma. գեր · Ձանձրատաղտուկ ։

Attediáto, ta. Ձանձրացեալ · տաղտկացեալ ։

Atteggévole, հ · Ձեռնաշարժ ։ որ 'ի խօսելն շարժէ զանդամս ։

Atteggiaménto. Շարժումն մարմնոյ · շարժո_ ղութի, կմ դիրք անդամոց ։

* Atteggiánte, հ · Որ 'ի խօսելն՝ կարէ իւր շարժէ զանդամսն ։

Atteggiáre, ն · Կենդանատիպ նկարել, կմ դրօշել (թ՝ ընծայել նկարուց, կմ արձանաց այլև այլ շարժմունս անդամոց, 'ի բացատրել զզանազան կիրս հոգւոյն ։ հաւասի էօ էթմէք ։ ւ · Խեղկատակել · խաղալ · ծամածռել ։ յ · Շարժել զանձն, կմ զմարմինն · շարժիլ ։

Atteggiataménte, մ · Շարժմամբ անդամոց ։

Atteggiáto, ta. Կենդանատիպ նկարեալ, կմ դրօ_ շեալ · կենդանացոյց ։

Attegnénza. Ազգականութի · ազգակցութի ։ հիւսիւսիւ ։ պատշաճողութի · վայելչութի · էօթչէշէկլիք ։

Atteláre, ն · Կազմել զձակատն · ճակատեցուցա_ նել զզօրս ։

Atteláto, ta. Կարգեալ · ճակատեալ ։

Attempársi, յ · Ծերանալ · հնանալ ։ գօճամաք ։

Attempatétto, ta. նուա · Փոքր մի ծերացեալ ծերագոյն հասակաւ ։

Attempatíssimo, ma. գեր · Ծերացեալ յոյժ · հնաւուրց ։ չէք գօճամըշ ։

Attempáto, ta. Ծերացեալ · մերձ 'ի ծերութի · հասակաւոր ։ էաշը ալմըշ ։

Attempatótto, ta. յաւելս · ձիր · առոյգ ծեր ։

Attemperaménto. Տե՛ս Temperanza.

* Attemperánte, հ · Մեղմիչ, կմ դիւրիչ (դեղ ։)

Attemperáre, ն · Բարեխառնել · մեղմել ։ թանձել ։ իթիտալ էթմէք · չուպք էթմէք ։ յ · Չափաւորիլ · սանձել զանձն ։ ւ · Պահել, կմ պահպանել (զօրէնս, զկարգս ։)

Attemperáto, ta. Բարեխառնեալ · չափաւորեալ ։

Attendaménto. Խորանահարութի · բանակումն ։

Attendáre, ն · Attendársi, յ · Խորան հարկանել բանակիլ ։ չատըր գուրմաք ։

Attendáto, ta. Հարեալ զխորան · բանակեալ ։

Attendénte, հ · Մտադիր · ուշադիր · զգաստ ։

Atténdere, ւ · Պարապիլ · պատաղիլ ։ մաշղուլ օլմաք ։ միտ դնել · ուշ ունել ։ դիքքաթ էթմէք · գուլագ վերմէք ։ սպասել ։ պէքլէմէք ։ պահել զխոստումն ։ il tempo. պարապոյ սպասել ։ attendere a fare. հանապազորդել 'ի գործն · ուշ դադարել յառնելոյ ։ attendere a se, կմ alla sanità. փոյթ ունել անձին, կմ առողջութե մարմնոյն ։ Attendersi, յ · Չկալ առնուլ ։ attendersi con uno, կմ attendere ad alcuno. համախոհ լինել, կմ թղթակցել ը ումեք ։

Attendiménto. Տե՛ս Attenzione.

Attenditóre, ար · Մտադիր · դիտող ։ di sua parola.

րուելոյ. գործելոյ: Աշխարհական, կամ շարժական, կամ գիտութիւն ներգործական:

Attivaménte, Մ. է բառ ներգործական և ազդական. Ներգործաբար. կենդանօք. ազդօղաբար. յաջողակաբար:

Attíve, Մ. է բառ լատին. Ներգործաբար:

Attivíssimo, ma, Գեր. Ներգործականագոյն. ժրագոյն:

Attività, - tàde, - táte, Իգ. Ներգործութիւն. ներգործական կարողութիւն. յաջողակութիւն. ժրութիւն. յարմարութիւն. փոյթ:

Attívo, va. է բառ քերականական և ազդական. Ներգործական: ժիր. գործունեայ. աշխոյժ. անթափ. պատրաստ. փոյթ: իմաստ. շիտակ. ներգործաբար: verbo attivo. Ներգործական բայ: vita attiva. գործնական կեանք: aver voce attiva, e passiva. ունել իշխանութիւն ընտրելոյ, և ընտրել լինելոյ: debito attivo: տես Credito.

Attizzaménto. Արծարծումն հրոյ. խառնձողոյ գրգիռ:

Attizzáre, Ն. Դիզել փայտս ի վերայ հրոյ. յարդարել զկրակն. արծարծել զխառնձողն: ւ. բռնկեցուցանել. գրգռել. արծարծել. յորդորել: unо. զայրացուցանել զոք:

* Attizzatójo. Գործի ինչ ձուլողայ՝ որով արծարծեն զկրակն:

Atto, Գոյ. Գործ. գործողութիւն. գործառնութիւն. իր. իրողութիւն: շարժումն. ձևոյ. բարք. եղանակ: ներգործութիւն. շարժմունք. հանգամանք. շարժական կերպարանք. ձևանշան: Atti. Գործք. (ի թատրոնական խաղարկութիւնս մասունք նորին): atti. գրեանք գրուածոյ (ըստ ատենի դատաւորին): atti. արձանագրութիւն, կամ հաւաքումն գատաստանական գրուածոց պահել ի նոտարին: mettere in atti. յառաջբերել զործադրութիւն: mettere in atto, կամ in atto pratico. ի գործ դնել. կատարել: in atto. իրօք. արդեամբք: atto generoso. գործ քաջութեան. գործ արիական: atto di amore. stava in atto come se volesse parlarmi. կայր յանձնակութ գիրս, որպէս կամէր ինձ ինչ խօսել ընդ իս:

Atto, ta, Ած. Յարմար (տա. իմն.) յաջողակ: ունակ. պատշաճ. ընդունակ:

Attóllere, Ն. Տես Innalzare.

* Attonáto, ta. Բնանօրեալ տա. իմն. քաջագործութ:

Attonitággine, Իգ. Տես Stupidezza.

Attónito, ta. Ապշեալ. յապուշ կրթեալ. ապուշ:

* Attopáto, ta. Մկնակեր. ի մկանց:

Attórcere, Ն. Ոլորել. պատատել. գալարել: ոլորիլ. մանել. հիւսել:

Attorcigliáre, Ն. Պատատել. շրջապատել: Յ. S. Avvolgersi.

Attorcigliáto, ta. Պատատեալ. շրջապատեալ:

Attorciménto. Պատատումն:

Attóre, Ար. Առաջող. գործող: գատախազ: պաշտօնակատար. կամ գործակալ ուրուք: attore di commedia. դերասան:

Attoría. Գործակալութիւն. գործակալութիւն:

* Attornáre. * Attorneáre, Եւ. Տես Attorniare.

Attorneggiáto, ta. Շրջապատեալ. շուրջպատեալ:

Attorniaménto. Շրջապատումն. շրջապատ:

Attorniáre, Ն. Շրջապատել. շուրջ պատել: altrui con benefici. երախտաւորել ումեք: altrui con parole. խաբել զոք բանիւք:

Attorniáto, ta. Շրջապատեալ. պատեալ:

Attórno, Մ. Շուրջ և զն. Խնդրել զորս. Շուրջ. շուրջանակի: ընդէ. երիվերը: andare attorno. գնալ այսր և անդր. յածիլ թափառել: attorno attorno. յածելովս. Է ամ կողմն:

Attortigliáre, Ն. Տես Attorcigliare.

Attortigliáto, ta. Պատատեալ: corpo attortigliato. տես Stravolto, Scontorto.

Attórto, ta. Ոլորեալ: պատատեալ: պատատեալ. շարեալ:

Attoscáre, Ն. Թունաւորել. թունաւորել: ապականել. մոլորեցուցանել. դառնացուցանել: di odore. սաստկել հոտով. կամ սաստիկ ժահահոտութ. odore che attosca. սաստկէ, կամ մահահոտ հոտ:

Attoscáto, ta. Թունաւորեալ. դեղակեր, Եւ:

Attóso, sa. Ձևաձևող այն զմանուկ. մանկաբարոյ:

Attossicagióne, Իգ. Attossicaménto. Թունաւորումն:

* Attossicánte, Ա. * Attossicatóre, Ար. Թունաւորիչ. դեղատու. դեղիչ:

Attossicáre, Եւ. Տես Attoscare, Եւ:

* Attrabaccáto, ta. Բանակեալ նստեալ է խորանաւ:

* Attraénte, Ած. Ա. Յանկուցիչ. յինքն ձգող: * Գոյ. Տես Stantuffo.

* Attráere, Ն. Տես Attrarre.

Attraiménto. Ձգողութիւն. ձգումն յինքն: յանկուցանելն. առաջացումն (բարեկամաց:)

Attrappáre. Տես Rattrappare. պատրել. մոլորեցուցանել. ըմբռնել ի պատրանս:

Attrappáto, ta. Հալեալ. կարկամեալ: բանկան: պատրեալ:

Attrappería. Կծկումն ջղաց. կարկամութիւն. զմկումն անդամոց:

Attrárre, Ն. Յինքն քարշել (զնոր, Եւ.) յինքն ձգել: ։ յանկուցանել. շահել զոք:

Attrattábile. Attrattévole. Տես Trattabile.

Attrattíva, Attrattívo, Գոյ. Տես Allettamento.

Attrattívo, va, Ած. Ձգողական. ձգիչ. յինքն քարշող, կամ ձգող: յանկուցիչ. հրապուրիչ. գրգռիչ:

Attrátto, ta. Յինքն քարշեալ. ձգեալ տա. իմն. ձգեալ: տես և Attrappato.

* Attrattríce, Իգ. Յինքն ձգող. ձգիչ. յանկուցիչ:

* Attraversaménto. Տես Traversamento.

Attraversáre, Ն. Արգելուլ խոտորնակս. գծել խոտորնակի: անցանել խոտորնակս. կամ կողմն ի կողմանէ. անցանել է: un fiume a nuoto. անցանել ի լող է գետ: un luogo. անցանել է տեղի ինչ: la via, Եւ. ընդդիմել. հակառակել. խափան լինել: i disegni di qualcheduno. խափանել զխորհուրդս ուրուք: il discorso. ընդհատել զբանս: strada che attraversa. խոտորնակ ճանապարհ: Attraversársi, Յ. Հատանել զճանապարհս:

Attraversáto, ta. Եղեալ խոտորնակի: անցեալ (Է տեղի ինչ:) խափանեալ:

Attraversatóre, Ար. Որ անցանէ Է: արգել. խափանիչ. հակառակող:

Attravérso, կամ A travérso, Մ. Խոտորնակի. խոտորնակս. տա. ի կողմ: է ման. ի մէջ. Է: dir a traverso. Է. Է. Հակառակել. հակառակել:

խակէլ ումեք ։ gli è andata a traverso. ակ յա֊ ջողեաց նմա. եւ է հակառակն ։ la nave è andata a traverso. խորտակեցաւ նաւն ։ ha dato traverso gli scogli. զարկոյց զնաւն 'ի ժայռս, կամ է ժայռս. la luce passa a traverso il vetro. անցանէ լոյսն է ապակին ։ prender le cose a traverso. մեկնել 'ի ծռութիւն. չարէլ 'ի ծիւր միտս ։ all' albero a traverso, նխ. է մէջ ծառոյն ։
Attrazióne, իգ. Ձգողութ. ձգումն. քարշումն ։ ձգելն ։ տես եւ Attrapperia.
Attrazzáre, ն. է բառ նաւուղաց. Պատրաստել զնաւն ամենայնիւք կարասեօք ։
* Attrazzatóre, ար. Պատրաստիչ կահոյց նաւուն ։
Attrázzo, Attrézzo. Կահ. կարասի. գործիք ։ գոյք. ամենայնիւք ։
Attrecciáre, ն. Տես Intrecciare, եւն ։
* Attribuiménto. Մեղադրութ. ամբաստանութ ։
Attribuíre, ն. Ընծայել ումեք ինչ. սեփականել. վերագրել. դրել. համարել ։ վերագրել ։ attribuire per sentenza. տալ ինչ վճռաւ ։ Attribuírsi, յ. Անձին վերագրել. կամ ընծայել. անձին սեփականել ։ գիտելս վերագրել ։ յինքն գրաւել ։ զայն ։
Attribuíto, Attribúto, ta. Ընծայեալ, եւն ։
* Attributívo, va. Ընծայիչ. համարօղ.
Attribúto, գոյ. Յատկութ. հանգամանք. որպիսութ. ստորոգելիք ։ ստորոգելի ։
* Attríce, իգ. Կին դերասան ։
Attristaménto. Տրտմութ. վիշտ ։
Attristánte, ն. Տրտմեցուցիչ. նեղիչ ։
Attristáre, ն. Տրտմեցուցանել ։ տրտմեցուցանել ։ Attristársi, յ. Տրտմիլ ։ տրտմել ։ Attristáre, ն. Տես Intristire.
Attristáto, ta. Տրտմեալ. տրտմեցուցեալ ։
Attristazióne, իգ. Տխրութ ։ վիշտ ։
Attristíre, Attristíto, ta. Տես Attristare.
Attritáre, ն. Տես Tritare. Կոտրել (գգօրս)
Attríto, ta. է բառ ուսուց. Բեկեալ. որ ունի զզղջումն բեկման ։ սղոցեալ. պատառեալ ։
Attrizióne, իգ. է բառ ուսուց. Զղջումն բեկման. անկատար զղջումն ։ տես եւ Tritamento.
* Attruppáto, ta. Ժողովեալ. գրեալ 'ի զնդս ։
Attuále, ն. Ներգործական. իրական ։ ներկայ. առօրեայ ։ գործնական ։ peccato. ներգործական մեղք ։ ajutator attuale. օգնական ։
Attualità, táde, táte, իգ. Ներգործականութիւն. ներգործութ ։
Attualménte, մ. Արդեամբք. իրապէս. իրօք. ներկայաբար. առ այժմ. յայժմուս ։
Attuáre, ն. Վերածել առ ներգործութ. 'ի գործ դնել. կատարել ։ յ. Պարապիլ ամ փութով անդուլ ։
Attuário. Նոտարապետ. նոտար հասարակաց. դպիր արձանագրութեց ։ նոտար ։
Attuáto, ta. 'ի գործ եղեալ. կատարեալ ։
Attúccio, նուա. Գործ աղքատական. մանկական գործոված ։
Attuffaménto. Ընկղմութ. ընկղմումն ։
Attuffáre, ն. Ընկղմել ։ Attufársi, յ. Ընկղմիլ ։ nel sonno. ընկղմիլ 'ի քուն. ննջել խոր 'ի քուն ։ nel vino. ընմպել գինի առաւել ։ ne' vizj. ընկղմիլ, թաւալիլ 'ի մոլութիւն ։
Attuffáto, ta. Ընկղմեալ ։
Attuffatúra, Attuffazióne, իգ. Ընկղմութ ։
* Attuffévole, ն. Դիւրասոյզ (սուզի.) դիւրին ընկղմել ։
* Attujáre. Տես Offuscare.
Attuóso, sa. Գործօղ. գործունեայ ։
Atturáre, ն. Խնուլ. խցանել ։
* Atturáto, ta. Խցեալ ։
Attutáre, ն. Յածուցանել. մեղմել. հանդարտեցուցանել ։ յ. Յածնուլ. հանդարտիլ. շիջանել ։
Attutáto, ta. Յածուցեալ. հանդարտեալ ։
Attutatóre, Attutitóre, ար. Յածուցիչ ։
Attutíre, Տես Attutare. Լռեցուցանել զոք ։

AV

AVa. Հանի ։
* Avaccévole, ն. Երագ. փոյթ. չոյտ. ժրաջան ։
* Avaccézza. * Avacciaménto. * Avacciánza. Երագութ. փոյթ. շուտափութ ։
* Avacciáre, ն. * Avacciársi, յ. Երագել. փութալ ։
* Avacciáto, ta, Արագ. աճապարեալ ։
* Avácio, մ. Արագապէս ։ avácio, avácio. երագ երագ ։ più avaccio. տես Piuttosto. o tardi, o avaccio. անագան, եւ կամ վաղ ։
* Avácio, գոյ. Երագութ ։ ած. Երագ. չոյտ ։
* Avále, մ. Այժմ. առժամայն ։ avále avále, իսկ եւ իսկ ։
Avanguárdia. Տես Vanguardia.
Avanía. Հարկ ծանր. (իբր 'ի բազումս առ ի չնորհակաց զոր արկանեն հագարացիք 'ի վերայ քրիստոնէից եւ այլոց այլակրօնից.) անիրաւութիւն նախատինք ։
Avannótto. Մանրիկ ձկունք գետոց. տարեւոր ձուկն ։ պարզամիտ. անփորձ ։
Avánte. մ. եւ նխ. Տես Avanti.
Avánti, նխ. (ինդրէ զտրա, եւ զչայց. մերթ եւ զսեռ, եւ զզացս.) Յառաջ քան ։ եղէլ ։ յառաջոյ. առաջի քան ։ եկեալ ։ առաջի. յանդիման ։ էանէն ։ մ. Յառաջ. յառաջագոյն. առաջի ։ եղէլ. եւ նէ. առաւել. յաւէտս ։ ած. Նախընթաց. անցեալ ։ il giorno avanti. յանցեալ աւուր. եկեալն ։ venire, կամ tornare avanti. յեղել զալ 'ի միտս ։ sentire avanti. առաւելուլ իմաստութ. լինել ներհուն ։ esser la cosa avanti. մերձ գոլ իրին 'ի կատարումն. լինել յառաջացեալ յոյժ ։ andare avanti. յառաջ փարել ըզքանին ։ non bisogna più avanti. չէ ինչ. չկայ այլ ։ non esser da niuna cosa più avanti. չլինել պիտանացու ամենայն ։ avanti ogni cosa. յառաջ քան զամ ինչ. նախ քան զամ ։ più avanti. եւ եւս յառաջ. անդր եւս. անդրագոյն ։ metter avanti. առաջի առնել, կամ դնել ։ avanti jeri. յեռանդն ։ avanti giorno. յառաջ քան զծագել արեւուն, է այգն ։ avanti tratto. կանխիկ. կանխաւ ։ la parte d' avanti. առաջակողմն. առաջակողմեան մասն ։ * andare avanti. առնել (ծառոց.) ղարգանալ ։ * entrò molto avanti nel ventre. մխեցաւ (սուրն) խորագոյնս 'ի փորն ։
Avantichè, մ. Մինչեւ. յառաջքան ։ եղէլ ։
Avanzaménto. Յառաջադիմութ. յառաջատուութիւն զարգացումն ։
Avanguárdia. Տես Vanguardia.
Avanzánte, ն. Բարձրացեալ ։ առաւելեալ. յաղթօղ. աւելի. աւելորդ ։
Avanzáre, ն. Առաւելուլ զինչ. շահիլ գանձել ։ աճեցուցանել. առաւելուլ. ընդարձակել ։ յառաջել ։ 'ի գործս յզօրել. կարկառել առաջս. (առ ի զինուորութ ։) il tetto che avanza. քիւ տան ։ առաւելուլ է զք. յաղթել. զանցանել ։

հոտփիսն օլմաք ։ Avanzàrsi, յ. Յառաջէլ զար_գանալ. յառաջադիմել. օգտիլ ։ Իլէրի վարմաք ։ և՛ յառաջ խաղալ ։ և՛ քաջալերել ։ համարձակիլ ։ Avanzàre, է. Առաւելուլ. ունել յառաջանմունս ։ Արտիլմաք ։ և՛ Յաւելանալ. մնալ ։ Ղալմաք. արթմաք ։ ընդարձակիլ ։ egli ha avanzato i piè fuor del letto. ոտսն. երկայնեաց զոտսն արտաքս ՚ի զանկողնէն. իր՝ ոչինչ յաւել. կամ ոչինչ պահեաց յընչից իւրոց վա՛ աղքատացն ։

Avanzatìccio, գոյ. Մնացորդք. մնացուած ։ Արտըղ_ղալըք ։ ած. Մնացորդ ։

* Avanzàtile, հ. Աւելի. աւելորդ ։

Avanzàto, ta. Առաւելեալ. օգտեալ. զարգացեալ. և՛ ։ Իլէրի վարմըշ ։ avanzato in età. բազմամեայ. հասակաւոր. հնացեալ աւուրբք ։ Էսքի. Էսքիմիշ ։ l'anno già avanzato. ամք ծերունի ։ notte ben avanzata. խոր գիշեր ։

Avanzatòre, ար. Շահող ։ առաջացուցիչ ։

• Avanzètto, նուաղ. Մնացորդ փոքր, սակաւ ։

• Avanzèvole, հ. Աւելորդ. աւելի ։

Avànzo. Մնացորդ. մնացուած. նշխար ։ Արթըք. Գալընտը ։ շահ. օգուտ ։ Գազանճ. Ֆայտա ։ del vino, և՛. մնար գինւոյ ։ d'avanzo, Ձ. S. Davanzo. Mettere ad avanzi. Համարիլ ՚ի շահ ։

Avanzùglio. Տես Avanzaticcio.

Avaràccio, ia. Չէշծ. Ագահագոյն. ընչաքաղց. կծծի ։ Ջէք Թամահքեար ։

Avaramènte, Ձ. Ագահութ. կծծութ ։ անձկանօք ։

Avarètto, ta. նուա. փոքր մի ագահ ։

• Avarèzza. Ագահութի ։

* Avarìa. Բաժանորդութի վնասուն. (Է հաշիւ և բաժանումն վնասուց վաճառաց նաւուն՝ զոր յաւելուածուն ընկեցին ատենն ՚ի ծով ։)

Avarissimamènte, Ձ. Գեր. Անհնարին ագահութ. յետին կծծութ ։

Avarìzia. Ագահութի. կծծութի ։ Թամահքեարլըք. Նէ_քէսլիք ։

• Avarizzàre, չ. Ագահել. լինել ընչաքաղց ։

Avàro, ra. Avarìssimo, ma. Ագահ. կծծի ։ Թամահքեար. Նէքէս ։ Ոռճաղ. Ճիշդ ։

Avaronàccio, Avaròne. Տես Avaraccio.

Audàce, հ. Յանդուգն. ժպիրհ ։ Քիւսթահ. Ֆէ_քերիւլ. Ճիւրաթլը ։ համարձակ ։

Audacemènte. Audacissimamènte. Տես Arditamente.

* Audacètto, ta. նուա. փոքր մի յանդուգն ։

Audàcia. Յանդգնութի. ժպրհութի ։ Քիւսթահլըք. Ֆէքերիւլ Ճիւրաթ ։ քաջարտութի. համարձակութի ։ Ճէսարէթ ։

Audacìssimo, ma, Գեր. Յանդգնագոյն ։

* Audiènte, հ. Լսող. որ լսէ ։

Audiènza, Audiènzia. Լսելութի. լսուր ։ Իշիթմէք_լիք ։ լսելիք ։ dare audienza. ունկն դնել բանից ուրուք. մատուցանել ունկն լսելիս. (առ իշխանաւորաց ։) Գուլագ Թութմաք ։ aver audienza. խօսել ընդ ունկն ։ Գոնուշմաք ։ audienza. ունկնդիրք ։ avere una bella, e grande audienza. ունել ունկնդիր բազում ։ Audienza. Լսարան. տեղի ունկնդրութ, կամ խօսակցութ ։

Audìre, է բառ լատին. Լսել ։

Audìto, գոյ., ած. Տես Udito.

* Auditoràto. Ունկնդրութի (իր՝ պաշտօն ունկնդրի ։)

Auditòre, ար. Լսող ։ ունկնդիր, կամ յիշեցուցիչ, կամ պաշտօնեայ ատենադպրաց. (պաշտօնեայ որ, որ առդ ատենէ, կամ խորհուրդ առ իշխանին ՚ի վարձատրել, կամ ՚ի պատժել ։)

Auditòrio, գոյ. Լսարան. տեղի ունկնդրութ ։ ունկնդիրք ։

Auditòrio, ia, ած. Լսողական ։

Ave. է բառ լատին. Ողջ լեր. կեցցես ։

* Avelenàre. Տես Avvelenare.

Avèlia. Թռչուն ինչ, որ կոչի և Velia, Cazzavela.

Avellàna. է բառ լատին. Կաղին ։ Ֆընտըգ ։

Avellàno. է բառ լատին. Կաղնի ։ Ֆընտըգ աղաճը ։

Avèllere. է բառ լատին. ՚Ի բաց կորզել. խլել ։

Avèllo. Գերեզման. շիրիմ ։

Ave Marìa, Avemmarìa. Ողջոյն քեզ մարիամ. ողջունատուութի գաբրիելեան ։ զանգակահարութի գաբրիելեան ողջունատուութե ։ Avemmaria de' morti. Զանգակահարութիք ՚ի մահուան ուրուք ։

Ave Marìe. Փոքրագոյն հատք վարդարանին ։

Avèna. Որինգ հովուական ։ Գավալ ։ վարսակ ։ Իւլաֆ ։

• Aventàre. Տես Allignare, Crescere.

Avènte, հ. Ունող. որ ունի. ստացող ։

Avère, ն. Ունել ։ Վար օլմաք ։ գտանել. ՚ի ձեռս բերել. ստանալ ։ Գազանմաք. Մալիք օլմաք ։ համարել. դրել ։ Սայմաք. Թութմաք ։ էլ. գոլ. կալ ։ Օլմաք ։ ebbevi di quegli. եղեն, կամ գտան անդ ոմանք ։ quivi non avea falcone. անդ չկայր բազէ ։ Աստանալ ինչս. լինել ընչեղ ։ io ho avuto da lui. իր՝ ho avuto avviso. լուայ ՚ի նմէ. per lettere s'ebbe. ծանուցաւ, կամ աղդ եղև թղթովք ։ Ճանաչել. իմանալ. հասու լինել ։ Թանըմաք. փարգմաք ։ Avere, յ. Ebbero tagliata la testa. Հատան գլուխք նց. գլխատեցան ։ ne hai, ne hai, կամ ne fa, ne fa. (է ոճ ինչ. զոր խաղալիք առնեն յաւուր խաղուն.) հաւատար եմք. հաւատարարար յաղթող գտաք ։ [illegible] ։ avere a avere, կամ da avere. լինել պարտատէր, կամ փոխատու ։ Ալաճագլը օլմաք ։ aver a fare, կամ aver a leggere, և՛. Հանդերձեալ է իմ, կամ քո, և՛, առնել. ունիմ ընթեռնուլ. ընթեռնը_լոց եմ, և՛ ։ Էդէճէյիմ. Օգույաճաղըմ ։ aver da fare, կամ aver che fare. ունել ինչ առնել ։ aver da leggere, կամ aver che leggere, և՛. ունել ինչ յընթեռնուլ ։ aver da vivere, կամ da mantenersi, կամ aver con che vivere, և՛. ունել պարէնս, կամ զոդեպահիկն ։ Գէչինէճէյի օլմաք ։ aver che fare con uno, կամ con una. գիտել զայր, կամ զկին ։ aver a se, կոչել առ ինքն ։

Avere. Հայթայթել. հոգալ ։ լսել ։ առնուլ. ընդունիլ ։ averla con uno. ղէարիլ, կամ բարկանալ ընդ ումեք ։ aver per nulla. առ ոչինչ համարիլ ։ Հէչ Եէրինէ Սայմամաք ։ avere a grado, a sdegno, avere amore, և՛. տես ՚ի կարգին ։ che hai che taci? զի՞ է՝ զի լռես ։ che hai pazza? զի՞ է քեզ անմիտ ։ io ho nome Pietro. պետրոս է իմ անուն ։ che hai tu, che fare con colui? զի՞ կայ քո և նր ։ non ho che fare di lui. չունիմ ինչ պէտս նմ. չեմ ինչ կարօտ նմ ։ non aver che fare. լինել դատարկ. կալ անգործ ։ Avere եդեալ յառաջոյ անորոշից բայից մասնկանցս a, da, che, տայ նշ զնշանակութի ապառնւոյ ընդունելութե. որ. io ho a dire. ասելոց եմ. ունիմ ասել. հանդերձեալ է իմ ասել ։ Տէյէճէյիմ ։

Avère, ար. Գոյք. ինչք. ստացուածք ։ Մալ. Մըլք ։

* Avèrno. Դժոխք (հեթանոսաց ։)

Aversiòne, իգ. Ատելութի. ընդդիմութի. զզուանք ։

Avèrtere, ն. ՚Ի բաց դարձուցանել ։

Àuge, իգ. Ծայր. (իբր՝ աստեղար" է բարձրագոյն ծայրն բարձրացման աստեղց) գագաթն. կատար ։

* Augellatòre, ար. Տես Uccellatore.

Augellètto, Augellìno, նուա. Թռչունք փոքր ։ Գուշճըղազ ։

An-

Augéllo. է բառ բանաստ. Թռչուն. հաւ ։ գաւղ ։ augelli, կամ augei. յոգ. Թռչունք ։

Auggiáre, Auggiáto. Տես Aduggiare, ևն ։

Augnáre, ն. Հատանել եղնգնաձև, կամ առ 'ի շեղ (շեղակիս, ևն ։) կոչի և tagliare a schifa, կամ in tralice, կամ a ugna.

Augnáto, ta. Հատեալ եղնգնաձև, կամ առ 'ի շեղ ։

* Augnatúra. Հատումն եղնգնաձև ։

* Augumentábile, հ. Աճական. աճեցական ։

Augumentáre, Auguménto, ևն. Տես Aumentare, ևն ։

* Augumentatívo, va. Աճեցուցիչ. սաստկական ։

Augurále, հ. Հաւահմայական. հաւահմայուն ։

* Augurante, հ. Որ լինի հաւահմայ. հաւահմայ ։

Augurare, ն, և չ. Augurársi, ջ. Հաւահմայ, կամ հաւաքարց լինել ։ Փալ, ածել ։ * Բարիս մաղթել ումեք. մաղթել շնորհաւորութիւն ։ Նախա- բեռկնել ։

Auguráto, ta. Տես Augurare.

Auguratóre, ար. Auguratrice, էգ. } Հաւահմայ. հաւա-
Augure, ար. Áuguro, ար. } հարց ։ Փալչի ։

Auguriáre. Տես Augurare.

Augúrio. Հաւահմայք. հաւահմայութիւն. դուշակութիւն ։ Փալ ։ տես և Ventura. Pigliar, կամ far augurio. Հաւահմայ լինել ։

Augurióso, Auguróso, sa. Որ հաւատայ հաւահմայից. մնապաշտ ։ bene, կամ male auguroso. բարեգուշակ. բարենշան ; կամ չարագուշակ ։

* Augustále. Տես Agustale.

Augustíssimo, ma. Գեր. Օգոստափառ. օգոստափառ ։

Augústo, ար. Օգոստոս. (է պատուանուն կայսերաց ։) Օգոստոսեան. հնամեայ ։ արքայական. արքայ. մեծ. արժանափառ. օգոստափառ ։ Augústa, էգ. Օգոստափառուհի ։

Avidaménte, մ. Անձկանօք. փափագմամբ. անյագ ։

Avidíssimo, ma. Գեր. Բաղձմամբ ։

Avidézza, Avidità. } էգ. Իղձ. անձուկ.
Aviditáde, Aviditáte. } բաղձանք. անյագութիւն ։

Ávido, da. Փափագօղ. ըղձական. ըղձօղ ։ աղահ ։ avido di danarii. ընչասէր ։ d' onori. պատուասէր. պատուամոլ ։

• Avironáre, ևն. Տես Circondare, ևն ։

* Avíto, ta. Փառանգական. հայրենի. նախնեաց ։

Áula. Արքունիք. պալատ արքունի ։

* Auledo. Սրնգահար ։

• Aulénte, • Aulíre, ևն. Տես Odoroso, Olire.

Aúlico, ca. Պալատական. արքունի (խորհրդական ։)

• Aulifánte. Տես Elefante.

Aumentaménto. Տես Aumento.

Aumentánte, հ. Աճեցուցիչ ։

Aumentáre, ն. Աճեցուցանել. բազմացուցանել. առաւելուլ. ընդարձակել ։ Aumentársi, ջ. Աճել. սաստկանալ. զօրանալ. զարգանալ (ախտին ։) ...

Aumentatívo, va. Աճեցուցիչ ։ սաստկական (մասնիկք ։)

Aumentáto, ta. Աճեցեալ. աճեալ. յաւելեալ ։

Aumentatóre, ար. Aumentatrice, էգ. Աճեցուցիչ. ընդարձակիչ ։

Aumentazióne, էգ. Auménto. Աճումն. առաւելութիւն ։ ...

• Aumettáre, Aumettársi. Տես Umettare, ևն ։

• Aumiliáre. Տես Umiliare.

Aunánza, Aunáre. Տես Adunanza, ևն ։

Auncicáre, ն. Յափշտակել. գողանալ ։

Auncinársi, ջ. Ճկել, կամ կորանալ ձանկաձև ։

Aunghiáre, Aunghiatúra. Տես Augnare, ևն ։

Ávo. Տես Avolo.

Avocáre, ն. է բառ օրէնսգիտաց. Փոխադրել դատաստանս ...

• Avocoláre. Խօսել կուրացուցանել ։

• Avólo. Կոյր ։

• Avogadáre. Տես Avvocare.

* Avogádo. * Avogáto. Տես Avvocato.

Avogáro. Աւետիկոս. պաշտպան. (է անուն իշխանութեան ։)

* Ávola, կամ Nónna. Հանի. (որ մայր հօրն, կամ մօրն ։) Մեծմայր. մամ. էզի ։

Avólio. Տես Avorio.

Ávolo, Ávo. Հաւ. պապ. (որ հայր հօրն կամ մօրն) Մեծհայր ։

• Avolteráre, ևն. Տես Adulterare, ևն ։

Avoltójo. Անգղ. ոգոգոր ։

Avório. Ժանիք փղաց. փղոսկր ։ Փիլ տիշի ։ d' avorio, ած. 'ի ժանեաց փղոսկրեայ ։ ...

Avorniéllo, Avórnio. Է տեսակ ինչ Frassino անունանել ծառոյն ։

Áura. Սիզ. սիւք. հողմն բաղցրաշունչ ։ ... աշ ։ Նպաստ. շնորհ ։ aver l' aura del popolo, della Corte, ևն. ունել շնորհս առաջի ժողովրդեան, կամ յարքունիսն ։

Auráre. Տես Inaurare.

Auráto, ta. Ոսկեզօծ ։ ոսկեգոյն ։

Aurélia, կամ Crisálide, էգ. Որդն փակեալ յիւրում բոժոժի. որ կը խոզակախին մէջը. կոչի և Ninfa. որ Հարսնեակ ։

Áureo, ea. Ոսկի. ոսկենման. ոսկեգոյն ։ ոսկեղէն ։ regola aurea, կամ regola del tre, ոսկեղէն կանոն. կանոն երից. (է Թուաբանական կանոն ինչ համեմատութեան ։) Leggénda aúrea. Վարք ինչ Սրբոց ։

* Auréola. Պսակ փառաց, կամ պսակ սրբոց. (է ... ինչ փառաց ... զանազանին 'ի մեծարանս ։)

Aurétta, նուազ. Սիգ բաղցրաշունչ. օդ բարեշունչ ։

Auricola. Բլթակ ականջի ։

Auricolare, հ. է բառ անդամագէտ. Ունկական. ականջաց ։ dito auricolare. Ճկոյթ ։

Auricóme, ած. Ոսկեհեր. ոսկեվարս ։

* Auricula. Տես Auricola.

* Auriculáre, հ. dito auriculare. Ճկոյթ. confessione. ականջալուր, կամ խորհրդական խոստովանութիւն ։

Auriga, ար. է բառ բանաստ. Կառավար ։

Auríno, na. ոսկեգոյն. Ոսկի. ոսկենման ։

Aurispício. Ընդերաքննութիւն. գուշակութիւն ։

Aurizzáre. Տես Origliare. Լինել ոսկի. փոխիլ յոսկի ։

Áuro. է բառ բանաստ. Ոսկի ։ ոսկի անօթ ։

Auróra. Արշալոյս. այգ ։ ... ։

Ausáre, ն. Սովորեցուցանել ։ չ. Սովորութիւն ունել. ջ. Սովորիլ ։

Ausáto, ta. Սովորեալ. սովոր ։

* Ausiliáre, հ. Օժանդակ. օգնիչ ։

Ausiliário, ia. Օգնական (զօրք ։)

Ausiliatóre, ար. Օգնական. ձեռնտու ։

Ausílio. Օգնութիւն. օժանդակութիւն ։

Áuso, sa. Համարձակեալ. իշխեալ ։

Auso-

Ausónia. է բառ բանաք. Աւզոնիա. Իտալիա։
* Ausónico, ca. Աւզոնեան. Իտալացի։
Aúspice, ար. Վերակացու հարսանեաց (՚ի հոռոմ- նէ փեսային։)
Auspício. } Հաւահմայութիւն. գուշակութիւն. նշան
Auspízio. } ապագայ իրաց։ Փոխ։ Նպաստ. օգ- նութիւն. շնորհք. պաշտպանութիւն։ Ետբոյն. Եռայէի. ուխտ։ ցանկութիւն. իղձ։
Austeraménte, Պ. Խստիւ. խստամբերութ. Ճգնիւ. անպայման։
Austerità, - táde, - táte, էգ. Տապութիւն. դառ- նութիւն։ Ճինչէ։ խստութիւն. խստամբերութիւն. գա- ժանութիւն։ ռէճիւէ։
Austéro, ra. Austeríssimo, ma. Տախպ. բարկ։ Ճիւի. սուրթ։ խիստ. դաժան. անպայման. սաստիկ։ ռեւռէն. ռէճի. uomo d' una vita austera. այր խստամբեր, խստակրօն։
* Austório. Անօթ ինչ զոհից նախնեաց նման փոքրիկ դուլի։
Austrále, ն. Austríno, na. Հարաւային. հրէայ։
Austro. Հարաւ. հողմն հարաւոյ։ լբօռ։
Autenticaménte, Պ. Վաւերապէս. վաւերականա- բար օրինի։
Autenticáre, ն. Վաւերացուցանել. վաւերական առնել. հաստատել։
Autenticáto, ta. Վաւերացեալ. վաւերական եղեալ։
Autenticazióne, էգ. Վաւերացուցանելն։
Autentichíssimo, ma. Գեր. Վաւերագոյն. քաջ վաւերական։
* Autenticità. Վաւերութիւն. վաւերականութիւն։
Auténtico, ca. Վաւերական. վաւեր։ սահէհ. աւ- ւէ։ per autentico, Պ. վաւերաբար։
* Autocéfalo. Ինքնագլուխ. (առ յոյնս առեալ զեպիսկոպոս որք չէին ընդ պատրիարգաւ։)
* Autógrafo, fa. Ինքնագիր. գրեալ ձեռամբ իւրով։
* Autóma, ար. * Autómato. Ինքնաշարժ մեքենայ։
* Autonomía, Ինքնօրէնութիւն. (է ազատութիւն վա- րելոյ սեփական օրինօք։)
* Autónomo, ma. Ինքնօրէն։
Autóre, ար. Գտակ. նախագաղափարագիր. ստեղծիչ։ Հեղինակ. մատենագիր։ Արարիչ։ հաստիչ։ առաջին առաջնորդ. պատ- ճառ։ ռէճէն։ egli è l' autore della sua fortu- na. անձամբ անձին գործեաց զնիւր բարեբաս- տութիւն։ autor d'un delitto. գործօնեայ չարեաց։
Autorévole, ն. Autorevolíssimo, ma. Որ ունի զիշխանութիւն, կամ զհեղինակութիւն. արժանահաւատ- բարեհամբաւ. ծանր. ծանրաբարոյ։
* Autorevolménte, Պ. Իշխանութ. իշխանաբար. տիրաբար։
Autorità, - táde, - táte, էգ. Հեղինակութիւն. իշխանութիւն. կարողութիւն։ Գուրէք. էէճիէար. ու- յուլար։ համարումն. յարգ. մեծարոյութիւն։ Ճէխ- պար։ բան մատենագրին. վկայութիւն հեղինակին։
* Autoritativaménte, Պ. Տես Autorevolmente.
Autoritatívo, va. Տես Autorevole.
Autorizzáre, ն. Տալ զհեղինակութիւն. զիշխանութիւն. կամ զկարողութիւն. հաստատել։ ի. Լինել հեղինակ։
Autorizzáto, ta. Տես Autorizzare.
Autríce, էգ. Հեղինակ. կին մատենագիր։
* Autro. * Autrúi. Տես Altro, Altrui.
Autunnále, ն. Աշնանային։ կիւզլիւ։
Autúnno. Աշուն։ կիւզ։
* Avvallaménto. Բրումն. խոնարհ։
Avvalláre, ն. Իջուցանել. մխել ՚ի վայր։ խոնար- հեցուցանել։ ընկձել։ չ. Իջանել։ ի. Հովել ՚ի քաղձանց. գոհանալ անկանել (գետոց։)
Avvalláto, ta. Իջեալ. խոնարհեալ, եւն։
Avvaloraménto. Զօրացուցանելն. զօրութ։
Avvaloráre, ն. Զօրացուցանել. քաջալերել։ գա- լէբէ վէրմէք։ ի. և Avvalorársi, ի. Զօրանալ. ա- ճել. խրախուսիլ։ գուվվէթլէնմէք. ուէճամաք։
Avvaloráto, ta. Զօրացեալ. խրախուսեալ։
Avvampaménto. Բոցակիզութիւն. բորբոք. բոց։
* Avvampánte, ն. Բոցակիզօղ. բորբոքեալ. բոցա- վառ։
Avvampáre, չ. Բոցակիզիլ. խանձողիլ. բորբո- քիլ. տոչորիլ։ եանմաք։ ն. Այրել. բորբոքել։ եաքմաք։
Avvampáto, ta. Բոցակիզեալ. վառեալ. այրեալ։
* Avvangáre, չ. ՚Ի դէպ յաջողել։
Avvantaggiaménto. Տես Avvantaggio.
Avvantaggiáre, ն. Avvantaggiársi, ի. Օգտել. շահել. առաւելուլ. լինել ՚ի վիճակ լաւագոյն։ էյի օլմաք. փայտա էթմէք։
Avvantaggiáto, ta. Լաւագոյն (առելի.) ընտիր (զօրք։)
Avvantággio. Օգուտ. շահ։ փայտա։
* Avvantaggiosaménte, Պ. Օգտիւ. յօգուտ։
* Avvantaggióso, sa. Շահաւէտ. օգտակար։
Avvantaggiúzzo, նւ. ՚Իոյզն օգուտ. շահ սա- կաւ։
* Avvantársi, ի. Vantársi. Պարծիլ։
Avvedérsi, ի. Զգալ. իմանալ. ճանաչել. տե- սանել։ փաւմաք։ far avvedere. զգացուցանել. ազդ առնել։ փաւրմաք։
* Avvedévole, ն. Տես Avveduto.
Avvediménto. Խոհականութիւն. զատումն մտաց. յառաջատեսութիւն. կորովամտութիւն. զգուշութիւն։ ատէլլեւէ։
Avvedimentóso, sa. Տես Avveduto.
Avvedutaménte, Պ. Avvedutissimaménte. Խո- հեմաբար. իմաստաբար. զգուշութ։ ատըլլըճէ. ոագընար։ meno avvedutamente. անզգու- շաբար։
Avvedutézza. Տես Avvedimento.
Avvedúto, ta. Avvedutíssimo, ma. Յառաջա- տես. զգուշաւոր. աչալուրջ. խոհական. իմաս- տուն. զգօն։ ատըլլը. ճէօզի աչըգ։ fare avve- duto. ազդ առնել. զգացուցանել։ փաւրմաք։
Avvegnachè, Avvengachè, } Թէպէտ. Թէ-
Avvégna, Avvegnadiochè, Հ. } պէտ և։ Փարճայ։ որովհետեւ. զի. քանզի։ չիւնքի։
* Avvelenaménto. Թունաւորումն։
Avvelenáre, ն. Թունել. Թունաւորել. դեղա- կուր առնել։ զէհիրլէմէք։ տես և Appuzzare. ապականել։ Avvelenársi, ի. Դեղ մահու ա- ռնուլ. դեղակուր լինել։ զէհիր իչմէք։
Avvelenáto, ta. Թունաւորեալ։ animo avve- lenato. կատաղի. չարացեալ։
Avvelenatóre, ար. Թունաւորիչ. դեղատու։
* Avvelenire. Տես Avvelenare.
* Avvenánte. Տես Avvenente.
* Avvenenáto, ta. Թունաւորեալ. դեղեալ։
Avvenénte, ն. Չքնաղ. բարետեսիլ. վայելուչ. շնորհալի։ չնորհալի. համեմատ։ տիլպէր։
Avvenenteménte, Պ. Վայելչաբար. գեղեցիկ։ ընդ պատշաճի։
Avvenentézza, Avvenénza. Գեղեցկութիւն. վայել- չութիւն։ կիւզէլլիք։
* Avvenévile, Avvenévole, ն. Տես Avve- nente. անկաւոր. պատշաճ. պատեհ։ Ճահ։
Avvenevolággine. Տես Avvenenza.

Avvolpacchiare, են. Տես Avviluppare, են։
Avvolpináre, ն. Խաբել աղուէսաձեւ խորամանկութեամբ. պատրել նենգաւ։
Avvolpináto, ta. Խաբեալ. պատրեալ։
Avvoltacchiársi. Տես Aggirarsi.
Avvoltáre, Avvolto. Տես Avvolgere, Avvolto.
Avvolticchiare. Տես Attorcere.
Avvólto, ta. Պատատեալ. ոլորեալ. գալարուն. ծրարեալ. փաթթուեալ։
* Avvoltolataménte, մ. Խառնաշփոթ. խառն 'ի խառն։
Avvoltúra. Պատուածք. ծածկոյթ. նաեւ ճեղքուածք։
Avúto, ta. Եղ անցեալ ընդունելութեան օժանդակ բայիս Avere.
Auzzáre. են. Տես Aguzzare, և Inuzzolire.
Auzzíno. Տես Aguzzino.

AZ

Azadarac, ար. Ծառ ինչ կոչեցեալ և Falso sicomoro, այս ինքն մոլաթզենի. որոյ պտուղ կարծր թունաւոր։
Aziénda. Առանձին գործողութիւն. գործք. գործողութիւն. իրողութիւն։ ինչ։ azienda vitale. կենդանական գործողութիւն։
Azígos. Եզակ. (յն անզուգական՝ է երակ ինչ, որ չունի զիւր զուգակից երակս. ուստի կոչի և senza pari, այսինքն sine pari. այս՝ Անզոյգ։)
Azióne, էգ. Առնելութիւն. գործողութիւն։ իր. գործ. գործառնութիւն. իրողութիւն։ ինչ. ձառնութիւն։ aver azione sopra qualche cosa. պահանջել զիւր իրաւունս. ունել իրաւունս առ ինչ։
Ázza. Ազգ ինչ տապարանման նիզակի։
Azzampáto, ta. Որ ունի թաթս ոտից. թաթաւոր։
Azzannáre, ն. Ըմբռնել ժանեօք. ունել ատամամբք։
Azzannáto, ta. Ըմբռնեալ ժանեօք։ ծակեալ ժանեօք։
* Azzardáre, ն. Արկանել 'ի վտանգ։ բեկանելեալ. ղամբար. չ. 'ի վտանգ արկանել զանձն։
* Azzárdo. Վտանգ. բեկանելի։
* Azzardóso, sa. Վտանգաւոր։ բեկանելի։
* Azzeccáre, ն. Հարկանել. վերացուցանել ընդ ձեռն 'ի հարկանել։
Azzeruóla. Azzeruólo. Տես Lazzeruola, են։
* Azzicáre, ն. Շարժել. խախտել։ չ. Շարժիլ. խախտիլ։
Azzicatóre, ար. Յարաշարժ. անհանգիստ։
Azzimársi, չ. Պճնազարդիլ լինել. սեթեւեթիլ. զարդարել զանձն։ Azzimáre, ն. Սեթեւեթել. պճնել։
Azzimáto, ta. Պճնազարդ. պճնեալ։
Azzimélla. Բաղարջ. կերակուր կաղնեալ 'ի բաղարջոյ։
* Azzimína. Վերայ. գրած վերայ։
Ázzimo, ma. Անխմոր. բաղարջ։ հաց բաղարջ։
* Azzimuttále, ար. և. Զաւալաթագրեան։
Azzimurto. է բառ արաբացւոց. Զենիթական, կամ զաւալաթածրի. (է բոլորակ ինչ գագաթային, որոյ անցեալ է գագաթակէտն, և ի սոսկական հատանէ զհորիզոնն ուղիղ անկեամբք։)
* Azziróne. ար. Կործի ինչ երկրագործաց։
Azzopáre, ն. Կաղացուցանել. չ. Կաղանալ։
Azzoppáto, ta. Կաղացեալ. կաղ։ ձեռ։
Azzuffaménto. Կռիւ. պատերազմ։
Azzuffársi, չ. Կռուիլ. պատերազմիլ. մարտնչիլ։ մարտնչել. մտեալ ։ col vino. ըմպել գինի առատապէս։
Azzuffáto, ta. Կռուեալ. մարտուցեալ։
Azzuffatóre, ար. Կռուասէր. կռուարար։ գովեստ։
Azzuólo, ար. Մոյգ կապուտակ։ գոյն նմին։
Azzureggiáre, ն. Հարկանել 'ի կապուտակ։ նմին չափով։

Azzuríccio, ia. Azzurrígno, na. Azzurríno, na. Azzúrro, ra Azzurrógnolo, la. Turchíno, na. } Կապոյտ։ կապուտակ։ նմին նման։ (սոյն զոյնն զունոյ՝ որ է փոքր մի առաւել մոյգ քան զերկնագոյնն։) Azzurro oltramarino. Եղ ազգ ինչ մոյգ կապուտակի։

B

B, բ. Բի. պէ. (է երկրորդ գիր 'ի կարգի խաղական այբուբենից. և է ընդդատաւոր գրոյն V։ ուստի և գրին միապէս. Serbare, և Servare. Voce, և Boce, Nervo, և Nerbo.)

BA

Babbáccio, Babbacióne, ար. գոյ. Աղուէս. պարզամիտ. ապուշ. անմիտ. խօթամիտ. պակասամիտ։ անճար. պէօն. չալըն։
* Babbáno. Babbéo, Babbióne. Նոյն են։
Bábbo. է բառ ազգաց. Տատայ. Հայր։
Babboriveggoli. տես Andare a baboriveggoli. ած մարդ. Մեռանել։
Babbuassággine, էգ. Անմտութիւն. ապշութիւն։
Babbuásso, ար. և գոյ, ար. Անմիտ. թանձրամիտ. ապուշ։ անճար. պէօն։
Babbuíno. Ազգ ինչ կապկի։ կապիկադէմ. անմիտ։
Babbúsco, ար. է բառ ատկաց. Մեծ և ստուար։
* Babilónia. Բաբելոն։ բաբելոնի խառնակութիւն. խառնակութիւն։
* Babilónico, ca. Բաբելոնեան (ժամացոյց. տես ժամացուցից՝ որք սկսանին 'ի մինչեւ ծագմանն, արեգական մինչեւ ցմիւս ծագումն։)
Bacaláre. Տես Baccelliere. է նաւ բառ. հեգնական. Այր մեծ, երեւելի։
Bacalería. Տես Baccellería. Մեծամտութիւն. պարծողութիւն։
Bacáre, չ. Որդնահար լինել. ճճիկեր լինել։
Bacarózzo. Տես Bacherozzo.
* Bacássa, ար. Ազգ ինչ վարեկայ, այսինքն մակուկի։
Bacatíccio, ia. Bacáto, ta. Որդնահար. ճճիկեր։ վնասուող. խօթագին։
Bácca. Տես Coccola.
Baccalà, Baccaláre, ար. Պաքալայ. (է ձուկն ինչ ակկեանսէ, զոր աղեալ չորացուցանեն հողմով։
* Baccalájo. Նաւ Պաքալայ ձկան։
Baccaláre. Տես Baccelliere.
* Baccalári, ար. յոգ. Կոորդակք ինչ փայտի բեւեռեալ 'ի վերայ տախտակամածի խելաց նաւուն։
Baccanále, ար. Սպանդարամետական պաշտամունք. այսինքն խաղարկութիւն։ ած, և. Սպանդարամետական։
Baccanélla. Խառնաձայն աղմուկ մարդկան։

Baccanéllo, նուազ. Աղաղակ փոքր, կա՛մ սակաւ ։
Baccáno. Անչխեխեխ աղաղակ. խառնակաձայն բարբառ ։ տե՛ս և Bordello.
Baccánte, էգ. Պաշտօնեայ բագոսին, կա՛մ սպասաւորուհին ։
* Baccariverdeggiánte, հ. Դալարացեալ Baccharo անուանեալ խոտովք ։
Báccaro, Bácchera. Է խոտ ինչ, որոյ արմատ է անուշահոտ ։
Baccáto. Մոլեկան. կատաղեալ ։
Baccelláccio. Մեծ կա՛մ ստահակ պատիճ ։ տե՛ս և Babbuasso.
Baccellería. Է աստիճան ինչ պատուոյ գրականաց ընդ մէջ աշակերտութեան, և վարդապետութեան ։ Է և միջին աստիճան ինչ ընդունողական պատուոյ ։ Անմտութիւն. գործ պակասամտի ։
Baccellétto, նուազ. Պատիճ փոքր ։ * Պատիճ. (է զարդ ինչ ճարտարապետական ՚ի ձև պատճաց ընդոց ։)
Baccelliére, արք. Baccelliéro. Աստիճանաւոր ՚ի գրականութեան, կա՛մ ՚ի ընդունողութեան ։
Baccéllo. Պատիճ ընդոց. (է երկայնաձև պատեանք ինչ յորում գոյանան և աճեն ունդք, որ բակլայք. սիսեռք, ևն.) ասակ պատճոււկ ։ գոպատ ։ * Թարմ բակլայ պատճաւոր ։ բանջարեղեն ։ վարոց. տանուացի անդաստանք ։ baccello. կա՛մ baccel da vedove. տե՛ս Babbaccio. Esser fiori, e baccelli. առակ. լինել ծաղկամբ և պտղով ։ distinguere il baccello da' paternostri առակ. ճանաչել, կա՛մ ընտրել զանխտիւն ։
Baccellóne, արք. Պատիճ մեծ ։ տե՛ս և Babbaccio.
* Bacchéa. Տեղի գլոսարանաց, կա՛մ խրախուսն ։
* Bacchéo, ea. Բագոսի. պատկանաւորական ։
Bácchera. Տե՛ս Báccaro.
Bacchétta. Գաւազան. ցուպ ։ լեզուակ ։ գաւազան, կա՛մ նշան իշխանութեան ։ governare, կա՛մ comandare a bacchetta. կառավարել ըստ կամս. հրամայել անբռնաբար, իշխանաբար. gittare la bacchetta. հրաժարել ՚ի պաշտօնէութենէ, կա՛մ յիշխանութենէ ։ * Bacchétta. Ձեռնաշեղ, կա՛մ յենարան ձեռաց. (է գաւազան ինչ, յոր յեցուցանեն նկարիչք զձեռս իւրեանց ՚ի նկարելն ։) * Bacchette. գան զինուորական ։ * passar per le bacchette. գանակոծ լինել (զինուորաց ։) * bacchetta da vino. նշան կապելոյ գինեվաճառաց ։
Bacchettata. Հարուած գաւազանի ։
Bacchettína, Bacchettíno, նուազ. Գաւազան փոքր ։
* Bacchétto, Փոքրիկ պատկեր բագոսի ։
Bacchettóna, էգ. Կեղծաւորել բարեպաշտուհի ։
* Bacchettoncíno, na. նուազ. Կեղծաւոր փոքր ։
Bacchettóne, արք. Կեղծաւորել բարեպաշտ. կեղծաւոր ։ ծունգքիծ ։ Առ Թօսքանացիս նշանակէ բարեպաշտօն. ջերմեռանդն ։ սօֆի ։ fare il bacchettone. Կեղծաւորել ։
Bacchettonería, Bacchettonísmo. Կեղծաւորել բարեպաշտութիւն. կեղծաւորութիւն ։ պաշտօնասիրութիւն. բարեպաշտութիւն ։
Bacchettúzza. նուազ. Փոքրիկ գաւազան ։
Bacchiáre, ն. Թօթափել գաւազանաւ զծառն ։ ապաննանել ։
Bacchiáta. Հարուած. զարկուած գաւազանաւ ։
Bacchiáto, ta. Թօթափեալ գաւազանաւ ։
* Bácchico, ca. Բագոսեան. պատկանաւորական ։
* Bacchífero, ra. Որ բերէ հատապտուղս. կա՛մ հատաբեր. (որ է դափնին, ձիթենին, ևն. ։)
Bacchillóne, արք. Տղայաբարոյ. Թեթևամիտ ։
Bácchio. Գաւազան ։ փէյքէէյ ։ fare checchessia, կա՛մ parlare al bacchio. գործել ինչ կայլբաղաբ. ժու

խօսել անմտաբար ։ in un bacchio baleno, վայրկեան Թօթափել. խակ և խակ ։
Bachéca. Է տապանակ ինչ ապակի կափարչաւ, յորում ոսկերիչք դնեն զոսկի, և զականակապ անօթս ՚ի տեսութեան և ՚ի վաճառ ։ bachéca, կա՛մ bachéco. այր վատ, կա՛մ անպիտան ։ անմիտ ։
Bacheróżzo, Bacheróżzolo, նուա. Որդն փոքրիկ. ճճի փոքր ։ պէօճէկ ։ Թրթուր ։ Բըռբըռ ։
Bachiocco. Տե՛ս Babbuasso.
Baciabásso. է բառ ծաղրական. Յարգութիւն. ողջոյն ։
Baciamáno. Համբոյր ձեռաց ։ Յարգութիւն. յարգանք. ողջոյն ։ սէլամ ։
Baciaménto. Համբոյր. համբուրելն ։ էօփիւշ ։ տե՛ս և զՆերքինն ։
Baciánte, հ. Համբուրող. որ համբուրէ ։
Baciapíle, արք. Համբուրող աւազանի օրհնեալ ջրոյն. այս՝ կեղծաւոր ։
* Baciapólvere, արք. Կեղծաւորել բարեպաշտ. կեղծաւոր ։
Baciáre, ն. Համբուրել ։ էօփմէք ։ la mano. համբուրել զձեռն. ողջունել ։ և՛ շնորհս մատուցանել ։ il piede. համբուրել զոտս. (ասի զոտից քահանայապետաց.) և՛ շնորհ ունել ։ baciar básso. խոնարհիլ ՚ի համբոյր ոտից ։ Baciársi. համբուրել զմիմեանս ։ էօփիւշմէք ։
Baciáre, արք. Համբուրելն. համբոյր ։
Baciáto, ta. Համբուրեալ ։
Baciatóre, արք. Baciatríce, էգ. Համբուրող ։
* Bacígno. Տե՛ս Bacío.
Bacíle, արք. Տե՛ս Bacino.
* Bacílli, արք. յոգ. Բաղադրածոյ դեղ ինչ ՚ի ձև փոքրիկ գաւազանի ։
Bacinélla, Bacinétta, նուա. Կոնք փոքր ։ ԹէշԹ ։ լէյէն ։ * Bacinélla. Անօթ դրամոյ սեղանաւորաց ։
Bacinétto. Սաղաւարտ. գլխանոց ։
Bacíno. Կոնք. տաշտ ։ լէյէն ։ netto come un bacino da barbiere. Ջինջ ամենևին ։ tenere altrui il bacino alla barba. առակ. հակառակել ընդ ումեք անվերջ ։ e' non torrebbe ad accozzar tre palle in un bacino. առակ է զնորոյ անպիտան է առ ամ ինչ ։ Ընդունարան, կա՛մ աւազան ջրոյ ։ * Կոնք. (ըստ անդամազննից է գնտանման խոռոչ ինչ ձագարաձև յառաջակողման փորոյս ուղղոյն ։ Է և խոռոչ ինչ որովայնի՝ պարունակիչ փամփշտի միզին, արգանդին, և փորոտեաց ։)
Bácio. Համբոյր ։ էօփիւշ ։ dare un bacio a qualcheduno. համբուրել զոք ։ էօփմէք ։
Bacío. Հիւսիսակողմն. ծմակ վայր ։
Baciócco. Տե՛ս Babbuasso.
Bacióżzo. է բառ ժէղքէյաց. Համբոյր ուժգին, սիրալիր ։
Baciuccáre, Baciucchiáre, ն. Համբուրել սակաւ ։
Baciúcchio, նուա. Մեղմ, կա՛մ քաղցրիկ համբոյր ։ խօս ինչ անծանօթ ։
Báco. Որդն. ճճի ։ գուրդ ։ báco, կա՛մ báco da séta. շերամ ։ իփէկ բէօճէկ ։ far i bachi. բուծանել կա՛մ պահել զշերամս ։ aver il baco di, կա՛մ in, կա՛մ con checchessia. բորբոքել, կա՛մ հարկանել ՚ի սէր իրիք. յօժարել առ ինչ. սեփականել ինչ անձին ։ Bachi. ճճիք, կա՛մ ճճահարութիւն (է ախտ ինչ տղայոց ։) ղուրտլանմագ ։ aver i bachi. լինել ախտաւոր ։ aver il baco con uno. ոխս ունել ընդ ումեք. խէթ ունել զումեքէ ։ far baco, կա՛մ far baco baco. զարհուրեցուցանել զտղայս. (է բառ ինչ՝ որով ծածկել զերեսս տղայոց՝ ասեն baco báco, կա՛մ báu báu ։) * Báco. Է և մակոյկ ինչ գետոց (մեծ և տափարակ ։)
Bacóco. է բառ ուէնէտէց. Տե՛ս Albicocco.

Baco-

Bacolíno. Մրգին փոքրիկ. ձողի մանր : պլծնչն :
Bácolo. է բառ բանաստ. Գաւազան. ցուպ :
* Bacoméro. Էր մասցածոյն անուն ինչ դիւի :
Bacócco. Կենդեղ բանսարկելոց. (է գլխանոց թղառնելի, որով ծածկեն պլուխս և զերեսս նշ արդեւոլոյ զծայն նշ :)
Bacúccola. Վայրի կաղին :
* Bácule, ար. Ազգ ինչ մեքենայից. դրան : կոչի և Saracinesca.
* Baculometría. Գաւազանաչափութիւն. (է արհեստ չափելոյ զհեռաւորս, կամ զանձաւորոյ տարածութիւնս 'ի ձեռն գաւազանի :)
Báda. 'Ի կեր ածել ընդ բայից ինչ. որ stáre a báda. Դեգերել. յամել. ժամավաճառ լինել : օյալոնի. ստանալ : պէտլեւելէ : tenere a bada. Վայրապար ունել զոք. արգելուլ, կամ յամեցուցանել զոք. տալ ժամավաճառ լինել : օյալնտրըլմէ : a bada. դանդաղանօք. յապաղմամբ :
* Badággio. Միրալիր հայեցուած :
* Badalíchio. * Badalíschio. * Badalísco. Տես Basilisco.
* Badaloccáre, չ. Տես Baloccarsi.
* Badalóna, եգ. Կին յոյր. դիւրազարար :
Badalóne, ար. և ած. ար. Տես Babbaccione. Թոյլ ինչ երկայնականեթ : մեծ. Թաւ. ատոճար :
Badaluccáre, չ. Թերամարտիկ լինել (առ 'ի յապաղեցուցանել զթշնամին.), Թեթեւս մարտնչել : .... badaluccári. Թեթեւս մարտնչել ընդ միմեանս :
Badaluccáre, ար. Թերամարտութիւն. Թերամարտ :
Badaluccatóre, ար. Թերամարտիկ. սկզբնամարտիկ : ....
Badalúcco. Թերամարտ : Թեթեւամարտ. սկզբնամարտութիւն : .... : զրօսանք. զուարճութիւն. խաղալիկ. խաղ : .... stare a badalucco. Թարթափել զանսոտօք :
* Badaménto. Յապաղումն. յապաղանք :
Badáre, չ. Դեգերել ընդ վայր. յամել. ժամավաճառ լինել : օյալանմաք : մտ դնել. ու ունել. պարապել : .... : ունել 'ի մտի. Թեկն ածել. անձկալ : in acuno. այս արձակել յոք. հայել 'ի ոք, կամ սիրալիր աչօք :
Badérla. է բառ ծաղրական. Կին անմիտ, դատարկապոռ. բախած. անմիտ :
Badéssa. Աբբայուհի : .... :
Badía. Մենաստան. վանք : .... : աբբայութիւն : կալուածք աբբայից :
Badiále, ած. Badialíssimo, ma. Մեծ. ընդարձակ. լայն :
Badigliáre, Badíglio, ... Տես Sbadigliare.
Badile, ար. Բահ : .... :
Badiúzza, նուա. Աբբայութիւն փոքր :
* Baéria. * Baerióso, sa. Տես Boia, Borioso.
* Báffi, ար. յոգ. Տես Basette.
Bagáglia, Bagáglio, } Aղխ զինուորաց. կարասիք
Bagáglie, եգ. յոգ. } զօրականին : .... : կահ. կարասիք : .... : far bagaglio. ժողովել զկարասիս :
Bagagliéle, եգ. յոգ. նուա. Սակաւ կարասի. Թեթեւ աղխ :
Bagaglióne, ար. Բեռնակիր զօրաց. բեռնակիրք կարասեաց բանակին : .... : է նաև բառ նախատ. Այր անպիտան. վատ արանց :
Bagagliúme, ար. Կահք. աղխք. կարասիք :
Bagagliuóle. Տես Bagagliole.
Bagáscia. Բոզ. պոռնիկ : .... : տես և Bardassa.
Bagascióne, ար. Տես Bardassa. բոզարած :

Bagattélla. Զեռնածութիւն : հօքքապազլըք : մնոտիք. ոչ ինչք. նանրութիւն. անպիտան ինչ : .... :
Bagatelliére, ար. Զեռնածու : հօքքապազ :
Bagattellúccia, Bagattellúzza. նուա. Մնոտիք. ունայնք :
Bagattíno. Էր դանկ ինչ որ արժէ չորրորդ մասն միոյ Quattrino ի :
* Baggéa, եգ. Կին անմիտ. տես Baderla.
Baggéo. է բառ ռամկ. Անմիտ. տես Babbacci o.
Baggianáccio, ... Ցնդոր. .... :
Baggianáta. Մնոտիք. ոչինչք. անմտութիւն :
Baggiáne, եգ. յոգ. է բառ ռամկ. Պատիր բանք. պատրողական քաղցրաբանութիւնք. շողոմութիւնք :
Baggiáno. Անմիտ. տես Babbaccio.
Baggioláre, ն. Դնել նեցուկս ընդ կճիւք :
Baggíolo. Նեցուկ ընդ կճիւք :
Bághero. Տես Bagattino.
* Bagiána. Բակլայ Թարմ հանեալ 'ի պատենից : տես և Baja.
* Bágio. է բառ .... Տես Bácio.
* Báglia. Տաշտ ինչ նաւորդաց փորձել 'ի կեսրոյ տակառին :
* Bagliétto, Báglio. Էր գերան ինչ հաստատեալ կողմանէ 'ի կողմն յամրութիւն նաւուն :
Baglióre, ար. Փայլատակումն. փայլակն : .... : մԹագնութիւն աչաց : ....
* Bagliótta. Էր նուազականն Baglia ին :
Bagnajuólo. Բաղանեպան : համամճի :
Bagnaménto. Թանալն. սրսկումն :
Bagnánte, ն. Թացօղ. տամկացուցիչ :
Bagnáre, ն. Թանալ. Թրջել. լուանալ. տամկացուցանել : .... : հասել առ, կամ անցանել առ (քաղաքաւ :) leggiermente. սրսկել. ցօղել : Bagnársi, յ. Լուանիլ. մտանել 'ի բաղանիս, կամ 'ի ջուր : .... : le mura son bagnate dal mare. ծովն հարկանէ զպարիսպն :
Bagnáto, ta. Թացեալ. տամկացեալ, ն. .... : di sudore. քրտնաթոր .... : Cavaliére bagnáto. Ասպետ լուացեալ. (է ազգ ինչ ասպետաց անգղիոյ :) bagnato, e cimato. խորամանկ. խաբեբայ :
Bagnatóre, ար. Որ մտանէ, կամ լուանի 'ի բաղանիս :
Bagnatúra. Լուացումն անձին : ժամանակ լուանալոյ զանձն :
Bágno. Բաղանիք : համամ : լուացումն : bagno da sudare. քրտնարան : bagno d' acqua fredda. ցրտաջուր. կամ ցուրտ բաղանիք : bagno d'acqua calda. ջերմ, կամ ջերմաջուր բաղանիք : bagno. լոգարան. (է կանք, կամ .... լուացման :) .... : Անօթ լի եռացեալ ջրով 'ի պէտս քիմիական Թորման : * Բաղանիք ներկարարաց. (է հեղուկ ինչ պատրաստեալ, կամ այլ ներկոց, յորում Թրմեն զներկելի ասուէս եւն :) bagno stracco, կամ bagno usato. է այն հեղուկ յորում յետ ներկելոյ զնուասն մնան սակաւ ինչ մասունք 'ի ներկոյն : dare l'ultimo bagno. ներկել կրկին. կամ տալ զվերջին ներկն : mettere in un bagno. տալ զառաջին ներկն : bagno secco. բաղանիք աւազոյ. (է անօԹ ինչ լի ջեռուցեալ աւազով, 'ի պէտս քիմիական Թորման :) stillar a bagno secco. Թորել բաղանեաւ աւազոյ : կոչի և stillar a rena, կամ a cenere, կամ alle ceneri calde: Bágno. Արգելանոց կալանաւորաց գերեաց. (է տեղի ինչ 'ի ցամաքի, ուր փակեն զնաւաստեայս գերեալս :)
Bagnomaría, Bagnomaríe, ար. Բաղանիք մարեմայն. (է ջուր եռացեալ, յորում դնեն զանօԹ ինչ 'ի պէտս

'ի դէտս նմինչոյ զինս, կամ 'ի դէտս ընծայական թօրման ։)

Bagnuólo, նուա. Փոքր բաղանիք ։ Հեղեղ՝ որով լուծանեն բժիշկք զախտացեալ մասն մարմնոյն ։

* Bágola. Պտուղ լուտաստին ։ և է կարմրագոյն ։

* Bagoláro. ար. Լուտաստան ։

♦ Bagordáre. չ. Առնել զինուախաղութիւս. խաղալ զինուք ։ տե՛ս և festeggiare.

♦ Bagórdo. Զինուախաղութիւն ։ ահեգ ։ տե՛ս և Grapula, և Bordello.

Bája. Կատակ. ծաղր. խաղ ։ զաւեշտ. լափեֆէ ։ voler la baja, կամ la burla. զծաղու գալ ։ Է խաղ առնել ։ պաւա էլեճէ ։ dar la baja, կամ la burla. խաղ առնել ։ մէզաւ էլեճէ ։ Baja, կամ baje. Սնոտիք. ոչինչք ։ պօշ օյուն ։ far le baje. խաղալ. խաղալ զսնոտեօք. (ասի զաղայոց ։) non è baja. չէ սնոտի ինչ. չէ խաղալիկ տղայոց ։ Baja. Գոգ. (Է նաւորդաց է խորշ ինչ ծովու. ուր նաւք են յապահովի 'ի մասնաւոր ինչ հողմոց. զոր ասենք կոչեն և Պարոյր ։) փէնիկ գուլար ։

Bajáccia, չեղ. Sե՛ս Fandonia.

Bajánte. Essere tra Bajante, e Ferrante. տարակուսել Է մէջ երկուց չարեաց. տարակուսանք է երկուստեք ։

Bajáre. Sե՛ս Abbajare.

Bajáta. Sե՛ս Baja, Frascheria.

Bajétta. Ասուի ինչ սեաւ, զոր զգենուն 'ի սուգս ։ (է և ս բառ նաւորդաց.) * գոգ փոքր, պարույր փոքրիկ ։

♦ Báila ♦ Bailíre. Sե՛ս Balia, Balire.

Báilo. Պայլ. (է անուն իշխանութ.) դեսպան վենետիկեան հասարակապետութե 'ի կոստանդնուպօլիս ։ պայլօզ ։ դայեակ. դաստիարակ ։

* Bailonáto, ար. Գաւառապանակալ. (Է կիպրացւոց ասի զեմ կենդանեաց, որք ունին տարամանիք զդաւառական ինչ ։)

Bájo. Շագանակ. (է մոյգ կարմիր, ասի զերբեթոյ ձիոց. կամ Ջորեաց ։) դոռ. գաղար ։

Bajócco, Պղնձի դրամ ինչ հռովմայ ։ դրամ ։

Bajonáccio, Bajóne, ար. Ծաղրածու. ծաղրաբան ։

Bajonétta. Սլաք հրացանին. (է սլաք ինչ տեգանման՝ ագուցեալ 'ի ծայր հրացանի զօրաց հետևակաց ։) հէշք ։

Baíre, Sbaíre. Sե՛ս Allibire.

Bajúca, Bajúcca, Bajúcola, նուա. Սնոտիք ։

Bájulo. Բեռնակիր ։ ♦ Դայեակ ։

Bajuóla, Bajúzza. Սնոտիք. ոչինչք ։

Bála. Էր անուն ինչ, որ կոչի և Musa.

Balaníno, na. ած. Olio balanino. Իւղ պալանոյի ։

Baláno. Էր խեցեմորթ ինչ ծովային ։ * Ծայր մարգոյին, կամ առնացի անդամոցն ։ տե՛ս և Vulva, և Supposta.

Baláscio. Ակն ինչ թխագոյն ։

Balaústa, Balaústo, Balaústra. Ծաղիկ նռնենոյ ։

Balaustráta. Վանդակապատիք. կարգ սիւնազարդ վանդակաց (պատշգամաց, պատկաց որմոց ։) դարմաֆէսէ ։

Balaústro. Վանդակապատն. սիւնազարդ վանդակ ։

Balbettáre, չ. Թոթովել ։ ֆէլեքէլ օէօյլէմէք ։

* Balbettatríce, էգ. Թոթովախօս. կակազող ։

* Balbetticáre, Balbezzáre. Sե՛ս Balbettare.

Bálbo, ba. Թոթով. ծանրախօս. թլուատ ։ ֆէլեքէլ ։

Balbotíre. ♦ Balbussáre. Balbutíre. Sե՛ս Balbettare.

Balbúzie, էգ. Թոթովութիւն. թլուատութիւն ։ ֆէլեքէլլէք ։

Balbuziénte, կ. Թոթովախօս. թլուատ ։ ֆէլեքէլ ։

Balbuzzáre, Balbuzzíre, չ. Sե՛ս Balbettare.

♦ Bálco. Sե՛ս Palco.

* Balconáta. Պատշգամբք ։ շահնիշիր ։

Balcóne, ար. Պատուհան ։ փէնճէրէ ։

Baldacchíno. Ամպհովանի. (է բառականիւնն զարդ ինչ հովանաւոր, զոր կախեն 'ի վր սրբազան իրաց, կամ 'ի վր գահուց իշխանաւորաց 'ի նշան պատուոյ ։) Ամպհովանի խորանի եկեղեցւոյ ։ տե՛ս և Drappellone. Aspettar il baldacchino. խնդրել բաղում աղաչանս, կամ բաղում հրաւիրանս ։

♦ Baldaménte. Sե՛ս Baldanzosamente.

Baldánza. Զօրաւորութիւն համարձակութե, կամ վստահութե. յախորտանք, կամ խիզախութիւն. խրոխտութիւն. խրոխտանք. գոռոզութի ։ ճէսարէթ. ճէսարէթ ։ prender baldanza di quella vittoria. խրոխտալ Է այն յաղթութե ։

Baldanzáto, ta. Sե՛ս Baldanzoso.

♦ Baldanzeggiáre, չ. Խրոխտալ. կեալ խիզախմամբ ։

Baldanzosaménte. Մ. Անվեհեր համարձակութբ. խրոխտանօք. խիզախմամբ. զօրաւորթերես ։ կէօ- նէրէ. ճէսարէթ իլէ ։

Baldanzosétto. նուա. Փոքր մի յանդուգն. անվեհեր ։

Baldanzóso, sa. Baldanzosissimo, ma. Յախորտ. խրոխտ. անվեհեր. յանձնապաստան ։ ճէսարէթլի ։

♦ Baldézza. ♦ Baldiméstó. Sե՛ս Baldanza.

♦ Baldigráro. Վաճառական առանձնաց փիօրենցայի ։

Báldo, da. Sե՛ս Baldanzoso.

♦ Baldóre, ար. Sե՛ս Baldanza.

Baldória. Բոց՝ դիւրավառ նիւթոյ. բոց ածանցական ։ հանդէս հրախաղութե. հրավառութիւն ։ far baldoria. վառել զինչս 'ի խրախճանս ։

Baldósa. Փչողական նուագարան ինչ նախնեաց ։

Baldrácca. Բոզ ծաղրա. Բոզ. պոռնիկ ։ գահպէ ։

Baléna. Պալէնայ. բաղենայ ։ (է կէտ ինչ մեծախոյր ։) Բալինա. պալըգ ։ է և ս հասարակութե ինչ հաւատայոյ կիտաձկանցն ։

Balenaménto. Փայլատակութիւն ։ փայլակն. փայլումն ։

Balenánte, կ. Փայլատակող ։ դողդողուն ։

Balenáre, չ. Փայլատակել. փայլակել ։ էմբէքլէմէք ։ Ն. Ճառագայթել. փայլատակել (զոյգս ։) Լ. Պատկառել. դեդևել. դողդողել ։ սէնտէլէմէք ։ կալ յերերի ։ կորուսանել զհաւասարութիւն, կամ զհաւասարակշռութիւն. (ասի զմարմնոյ, կամ զայլ ինչ թանձրութեանց ։) balenare a secco. փայլատակել առանց որոտման ։

Baléno. Փայլակն. փայլատակութիւն ։ շիմշէք. էօլղէք ։ in un baleno, կամ in un bacchio baleno, Մ. յական թօթափել. յանկարծակի. ժամայն ։ ♦ անմէլ ։ far le scoppio, e 'l baleno. առնել զամ ինչ միանգամայն ։ * Baleno. Աղու պալենայ ։ Arco baléno. տե՛ս Arcobaleno.

Baléstra. Բալիստր. (է պատերազմական գործի ինչ նետաձգութե, կազմեալ 'ի բնոյ կոր. մատկ կոչելոյ Tiniere. ունի 'ի կատար իւր աղեղն երկաթի. զոր լարեն գործեաւ ինչ, որ կոչի Lieva, կմ Martinello.) Բալիստր հաւորսաց. (է գործի ինչ որսալոյ զթռչունս թրծել գնտակօք ։) caricar la balestra. խածոյել զորովայնն. ուտել ցաղապատական որովայնին ։ լինել Է կնոջ ։ dare il pan con la balestra. տալ զհաց ակամայ ։ e dato ti sia il pan colla balestra. է ասի անէծք ։ ամ երախտիք չդեղացին քեզ 'ի ձեռս ։

Balestrájo. Բալիստրագործ ։ բաղաստրադործ. բալիստրաձիգ ։

Balestráre, չ. Արձակել զբալիստրն. նետաձիգ լինել բալիստրաւ ։ արձակել (զոյգս ։) տառապել. ցուցանել. չարչարել ։ ց. Արձակել զանձն ։

Balestráta. Բաղաստրընկէց մի։ Հարուած բաղաստրին։
* Balestráto, ta. Հարեալ բաղաստրաւ։ տես և Trabalzato.
Balestrátore, ար. Տես Balestriere.
* Balestrería. Գունդ բաղաստրաւորաց։
Balestriéra. Ծակ յորմունս՝ է որ արձակեն զբաղիստրն 'ի մէջ Թշնամեաց։ միջոցն է մէջ երկուց Թիոց զերզերբք ցռկանաւուն, յորս կան զինուորք 'ի մարտնչել։
Balestriére, ար. Բաղաստրաւոր. բաղաստրաձիգ։
Balestríglia. Բարձրաչափ նաւորդաց. (է գործի ինչ աստղաբաշխական, զոր յանէտ նաւավարք 'ի կեր առնուն 'ի չափել զբարձրուԹ արեւու, և աստեղաց։)
Baléstro. Տես Balestra: Andare su balestri. լինել նրբաարունք։
Balestróne, ար. Բաղիստր մեծ։
Balestrúccio. Ծիծռուն ինչ ծիծեռնանման։ գործի ինչ աղեղնանման, է որ անցանէ մեսաքն 'ի պատնիլն զերկգամը։ aver le gambe a balestrucci. լինել Թիբարարունգն։
Balí, ար. Պայլ. (է անուն իշխանուԹ։)
Bália, իգ. Սանոււ։ սնուցիչ։ dare, կմ torre a bália. տալ զմանուկն 'ի սանուսս, կմ առնուլ զմանուկն 'ի գիեցուցանել։ essere a bália. կալ առ սանուոն. անանել 'ի տան սանուոնին։
Balía, իգ. Իշխանութ. տէրուԹ. կարողուԹ. ձեռն։ գուտրէթ. գուչ։ զօրուԹ։ esser di sua balía. լինել ինքնատէր, ազատ, ինքնիշխան։ քէնտի պաշխոս օլմագ։
Baliáccia, ական. Վատթար սանուու։
Baliággio, Baliáto. ՊայլուԹ. (է աստիճան ինչ պատուոյ զինուորական կրօնից։)
Baliático, Վարձ սանուոնին։
Baliáto. ԻշխանուԹ. իրաւունք։ Ժամ իշխանուԹ։
Bálio. Դայեակ. դաստիարակ։ այր սանուոնին։
Balío. Báilo. Պայլ. (է անուն իշխանուԹ։)
Balióso, sa. Կարող. հզօր. զօրաւոր։
* Balíre, չ. Սնուցանել։ * Balíre, չ. Կառավարել։ վարել յաջողագոյն (զսուսերն։) balire una cosa a uno. տալ ինչ 'ի ձեռն, կմ է ձեռամբ ուրուք։
Balísta. Բարան։ մընճնիք։
* Balística. Ձգարանութ. (է գիտուԹ ինչ ուսումնական, որ ձեռնէ զշարժմանէ ծանր մարմնոց արձակելոց է օդն զիւրդ և իցէ ուղերձմանք։)
* Balíto, ta. Կառավարեալ. վարեալ։
Balívo. Տես Balío.
Bálla. Բեռն, կմ պատատ. (է կոյտ իրաց պատատեալ 'ի կտաւի, կմ յայլ ինչ 'ի փոխադրել այլուր։) թէնք. ֆէրտէ։ a' segnali si conoscono le balle. առակ. յարտաքինոյն ճանաչի ներքինն։ a balle, մկ. առատապէս. բազում յոյժ։ far le balle. ժողովել զկահ և զկարասի. պատրաստել 'ի չու։
Balláccia. ական, եզական. ՄեծեԹեԹ, կմ մեծ բեռն։
* Balladóre, ար. Երգերք նաւուն։
Balláre, չ. Կաքաւել. պարել։ տաքս էթմէք. հօրօն թէփմէք։ չարտրիլ, կմ երերիլ (աստամանց, ևն։) օյնամաք. տիթրէմէք։ sulla corda. լարախաղաց լինել։ ճանպազլըք էթմէք։ ballar in campo azzurro, nel Paretajo del Nemi. եղանել 'ի կախաղան։ far ballare i denti. ոճ առկ. ուտել։
Balláta. ԿաքաւերգուԹ. երգ կաքաւու, կմ պարերգուԹ. (է երգ՝ զոր երգեն կաքաւելով։) կաքաւ. կայթ։ fornir la ballata. 'ի գլուխ հանել զգործն։ qual ballata, tal sonata. առակ. համուցանել զգարձ փոխարինին։ guidar la ballata. ունել իշխանուԹ. կառավարել։ sconciar la ballata. աղաւաղել զգործն։
Ballatélla, Ballatétta, Ballatína, նուա. Համառօտ կաքաւերգուԹ։
Ballatójo. Պաշտպանմբ պարսպաց. պատկ որմոց։
Ballatóre, ար. Ballatríce, իգ. Կաքաւիչ։
* Ballería. Կաքաւչութ. կաքաւ։
Ballerino. Ուսուցիչ կաքաւուց։ տանս էօյրէթէն։ կաքաւիչ։ հօրօն բէքիճի։ փշալից պտուղ ինչ Թփոյն կոչելոյ Pruno bianco. * Ծաղիկ Թատրոնի։ ballerino da corda. Լարախաղաց։ ճանպազ։
Ballétta, նուա. Բեռն փոքր։ քիւչիւք թէնք։
Ballétto. Ազգ ինչ կաքաւու։
Bállo. Կաքաւ. կայԹ։ հօրօն. տանս։ andare al ballo. երԹալ 'ի կաքաւ, կմ 'ի տուն կաքաւուց։ essere, entrare, mettersi in ballo. մտել 'ի գործ ինչ։ uscir di ballo. ելանել 'ի գործոյն։ fare un ballo in campo azzurro. ելանել 'ի կախաղան։
Ballónchio. Կաքաւ գեղջկական։
Ballóne, ար. Բեռն մեծ։ պէօյիւք թէնք։
Ballonzáre, չ. * Ballonzoláre. Ոստոստել. խառն կաքաւել. խառն պարել։
Ballótta. Շագանակ պախ։ քուէ. վիճակ։
Ballottáre, ն. Ընտրել քուէիւք, կմ վիճակաւ։
* Ballottáta. Ոստիւն երիվարին է մէջ երկուց սեանց՝ անցել ընդ օդն չորեքումբք ոտիւք։
* Ballottazióne, իգ. ՎիճակատուուԹ. քուէարկուԹ։
Balniére, Baloniére, ար. Ազգ ինչ նաւու։
* Baloárdo. Տես Baluardo.
Balocággine, իգ. Անմտիք. աղձատանք. խաղալիկք։
Baloccaménto. Անմտի գեգերանք. ժամավաճառուԹ։
Baloccáre, ն. Գեգերեցուցանել. յամեցուցանել. ժամավաճառ առնել. զբաղեցուցանել վայրապար։ օյալանտըրմագ. էյլէնտիրմէք։ չ. Գեգերիլ վայրապար. ժամավաճառ լինել։ օյալանմագ։ յ. Զբօսնուլ։ էյլէնմէք։
Balocchería. Տես Baloccaggine.
Balócco. Ապուշ. խօԹաւէրտ. անմիտ։ խաղալիկ տղայոց։
* Baloccóne, ար. յամառ. Լի ապուշուԹ. յետամնաց։
Baloccóne, մկ. Անմտաբար. յիմարաբար։
Balógia. Տես Succiola, Ballotta.
Balógio, ia. Պղերգ. հեղգ. վատ։
Baloniére. Տես Balniere.
Balordáccio. Տես Babbaccio.
Balordággine, իգ. Balordería. ԱպշուԹ. անմտաբրուԹ. անմտուԹ։ շաշգընլըք։
Balordaménte, մկ. Անմտաբար. յիմարուԹ։
Balórdo, da. Ապուշ. խօԹաւէրտ. անմիտ։ շաշգըն. ահմագ։ alla balorda, մկ. անխորհրդաբար. կոյր զկուրայն։
Balsámico, ca. Բալասանեան. պալասանի։
Balsamíno. Ծառ բալասանի. պալասամ (տունկին։) պէլսէմ։ է և խոտ ինչ, որոյ պտուղք են նարընջագոյն, և են պիտանի 'ի հանդերձանս իւղոյ վէր վիրաց։
* Balsamíte, իգ. Խոտ ինչ։
Bálsamo, Bálsimo. Բալասան. պալասամ։ (է իւղ ինչ օգտակար վիրաց։ այսպէս կոչին և զանազան պատուական իւղք, և օծանելիք.)
* Balsimáre. Տես Imbalsimare.
Bálteo. Կապարան սրոյ. (է գօտի ինչ կախեալ զպարանոցէ 'ի կրել զսուսեր։) քուշաղագ։
Baluárdo. Մարտկոց։ բուրճ. պուրճ։

տրապիզ. (է հաւաքումն ինչ դրամոց համօրէն ընկերութե սեղանաւորաց, կամ Ճոխ վաճառականաց, որ անցանէ միմեանց ը եղանակաւ միոյ ուրուք յերեսելեալ առ Ժամ մի. որ ասի Avere il giro. այ՝ ունել ը ձեռամբ շրջան դրամոց։)

Banconcéllo, նուա. Սեղան փոքր։

Bancóne, աչ. յաւելու. Լայն սեղան, կամ մեծ նըստարան։

Bánda. Կողմն. կոյս։ եանընտանը. եան։ երիզ. երիզ մետաքսեայ։ գունդ զօրաց։ պէօլիւք։ խումբ քաղաքացի զինուորաց։ andar alla banda. գնալ կողմնակի. (ասի զնաւուց՝ յորժամ ընթանան ի մի կողմն ծփեալ։) լինել մերձ ի սնանկութե, կամ ի կործանումն։ եւ՝ աղքատանալ. է ...։ da banda, Ձ. ի մի կողմն. մեկուսի. առանձինն (կոչել. խօսիլ։) ... passar da banda a banda. Թափանցանց առնել, կամ խոցել։ ...։ metter da banda. ընտրել. պահել. անխայել։ lasciar da banda. ի բաց թողուլ. զանց առնել։ dall' altra banda. ընդհակառակն։ Banda. է ... Տես Benda.

Bandáto, ta. Պատեալ երիզաւ։ * Երիզաքաշ. (ը կերպարանից ասի զապարիղէ կնքոյ բաժանելոյ ի հաւասարաթիւ երիզաձեւ մասունս)։

Bandeggiáre, ն. Արտաքսամանել. աքսորել։

Bandeggiáto, ta. Աքսորեալ. վտարեալ։

Bandélla. Լամբ ծղխնեաց. (է երկաթ ինչ տափարակ եւ երկայն. ունի ի մին ի ծայրից՝ օղ ինչ, զոր ագուցանեն յարու ծղխնիս դրանց կամ պատուհանից.) փոքրիկ տախտակ երկաթի։ ճարմանդ։

Bandelláccia, ձւծ. Լամբ ծղխնեաց մեծ յոյժ։

Banderájo. Դրօշակակիր։ ... ։ առնեգործ արհեստաւոր եկեղեցական զարդուց։

Banderése, ած. Cavaliere banderese. Ասպետ երիզազարդ։

Banderuóla. Դրօշակ ի ծայր նիզակին։ հողմացոյց. ցուցակ հողմոց. (է տախտակ երկաթի, կամ պղնձի հաստատեալ ի բարձու, որ շարժմամբ իւրով ցուցանէ զհողմն շնչէ։) յեղեղուկ. փոփոխամիտ։

Bandiéra. Դրօշ. դրօշակ։ ... ։ ... ։ հեծել զինուոր. հեծել։ far bandiera. զանցանել զայլով ընթացս. (ասի զօրականն շանց։) a bandiera, Ձ. ը գլխոց. անխորհրդաբար. ը բերման։ bandiera di ricatto. վրէժխնդրութի։ far bandiera di ricatto. հանել զվրէժ քինուն։ bandiera di partenza. դրօշակ չուելոյ (է դրօշակ ինչ զոր սորդեն ի նաւս ի նշան չուելոյ փութով։) far la bandiera. գոգցանալ զյաւելեալ կապերտս կարեալ զդեւաուցն. (ասի զդերձակաց։) bandiera vecchia fa onore al Capitano. ... դրօշակ հին փառք են զօրապետին։ voltar la bandiera. փոխել զմիտս իւր. շրջիլ ի խորհրդոց։ pazzo a bandiera. մոլի արժանի կապանաց։ bandiera. կին ցոփ, կեղասս, անհող։ անյարդար. անհանճար. (առակ. շըլլըխտի կնիկ։)

Bandinélla. Երկայն անձեռոցք (ի սրբել զձեռս։) տես եւ Cortina.

Bandíni, աչ. յոգ. Նեցուկք ինչ ի նեղս ցռկաւնաւուն։

Bandíre, ն. Հրատարակել հրովարտակաւ. հրովարտակ հանել։ ... ։ հրատարակել. հաշակել։ աքսորել։ ...։

Bandíta. Տեղի՝ ուր արգելեալ է հրովարտակաւ առնել որսորդութիւն երէոց, հաւուց կամ ձկանց։ տեղի պահեալ յորս անասնոց։ Bandita della Caccia Reale. Տեղի որսորդութե արքային։

Bandíto, գոյ. Աքսորեալ. վտարանդի։ ...։ * եղուզակ։ ...։

Bandíto, ta, ած. Աքսորեալ։ ...։ tener corte bandita. խնճոյս գործել ամենայն. զամենայն ընդունել ի կոչունս եւ ի հանդէս։

Banditóre, աչ. Քարոզ. մունետիկ։ ...։

Bándo. Հրովարտակ. հրաման արքունի. (ասի զօրինաց հրատարակելոց մունետիկաւ ի ձայն փողոյ։ ...։ հրատարակութի. հրոչակութի։ ...։ fare andare il bando colla sua tromba da sua parte. տես Padroneggiare. Tener secreti i bandi. Զմերկապարանոց ինչ թագուցանել։ Bando. դատապարտութի առ ի մահ, կամ յաքսոր. աքսոր։ ...։ porre in bando. մերժել. մատնել։ * եւ՝ աաքսել յաքսոր։ mandare in bando. արտաքսամանել. աքսորել։ ...։ * mandar bando. հրովարտակ հանել. հրատարակել։ * bando di testa. վարձ ըմբռնելոյ զմահապարտն։ * essere in bando. աքսորիլ։ * trar di bando. դարձուցանել յաքսորանաց։

Bandoliéra. Փոկ մախաղի զինուորաց. (է փոկ արկեալ կողմնակի զուսովք զինուորաց, յորոյ ի ծայրն կայ մախաղ վառօդին։

Bándolo. Ծայր. կամ գլուխ կարժին։ ծայր թելից կարժին։ ...։ ravviare, կամ ritrovare il bandolo. գտանել զծայր կծկան. գտանել զելս իրացն։

· Bandóno. Տես Abbandono.

* Baniáni, աչ. յոգ. Կռապաշտք սրեւելեան Հնդկաց։

Bára. Դագաղ։ ...։ պատգարակ ինչ, կամ երկանիւ կառք ինչ տանելոյ նախնի հանդերձեալոց։ aver la bocca sulla bara. լինել օրհասական, մերձ ի մահ։ il morto è in sulla bara. այդ քաղցրայոյս է մեզն։

Barabúffa. Խառնակութի. աղմուկ. շփոթ։

Baracáne, աչ. Առէջ ինչ յայծեաց։

Barácca. Հիւղ. տաղաւար. խորան. (ասի զփայտակերտ, կամ զկտաւէ խրճիթէ, ուր կան զինուորք, կամ վաճառեն ինչ։)

Baraccáre, ն. Հարկանել զխորան, կամ զվրան։

Baracchiére, աչ. Կերակրավաճառ զօրուն։

Baraccúzza, նուա. Խրճիթ փոքր. վրան փոքր։

Baráre, չ. Խաբել. պատրել։

* Bararía. Խաբէութի. նենգ. պատրանք։

Báratro. · Baráto. Վիհ. վիրապ. գեհեան։

· Barátta. Կագ. կռիւ. պատերազմ։

Barattaménto. Փոխանակութի։

Barattáre, ն. Փոխանակել (զիրս։) ...։ * լռմայափոխ լինել։ խաբել։ ...։ փախուցանել ի մարտից։ ...։ ցրուել։ յ. Ցրուիլ։

Barattáto, ta. Փոխանակեալ. փոխեալ։ ...։

Barattatóre, աչ. Փոխանակիչ։

* Barattazióne, էգ. Տես Baratto.

Baratteria, և Baratt[illegible] Փոխանակութի։ խաբէութի. նենգ։

Barattiére, աչ. Barattiéro. Փոխանակօղ. որ փոխէ։ խաբեբայ։ ...։

Barátto. Փոխանակութի։ ...։ խաբէութի։ տես եւ Barattiere.

Barattóla. Թռչուն ինչ ջրային։

Baráttolo. Փոքրիկ անօթ խեցի, կամ ապակի (ի պէտս քաղցրաւենեաց, եւն։) ...։

Bárba, աչ. է ... Հօրեղբայր։ ա-

Balestráta. Բաղաստրընկեց մի: Հարուած բաղաստրին:
* Balestráto, ta. Հարեալ բաղաստրաւ: տես և Trabalzato.
Balestrátore, ար. Տես Balestriere.
* Balestrería. Գունդ բաղաստրաւորաց:
Balestriéra. Ծակ յորմունս՝ ը որ արձակեն զբաղխատրն 'ի վր թշնամեաց: միջոցն ը մէջ երկուց թիոց զեղերբք ցռկանաւուն, յորս կան զինուորք 'ի մարտնչել:
Balestriére, ար. Բաղաստրաւոր. բաղաստրաձիգ:
Balestríglia. Բարձրաչափ նաւորդաց. (է գործի ինչ աստղաբաշխական, զոր յաւէտ նաւավարք 'ի կիր առնուն 'ի չափել զբարձրութ արևու, և աստեղաց:)
Baléstro. Տես Balestra: Andare su balestri. լինել նրբաարութեք:
Balestróne, ար. Բաղխատր մեծ:
Balestrúccio. Թռչուն ինչ ծիծեռնանման: գործի ինչ աղեղնանման, ը որ անցանէ մետաքսն 'ի պատոիլն զեղեգամբ: aver le gambe a balestrucci. լինել թիբրասրունքն:
Balí, ար. Պայլ. (է անուն իշխանութ:)
Bália, էգ. Սնուցիչ: ստնտու: dare, կմ torre a bália. տալ զմանուկն 'ի սնուցանել, կմ առնուլ զմանուկն 'ի դիեցուցանել: essere a bália. կալ առ սնուցիչ. սնանիլ 'ի տան սննդեան:
Balía, էգ. Իշխանութ. տէրութ. կարողութ. ձեռն: գօօրըլիք. գօոզ: զօրութ: esser di sua balía. լինել ինքնատէր, ազատ, ինքնիշխան: ... օլմագ:
Baliáccia, ... Վատթար սնուցիչ:
Baliággio, Baliáto. Պայլութ. (է աստիճան ինչ պատուոյ զինուորական կրօնից:)
Baliático, Վարձ սննդեան:
Baliáto. Իշխանութ. իրաւունք: Ժմկ իշխանութ:
Bálio. Դայեակ. դաստիարակ: այր սննդեան:
Balío. Báilo. Պայլ. (է անուն իշխանութ:)
Balióso, sa. Կարող. հզօր. զօրաւոր:
* Balíre, ն. Սնուցանել: * Balíre, չ. Կառավարել: վարել յաջողագոյնս (ղաւսերն:) balire una cosa a uno. տալ ինչ 'ի ձեռն, կմ ը ձեռամբ ուրուք:
Balista. Բաբան: ...
* Balística. Ձգաբանութ. (է գիտութ ինչ ուսումնական, որ ճառէ զշարժմանէ ծանր մարմնոց արձակելոց ը օդն զիւրդ և իցէ ուղղերձմամբ:)
* Balíto, ta. Կառավարեալ. վարեալ:
Balívo. Տես Balío.
Bálla. Բեռն, կմ պատառ. (է կոյտ իրաց պատատեալ 'ի կապուկ, կմ յայլ ինչ 'ի փոխադրել այլուր:) ... a' segnali si conoscono le balle. ... յարտաքնոյն ճանաչի ներքինն: a balle, մ. առատապէս. բազում յոյժ: far le balle. ժողովել զկահ և զկարասի. պատրաստիլ 'ի չու:
Balláccia. ... Անհեթեթ, կմ մեծ բեռն:
* Balladóre, ար. Եղջերք նաւուն:
Balláre, չ. Կաքաւել. պարել: ... sulla corda. լարախաղաց լինել: ... ballar in campo azzurro, nel Paretajo del Nemi. եւանել 'ի կախաղան: far ballare i denti. ...
Balláta. Կաքաւերգութ. երգ կաքաւու, կմ պարերգութ. (է երգ՝ զոր երգեն կաքաւելով:) կաքաւ. կայթ: fornir la ballata. 'ի գլուխ հանել զգործն: qual ballata, tal sonata. ... հատուցանել ըզպարձ փոխարինին: guidar la ballata. ունել իշխանութ. կառավարել: sconciar la ballata. աղաւաղել զգործն:
Ballatélla, Ballatétta, Ballatína, նուա. Համառօտ կաքաւերգութ:
Ballatójo. Պաշտպանմբ պարսպաց. պատկ որմոյ:
Ballatóre, ար. Ballatríce, էգ. Կաքաւիչ:
* Ballería. Կաքաւչութ. կաքաւ:
Ballerino. Ուսուցիչ կաքաւուց: ... կաքաւիչ: ... տեսակ պտղոյ ինչ թփոյն կոչեցեալ Pruno bianco. * Ծաղրիկ թառամեալ: ballerino da corda. Լարախաղաց: ...
Ballétta, նուա. Բեռն փոքր: ...
Ballétto. Ազգ ինչ կաքաւու:
Bállo. Կաքաւ. կայթ: ... andare al ballo. երթալ 'ի կաքաւ, կմ 'ի տուն կաքաւուց: essere, entrare, mettersi in ballo. մտել 'ի գործ ինչ: uscir di ballo. ելանել 'ի գործոյն: fare un ballo in campo azzurro. ելանել 'ի կախաղան:
Ballónchio. Կաքաւ գեղջկական:
Ballóne, ար. Բեռն մեծ: ...
Ballonzáre, չ. * Ballonzoláre. Ոստոստել. խառն կաքաւել. խառն պարել:
Ballótta. Շագանակ պախ: քուէ. վիճակ:
Ballottáre, ն. Ընտրել քուէիւք, կմ վիճակաւ:
* Ballottáta. Ոստիւն երիվարին ը մէջ երկուց սեանց՝ անցել ընդ օդն չորեքումբք ոտիւք:
* Ballottazióne, էգ. Վիճակարկութ. քուէարկութ:
Balniére, Baloniére, ար. Ազգ ինչ նաւու:
* Baloárdo. Տես Baluardo.
Balocággine, էգ. Անոտիք. աղճատանք. խաղալիք:
Baloccaménto. Անօտի գեղգեղանք. ժամանակաձգութ:
Baloccáre, ն. Գեղգեղեցուցանել. յամեցուցանել. ժամանակաձգութ առնել. զբաղեցուցանել վայրապար: ... չ. Գեղգեղիլ վայրապար. ժամանակաձգութ լինել: ... Զբօսնուլ: ...
Balocchería. Տես Baloccaggine.
Balócco. Անոտի. խօթամիտ. անմիտ: խաղալիկ տղայոց:
* Baloccóne, ար. յամառ. Կիսապաշտ. ...
Baloccóne, մ. Անմտաբար. յիմարաբար:
Balógia. Տես Succiola, Ballotta.
Balógio, ia. Պղերգ. հեղգ. վատ:
Baloniére. Տես Balniere.
Balordáccio. Տես Babbaccio.
Balordággine, էգ. Balordería. Ապշութ. անմտութ. անմտութ: ...
Balordaménte, մ. Անմտաբար. յիմարութ:
Balórdo, da. Ապուշ. խօթամիտ. անմիտ: ... alla balorda, մ. անխորհրդաբար. կոյր զեղուրայն:
Balsámico, ca. Բալասանեան. պալասանի:
Balsamíno. Ծառ բալասանի. պալասամ (տունկն:) ... է և խոտ ինչ, որոյ պտուղք են նաբընջագոյն, և են պիտանի 'ի հանդերձանս իւղոյ վս վիրաց:
* Balsamíte, էգ. Խոտ ինչ:
Bálsamo, Bálsimo. Բալասան. պալասամ: (է իւղ ինչ օգտակար վիրաց: այսպէս կոչին և զանազան պատուական իւղք, և օծանելիք:)
* Balsimáre. Տես Imbalsimare.
Bálteo. Կապարան սրոյ. (է փոկ ինչ կախեալ զպարանոցէ 'ի կրել զսուսեր:) ...
Baluárdo. Մարտկոց: ...

տայժ. վնաս: dar bastonate da ciechi, da cristiani. գանակոծ առնել: sudice, կամ vecchie bastonate. անխնայ հարուած. գան սաստիկ: essere due ciechi, che fanno alle bastonate. վիճել ընդ միմեանս առանց գիտելոյ զվէճն: uomo da bastonate. այր արժանի գանից, կամ արժանապատիժ:

Bastonáto, ta. Հարուածեալ. գանեալ:

Bastonatúra. Գան. գանակոծութիւն: ծեծել:

Bastoncéllo. } Նու. Գաւազան փոքր: ցուպիկ
Bastoncíno. } ծէր: ազդ ինչ շաքարալից և անխառնաբանն հատուածոյ՝ կազմեալ 'ի ձև վանդակաձևերոյ գաւազանաց: bastoncelli, կամ bastoncini. գաւազանք չիբօլաթից. (են գաւազանաձև կտորք չիբօլաթից. որոյ չորք սովորաբար կշռեն մի լիար:) bastoncino. գաւազանիկ, կամ չերտակ կերպասուց: drappo a bastoncini. կերպաս գաւազանաձև, կամ չերտաձև գծիւք: bastoncino նշանակէ և Astragalo.

Bastóne, ար. Գաւազան. ցուպ: ցուպիկ. ւռշուն. գաւազան խշխանութեան: della vecchiaja. ցուպ ծերութեան: il bastone fa fuggire il cane dalle nozze. երկիւղ գանից տայ 'ի բաց թողուլ զհաճոյսն: giuocar di bastone. հարկանել գաւազանաւ. գանել: mettere un legno su per un bastone. սխալել անհմտաբար: bastone. է ազդ ծածկոյթ. մանուկ խաղալիք: գաւազան. (է մին 'ի չորից նշանաց խաղալեաց թղթոց:) dar bastoni in vece di danari. փոխանակ դրամոց: accennar in coppe, e dar in bastoni. զայլ ինչ ասել, և զայլ ինչ առնել. Գաւազան. (ընդ հարաբերութեան ինչ 'ի ձև փայտից գլանի՝ 'ի ծայրս սեանց, են:) * Ազգ ինչ քերթողական դրոշմաց, որոյ քերիչ երկաթն է 'ի ձև կիսաբոլորակի, որով գործին գաւազանաձև զարդքն:

* Bastoniére, ար. Գաւազանակիր ուրուք, որ կոչի և Mazziere.

Bastorovéscio. Տես 'ի բառն Basto.

Bastracóne, ար. Խոշոր ծաղր. Այր յաղթանդամ և ուժեղ:

* Bastúda. Ուռկան ինչ ալդապղոտին ձկնկաց:

Batácchia. Տես Batacchiata.

Batacchiáre, ն. Հարկանել գաւազանաւ. գանել:

Batacchiáta. Հարուած գաւազանի. գան: հարուած:

Batácchio. Գաւազան:

Bátalo. Տես Batolo.

* Batassáre, ն. Ցնցել. շարժել:

Batéllo. Տես Battello.

* Batignanése, ար. Ազդ ինչ թզոյ:

* Batistéo, Batistério. Տես Battisterio.

Batócchio. Ցուպ կուրաց: տես և Battaglio.

Bátolo. Ծայր գլխանոցի, կամ կնկղոյ որ ծածկէ զթիկունս: եր թիկնոց, կամ պիտանելիք ինչ թիկանց՝ ամանց յեկեղեցական պաշտօնէից: հմմ:

Batósta. Բանակռուութիւն. կռիւ:

Batostáre, ւ. Բանակռիւ լինել. կռուել:

* Batrachíte, էգ. Գորտաքար. (է քար ինչ, որ ամանց կարծեցին գոյացեալ 'ի գլուխ ստոյն գորտոյ. բայց յետոյ գտին թէ գտաւ ատամն ինչ ձկան քարացեալ:)

* Batrocomiomachía. Պատերազմ գորտանց ընդ մկունս:

* Battadóre, ար. Հարկանող արմտեաց. ցորենահար. (որ հարկանէ զցորեանն 'ի կալն՝ փոխանակ կամելոյ:)

Battáglia. Պատերազմ. մարտ: ճէնկ, ունքեր: գունդ. գումարտակ. խումբ զօրաց ճակատեալ: միջին գունդն: battaglia navale. Նաւամարտութիւն: corporal battaglia. մենամարտութիւն: camminare in battaglia. խաղալ 'ի մարտ պատերազմի: dar la battaglia. տալ պատերազմ: * mettere in battaglia. Ճակատակազմել զզօրս:

Battagliáre, ւ. Պատերազմել. տալ պատերազմ:

* Battagliáta. Մարտուցումն. պատերազմ:

* Battagliáto, ta. Թակաւոր. (ասի զայնմ զանգակէ նիւթէն կիզուց, որոյ թակն, որ հարկանող գործին՝ նիւթէ է յայլ գոյն:)

Battagliatóre, ար.
* Battagliéra, էգ. } Պատերազմող. մարտիկ: ճէնկճի:
Battagliére, գոյ. ար.

Battagliéro, ra. ած. Գոռ. պատերազմական:

Battaglierésco, ca. Պատերազմական: գոռ. պատերազմասէր. պատերազմող:

Battagliéro. Պատերազմող. մարտիկ:

Battaglieróso, sa. * Battagliésco, ca. Պատերազմական: գոռ. պատերազմասէր:

Battagliétta. Պատերազմ փոքր. թեթև մարտ:

Battagliévole. Տես Battaglieroso.

Battaglievolménte, մ. Պատերազմաւ. մարտիւ.

Battáglio. Թակ, կամ ուռն զանգակին: չանկըն տիլի:

Battaglióne, ար. Գունդ զինուորաց. (սովորաբար բաղկանայ 'ի վեց, կամ յեօթն հարիւրոց:) պէօլիւք: մեծ ուռն զանգակի:

Battaglióso. Տես Battaglieroso.

Battagliuóla, Battagliúzza, նու. Պատերազմ փոքր:

* Batteggiáre, են. Տես Battezzare, են:

* Battellánte, ար. Նաւակավար: գայըգճի:

* Battelláta. Բեռն միոյ նաւակի:

Battellétto, նու. Նաւակ փոքր: մակոյկ փոքր:

Battéllo. Կուր. նաւակ: գայըգ:

Batténte, գոյ. ար. Տես Battitojo.

Batténte, ած. ն. Հարկանող. գանող: բաբախել. տրոփել: որ ձայնէ զանձն:

Báttere, ն. Հարկանել. գանել: ձեռնել. ծեծել: բաղխել (զդուրս:) կոփածոյ չախմաք: il grano. ծեծել զցորեան: batter de' conti, delle scritture. հաշիւ առնել. բաղդատել ընդ միմեանս զհաշիւն, կամ զգրեալսն. գտանել հաւասար: հէսապ ճեօրմէք: ella batte. կայ անդ գոյղն ինչ խախտ. փոքու ինն տարբերի: battere in, կամ tra checchessia. հասատել. կայանալ: il punto batte quì. անդ յայսմ է հաստատեալ: vedere, կամ comprendere dove ella ha da battere. տեսանել, կամ ճանաչել, թէ յինչ ունի աւարտել, կամ յանգիլ իրն: il fiume batte le mura della Città. գետն հոսէ առ պարսպօք քաղաքին: il tale ha da batter quì. այն ոք ժամանէ սաստ, կամ ունի անցանել ընդ այս, կամ գալոց է այսր: * la vela batte. առ նաւուղղոյ. հողմն բաղխէ զառագաստն. (որ յորժամ այնպիսի գրիւք շնչէ հողմն, մինչ բաղխել զերիասն կողմանս առագաստին՝ ծեծէ միայն, այլ ոչ լնու զայն:) battere a un segno. գիտել ինչ. ունել մանաւանդ ինչ նպատակ: Battere. Գնալ արագ, կամ շատաքայլ: batter il taccone, battersela. մեկնել տաղնապաւ. փախչել: il sole batte in questa campagna. արեգակն արձակէ զճառագայթս յայս անդաստան: battere il pallone, la palla. արկանել, կամ արձակել զգնդակն: բօփօ, կիւլէյի աթմաք: i denti. բաբախել, կամ կրճտել զա

տապալելու : in terra. զգետնի հարկանել. զգետ_նել : էէէ վուրմախ : l' inimico. խորտակել, վա_նել զթշնամին : le mura, le fortezze, ևն : բաղ_խել, կամ հարկանել թնդանօթիւք զպարիսպն, զամրոցսն : la cassa. հարկանել զթմբուկ. և՛ բամբասել : la chiamata generale. ժողովել զամենն 'ի ձայն թմբկի, կամ փողոյ : la strada. առաջնորդել. ուղեցոյց լինել : la campagna, la marina, ևն. լրտեսել զճանապարհս, զդաշ_տավայրս, արշաւել, կամ ընթանալ ը ծով. ա_պահովել 'ի թշնամեաց : marina. խնդրել զան_դատանօք : il fuoco. թօթափել զհուր 'ի գայլա_խազէ. հարկանել զգայլախազն : աքէշ չաքմախ : l' ore. հարկանել ժամացուցին : l' oro. ծեծա_լել, կամ երկայնել զոսկին : il tempo. ով էրմէք : նշանակել զժամանակն, կամ զարկանել : l' ali. սա_ւառնել. թռչել : il polso, հարկանել զարկի բազկին : il petto, ևն. բաբախել, կամ սրտփել սրտին : խուէյի օյնամախ : gli occhi. քթթել. թար_թափել զարտևանունս : կէօզ գըբբմախ : in un batter d' occhi. 'ի քթթել ական. յանկարծ. նոյն_ժամայն : senza batter il polso. նոյնհետայն : non batter gli occhi. հայել անքթիթ, կամ անթարթափ աչօք. յառել. պշնուլ : moneta. հարկանել, կամ հատանել դրամ : ահճէյի գըբբէշմէք : batter checchessia altrui nel mostaccio. արկանել ինչ յերեսս ուրուք : non batter parola. ոչինչ ասել. ոչինչ յաւելուլ. ոչինչ առնել պատասխանի : batter parola. քրթմնջել : la cosa batte in poco. գոյզն ինչ է այն : batte un centinajo. հասանէ 'ի հարիւր. իբր հարիւր : le mani. ծափել. ծափս հարկանել : էլ չարփմախ. էլ էլէ չարբմախ : i piedi. դոփել : dove va a battere il discorso? յի՞նչ հայի ճառն. յի՞նչ հայե_ցուցանեն, կամ յի՞նչ ակնարկեն բանքն : batter il capo nel muro. անկանիլ 'ի յուսահատութիւն : battere il ferro mentre ch' egli è caldo. հար_կանել զերկաթ՝ մինչդեռ ջերմ է. այս՝ ոչ կորու_սանել 'ի ձեռաց զպատեհութիւն : batter due ferri, կամ chiodi a un caldo. երկու ինչ միանգա_մայն վճարել : ella è battuta. վճարեալ է. որոշ_եալ է. * battere all' arco, կամ a corda. գզել զասր (ըստ բրդեղէն խուրձից :) Battérsi, ѷ. Զաղ_կել զանձն : դէօվիւնմէք գամչըլամախ : և՛ մենա_մարտել : փէօյնէշմէք : battersi a palme. կոծել զանձն. զձեռս հարկանել : battersi il petto. կոծել զկուրծս : battersi pel capo. լինել դիւ_րագին առ յաճախութեան :

Battería. Բազմութ թնդանօթից համբերձ ամ_պիոփոյիւք նց 'ի հարկանել զամրոց, կամ զտեղի ինչ. թնդանօթք : թօփլար : արձակումն թնդա_նօթից 'ի մի ամրոցին, ևն :

Battesimále, ած, հ. Մկրտութե : il fonte battesimale. աւազան մկրտութե : վաֆթիզխանէ :

Battésimo, Battésmo. Մկրտութի : վաֆթիզ : մկրտա_րան. աւազան մկրտութե : վաֆթիզխանէ : tener a battesimo. ընդունել զոք յաւազանէ մկրտութե :

Battezzaménto. Մկրտումն. մկրտութի : տես և Bagnamento.

Battezzánte, հ. Մկրտիչ. պաշտօնեայ մկրտութե :

Battezzáre, ն. Մկրտել : վաֆթիզլամախ : անուանել : ատ գօյմախ : ընդունել զոք յաւազանէ մկրտութե : թանալ. արկանել ինչ 'ի գլուխ ուրուք : essere battezzato in Domenica. լինել անմիտ : Battezzársi, ѷ. Մկրտիլ :

Battezzáto, ta. Մկրտեալ. գոյ. Հաւատացեալ. քրիստոնեայ :

Battezzatóre, ար. Battezziére, ար. Մկրտիչ :

Battezzóne, ար. Աղբ ինչ դրամոց Փլորենցւոյ :

Batticúlo. Զրահ երաստանաց, կամ թիկնապա_նակ :

Batticuóre, ար. Բաբախումն կամ դողումն սրտի (առ երկիւղի.) երկիւղ : խուէյ օյնամաք :

Battifólle. Տես Bastita.

* Battifrédo. Աշտարակ փայտակերտ :

Battifuóco. Հրահանք : չաքմախ : կոչի և Fucile.

Battígia. Վերնոտութի : avere le battigie. ով առնէ. բրդել 'ի բարկութե :

Battiláno. Ասրագործ : բրդագործ. (այս՝ որ ծեծէ և գզէ զբուրդս :) եափաճի. եափաղճըլ :

Battilóro. Ոսկեկազործ (ոսկւոյ ։ կամ արծաթոյ.) թիթեղնագործ : վարագճը :

Battiménto. Հարումն. բաղխումն : վուրուշ : ընդ_հարումն. զարկումն : di mani. ծափ : d' arterie. զարկ շնչերակաց : di cuore, բաբախումն սրտի. տրոփումն : di piedi. դոփիւն :

* Battinzécca. Դրամահար : սիքքէճի :

* Battipálle, ար. Գնդահար, կամ ռմբահար. (է գործի ինչ ռմբաձգաց :)

Battipórto. Մուտք նաւին :

* Battiségola. Տունկ ինչ, որոյ ծաղիկ կոչի Fioraliso.

Battisóffia, Battisóffiola. Արհաւիրք. սարսափ. (է երկիւղ սաստիկ, բայց սակաւատև. որ ածէ 'ի մր զբաբախումն սրտի և զհեւ :)

Battistéo, Battistério, Battistéro. Մկրտարան. աւազան մկրտութե : վաֆթիզխանէ :

* Battistráda, ար. Ճանապարհախոյզ. դէտ ճոյհի. (այս՝ որ յառջ ընթացեալ խուզէ զճանապարհս :)

Báttito. Դող. դողումն սրտի. սարսափ :

* Battitója. Գրահար. (է տախտակ ինչ տպա_գրողաց՝ քառակուսի և հարթ. որով հարեալ զգրերն կապարեայ գիրսն հաւասարեն՝ յետ քան զտպագրելն :)

Battitójo. Փեղկ դրան : գափը գանատլերի : դուռն :

Battitóre, ար. Հարկանող : աղդ ինչ արհեստա_ւորի : * տես և Battistrada. * Battitore a corda. Գզիչ բրդոյ :

Battitríce, էգ. Հարկանող :

Battitúra. Հարումն. հարուած. դան : վուրուշ. գէօթէկ : հարումն ցորենոյ : ժամանակ ծեծելոյ զցորեան : պատիժ. վիշտ :

* Bátto. Աղբ ինչ թիւոր նաւակի :

Battócchio. Տես Batocchio.

* Battología. Երկարաբանութի. կրկնաբանութի :

Battúta. Զարկ. (է չափ ամանակին՝ զոր երաժշ_տապետն՝ զարկուածով, կամ բաղխմամբ նշանա_կեալ ցուցանէ երաժշտաց :) far la battuta. է ով էրմէք : նշանակել զժամանակն, զարկա_նել : accomodarsi alle battute. անսալ այլումս հաւանիլ ը բանս ուրուք : battuta di polso. զարկ երակին : նապզ : a battuta, ձ. տես a Punto. * Battuta. Արահետ. ճանապարհ վարուն : եալէէ եօլ : * andar per la battuta. գնալ ը ա_րահետ հնրկաց. զհետ երթալ այլոց :

Battutélla, նու. Համառօտ զարկ (երաժշտականն :)

Battúto, գոյ. Յատակ անյարկ. գետին անյարկ : էէր փէօշէմէ : Եւ ևս մնացածին դրամ ինչ. որ արժէ ութն danari. այժմ կոչի Duetto. Battúti. Զաղ_կեալք. (են աղաչաւորք. որ զգեցեալ վե_րարկուս և կնկուղս, շրջեին 'ի քաղաքի և ծաղ_կեին զանձինս :)

Battúto, ta, ած. Հարեալ. ծեծեալ. ևն : վուրուլ_մուշ. գէօթէկլէնմիշ : * Տկար. խոնջ : via battuta. ճանա_

ձանապարհ վարուն • արաշետ ։ Եւլէտ եւլ ։ argento battuto. արծաթ տափարակել 'ի թերթեղն։ արծաթի թերթերն ։
• Batucchiería . Տես Sofisticheria .
Batúffolo . Խառնակոյտ դեղ • կոյտ ։
Báva . Լորձունք • փրփուր բերանոյ ։ ազէսայ ։ ատէէ ։ աւելորդ մասունք ձուլածոյից զորս ձուլիչքն յետոյ 'ի բաց քերեն , կամ հատանեն * Մետաքս , անպիտան , զոր ոչ անհատատառեն ըք հնար մանել ։
Bavàglio . Կրծկալ • կրծածոց տղայոց։ ։
• Bavalíschio . Տես Basilisco .
Báu báu . Է ձայն ինչ , որով երկեցուցանեն զտղայս ։ far báu , կամ far báu báu . զարհուրեցուցանել ։
* Báve , էգ • յոգ • Տես Bava .
Bavélla . Թել շերամոյ • (առ ի զթելոց զորս հանեն 'ի շերամոց եղելոց 'ի տանի , յառաջ քան զհանելն զխոռոցն ։)
Bávero . Օձիք վերարկուի ։ ։
Bavétta . Աւելորդ մասունք ձուլածոյից , կոչի և Bava .
Baviéra . Տես Visiera . Է և նուրբ երիզ ինչ կոխեալ զառաւի գտակաց գեղջկաց ։ mangiar sotto la baviera . ուտել գաղտ ։
Baúle , ար • Արկղ ինչ ձանապարհի ։ ։
Bavóso , sa . Bavosíssimo , ma . Լորձնոտ • պղպջակեալ լորձամբք ։
Bázza . Բարեբաղդութիւն ։ aver di bazza . ստանալ ինչ անակնկալ • բարեբաստութեն վիճակել ։
• Bazzarráre . • Bazzárro . Տես Barattare , և ն ։
Bazzécole , էգ • յոգ • Տես Bazzicature .
• Bazzésco , ca . Բիրտ • ստոր ։
Bázzica . Կենակցութիւն • ընկերութիւն ։ ընտանի ։ խաղ ինչ թղթոյ ։ Bazziche . Տես Bazzicature .
Bazzicáre , ն • Վարիլ • կենակցիլ • յաձախել ուրեք ։
Bazzicatúre , էգ • յոգ • Մնացք • ոչինչք ։
Bazzótto , ta . Թերախաշ ։ Թերապինդ • գողորիկ (ձու ։)

BD

BDéllio . Խէժ ինչ ։

BE

BE' . Ձայն խաչանց • մայելն ոչխարաց ։ Է և կրձատեալն bene Թարմամաւր մաանեանն • գր . e be' perchè questo ? և ապա այս ։ Be' . Տես Bei , կամ Belli .
* Beánte . Երանացուցիչ ։
Beáre , ն • Երանացուցանել • տալ զերանութիւն • երջանիկ առնել ։
Beataménte , Գ • Երանուքն • երջանկապար ։
• Beatánza . * Beatézza . Տես Beatitudine .
Beatificáre , ն • Տես Beare . Երանել զոք • համարել երջանիկ ։ կարգել զոք 'ի թիւս երանելեաց • երանացուցանել զոք ։ * Փառաւորել • գովել • մեծացուցանել ։
Beatificatóre , ար • Beatificatríce , էգ • Երանացուցիչ ։
Beatificazióne , էգ • Երանացուցանելն ։ հանդէս երանացուցանելոյ զոք • (է հանդէս որով քահանայապետն հաւաստի կարգէ զոք 'ի թիւ երանելեաց ։)
Beatífico , ca . Երանացուցիչ • երանագործ ։

Beatissimaménte , Գ • Գեր • ծայրագոյն երանութբ • երջանկագոյնս ։
Beatíssimo , ma . Գեր • Գերերջանիկ ։ Beatíssimo Pádre . Ամենաերանեան հայր • (է պատուանունն քահանայապետին հռովմայ ։)
Beatitúdine , էգ • Երանութիւն • երջանկութիւն ։ ։
Beáto , ta . Երանեալ • երանելի • երջանիկ ։ ։ Երանեալ • (որ նա զոր համարի եկեղեցին 'ի թիւս փրկելոց • բայց գետ չէ գրաւակարգեալ 'ի կարգս սրբոց ։) pur beato ! beato me ! beato te ! երանի է ինձ • երանի քեզ ։
Beatríce , էգ • Երանացուցիչ ։
* Bébu . Տես Muggito .
Bécca . Կերպասեայ կապ • կապ գուրպայից ։
* Beccabrícioli . Որ կրծէ զխոտորակս • (առ ի զմկանց ։)
* Beccabúngia . Տունկ ինչ բժշկական ։
Beccáccia . Աղբ ինչ թռչնոյ , որոյ կտուց է երկայն , և նուրբ ։ ։
Beccaccíno . Է թռչուն փոքր քան զBeccaccia . * է և այլ ինչ թռչուն կոչեցեալ և Sciaccora .
Beccáccio , ։ Նոխազ վաղեմար ։ յառի , կամ անհեթեթ կատուց ։
Beccaficáta . Խորտիկք յօրինեալք 'ի Beccafico անուանեալ թռչնոց ։ Կերակուրք զոր առնեն ամի ամի վարժապետք դպրոցին քրիստոնէից յանդուգնեալն զնոր վարժապետութեն ։
* Beccafíchi , ար • Որ ուտէ զBeccafichi թռչունսն ։
Beccafíco . Փոքրիկ թռչուն ինչ բարեհամ երեւեալ 'ի ժամանակս թզոյ • որ ոչ թողու գուտոյն կոչի և Bigione . ։
Beccájo . Մսագործ ։ ։ արեւմտեքու ։
Beccaláglio . Խաղ ինչ մանկանց ։
Beccalíte , ար • և էգ • Կռուասէր ։ կռուախնդիր ։
Beccaménto . Ուտելն կտցաւ ։
Beccamórti , ար • Մեռելաթաղ ։ ։
* Beccánte , ած • Որ ուտէ կտցաւ • կտցահար ։
Beccáre , ն • Առնուլ զկերակուր կտցաւ • կտցել • ուտել կտցաւ • կտցահարել ։ ։ ուտել ։ beccarsi il cervello , կամ սոսկ , beccarsi . տանջել • կամ աշխատ առնել զմիտս իւր ։ beccarsi i geti • զաղձան վաստակել • beccarsi su una cosa . 'ի ձեռս բերել • կամ շահել ինչ մարթանօք ։
Beccarèllo , նու • Նոխազ փոքր • ուլ ։
* Beccariváie , էգ • Աղբ ինչ այլանակ Garzai ։
* Beccáro . Տես Beccajo .
Beccastríno . Բահ ինչ սուսեր և նեղ ։
Beccáta . Կտցահարութիւն • կտցումն ։ խածուած ։ Տես և Imbeccata .
Beccatélla , նու • Թեթև կտցահարութիւն ։ կտորակ մսոյ զոր արկանեն յօդս 'ի կերակուր բազէին , յորժամ թռչի շուրջ զտեղեաւն հաւորսութեն ։ գոյին ինչ • մնացք ։
Beccatèllo . Գերանակալ • (է մայթ եղեալ ընդ գլխովք գերանաց վարսելոց յարմն ։) Տես և Beccarello .
Beccatína . Տես Beccatella . Averla in sulla beccatina , վիրաւորել , կամ հարկանել յոգի ։
Beccáto , ta . Կտցեալ կտցահարեալ • կերեալ կտցաւ ։
Beccatójo . Կտորակ թռչնոց ։ ։
Beccherèllo , նու • Որդ • Նոխազ փոքր ։ ։
Beccheria . Սպանդանոց ։ ։ կատորած • հարուած ։

Cielo lo benedica. օրհնեսցէ զնա որ․ օրհնեալ լիցի 'ի մեծ։

* Benedícite, ար․ Օրհնութն մեղանց վանականաց․ սեղանոյ օրհնութիւն։

Beneditóre, ար․ Beneditríce, էգ․ Օրհնիչ։

Benedizióne, էգ․ Օրհնութն։ հայեր․ ... dar la benedizione a una cosa. բարեաւ մնալ ասել իմիք․

* Benefattívo, va. Բարեգործական․ բարերար․

* Benefátto. է բառ լատին․ Բարերարութն։

Benefattóre, ար․ Benefattríce, էգ․ } Բարերար․ երախտաւոր․ բարեգործ։ էջէն էտէնէ։

Beneficále. Տես Beneficiale.

Beneficánte, հ․ Բարերար․ բարեգործ։

Beneficáre, ն․ Բարերարել․ բարիս առնել։

Beneficáto, ta. Բարերարեալ․ ժառանգաւոր․ (եկեղեցւոյ․) վիճակաւոր։

Beneficatóre, ար․ Բարերար․ երախտաւոր։

Beneficénte, հ․ Beneficentíssimo, ma. Բարերար։

Beneficénza. Տես Benificenza.

Beneficiále, հ․ ժառանգաւորական․ վիճակաւորական։

Beneficiáre. Տես Beneficare.

Beneficiáta. Միանձն պարգևաց 'ի լոյծ անոհաննեալ խաղարկութե։

Beneficiáto, ta. Երախտաւորել․ շնորհընկալ։ գոյ․ ժառանգաւոր․ վիճակաւոր․ (այն որ ունի զնորա ինչ եկեղեցական։)

* Beneficiétto. Տես Beneficiotto.

Beneficio, Benifício. Բարերարութն․ երախտիք․ շնորհք․ էջէ։ ժառանգաւորութն եկեղեցական․ վիճակաւորութն. (է պաշտօնատարութն սրբազան, որ ունի իւր կեց եկամուտս, կամ թոշակս։) ստացուած․ արժանապատուութն․ առանձնաշնորհութիւն։ far checchessia a beneficio di natura, di fortuna, են․ գործել ինչ վեր 'ի վերոյ, կամ վարկպարազի։

Beneficióne, ար․ յաճախ․ Ճոխ ժառանգաւորութն։

Beneficiótto, Beneficiuólo, նուազ․ Աղքատին ժառանգաւորութն։

Benéfico, ca. Բարերար։ էջէն էտէնէ։

Benefiziáta. Տես Beneficiata.

Benefiziáto. Նոյն է։ անս և Beneficiato.

Benefízio, Benefiziótto. Տես Beneficio, են։

Benemerénza, Benemérito, գոյ․ Բարերարութն արարեալ ումեք․ երախտիք․ վաստակ։ էջէտ։

Benemérito, ta, ած․ Benemeritíssimo, ma. Բարեպաշտօն․ երախտաւոր․ բազմերախտ․ վաստակաւոր։ էջէտար։

Beneplácito. * Beneplaciménto. Հաճութն․ հաճոյք․ կամք․ բարեհաճութն։

Béne spesso, մ․ Բազում անգամ։ ...

Benestánte, հ․ Առողջ․ ժիր․ գեղեցիկ․ կայտառ։ ... բարեկեցիկ․ ընչեղ․ Ճոխ։ ...

* Benevívere, չ․ Կեալ բարւոք․ կեալ 'ի բարօրութե։

* Benevogliénte. Լաւակամ․ բարեսէր։

* Benevogliénza. * Benevolénza. Լաւակամութն․ բարեսիրութն․ բարեյօժարութն․ սէր բարեաց ընկերին․ բարեկամութն։ ... ...

Benevolentemente, մ. Բարեսիրութբ․ բարեսէր մտօք։

Benévolo, la. Benevolíssimo, ma. Լաւակամ․ բարեսէր․ բարեյօժար։ ... հայեր ...

Benfaccénte. հ․ Բարերար․ բարեգործ։

Benfátto, ta. Բարեյօղ․ վայելչագեղ․ գեղեցիկ։ ...

Bengivi. Տես Belgivino.

Bén gli stà. կամ bén gli stétte, են․ Յիրաւի պատահեաց նմա․ բաւական է․ կարի յիրաւունս։ ... Պատուհաս արժանաւոր։

Benificánte, հ․ Բարերար․ բարեգործ։

Benificénza. Բարերարութն․ յօժարութն 'ի բարերարել․ բարեգործութն։ էջէտ․ ...

* Benificiále. Տես Beneficiale.

* Benifício. * Benifízio. Տես Beneficio.

Benignaménte, մ. Benignissimamente. Բարեգթութբ․ գթածաբար․ մարդասիրաբար․ քաղցրութբ։ ...

* Benignánza. * Benignézza. Տես Benignità.

Benignitá, - táde, - táte, էգ․ Բարեգթութն․ գթասիրութն․ մարդասիրութն․ քաղցրութն․ բարութն։ ...

Benígno, na. Benigníssimo, ma. Բարեգութ․ գթած․ գորովագութ․ մարդասէր․ քաղցր․ քաղցրաբարոյ։ ... նպաստաւոր․ բարերար։

* Beninánza. Տես Benignità.

Beníno, մ․ նուազ․ Բաւելի․ բարւոք։

* Ben' insiéme, ար․ Պատշաճ դասաւորութն մասանց․ բաղադրեալն․ բովանդակ կազմութն։

* Benintéso, sa. Համաձայն․ պատշաճ․ բարեյօղ․ վայելչագեղ․ վայելչաշնորհ։ ...

Beníssimo, մ․ գեր․ Բաւ․ լաւ․ լաւ ես․ գեղեցիկս․ բարիոք։ ...

Benivogliénte, Benivolénte. Տես Benevolo.

Benivogliénza. Տես Benevolenza.

Benivolentemént e, Benivolentissimaménte, մ․ Բարեսիրաբար․ բարեսէր մտօք։

Benivolénza, Benívolo, են․ Տես Benevolenza.

* Benlavoráto, ta. Ճարտարագործ․ գեղեցկաշէն։

Benmontáto, ած․ Բաջաձի․ հեծեալ յերիվար պայծառական։ ...

Bénna. Տես Treggia.

Bennáto, ta. Բաջազգի․ ազնուատոհմ։ ... բարեբախտ։ ...

* Benóne, ար․ յաճախ․ Մեծ բարի։ բարեկամութն մեծ։

* Benplácito. Տես Beneplacito.

Bensái, Bensapéte, մ․ Արդարև․ ճշմարիտ․ ապաքէն։ ...

Benservíto. Վկայական ծառայից․ (զոր տան նց յարձակեալն 'ի բաց, վկայելով զբարւոք ծառայութե նց։)

Bensì, մ․ Այո․ արդարև․ ապաքէն։ ... այլ․ բայց։

Bentenuto, ta. Բաջ, կամ բարւոք պահեալ. խնամով պահեալ։ ...

* Bentipiáci, ար․ Տես Beneplacito.

* Bentornáto. Բարւոք դարձ։ siate il bentornato. ողջամբ եկեսցի դարձ քո․ ողջամբ եկիր։ ...

* Benvísto, ta. Հաճոյ․ ընդունելի․ սիրելի։

* Benvogliénte. Benvogliénza. Տես Benevolo, Benevolenza.

Benvolentiéri, մ․ Մտադիւրագոյնս․ կամակար սրտիւ։ ...

Benvolére, ար․ Տես Benevolenza.

* Benvolére. Սիրել. կամել ումեք զբարին։

Benvolúto, ta. Սիրեցեալ․ սիրելի։

Beóne, ար․ Արբեցող․ արբեցօղ։ ...

* Berbéna. Տես Verbena.

Bérberi, ար․ Bérbero. Այգի ինչ Pruno անուամբ կոչեալ․

ձայլ Թմփոց ։

• Berbíce. Խայծ ։

* Bérca. ար. կմ Bárce. Արգ. բնչ վաղեմի Թնդանօթից ։

Bercilócchio. Շիլ. Թիւրակն ։

Bére, Bevére, ն. և չ. Ըմպել ։ Խմել ։ bere uova. կլանել զձուս ։ essere come bere un uovo. լինել դիւրին բնչ ։ bere alcuna cosa. հաւատալ դիւրաւ բնչ ։ (որ նախադասութեանց [illegible] grosso. անմտաբար հաւատալ. ոչ զննել ձանր ։ [illegible] o affogare. հարկաւորիլ յերկուց վտանգաց ։ dar da bere, կմ far bevere. արբուցանել. մատուցանել ումեք զըմպելի ։ Խմեցնել ։ Խմեցնել ։ dare a bere. հաւատացուցանել ումեք զսուտ բնչ. ալլ Ձայլոյ խաբեցուցանել. պատրել ։ bersi una cosa. հաւատալ սուտ. դիւրաւ հաւան լինել սուտ բնչ ։ ber bianco. ոչ յաջողել գործոյն. 'ի դերև ելանել ։ bere a sorsi. ըմպել չիթ առ չիթ ։ passar tutta la giornata a bere. անցուցանել զօրն ողջոյն 'ի գինեբրութե ։ * ber con gli occhi. անձկաւոր լինել. ախորժել ։

Bére, ար. Ըմպելիք. արբումն ։ Խմելիք ։

* Bergamasca. Կաքաւ բնչ գեղջկական ։

Bergamótto, ta. Է տանձ բնչ անուանեալ հոտաւէտ քերբի ։ տանձենի բնչ. է և այլ բնչ քաղցրահոտ լեմոնի ։

* Bérga, ար. Ստրակեցին գետափի ։ բարձրաբերձ ամբարտակ գետոյ ։ ուղղաբերձ ժայռ ծովու ։

Berghinélla, Berghinellózza. Կին ռամիկ. կամ վատթարագդի, անպատ ։

Bérgo. Արգ. բնչ որթոյ ։

Bergolináre, ն. Ընդ. խաղ այնկանել յարանուն բառիւք ։

Bérgolo, la. Շատախօսարդիմ. յեղեղուկ. դիւրա հաւան ։ ազգեմ. փոխեմ ։ տեսակ բնչ կողովոյ ։

Bericuocolájo. Տես Cantucciajo, Confortinajo.

Bericuócolo. Տես Confortino.

Berillo. Բիւրեղ. (է ական բնչ. որ երբ 'ի բաղցրմա է զմրխտագոյն, և Թափանցիկ. զատանի և յայլ գոյնս, որ 'ի գեղեն, 'ի ձէԹապոյն. ևն. բայց այժմ յանկարծ Berilli կոչեն այնք՝ որք գլխովին նման են վանի ականն ։)

Berléngo. է բառ ծաղրական. Սեղան (կերակրոյ.) Հացատուն ։

Berlína. Անուրք. (է տանջանք, կմ պատիժ բնչ չարագործաց. որով արկանեն 'ի պարանոց նշ զանուր բնչ երկաԹի, որով ծայր կապել կոյ 'ի սիւն կմ յայլ բնչ, 'ի հրապարակի քաղաքին՝ առ Թափումն գլխոյ յայտն և 'ի կատակ ռամկին ։) metter uno alla berlina. արկանել զոք յանուրս ։ Ձգել զոք յատակ նշաւակի ։ andar in berlina. ցանկան յերկան անել. գալ յերկրոյԹ ։ Berlina. Կառք առ կախել ։ (է այգ բնչ քառանիւ կառաց կախեալ 'ի վր երկուց ձգաձիլ փոկոցպարանց բաղդիմելն միայ անցընելի և անձրութ ։)

Berlingaccíno. Berlingacciuólo, նուա. Վերջինեբր [illegible] բարեկենդանանն ։

Berlingáccio. Վերջին կիւրակեԹի բարեկենդանին ։

Berlingajuólo. Տես Berlingatore.

* Berlingaménto. Շաղակրատութի ։

Berlingáre. Շաղակրատել յետ գինեբրութեաց ։

Berlingatóre, ար. Berlinghiére, ար. Շաղակրատ ։ շատախօս ։

* Berlinghiéra. իգ. Փառասէր. շատախօս ։

* Berlingózza. Կաքաւ բնչ գեղջկաց ։

Berlingózzo. Կերակուր բնչ յօրինեալ յալերոյ. զանգելոյ ձուոյ 'ի ձեւ բոլորշի։ տանձոյն անգայն։

Bernácla, Bránta. Արգ. բնչ սագի. կմ բադի ։

* Bernésco, ca. Պեռնեսեան. ըստ ոճոյն Փրանկսկոսի պեռնեսեայ ։

Bérnia. Եր վերարկու բնչ կանանցի ։

* Berniéggiáre, չ. Տողել պեռնեսեան ոտանաւորս ։

Berniésco. Տես Bernesco.

Bernócchio. Տես Bernoccolo.

Bernoccolíno. Տես Bitorzoletto.

Bernóccolo, Գոյ. Ցցուեալ մասն. ուռուցեալ մասն. ուռոյցք երաց ։ այտուց զարկուածոյ ։ Չէմանւ. ըստ Այտուցք անձից. (ըստ բնաբանից՝ է ուռոյց բնչ դոյացեալ երբ 'ի բաղումս 'ի ձԹեաց բուսանելոյ 'ի տանեկս ։)

Bernoccolúto, ta. Լի այտուցիւք. խորտաբորտ ։

Berrétta. Գլխարկ. խոյր. արտախուրակ. գլխանոց ։ գդակ ։ Բաշլուխ. Գտլխախ. Թոփայ ։ trarsi, far di berretta. բառնալ զխոյրն, կմ զգլուխն 'ի նշան յարգանաց ։ essergli corsa la berretta, կմ lasciarsi correr la berretta. լինել այր անպատ ։ forma della berretta. ... ... գլուխ ։

Berrettáccia: Խոյր մեծ ։ անարգ. կմ հնոտի խոյր ։

Berrettájo. Խոյրարար. գդակագործ ։ Գուլլախճի. Թոփաճի ։ menar le mani come i berrettaj. լինել արագ. 'ի գործս ։

Berrettína, Berrettíno. նուա. Խոյր փոքր. փոքրիկ գդակ ։

Berrettíno, na, ած. Չարամիտ. խորամանկ ։ canaglia berrettina. է բառ նախատ. և ռամկաց ։ խուժան ։

Berrettóna, իգ. Berrettóne, ար. Խոյր մեծ ։

Berrettúccia, նուա. Խոյր, կմ գդակ փոքր ։

Berricuócolo. Տես Bericuocolo.

• Berriuóla. Տես Berrettuccia.

Berrováglia. Տես Sbiraglia.

Berroviére, ար. Չարագործ. սրիկայեան. ապարանք. Ելուզակ ։ նենգիչ. կալանաւորաց պահապան. պահապան դատաւորին ։

Berságlio. Նպատակ ։ Նշանակ ։ [illegible] զինուորութի. մերժումն. դիմամարտութի ։

Bérta. Այպանութիւն. բարբանջանք. կատակ ։ Լափ. Չլատիմ ։ dar la berta. խաբել ։ ծաղրել. (է գործի բնչ վարելոյ ցցից 'ի գետին ։) ... ։

Berteggiaménto. Այպն. ծաղր. ծանակութի ։

Berteggiáre, ն. Ծաղր առնել ։ Այլայեմել ։

Berteggiatóre, ար. Այպանիչ. կատակիչ ։

Bertésca. Պատսպարան բնչ յօրինել 'ի վր աշտարակաց ի նմանութ. չարժական սանդուղոց ։ վանդակ դատոր և գիւրակարծեալ աշտի ։ Աշտարակաձև տաճար անկել յանկիւնս վայրոյ հաւաքումեն ։

Bertescóne, ար. Է տապարակական Bertesca բն ։

Bertolótto. Ամի mangiare a bertolótto. Ուտել անձամբ, կմ տասնից վճարելոյ զճանապարհականն վարձուն ։

Bertóne, ար. Բողարկ ։ Փոխանորդ ։ Երիվար մեհի ճղան ։ այր որոյ հատեալ են ծերք կարԾանեհին ։

Bertovéllo. Արգ. բնչ վարմի, և ուռկանի ։

Bertúccia, իգ. Կապիկ ։ Մայմուն ։ la bertuccia ne porta l'acqua. տանի զապացեալն զշաղկապելութի բաղմայ. ... ։ pigliar la bertuccia. արբենալ ։ parer una bertuccia in zoccoli. լինել ծաղրական, կմ անպիտան ։ dir l'orazioni della bertuccia, կմ cantar i paternostri della bertuccia. քրթմնջել. հայհոյել ։

Bertuccíno, նուա. Կապիկ փոքր ։

Bertúccio, ար. Կապիկ ։ Մայմուն ։

Bertuccióne, ար. Կապիկ մեծ ։ այր տգեղ. զաղ. բարոյ ։

Berúz-

Bigattino. Տես Բոժոժ: mal bigatto. չարաճճի. չարասրտութիւն. չարագործ:

Bigello. Անուն ինչ խոտորակի:

Bigerógnolo, la. Որ հարկանի 'ի գոյն գորշ: սոր. շեղեալ: չարաճճի. չարաբաստ. չարագործ:

Bighe, կգ. յոգ. Սանձակապակ և երկանի գեղջուկ ինչ նաւակ:

Bighellóne, որ. Խոժոռադէմ. անմիտ. ապուշ:

• Bigherájo. Տես Buffone. որ յօրինէ, կամ գործէ անկանոնս ասացուածս: ծաղրածու:

Bigherito, ta. Զարդարեալ աղանդաւոր անկանոն զարդերով: ծաղրական:

Bigheríno, Bigherizzo, նուա. Փոքրիկ աղանդաւոր անկանոն:

Bighero. Ազգ ինչ աղանդաւոր անկանոնաց: ծաղրանք:

'Bighíno.' Bighótto. Beghíno. տես Pinzochero.

Bigíccio, ia. Փոքր մի գորշ: դեղնորակ:

Bigio, գոյ. Գորշ: սոր: bigio oscuro. մուգ գորշ. bigio. սպիտակագոյն. չարակամ: Աշխարհ. չար: սեւ: andare, կամ mettere al bigio. գնալ, կամ մերժանել զոր յանման Արարածանութեան:

• Bigióne, ար. Է ազգ ինչ դորրակին Beccaficò անուանեալ:

Biglia. Փայտակերտ գնդակ մեկարանական խաղալիք: far biglia. մտանել զգնդակն 'ի մէն 'ի ծակուցն:

Bigliárdo. Մեկարանան, կամ սեղանարան խաղարկուն. նոյն և Trucco a tavola. սեղան, կամ սեղան մեկարանական խաղարկութեան:

Biglietto. Տոմսակ: թերթիկ: հրաման. խնամակալութիւն. տուրքերու: Տես և Plinto.

'Biglióne, որ. Ցամք (տրճտիճ:)

Bigollóne, Bigolóne. Տես Babbaccio.

Bigoncétta. Է նուազական Bigoncia բառին:

Bigóncia. Տաշտ տակառագործ. (է փայտակերտ անօթ բաց գործեալ ող տակառ:) far tenere i piè nella bigoncia. արգելուլ զոտս ուրուք 'ի նեղութիւն անկանելոյ, զի մի ինչ նշանակելի ասասցէ: montar in bigoncia. ելանել 'ի բեմ ճառախօսութեան:

Bigoncina, նուա. Փոքրիկ տաշտ տակառագործ:

Bigoncióna, յաւել. Մեծ տաշտ տակառագործ:

Bigonciuolétto. Bigonciuólo. Տես Bigoncina.

• Bigónzio. Է մեծամեծ չափ ինչ հեղանիւթոց:

Bigordáre. Տես Bagordare.

Bigórdo. Նիզակ. տէգ:

Bigótte, կգ. յոգ. է բառ նաւորդաց. Ձախապահական կառապանք փայտից շղթայակերտք երկաթով:

• Bigótto, Beghíno. Տես Pinzochero.

Bilancétta, նուազ. Կշիռ փոքր:

Bilância. Կշիռ: Նժար: Քշիլ: Հաւասարակշռութիւն. Հաւասարութիւն: Քննութիւն: քննելն. տպր: star in bilancia. լինել զգուշաց հաւասարակշիռ, համեմատ, հաւասարակշիռ: dare il tracollo, կամ il tratto alla bilancia. ծանրացուցանել զկշիռն 'ի բաց բառնալ զնմ երկբայութիւն: esser in bilancia. լինել 'ի վարանս, տարակոյս: pesare colla bilancia dell' orafo. կշռել, կամ քննել մանր: porre, կամ riporre in bilanciâ alcuna cosa. կշռել ինչ. 'ի քննել արկանել: Ազգ ինչ բառնակուռ ուռկանի: Կշիռ. (է կշռանն մեան ինչ կառաց, ուր կապել են փակք կառավարք ձիոց:) Bilânce. Կշիռ (հաւասարակշռութիւն:) մերն ողորմեան: tener la bilancia eguale. քննել կշռել հաւասարապէս. լինել հեղապահ, արդարակշիռ առ երկոսին եա:

Bilanciájo. Կշռագործ. կշռավաճառ: Քերող ինչ:

Bilancimento. Կշռութիւն. կշռումն. քննութիւն:

Bilanciáre, ն. Կշռել: փորձել: քննել: հաւասարել զծանրութիւն. հաւասարակշռել: փնտռել: 'կալ 'ի վարանս: 'կշռել առնել. քննել զգաստութեամբ: io vi risponderò senza bilanciar molto. տաց քեզ զպատասխանի առանց քերելոյ քննութեան, կամ վարանման: 'Bilanciarsi in aria. Կալ ծանրասար ելմամբ 'ի օդս. (ասի զթռչնոց:)

Bilanciáto, ta. Կշռեալ: քննեալ: հաւասար:

• Bilanciére, որ. Կշիռ ժամացուցին. (է ասեղնակ, կամ մասն ինչ ժամացուցին, որ հարկանելով ծանրանայ կանոնաւորէ զշարժումն նորա:)

Bilancína, Bilancino, նուա. Կշիռ փոքր: Կշեռք: cavallo del bilancino. է երկրորդ երիվարն, որ ձգէ զկառսն ընդ սահմանովն, յորոյ վերայ հատանեալ են ձողք կառացն: Bilancino կոչի և կառավարն հեծեալ 'ի վր այսր երկի երիվարին: Նոյնպէս Bilancino կոչի և մասն կառաց' ուր կապին ձղողական փոկք երկրորդ ձիոյն առ աւարտ ի զծայս կառացն:

Biláncio. Կշռումն. քննութիւն. բաղդատութիւն: Կշիռ ինչ: համեմատութիւն հաշուից: հաշիւ առ և արդիւնաբերութիւն: tenere un libro, կամ un conto per bilancio. ունել զմատեան առ և արդ: il bilancio batte. համեմատի համարն է հաշիւն:

Bile, կգ. Մաղձ. լեղի: դեղնա. եռք: բարկութիւն: եռեալ: gli salta facilmente la bile. դիւրագրգռելի է 'ի ցասումն: non mi fate montare la bile. մի գրգռեք զիս 'ի բարկութիւն:

Biléneo, ca. Ծերունադարձուկք. որոյ ծեռք են սպիտակ: եւսն պատշաճ:

Bilia, Bílie, կգ. յոգ. Կարճ փայտք 'ի միմեանց զկապ բերանոց: bilie. Ծեռք սրունք:

Biliário, ia. Մաղձային: մաղձի:

Bilicáre, ն. Հաւասարակշռել. հաւասարակշիռ առնել: փնտռել: կշռել. քննել: փորձել. Քեքի ինչ եեեք:

Bílico. Հաւասարակշռութիւն: փեղ. Քերեալ: tenere, կամ mettere in bilico. ունել 'ի հաւասարակշռութեան. հեղակշռել: stare in bilico. կալ հաւասարակշիռ. լինել զերծանելորդան, զերծ մնալ, կամ մերձ յանկանելոյ: andar in bilico. վտանգել: • Bílico. Կշիռ դրան. (է որ կատարած ինչ երկաթոյ կամ պղնձոյ հաստատեալ 'ի ներքոյ, կամ 'ի վր սեմանց դրանց 'ի գիերել զշարժումն նոցա:) • Bilico d' un ponte levatojo. Հակակշիռ վերամբարձ կամրջի:

Bilie. Տես Bilia.

Biliettáto, ta. Տոմսակաւոր:

Bilífero, ra. Մաղձաբեր. մաղձանօթակ (խողովակք:)

Bilínguo. Երկլեզու. երկզուեան. խաբեբայ:

Bilíórsa. Գազան ինչ մտացածին:

• Biliosíssimo, ma, գեր. Ցոլովմաղձ:

Biliósо, sa. Մաղձոտ. մաղձային: դիւրաւ բարկացող. դառնամաղձ: պղտոր:

• Biliottáto, ta. Պիսակ պիսակ:

Billéra. Բառ ռամկաց. Ծեծեալմանուածքք ծաղր. ալոյն կառավարաց. անհեթեթ կառակ:

• Billi. Խաղ ինչ:

Billi billi. Է ձայն կոչելոյ զհաւս: պղպջակք. փայփայանք:

• Billióne, որ. Երկմիլիոն. (տ հազարից հազար միլիոնք. կամ միլիոնից միլիոնք:)

Billó. Բառ պղպջոյ. Թռչուն:

• Biltà, նն. Տես Bellezza.

Bilústre, հ. Տասնամեայ. տասնամեան:

Bimbo. Բառ քաղցրական. Տղայ. մանկիկ.

fermo. բարակ եռեղակալ. (որ 'ի տեսանելն զորսն՝ զտեղի առնու:) da punta, կամ da presa. բարակ գագարական, կամ ըմբռնողական. (որ 'ի զգալն զմերձաւորութիւն որսոյն՝ փոքր մի զկայ առնու, և ապա ընթանայ ըմբռնել:) da leva. բարակ յարուցիչ. (է նա՝ որ վաղս առնու 'ի դաշտի յարուցանել 'ի վեր զորսն թռչունս, են:) da sangue. բարակ արիւնախոյզ. (է նա՝ որ սնդի զինի հետոց արեան խոցելոյ երէին:) di ripulita. բարակ հետապօտ. (է նա՝ որ կոչեցեալ յորսորդէն՝ դառնայ յետս առ 'ի վերստին հետապօտել զմնացեալ որսս:) da acqua. կամ can barbone. բարակ ջրայոյզ. (է նա՝ որ ընթանայ ըմբռնել զորսն 'ի ջրի:) sciorre i bracchi. արձակել 'ի վերայ զհոյլս բարակաց: խօսել զայրագին, և պատառել խելագարիլ: Bracco. (է ևս բառ ծածկաբանական.) Տ. Birro.

Bráce, էգ. Կայծակն հրոյ. կրակ: …: շինեալ կայծակունք: fare, tenere, vivere a brace. գործել վայրապար. կամ վեր 'ի վերոյ. կեալ անհոգութ: cader dalla padella nella brace. կամ uscir dalle brace, e rientrar nel fuoco. 'ի փոքունց փախուցեալ մեծամեծաց մատնիլ:

Bráche, էգ. յոգ. Վարտիք: …: անդրավարտիք: … տես և Braca. Le brache d'altri ti rompono il culo. … խառնիլ. կամ շաղիլ 'ի գործ օտարին: calar le brache. 'ի պարտուց մատնիլ. անձնատուր լինել: portar le brache. տիրել, կամ տիրանալ. (առ զկանանց, որք ձախանան 'ի վերայ արանց իւրեանց:) aver le brache alle ginocchia, կամ fino al ginocchio. զբաղիլ զբաղում իւիք: cascar le brache, կամ farsela nelle brache. սրտաբեկ լինել:

Brachésse, Braghésse. Նոյն են:

Brachétta. Ծածկիչ եւրոպեան անդրավարտեաց, կամ վարտեաց: փոքր վարտիք. կամ անդրավարտիք:

Brachierájo. Յօրինող աղեկապից: այր անպիտան խօթանիրտ:

Brachiére, ար. Աղեկապ:

Brácia. Տես Brace.

* Braciájo. Կայծակնարան. (տեղի շինելոյ կայծականց:)

* Braciajuóla. Փոս 'ի հնոցի պղնձագործաց:

Braciajuólo. Ածխագործ. ածխավաճառ: …:

Braciére, ար. Կրակարան: …:

Braciuóla. Միս 'ի կասկարայէ: …: far braciuole d'alcuno. … կոտորել. յօշել:

* Bracmáno. Բրահմ, կամ իմաստասէր հնդկաց:

Bráco. Տես Brago.

Bracóne, ար. Մեծ վարտիք: մեծ անդրավարտիք: այր վատ, կամ արհամարհ:

* Bradipesía. Անկատար և յամր մարսողութ:

Brádo, ած. Տրմուղ արջառ. կրմուղ զուարակ:

* Bradóne, ար. Մասն ինչ զգեստու կախեալ զթիկանց:

Bradúme, ար. Անդեայ զուարակաց. տրմուղ զուարակք. անդեայ:

Bráge, էգ. Տես Brace.

Braghésse. Տես Brache.

Braghiére. Տես Brachiere. գօտի:

Brágia. Տես Brace.

Brágo. Կաւ. շաղախ. տիղմ:

Bráma. Իղձ. բաղձանք. տենչ: …:

Bramangiére, ար. Ախորժաբեր համեմ:

* Bramánte, հ. Ըղձակաթ. փափագող:

Bramare, ն. Ըղձալ. փափագել: …:

Bramáto, ta. Ըղձացեալ, բաղձացեալ. ցանկացեալ:

Bramíno. Տես Bracmano.

* Brámito. Կաղկանձիւն: …:

Bramosaménte, մ. Bramosissimaménte. Ըղձմամբ. անձկանօք: ըղձակաթ փափաքմամբ.

Bramosía. Տես Brama.

Bramóso, sa. Ըղձակաթ. փափագող: …:

Bránca. Թաթ անասնոց: (որ առաջակողմեան ոտքն հանդերձ ճիրանօք.) ճիրանք: մագիլ. (գիշատիչ թռչնոց:) …: * Ձեռն: …: scala a branche. սանդուղք երկմասնեայ, բաժանեալ յերկուս: branca di scala. մասն մի սանդղոց: branca di corallo. բուն բոսդոյ: branca. շար շղթայից 'ի կապել զայնչափ գերիս՝ որք բաւական են առ մէն մի թի ցուկանաւուն: խումբ կալանաւորաց որք ձգեն զմի թի ցուկանաւուն:
* Branche di trelingaggio. Պարանք ինչ նաւուն:

Bránca orsína. Տես Acanto.

Brancáre. Տես Abbrancare.

Brancáta. Տես Manata.

* Branchétto, նուազ. Հօտ փոքրիկ. պարուճակ:

* Bránchie, էգ, յոգ: Գլխաթեք. (են թեք ձկանց հուպ 'ի գլուխն.) ականջք ձկանց:

Branchíno. Տես Brancuccia.

Brancicáre, ն. Շօշափել: շմշմել 'ի ձեռս: …անել անզգոյշ շօշափմամբ. ձեռնահարել: …:

Brancicáto, ta. Շօշափեալ յանզգոյշս, են:

Brancicatóre, Brancicóne, ար. Շօշափող. ձեռնազնին. որ շօշափէ յանզգոյշս:

Brancicóne, մ. Առ խարխափ: տես և Carpone.

Bránco. Հօտ. անդեայ: …: a branchi. գունդագունդ: …:

Brancoláre, չ. Գնալ առ խարխափ. խարխափել:

Brancolóne, մ. Առ խարխափ:

Brancóni, մ. Առ խարխափ: տես և Carpone.

Brancorsína. Տես Acanto.

Brancúccia, նուազ. Ճիրան փոքր. փոքրիկ մագիլ:

* Bránda. Առկախել մահիճ նաւորդաց:

Brandellíno, նուազ. Փոքրիկ պատառ, կամ կտորակ:

Brandéllo. Տես Brano.

* Brandiménto. Շողացուցանելն զսուր:

Brandíre, չ. Շողացուցանել (զսուսեր, զտէգ:) …: դեգերիլ. դողդոջել * Brandírsi, յ. տես Pavoneggiarsi.

Brandistócco. Գեղարդն ինչ հռովմայեցւոց:

Brándo. Վաղակաւոր. սուսեր: …:

Brandóne, ար. Bráno. Պատառ (մսոյ.) կտոր. կտորակ. կապերտ: …: non se ne tener brano, կամ cascar a brani. ունել հանդերձս պատառոտուն: levare i brani di checchessia. պախարակել. չարիս խօսել. անդոսնել: a brano a brano. պատառ պատառ:

* Bránta. Տես Bernacia.

Brásca. Առաջին կաղամբ:

* Bráscia. Տես Brace.

* Brassáta. Տես Bracciata. գիրկ. գրկաչափ: …:

* Brátto-spalmatúra, էգ. Կպրածութ ինչ բաղադրեալ 'ի զանազան նիւթոց՝ 'ի պէտս օծանելոյ զնաւս:

* Bráva. Տես Veccia.

Braváccio. Bravázzo, …. Խօլ. յախուռն. սնապարծ. խրոխտապանծ:

Bravaménte, մ. Քաջաբար. արիաբար: …:

* Bravánte, հ. Սպառնացող. խիզախող:

Bra-

հատ ինչ սոխոյ ։

Búlimo. Շնաքաղց. (է քաղց ինչ սաստիկ և հիւանդագին ։) Ներկեմ ։ Ներկանել ։

Bulíno. Գործիք երկաթի. (է պողպատեայ գործիք փորագրողաց, արծաթագործաց ։) Գուրեմ ։

Búlla. Տես Bolla.

Bullétta. Հրամանագիր անցից. (է թուղթ հրամանի իշխանին անցանելոյ ուստեք, կամ տանելոյ զխաչմանս ։) Ներկեմ ։ Թղթեակ վիճակաստնութ. (են կտորակք թղթոյ, յորում գրեն զանունս առ ՚ի հանել վիճակս ՚ի վր. նց ։) բնեա մեծապարկս ։

Bullettína, նու. Բնեա փոքր ։

Bullèttino, նու. Հանգրուա հրամանագիր անցից ։ Հրամանագիր անվնասութ. (է թուղթ տուեալ ումեք յիշխանէն առ ՚ի զերծ մնալոյ ՚ի վնասուց ։) պաստառ ամենայնեաց. (է կտորակ կտաւոյ կամ այլ ինչ իրաց՝ զոր թաթաւեն յեւղ՝ դնեն ՚ի վր. վիրաց ։)

Bulsíno. Դժուարաշնչութ, կամ շնչարգելութ ձիոց ։

Buonaccórdo. Նուագարան ինչ քանոնաւոր, յորինեալ մետաղեայ թելիւք, զոր հարկանեն քանոնօք ։ տես և Arpicordo, Gravicembalo.

• Buonaeretà. Buonarietà, եւն. Տես Bonarietà.

• Buonagurato. Բարեբաստիկ. երջանիկ ։

Buonamente, մ. Ճշմարտիւ. արդարև. ապաքէն ։

Buona vóglia, ար. Թիապարշ. (կիզնակամ ։) Թիավար ։ Փոխ... ։ կիզնակամ ՚ի գործ ։

• Buonavogliénza. Տես Benevolenza.

Buondáto, ած. Բաղդում յոյժ. յոլովագոյն ։ in buon dato. նոյն է ։

* Buondì, ար. Ողջոյն առաւօտի. առաւօտ բարութ ։

• Buonfátto. Բարերարութ ։

Buóno, գոյ. Բարի ։ Եղի. Հոգի ։ è buono prepararsi. լաւ է պատրաստիլ ։ buon per te, կամ per me, եւն. լաւ է քեզ ։ buon per te, che vieni a tempo. լաւ է քեզ, զի գաս ՚ի ժամու ։ dir buono ad uno. ընել բարեբանել ։ ora si dice buono. այժմ բարեբաստիկ ես ։ colle buone. Ներքաղցիք ողորմ. մի բարեկացի այս իմ ։ andare, trattare, եւն, colle buone. գնալ մարդավարութ. վարել սիրով, քաղցրութ ։ esser in buona, կամ trovare uno in buona. լինել ուրախ. գտանել զոք ՚ի խնդութ, ՚ի զուարթութ ։ vi vuol del buono a far ciò. բաղում ինչ պէտք են առ այս ։ far buono. գրել ՚ի տոմարի զիջոխն. գրել ՚ի հաշուեգրի ՚ի կարգս փոխոցն ։ շնորհել. թողուլ տալ ։ far buono al giuoco. պարտաւորն կացուցանել զանձն, կամ խոստանալ ՚ի խաղի ։ esser il buono e 'l bello d' alcuno. լինել ցանկալի, կամ հաճոյ յաչս ուրուք ։ nel buono dell'età, կամ sul buono dell'età, եւն. ՚ի ծաղկաւորութիւն տիոյն. ՚ի կատարելութ անդ հասակին ։ averne buono. լինել մեծ յաջողութ, կամ յաջողեալ վիճակի ։ dar il buono per la pace. զխաղաղութ միջնորդաւ խնդրել. զխաղաղութ միայն խնդրել. զիջանել մի խաղաղութ ։ buon per Dio! ով ինչ բարեբախտութիւն և հեշտութիւն և կարի լաւ քեզ. Շնորհաւորութ են բանքդ. (լաւ ։) di buon in diritto, կամ di bene in diritto, մ. կիզնակամ. անկեղծ սրտիւ ։ e' non m' è buono. այն ղըկեատ ոչ յարմարի ինձ ։

Buóno, na, ած. Buonissimo, ma. Բարի. լաւ ։ Եղի. Եւս ։ բարեպաշտ. բարեկիր. լաւաբարոյ. առաքինի ։ արդարաբանական (գթասէր ։) քաղցր (զինուոր. զօրապետ.) ազնիւ. քնքոյշ ։ պարզամիտ. միամիտ ։ Հեշտութեան նպաստիչ. քաջ. անօրէն ։ անոյշ (դ. լինի ։) զօրաւոր, կամ աղքատ (գեղ. թոյն ։) դառն (թոյն ։) զօրեղ (ստամոքս ։) մարդասէր. քաղցր. զուարճալի. բերկրական ։ զուարթագին (գեղջ ։) անքոյթ (նաւահանգիստ ։) յաջողակ (հողմ.) յաջող (ժամանակ.) բարեբաստիկ. երջանիկ (գիպուած ։) բազում. մեծ (բաժակ գինւոյ ։) առատ (արօտ ։) անողորմ (հարուած ։) յարմար. պիտանի. օգտակար. ատողջարար. առողջ. կորովի. տոկուն ։ un buon bastone. գաւազան սաստիկ, կամ կարծր, մեծ ։ quella cosa non è buona a nulla. այն յոչինչ է պիտանացու ։ di buona vita. բարեկրօն. բարեկիր ։ di buona famiglia. ազնուազգի. բարեատոհմիկ ։ ուրախալի ։ buone nuove. աւետիք. աւետիք բարեաց ։ buon anno. ամ բերրի. ամ առատութ ։ dimorò nell'oste per buon spazio. մնաց ՚ի պանդոկին ժամս ձիգս, կամ ըստ երկար ։ buona pezza di notte. մեծ մասն գիշերոյն ։ buona quantità di danari. արծաթ բազում ։ buon' ora, կամ buon' otta. ՚ի գէպ ժամու ։ la mattina a buon' ora. վաղ քաջ ընդ առաւօտն ։ buon' ora di notte. անագան ՚ի գիշերի. յետ բազում ժամուց գիշերոյն ։ alla buon' ora. բարեաւ. բարեբաստութ. յաջողակ ։ con buona grazia. հրամանաւ ձերով. Ներել պաղատիմ. Ներողութ աղաչեմ ։ եղև եղէ. եղիցի եղէ ։ di buon cuore. պարզ միտք. բարեմտութ ։ di buon' animo. խնդամտաբար. զուարթութ. մտադիւր ։ star di buon' animo. կեալ ուրախ. խնդագին ։ stare a buona speranza. լինել բարեյոյս, քաջայոյս ։ alla buona fè, մ. յիրաւի. ապաքէն. արդարև ։ di buona fede. տես Sinceramente. Di buon volere, կամ di buona voglia. կամակար. յօժարակամ ։ render buon conto. տեսանել, կամ ուշադրել զհաշիւն ։ pagare a buon conto. զմասն ինչ պարտուց կանխիկ վճարել ։ a buon conto farò questo. առ ժամս. կամ առ ժամայն արարից զայս ։ dar nel buono, կամ dar nel vivo. յառաջ բերել զճշմարիտ պատասխանն. հարկանել զնպատակն, գտանել զիսկն ։ buon dì, buon giorno, buona sera, buona notte. Եւ այլք ողջունից. ողջ լեր ։ ողջոյն ընդ քեզ. կամ առաւօտ խաղաղութ. երեկոյ խաղաղութ. գիշեր բարութ ։ buona Pasqua, buon Capo d' anno, buone Feste. շնորհաւոր լիցի տօն զատկի, կամ սկզբն տարւոյս, եւն. ... ։ buono da seminare. սերմանելի ։ buono da mangiare. ուտելի. քաղցր ՚ի կերակուր ։ buon mercato, կամ a buon mercato. գինեպատ ։ ... ։ buon compagno. ընկեր զուարթամիտ, կամ զուարթաբարոյ ։

* Buonpresso, Bompresso. Խոտորնակ կայմ դիմոյ նաւին հանելով ՚ի վր. նաւացուկին ։

• Buóva. Աղբ ինչ շղթայից, որ կոչի և Bove.

* Bupresto. Խայթոցաւոր միջատ ինչ յաղգէ Canterellaից ։

Buranése, էգ. Ազգ ինչ որթոյ, և քաղցրահամ տեսակ խաղողոյ ։

Burattéllo. Խարբալ ալեր, կամ մաղկ խարբալի. (է մաղկ ինչ երկայնաձև և նեղ ։) Եւն. գործ ։

* Burattería. Աճեմանոց. (է տեղի մաքրելոյ ցորենոյ ։)

Burattíno. Պաճուճապատանք խաղալեաց ։

* Burátto. Շար մաղի, կամ խարբալի ։ տես և Frullone.

Burbánza. Պաստամասիրութ. ամբարտաւանութ. հպարտութ ։ մեծամտութ ։

Burbanzáre. Ամբարտաւանել. պարծիլ ։

Bur-

Butteráto, ta. Պիսակերես · արածաղկեալ · կամ ծաղկոտեալ ։ ուռելի՛ ծաղկոտ երես ։ չիչէկ ադաւոր ։

Búttero. Սալի խաղաղիկ անուոյն · (է նշանն՝ զոր [illegible] 'ի վերայ երեսաց երկաթի ծայր խաղաղելիկ անուոյն 'ի հարկանելն իւիք ։) Սալք · կամ արած ծաղկին, կամ պիսակին ։ պատահաղան երամակի ձիոց · ձիապարման ։

• Butteróso. Տես Butterato.

• Búturo. Նիւթ ինչ նման կարագանիւթոյ ։

Buzzicáre, չ· խլրտել · շարժել յուշիկ, կամ լռելի ։ տես և Bucinare.

Buzzichéllo, Buzzichio. Մեղմ շշնջիւն · ձիկ ։

Búzzo. Փոր · որովայն ։ գամն ։ ապաւանոց ։ իմնէրէկ ։ տես և Broncio. Far buzzo ad alcuno. Լինել ցասմամբ ընդ ումեք ։

Buzzóne, ար. Բառ ռմկ. Մեծափոր · մեծորովայն ։

✣ ✣ ✣ ✣ ✣ ✣ ✣ ✣ ✣ ✣

C

C, ար. Չէ · կամ Քէ · (է երրորդ գիր իտալական այբուբենից ։ ունի կրկին հնչումն · յառաջոյ ձայնաւորացն a, o, u հնչէ թէւ իբրև Ք · իսկ յորժամ ունի առաջի իւր՝ e, i, հնչէ սուր իբրև Չ · բայց թէ 'ի միջի երկոցունց այն կայցէ h, կամ այլ բաղաձայն, առհասարակ իբրև Ք հնչէ ։) C 'ի հռովմէական թուանշանս՝ նշանակէ Ճ, այն է հարիւր ։

CA

• CA. Տուն ։ Եւ փոխանակերպեալ նշանակէ ևս Տոհմ · ազգ ։

Cábala. Քաբալայ, կամ ծածկագիտութիւն · (է աւանդութիւն ինչ գաղտնական 'ի ձեռն թուոց ։ ասացեալ՝ [illegible] ։) խաբէութիւն · [illegible] ։ Էր և աւանդութիւն ինչ հրէից շուրջ գլոբհրդական և վայելչաբանական մեկնութիւնս ծածկեալ գրոց ։ • Գուշակութիւն [illegible], կամ միտսեան գաղտագրութիւն բաղմանց ։ տես և Raggiro.

• Cabalísta, ար. Քաբալայիստ · հմուտ քաբալային · գաղտնագրութեան · ծածկագրութեան · թուագրութեան ։

Cabalístico, ca. Քաբալայական · ծածկագիտական ։

Cabottággio. Բառ նաւորդաց · Նաւարկութիւն առ ծովեզերբ 'ի նաւէ 'ի նաւ, և 'ի նաւահանգստէ 'ի նաւահանգիստ ։

Cacacciáno. Բառ ռամկ · Վատասիրտ · այր անարի ասմն · (ասէ զնմանէ, որ առ երկիւղի արտաքս հանէ զկղկղանսն, կամ միզէ ։)

• Cacacciόla. Տես Cacajuola.

• Cacafrétta, ար · Վաղվաղակ · անհամբերատար ։

• Cacája, Cacajuόla. Բառ ռամկ · Որովայնալուծութիւն ։ aver la cacajuola nella lingua. ոճ ռամկ · մեզ զոյժել, պատմել զգաղտնիսն · լինել բերանբաց ։ aver la cacajuola nella penna. ոճ ռամկ · մոլել 'ի գրութեան ։ aver le scarpe, կամ le calze a cacajuola. ոչ ունելով զհողաթափս, կամ ոչ կարել զգուլպայսն ։

Cacalería. Բառ ծաղրական · Տես Cavalleria.

• Cacália. Խոտ ինչ բժշկական, որ կոչի և Cancano, և Carvi salvatico.

Cacalόcchio, ձև՝ զարմաց · Բանբէ · ոճ զգուշաւորութեան ։

Cacáo. Տես Caccao.

Cacapensiéri, ար · Մտածող · գեղջ · գծծնոտ · որ յամառ հնարս գտանել զանազան գործոց · հանդարտութիւն կոյսեր ։

Cacáre, չ· մեղձ և ն · Վարել արտաքս զկղկղանս հոգալ զպէտս որովայնի · աղբել ։ [illegible] · [illegible] ։ և ս՝ ոճ ռամկ · Ծախանիլ · ցնկնիլ ։ cacar le curatelle. կրել աշխատանս ըղձ ։ Cacársi sotto. Չանհի հարկանիլ · արտաքնել լինել · շուաղել ։ և ս՝ աղտեղել, կամ լնուլ աղբով զանկողինն, կամ զհանդերձսն ։ andar a cacare. Նստել յանթառն · երթալ 'ի կարիս որովայնին ։

Cacasángue, ար · Տես Dissenteria, և Cacalocchio.

Cacasέgo, Cacasévo. Բառ ռամկ · Տես Cacalocchio.

Cacasόdo, ար · Բառ ծաղրական · Ծանրաբարոյ քան զարժանն · ծանրացող ։

Cacastécchi, ար · Կծծի ։ ագահ · ժլատ · տես և Dissenteria.

• Cacáta. Թորումն կղկղանաց ։ անդրաղլացում ձեռն արկեալ զարծոյն ։

Cacataménte, մկ · Յոռի և յաւէ ։

• Cacatéssa. Կին շաղակրատ · [illegible] ։

Cacáto, ta. Հոգացեալ զպէտս որովայնին · աղբել։

Cacatόjo. Արտաքնոց · լուացք · զաղջիկեր ։

Cacatόre, ար · • Cacatríce, իգ · Որ նստի 'ի պէտս որովայնին ։

Cacatúra. Կղկղանք 'ի պէտս որովայնի ։ ցի · ծիքր ճանճից, և այլ ճճեաց ։

• Cacavincigli, ար · Տես Malnato, Rustico, Sterpone.

• Cacazibétto. Տես Assettatuzzo, Profumatuzzo.

Cácca. Աղբ · կղկղանք ։ ոգի ։ d' occhi. բիծ աչաց լոփոռ ։

Caccabáldole, իգ, յոգ · Տես Carezze. Dar caccabaldole. Շողոմել · շնթել · քծնել ։

Caccáo. Գաքաւ · (է պտուղ հնդկաց նման նշոյ, զոր մրկեալ և խառնելով այլ նիւթս՝ կազմեն զըմպելին անուանեալ Cioccolata.)

Cacchiatélla. Տեսակ ինչ մանրիկ հացի ։

Cácchio. Պատուկ որթոյ ։

Cacchióne, ար · Զագ, կամ որդն մեղուաց · (ցի որ փոխադրէ յերաց 'ի մեղու ։) առ [illegible] ։ Cacchioni. Զուք ճանճից՝ (արկեալ 'ի վերայ մսոյ կամ ձկան, որք փոխին յերաց յորդունս ։) aver i cacchioni. ոճ ռամկ · ունել յոյզս խորհրդոց, կամ զարմանութիւն յանձին ։

Cacchionόso, sa. Որդնաշէտ · որդնեալ ։

Cáccia. Որս (երէոց ·) որսանք · որսորդութիւն ։ ամէկէ · ամ ։ որս · որսացել կենդանին ։ որսորդք և որսական շուն ։ Տեղի որսոյ ։ ամ եէրի ։ փախուստ ։ գաչեա ։ նպատակ խաղուց ։ նիշան էդրի ։ correre, կամ andare in caccia; prendere, կամ pigliar caccia. 'ի փախուստ դառնալ (նաւաւն ·) փախչել 'ի հետամտողաց ։ գաչմաք ։ dar caccia, կամ dar la caccia; mettere in caccia. փախուցանել (զթշնամիս, կամ զնաւս թշնամեաց ։) գաւճմաք ։ andar a caccia di checchessia. Հետամուտ լինել իրիք · 'ի խոյզ և 'ի խնդիր անկանել ։ մէր չէմի ալըրմա փէուշէ ։ non volerne più caccia. ոչ ևս կամիլ ինչ · թողուլ 'ի ձեռաց ։ in caccia, e in furia, մկ · շտապ աճապարանօք · ճեպով ։ caccia. նպատակ զինուորախաղութեան ։

Cacciadiávoli, ար · Տես Scongiuratore.

Cacciaffánni, ած · Տրտմահալած · փարատիչ հոգոց կամ վշտաց ։

Cacciagióne, իգ · Որս ։ ամ · ամէկէ ։ հալածումն · վանումն ։

Cacciaménto. Արտաքսումն · վտարումն · մերժումն ։

Cacciamόsche, ար · Ճանճավան ։ սինէկլիք ։

Cac-

* Brónca. Աղտ ինչ տանձի ։

* Brónchi, ար. յոգ. Օդընկալք. (բառ անգամանդ նաց՝ են խողովակք ինչ խաչաձեւին՝ ընկալուչք օդոյ ։)

* Bronchiále, ն. Պատշաճեալ առ օդընկալս ։

Bróncio. Խոժոռութի գլխոյ. կնճիռն. զայրոյթ. տխրութ ։ ճակատ. տռտմնջել ։ pigliar il broncio. խոժոռիլ. զայրանալ. զայրիլ ։ portar, կամ tener broncio. լինել 'ի ցասման, կամ ցասմամբ. խոժոռել. ցուցանել զտխրութի.

Brónco. Բունն. կոճղ. ծիւղիւն ։

Bronconáccio, մեծ. կոճղ անհեթեթ, անկերպարան ։

Baoncóne, ար. կոճղ անտաշ. բունն ստուար. կոճղ հաստաբուն. ձողաբար, կամ խեցակ որթոյ ։

* Broncotomía. Խողակահատութի. հատագահատութի. (է հատումն խողակին, կամ հազագին ։)

Brongíno. է բառ նաւորդաց. տես Rastrello.

Brontoláre, ն. Տես Borbottare.

Bronzíno, na. Պղնձագոյն, որեւակեղ (գեղձ ։)

Brónzo. Է պղինձ խառնեալ ընդ անագի, կամ ընդ այլ հրաշալեաց ։ բրոնզ ։

* Brózzo. Կալուած. գետին ։

* Bru, ար. կերկ բզբզմ. յորմե գործեն պարանս ։

Brucáre, ն. Տերեւաքաղ, կամ տերեւաթափ առնել ։ 'ի բաց բառնալ ։ 'ի բաց գնալ ։ * կեղեւել ։

Brucáto, ta. Տերեւաթափ. տերեւաքաղ ։

Bruciáre. Տես Abbruciare.

Bruciáta. Խորոված շագանակի. շագանակ խորովածոյ ։ ճարտակ ճարտակ ։

Bruciatájo. Շագանակախորով. վաճառող խորովածոյ շագանակաց ։

* Bruciáto, ta. Կիզեալ ։ շագանակագոյն (ձի ։)

Brúcio. Որդն ինչ որմատակեր ։

Bruciolato, ta. Որդնակեր. որդնաշար ։ հարեալ 'ի մեր ։

Brúciolo. Տաշեղ փայտի (հատեալ բերոցաւ, թէ՝ ածնաեփէ ։) բոլոր ։ տես և Brucio.

Brucióre, ար. Տես Cociore.

Brúco. Թրթուր ։ բզբզուկ ։ նշանակ խորհրդատարից, ժամագրաց, կամ այլ գրոց ։ աղքատ. աղքատել. զգեցեալ հնոտիս ։

Brúgna. Տես Prugna.

* Bruíre. Կարկաչել աղեաց, կամ որովայնի ։

* Bruíto. Կարկաչումն աղեաց, կամ որովայնի ։

* Brulázzo. Տես Cisposo, Lippo.

Brulicáme, Տես Bulicame.

Brulicáre, ն. Շարժել ։ և. Շարժիլ ։

Brulichío. Խլրտումն (որդանց ։) նեքքին շարժումն (որևան. աղեաց ։) * Աղմուկ ինչ որդանցի ։

* Brullaménte, մ. Աղքատութե. թշուառաբար ։

Brullicáre, Brullicchío. Տես Brulicare, են ։

Brúllo, la. Մերկ թափեալ. մերկ ։

Brulótto. Հրձիգ նաւ ։

Brúma. Ձմեռնամուտ. խոր ձմեռն ։ ցեց նաւուց. ուտիճ ծովային. (է որդն ինչ, որ ընդ ջրով կրծէ զնաւն ։) մամուռ նաւուց ։

Brumále, ն. Ձմեռնային. ձմերային ։

* Brumália, Bromália. Երեւնորեայ տօն ինչ հանդիսիցեալ 'ի պատիւ բաքոսի ։

Brumásto, Brumésto. Աղտ ինչ վայրի որթոյ ։

Brunázzo, za. Brunétto, ta. Փոքր մի թուխ. հարեալ 'ի թուխ ։ էւմէջէ ։

* Brunélla. Խոտ ինչ օգտակար կոկորդի և թոքոց ։

Brunézza. Թխութի. սեւութի ։ էսմէրլիք ։ նոսմուլի ։

Bruníre, ն. Ողորկել կամ յղկել (զհրաշալեկս.) փայլեցուցանել ։ ձիլա ճէքմէք ։ տես և Correggere, Rassettare.

Brunito, ta. Ողորկեալ. յղկեալ ։ ճիլալանմըշ ։

Brunitójo. Յղկիչ գործի ։ ձայգալայ. միսլքի ։

Brunitóre, ար. Յղկիչ. ողորկիչ. փայլեցուցիչ. ճիլաճի. ճէքմէճի ։

Brunitúra. Յղկումն, ողորկումն. (հրաշալեկաց, են ։) ճիլա. ճէքմէ ։

Brúno, գոյ. Թուխք. հանդերձ սգոյ ։ գօրալը. սեւ էսվապ ։ Թխութի, Թուխ գոյն ։ էսմէրլիք. էսմէր րէնկ ։ essere a bruno. * portare il bruno. 'ի թուխս համակիլ. լինել սեւազգեաց ։ vestito a bruno. սեւազգեաց ։

Brúno, na. ած. Bruníssimo, ma. Թուխ ։ էսմէր նսեմ. աղօտ ։ գորշմէտքէ ։ խաւարչտին ։ գարանլըք ։ սեւ. սեւ ։ անծանօթ. անկշան ։ տխուր. խաւարել ։ farsi bruno. սեւանալ ։ il regno bruno. տարտարոս ։

Brunótto, ta. * Brunózzo, za. Տես Brunazzo.

* Bruólo. Պարտէզ. մարգ ։ պախճէ ։

Brúsca. Խոտ ինչ, զոր 'ի կիր առնուն 'ի կալուածելթել զնաւս ։ խոզանակ ձիոց. (է անասակ ինչ քէֆէի՝ որով շփեն մարմին ձիու ։)

Bruscaménte, մ. Խստիւ. զայրագին. տմարդութէ ։

Bruscáre. Տես Dibruscare.

Bruschétte. Տես Buschette.

Bruschétto, ta. Փոքր մի տտիպ, կամ բարկ ։

Bruschézza. Տտպութի ։ էքշիլիք. էքշիլիք ։ խստութի. ժահտութի. դառնութի. տմարդութի ։ աղբլը. էքշիլիք ։

Bruschíno. Գոյն փոքր մի թուխ ։

Brúsco, գոյ. Տես Brúscolo. Է և տունկ ինչ որ կոչի Rusco, և Pugnitopo.

Brúsco, ca. ած. Տտիպ. բարկ. կծու ։ էքշի. աղբ. տէքէզ ։ խիստ. անհամբոյր. դաժան. ժահտ ։ սէրթ ։ Թթուագին. ցրտագին (ժամանակ ։) տուրշիւ. սըզըթ ։ մ. տես Bruscamente. Far viso brusco. Ոժգին ակնարկել. սպառնալ ։

Bruscolíno. Փշրանք շեղ ։ փոխանակ. փոքր սնտունք ։

Brúscolo. Շեղ (փայտի, կամ յարդի ։) չէօփ ։ բիծ. արատ ։ տես և Pugnitopo. Levarsi un bruscolo di su gli occhi. Զերծանել 'ի վշտաց ինչ ։

* Bruscolùzzo, նուազ. Շեղ փոքր, կամ մանր ։

Brustoláre, են. Տես Abbrustolare, են ։

Brutále, ն. Անասնական. գազանական. գազանամիտ. վայրագ ։ հայվանի. էւկիւր ։

Brutalità. Գազանութի. վայրագութի ։ հայվանլըք. էւկիւրլիւք ։

Brutalménte, մ. Գազանաբար. անասնօրէն. անգութ. տմարդութե ։

* Bruteggiáre, և. Գազանանալ. գործ գազանաց գործել ։

Brúto. Անասուն. անբան. գազան ։ հայվան ։

Bruttaménte, մ. Bruttissimamente. Գարշ. անարգաբար. չարաչար. գծապատեհս. խայտառակութե ։

Bruttaménto. Աղտեղումն. պղծութի ։

Bruttáre, ն. Աղտեղել. պղծել. շաղախել ։ ն. Աղտեղանալ ։

Bruttáto, ta. Աղտեղացեալ. պղծանեալ ։

Brutteria. Տես Bruttura.

Bruttézza. Տգեղութի ։ չիրքինլիք. գարշութի. զզուութի ։ նաբարլըք ։

Brútto, ta. Bruttíssimo, ma. Տգեղ ։ չիրքին ։ զազիր. աղտեղի ։ նաբար ։ գծապատեհ. անպատշաճ ։ էսէզէմ ։ պղծագին. գարշ. անշամբոյ ։ էսէզ.

ռէզ. restar brutto. ծաղր լինել. 'ի դերև ելանել:
brutto da far paura. զժոխերես. ժառադեմ:
Brútto, գոյ. Տգեղութիւն: * տես և Tara.
Bruttúra, իգ. * Bruttóre, արր. Աղտեղութիւն. գարշանք.
Bruzzáglia. Խառնիճաղանճ. խառնամբոխ:
Brúzzo, Brúzzolo. Տես Grepuscolo.

BU

* BU, արր. Տես Bue.
Bu bu, արր. Տես Bisbiglio.
Bua. է բառ տղայոց. Ախտ. հիւանդութիւն:
Buáccio, ռէզ. Եզն անշնորհք, կամ յոռի: է նաև բառ նախատ. Գրաստամիտ. տխմար:
Buassággine. Տես Bessággine.
* Bubalíno. Որթ գոմշոյ. գոմէշ գիւղլին:
* Búbalo. Գոմէշ. բուբողոս:
Búbbola. Յոպոպ: հիւպուպոս. ծառաթռիչ: կեղծիք. առասպել: աղէ ինչ անկոյ: tremar come una bubbola. դողալ յոյժ:
Bubbolàre, ն. Գողանալ ննջալ, կամ հնարիւք: վաստակել զինչ իւր: սարսռել:
* Bubbolàto, ta. Գողացեալ գաղտ, կամ հնարիւք:
Bubbolóne, արր. Սուտասպասում: բանդագուշ. առասպելախօս:
Bubbóne, արր. Ելունդն. խոցք. պալար: բորբոքումն:
* Bubbonocéle, արր. Աղէ ինչ աղեթափութեան գոյացեալ յանկեղանէ աղեւրցամուղինն:
* Bubúlca. * Bubulcáta. Տես Iugero.
Búca. Ծակ: փէլէկ: դերեզմանն նկուղ. ձոր արմը տեղոյ: fare una buca in terra. մտանել. fare una buca. խորել յաւանդոյն. 'ի վար արկանել զաւանդ դրամոցն: dare intorno alle buche ad uno. որսալ, կամ քաղել ինչ 'ի բերանոյ ուրուք: dov' è la buca, è il granchio. առակ. անանձառ են 'ի միմեանց:
Bucacchiáre. Տես Foracchiare.
* Bucáccia, ռէզ. Ծակ մեծ, անշնորհք, յոռի:
Bucáre, ն. Ծակել. ծակ գործել: փէլէք:
Bucatíno, նուա. Թեթև, կամ սակաւ մոխրաջուր:
Bucáto, գոյ. Լուացումն մոխրաջրով. մոխրաջուր: գործուածք: panno di bucato. կտաւ ձիւնափայլ, մաքուր: bucato. բազմութիւն կտաւոց արկեալ առ մի նուագ 'ի մոխրաջուր: risciacquare un bucato ad uno. կշտամբել զոք խստիւ: ogni cencio vuole entrare in bucato. (առակ է չյանգուգն անձանց.) այր յանդգունն ձեռնամուխ լինի յամ:
Bucáto, ta, ած. Ծակեալ. ծակ: փէլէքլի. փէլէք:
Buccélla. է բառ լատին. Պատառ փոքր:
Búcchero. Խեցի հնդկաց. (է խեցեղէն անօթ ինչ կաղմեալ 'ի քաղցրահոտ կարմիր կաւոյ:)
* Búcchio. Տես Buccia.
Búccia. Կեղև. կեղևանք. (անկոց, ծառոց, պտղոց:) գաղտ. մորթ: փէչէ: * il far di buccia. ներկ ինչ յօրինել 'ի խարշել տերևոց և 'ի կակուղ կեղևոց ընկուզոյ: esser tutti d' una buccia, e d'un sapore. լինել ամենն 'ի նմին զանգուածոյ, կամ միապիղծ: riandare, կամ riveder le bucce. զննել. քննել մանր: la buccia ha da somigliare al legno. առակ. որդի հօրաղատ զհօրն բերէ նմանութիւն: búccia búccia, մ. մորթով չափ. 'ի վերին երեսս:
Buccicáta. Տես Boccicata.
* Bucciére. Տես Beccajo.

Búccina, Զինուորական փող ինչ նախնեաց:
Buccináre, ն. Փողել. փող հարկանել. հրատարակել: * si buccina. ասի. ասեն:
* Buccinatóre, արր. Փողար: քուռ:
* Buccinatório. էբր 'ի բազմ. Buccinatori, արր, յոգ. Փողականք. (է անուն երկուց միանաց ծնօտից:)
* Buccinéllo. Վարմ ինչ փոքրիկ:
Buccíno. Աղէ ինչ խեցեմորթից:
Búccio. Տես Buccia.
Bucciolína, նուա. Նուրբ կեղև. նուրբ մորթ:
Búcciolo. Տես Bocciolo.
Buccióso, sa. Սոտեւարակեղև. կեղևապատ:
Bucciuólo. Ծնկամէջ. (մասն եղեգան՝ որ է 'ի մէջ երկուց ծնկաց:) պօղած: պարանոց՝ ապակի անօթոց:
Buccólica. Տաւարածական, կամ հովուերգութիւն. (է աղէ ինչ հովուական բանաստեղծութեն, և գիրք այնպիսի բանաստեղծութեց:) * Buccólica, կամ Boccólica. է բառ ծաղրաբանական. կերակուր:
Buccólico, ca. Տաւարածական. հովուերգական. հովուական:
Bucéllo. Տես Buciacchio.
Bucentório, Bucentóro. Իշր նաւ ինչ հոյակապ և ոսկեզօծ, յորում բազմեր վենետկեան հերկապետութիւն յաւուր համբարձման տն:
Bucheráme, արր. Աղէ ինչ բեհեզոյ:
Bucheraménto. Իշխանասիրութիւն. պաշտօնսիրութիւն:
Bucheráre, ն. Ծակել: փէլէք: 'ի ծածուկ թեկն ածել աւագութե:
Bucheráto, ta. Ծակեալ. ծակ: փէլէք:
Bucheráttola, նուա. Ծակոյկ. խոռոչակ:
Bucherattolo, Bucherello. Ծակ փոքր. ծակոյկ:
Buciácchio, նուա. Որթ արու. զուարակ:
Buciecáre. է բառ գեղջկաց. Շարժել:
Bucinaménto. Շնչիւն գաղանի: aver bucinamento negli orecchi. դնդել, կամ թնդել ականջաց:
Bucináre, ն. և չ. Շնչել գաղտ. հծծել զիրաց ինչ: si bucina qualche cosa del tale. համբաւ ինչ չար լսի զումեքէ:
* Bucinatóre, արր. Քուռ:
Búcine, իգ. Աղէ ինչ ուռկանի, և վարմի:
Bucinétto, նուազական Bucine ին:
Búco. Ծակ. խոռոչ: փէլէք: խորշ. տեղի թաքստեան: ծակ կոճակին: cercare ogni buco. որոնել ամ ուրեք: fare un buco nell' acqua. զրաջան վաստակել:
* Bucoláre, արր. Ծակ ինչ 'ի յետսակողման հնոցին, յորում արկանեն զծայր խողովակի փքոցն:
Bucolíno, նուա. Ծակոյկ. փոքրիկ ծակ:
Budellàme, արր. Փորոտիք. աղիք: պաղըրսաքլար:
Budellíno, նուա. Նուրբ աղիք:
Budéllo, եզ, արր. budélla, կամ budélle, յոգ, իգ. Աղի. աղիք: պաղըրսաք: dare in budella. առակ. 'ի դերև ելանել: mi cascarono le budella. լուծան ձեռք իմ. բեկաւ սիրտ իմ:
Budriére, արր. Գօտի, կամ կապարան սրոյ: գէմէր պաղը:
Búe, արր. Եզն: օքիւզ. էօքիւզ: անմիտ. տխմար. բթամիտ: ogni bue non sa di lettera. առակ. ոչ զամ ինչ գիտեն ամենն: cuocer bue. ոչ առակ. չիմանալ զոր ասէն ոք: mettere il carro innanzi a' buoi. գործել յառաջ զայն ինչ, զոր պարտ էր առնել յետոյ:
Búe salvático, կամ Bissónte. Ցուլ վայրի. եզն վայրի:

Buéssa.

Buéssa. Կով ։ կին ագեստ, բժամոլ ։
Búfalo. Տես Bufolo.
Buféra. Մրրիկ անձրևախառն. բուք. մրրիկ ։
Búffa. Անօոէք. ազնառանք. բաշխանք. խաղ ։ ծիւեաք ։ երեսանոց. երեսպատնակ. (է ծածկոյթ պալուարտին՝ որ ծածկէ զերեսս ։) tirar giù la buffa. 'ի բաց մերկանալ զամօթ ։ * Búffa. Խոյր սակեզծարարից. (է գտակ ինչ զոր արկանէին 'ի գլուխ երեսաց սակեզծարարքն հրով, առ 'ի պաշտպանուլ 'ի վնասակար գոլորշեաց նիւթկին ։)
Buffáre, ն. Բաշխանել. շողփազակել. զծաղու գալ ։ նաւաշ օֆարմաք. չափէեմէք ։ փուքս արձակել ։
Buffétto, գոյ. Պոնդ ։ փէւնէ ։ buffetto sul naso. պոնդ անզաց ։ զարան. պատուհան, կմ պաշտպան ։ փոլոզ ։
Buffétto, ած. Գեղմոկ. (հաց) 'ի նաշխոյ ։ * buffetti d' acqua. աղբ ինչ շատրուանի ։
Búffo. Հողմն յանկարծակունէ, ընդհատ և գիւ. բանցիկ փչելն ։
Buffonáre, ն. Տես Buffoneggiare.
Buffoncéllo, նուա. Կատակախօս. ծաղրածու ։ տես և Scimunito.
Buffoncíno. Նոյն է ։ անօթ ինչ ապակի, որ կոչի և Buffone.
Buffóne, ար. Միմոս. կատակախօս. խեղկատակ. ծաղրածու ։ նաւաբար. գալծէք. նողգալիէ ։ զուարճախօս ։ far dosso di buffone. խաղ համարել զարհամ ։ համբերել զանէց, կմ նախատանաց ։ Buffóne. Աղակի շախարար. (է աղակի անօթ ինչ բոլորն, լայնափոր, և կարճ պարանոցաւ. 'ի դետս զովացուցանելոյ զգինի, կմ զայլ հեղուկս ։)
Buffoneggiáre, ն. Խեղկատակել. կատակաբանել. ծաղրաբանել. զծաղու գալ. լինել ծաղրածու ։ գալծէլէք էւէէք ։
Buffonería. Խեղկատակութիւն. ծաղրածութիւն. ծաղրաբանութիւն. միմոսութիւն ։ գալծէլէք ։ կատակ միմոսաց ։ անօոէք. ազնառանք ։
Buffonescaménte, մ. Որ զխեղկատակս. զորէն ծաղրածուաց. ծաղրածուաբար ։
* Buffonésco, ca. Միմոսական. ծաղրաբանական. խեղկատակաւոր ։
* Búfola, էգ. Մատակ գոմէշ ։
Bufoláccio, չէղ. Գոմէշ անարգ, կմ անճոռնի ։
Bufoláta. Ընծայք գոմշից յաստղաբերդի. (էր խաղ ինչ նախնեաց Փիորէնցացւոց ։)
Búfolo. Գոմէշ. բուբալոս. ցուլ վայրի ։ ծանաւ. ծանրաշարժ. անմիտ ։ non vedere un bufolo, կմ la bufola nella neve. ոչ տեսանել 'ի միջօրէի. չտեսանել զակներև ինչ ։ menare altrui pel naso come un bufolo. պատրել զոք ։
Bufolóne, ար. Գոմէշ յաղթանդամ ։ անմիտ ։
Bufonchiáre. Տես Borbottare.
Bufonchiéllo, գոյ. Տես Broncio. Pigliare il bufonchiello. ցուցանել զայրոյթ. խոժոռել ։ * Bufonchiéllo, la, ած. Բրթմնջօղ ։
Bufonchíno. Տես Bofonchino.
Bugía, գոյ. Սուտ. ստութիւն ։ ճրագ. ճրագան ակօս ։ մոմակալ աշտանակ. ('ի դետս ընթերցման պաշտօնէիցն եկեղեցւոյ ։) dire la bugia. ստել. սուտ խօսել ։ le bugie son zoppe. ստոյն ստոյն ազնիւ է զանգարդուն ։ le bugie hanno le gambe corte. ստոյն միջի 'ի յայտ գայ. ստոյն ոչ կարէ անոյ ծածուկ ։ la bugia corre su pel naso. ստութիւն երևի 'ի դէմսն. դէմքն և բարբառն սրտի 'ի յայտ ածեն զստուն ։
* Bugiádro. Տես Bugiardo.

* Bugiáno, na, Տես Mal creato.
Bugiardáccio, ած. չէղ. Անհաւատ, կարի որ ստախօս ։
Bugiardaménte, մ. Ստութեամբ. խաբէութեամբ ։
Bugiardíssimo, ma. գեր. Կարի ստախօս ։
Bugiárdo, գոյ. Ստախօս ։ ճշմարիտ ։ սուտ. կեղծ ։ ճուռն ։ si giugne, կմ si conosce più presto un bugiardo, che un zoppo. անհնար է ստութեան ծածկել զէ երկար ։ pero bugiardo. տանձ խաբէական. (է տեսակ ինչ տանձի, որ երևի խակ, բայց է հասուն ։)
Bugiardóne, ար. յաճախ. Ստախօս յոյժ, կմ անհնարին ։
Bugiarduólo, նուա. Փոքր մի ստախօս ։
Bugiáre, ն. Ծակել ։ փէւէք ։ Ստել ։
Bugiétta, նուա. Սուտ փոքր, կմ թեթև ։
Bugigátto, Bugigáttolo. Ծակոյկ. խորշ. տեղի թաքստեան ։
Búgio, գոյ. Ծակ ։ Búgio, ia, ած. Ծակեալ ։
Bugióne, ար. Անհնարին սուտ. անճոռնի ստութիւն ։
Bugiúzza. Տես Bugietta.
* Buglióne. Տ. Brodo. Կոյտ. խառնակույտ իրք ։
Bugliuólo. Տաշտ ինչ փայտակերտ ։
Buglóssa. Եզնալեզու ։ լեզուակ ։
Búgna, Búgnola, Búgnolo. Կողով, կմ զամբիւղ ինչ հիւսեալ 'ի յարդոյ ։ տես և Cattedra. Essere, կմ entrar in bugnola, կմ nel bugnolo. 'ի բարկութեան բրդել ։
Búgno. Փեթակ. բռնձէ ։
Bugnolétta, Bugnolína, նուա. Փոքրիկ կողով հիւսեալ 'ի յարդոյ ։
Bugnolóne, ար. յաճախ. Կողով մեծ ։ entrare nel bugnolone. զայրանալ ։
* Bugráne, էգ. Աղբ ինչ հաստատուն կտաւոյ, զոր դերձակք արկանեն ընդ երեսս 'ի ներքսակողմն հանդերձից յամրութեան ։
Bujáccio. Մթայլ թանձրամած ։ խաւար խոր ։
Bujétto, ta. նուա. Աղօտ. նսեմ. ստուերամած ։
Buína. Buíno, na. Տես Bovina, են ։
Bújo, գոյ. Մթայլ. աղջամուղջ. խաւար ։ գա. բարնէէք ։ al bujo, մ. 'ի մթան. 'ի խաւարի ։ far le cose, կմ vivere al bujo. գործել ինչ առ խորհուրդ. կեալ անծանօթաբար ։ essere al bujo di checchessia. անծանօթ իմիք լինել ։
Bújo, ja, ած. Աղջամղջին. խաւարչտին. մելոյս ։ գալծէէք ։ մթին. խրթին. դժուարիմաց ։ լէէոս. նսեմ. թուխ ։ farsi bujo. թխանալ երկնից. նսեմանալ օդոյ. գալծէք ։ հասանել գիշերոյ. լինել գիշերոյ ։ գալծէէք. պառէք. չէհէ օլմէք ։
* Bujore, ար. Աղջամուղջ. խաւար ։
Bujóse, էգ. յոգ. է բառ ծածկեալ. Բանտք ։
Bulbettíno, նուա. Փոքրիկ կաղամբոյ ։
Bulbétto, նուա. Փոքր կաղամբոյ ։
Búlbo. Կաղամբոյ. սոխ. (են սոխանման արմատք ինչ տնկոց և ծաղկանց ։) սոխ ։ գունտ ական ։ գունտ միզափոյին. (է բնական ուղղոյ ինչ խողովակի միզափոյին ։)
Bulbóso, sa. Որ ունի զկաղամբոյ. որ բուսուցանէ զկաղամբոյ. որ բուսանի 'ի կաղամբոյ. սոխային. սոխաբոյս ։
Buldriána. Պոռնիկ վատահամբաւ. բոզ անարգ. բոզ ։
Bulésia, Bulésio. Մասն ոտից երիվարին ընդ սմբակին, և ընդ կենդանի մսին ։
Bulicáme, ար. Ջուր բղխեալ. աղբերական ։ գայնաք ։
Bulicáre. Տես Bollire.
Búlima. Խուռն. խուռն ժողովրդեան. ամբոխ ։ գալաբալըք ։ in bulima. 'ի խուռն ։
Bulimáca, Bulinàca. Խոտ ինչ բուսեալ 'ի գոյութ.

հոտ ինչ սոխոյ ։

Búlimo. Շնքաղց. (է քաղց ինչ սաստիկ և հիւանդագին ։) Նէհէմ ։ Նէհամէթ ։

Bulíno. Գրիչ երկաթի. (է պողպատեայ գրիչ փորագրողաց, արծաթագործաց ։) Գալէմ ։

Búlla. Տես Bolla.

Bullétta. Հրամանագիր անցից. (է թուղթ հրամանի իշխանին անցանելոյ ուստեք, կամ տանելոյ զկարասիս ։) Խօլէմրէ ։ Թղթեակ վիճակատուութ. (են կտորակք թղթոյ, յորում գրեն զանուանս առ՝ ի հանել վիճակս ՚ի վր. նց ։) Բիլեա. մեծապլլուխ ։

Bullettína, նուազ. Բիլեա փոքր ։

Bullèttíno, նուազ. Համառօտ հրամանագիր անցից ։ հրամանագիր անվնասութ. (է թուղթ տուեալ ումեք յիշխանէն առ՝ ի զերծ մնալոյ ՚ի վնասուց ։) պատառ ամբեզանեաց. (է կտորակ կտաւոյ կամ այլ ինչ իրաց՝ զոր թաթախել յիւղ՝ դնեն ՚ի վր. վիրաց ։)

Bulsíno. Դժուարաշնչութ, կամ շնչարգելութ ձիոց ։

Buonaccórdo. Նուագարան ինչ քանոնաւոր, յորինել մետաղեայ թելիւք, զոր հարկանեն քանոնօք ։ կոչի և Arpicordo, Gravicembalo.

* Buonaeretà. Buonarietà, ևն. Տես Bonarietà.

* Buonaguráto. Բարեբաստիկ. երջանիկ ։

Buonaménte, ձ. Ճշմարտիւ. արդարև. ստուգէն ։

Buona vóglia, ար. Թիավար. (կամաւ ։) Թիավար ։ Գոնիլլիւնճի ։ կամաւ ՚ի գործ ։

* Buonavogliénza. Տես Benevolenza.

Buondáto, ածկ. Բաղում յոյժ. յոլովագոյն ։ in buon dato. նոյն է ։

* **Buóndì**, ար. Ողջոյն առաւօտի. առաւօտ բարի ։

* Buonfátto. Բարերարութ ։

Buóno, գոյ. Բարի ։ էյի. հայր ։ è buono prepararsi. լաւ է պատրաստել ։ buon per te, կամ per me, ևն. լաւ է քեզ ։ buon per te, che vieni a tempo. լաւ է քեզ, զի գաս ՚ի ժամու ։ dir buono ad uno. ընդ. բարեբաղդ ։ ora si dice buono. այժմ բարեբաստիկ ես ։ colle buone. Ներեսշնիկ աղաչելով. մի բարկացիր աղէ իմ ։ andare, trattare, ևն, colle buone. գնալ մարդավարութ. վարել սիրով, քաղցրութ ։ esser in buona, կամ trovare uno in buona. լինել ուրախ. գտանել զոք ՚ի խնդութ, ՚ի զուարթութ ։ vi vuol del buono a far ciò. բաղում ինչ պէտք են առ այս ։ far buono. գրել ՚ի տոմարի զհաշիւն. գրել ՚ի համարատետրի ՚ի կարգս փոխոցն ։ շնորհել. թողուլ ։ far buono al giuoco. պարտապան կացուցանել զանձն, կամ խոստանալ ՚ի խաղն ։ esser il buono e 'l bello d' alcuno. լինել ցանկալի, կամ հաճոյ յայս ուրուք ։ nel buono dell'età, կամ sul buono dell'età, ևն. ՚ի ծաղկափթթիթ տիսն. ՚ի կատարելութ անգ հասակին ։ averne buono. լինել մեծամասնեան, կամ յանդարձելագոյն վիճակի ։ dar il buono per la pace. զխաղաղութ միջնորդանալ նախ. զխաղաղութ մտօքն խնդրել. զիջանել մի խաղաղութ ։ buon per Dio! ոհ ինչ բաղդաւորութիւն և հեշտութիւն. և կարի լաւ քաղ. Ճշմարտութ են բանքդ. (յայտնապէս ։) di buon in diritto, կամ di bene in diritto, ձ. ինքնակամ. անկեղծ սրտիւ ։ e' non m' è buono. այն զգետ ոչ յարմարի ինձ ։

Buóno, na, ածկ. Buoníssimo, ma. Բարի. լաւ ։ էյի. էյու ։ բարեպաշտ. բարեկիր. լաւապարոյ. առաքինի ։ արդարակարգ (զատաւոր ։) քաջ (զինուոր. զօրավար.) ազնիւ, քնքուշ ։ պարզամիտ. միամիտ ։ Հէգմօրլի նպաստք. չար. անօրէն ։ անօղջ (դինի ։) զօրաւոր, կամ ազգաւ (գեղ. թոյն ։) զանու (թոյն ։) զօրեղ (ստամոք ։) մարդաւէր. քաղցր. զուարճալի. բերկրական ։ զուարթագին (գեմք ։) անփոյթ (Նաւահանգիստ ։) յաջողակ (հողմն.) յաջող (ժամանակ.) բարեբաստիկ. երջանիկ (գիպուած ։) բազում. մեծ (բաժակ գինւոյ ։) առատ (արօտ ։) անողորմ (հարուած ։) յարմար. պիտանի. օգտակար. առողջարար. առողջ. կորովի. առոյգ ։ un buon bastone. գաւազան ստուար, կամ կարծր, մեծ ։ quella cosa non è buona a nulla. այն յոչինչ է պիտանացու ։ di buona vita. բարեկրօն. բարեկիր ։ di buona famiglia. ազնուազգի. բարետոհմիկ ։ աւետիք ։ buone nuove. աւետիք. աւետիք բարեաց ։ buon anno. ամ բերրի. ամ առատութ ։ dimorò nell'oste per buon spazio. մնաց ՚ի պանդոկին ժամս ձիգս, կամ ընդ երկար ։ buona pezza di notte. մեծ մասն գիշերոյն ։ buona quantità di danari. արծաթ բազում ։ buon' ora, կամ buon' otta. ՚ի դէպ ժամու ։ la mattina a buon' ora. վաղ քաղ ընդ առաւօտն ։ buon' ora di notte. անդադան ՚ի գիշերի. յետ բազում ժամուց գիշերոյն ։ alla buon' ora. բարեաւ. բարեբաստութ. յաջողակ ։ con buona grazia. հրամանաւ ձերով. ներել աղաչեմ. ներողամիտ աղաչեմ ։ իւր իւէ. խնդումն ։ di buon cuore. պարզ մտօք. բարեմտութ ։ di buon' animo. խնդամտաբար. զուարթութեամբ. մտադիւր ։ star di buon' animo. կեալ ուրախ. խնդամիտ ։ stare a buona speranza. լինել բարեյոյս, քաջայոյս ։ alla buona fè, ձ. յիրաւի. ստուգէն. արդարև ։ di buona fede. տես Sinceramente. Di buon volere, կամ di buona voglia. Կամաւոր. յօժարակամ ։ render buon conto. տեսանել, կամ ատարտել զհաշիւն ։ pagare a buon conto. զմասն ինչ պարտուց կանխիկ վճարել ։ a buon conto farò questo. առ ժամս. կամ առ ժամայն արարից զայս ։ dar nel buono, կամ dar nel vivo. յառաջ բերել զճշմարիտ պատճառն. հարկանել զնպատակն, գտանել զխնդիրն ։ buon dì, buon giorno, buona sera, buona notte. էն ամէ ողջանիս. ողջ լեր ։ ողջոյն ընդ քեզ. կամ առաւօտ խաղաղութ. երեկոյ խաղաղութ. գիշեր բարութ ։ buona Pasqua, buon Capo d' anno, buone Feste. շնորհաւոր լիցի մեզ զատիկ, կամ սկիզբն տարւոյս, ևն ։ պայրամըներ մուպարեք օլսուն ։ buono da seminare. սերմանելի ։ buono da mangiare. ուտելի. քաղցր ՚ի կերակուր ։ buon mercato, կամ a buon mercato. դիւրագին ։ աժան ։ buon compagno. ընկեր զուարթամիտ, կամ զուարթաբարոյ ։

* Buonpresso, Bompresso. Խոտորնակ կայմն դիմոյ նաւին հակեալ ՚ի վր նաւացուկին ։

* Buóva. Աղջ ինչ շղթայից, որ կոչի և Bove.

* Bupresto. Խայթօղաւոր միջատ ինչ յայտ է Cantetella էջ ։

Buranése, իգ. Աղջ ինչ որթոյ, և քաղցրահամ սպիտակ խաղողոյ ։

Burattéllo. Խարբալ ալեր, կամ պարկ խարբալի. (է պարկ ինչ երկայնաձև և նեղ ։) էլէք. գալպուր ։

* **Buratteria**. Աւերանոց. (է տեղի մաղելոյ զալիւր ։)

Burattíno. Պաճուճապատանք խաղալկաց ։

* Burátto. Շոր մաղի, կամ խարբալի ։ տես և Frullone.

Burbánza. Պատուամոլութ. անպատուութ. հպարտութ ։ Ճալըմպազլըգ ։

Burbanzáre. Մեծամտել. պարծիլ ։

Bur-

Butteráto, ta. Պխտակերես. արատաւորեալ. կամ ծաղկոտեալ: ունի՛ ծաղկոտ երես: էրէշէ տօղլու:

Búttero. Սայր խայծաւորի ասոռոյն. (է նշանն՛ զոր ունին՛ ի վերայ երեք երկաթի ծայր խաղալիք աուոշւոյն ՚ի հարկանելն իւիք:) Սայր, կամ արած ծաղկին, կամ պխտակին: պալաշտապան երամակի ձիոց. ձիապահապան:

• Butteróso. Տես Butterato.

• Búturo. Կեւէն իւղ նման կարագի բեռով:

Buzzicáre, չ. Խլրտել. շարժել յուշիկ, կամ լռիկ: տես և Bucinare.

Buzzichéllo, Buzzichio. Մեղմ շշնջիւն. ծիկ:

Búzzo. Փոր. որովայն: փամփ: ատաղձոց: իշկէմպէ: տես և Broncio. Far buzzo ad alcuno. Լինել պատճառ ընդ ուռեր:

Buzzóne, ար. բառ ռմկ. Մեծափոր. մեծորովայն:

✣ ✣ ✣ ✣ ✣ ✣ ✣ ✣ ✣ ✣

C

C ար. Չի. կամ Քէ. (է երրորդ գիր խաղական այբուբենից: ունի կրկին հնչումն. յառաջոյ ձայնաւորացն a, o, u հնչէ թաւ իբրև Ք. իսկ յորժամ ունի առաջի իւր e, i, հնչէ սուր իբրև Չ. բայց թէ ՚ի մէջն երկուց ոչ կայցէ h, կամ այլ բաղաձայն, տակաւին իբրև Ք հնչէ:) C ՚ի համաձայնական թուանշանս նշանակէ Ճ, այսինքն հարիւր:

CA

• CA. Տուն: Այս վերջանկեցիս նշանակէ և Տուհմ. ազգ:

Cábala. Քապպալ, կամ ծածկագիտութիւն. (է աւանդութիւն իմն գուշակողական ՚ի ձեռն թուոց: ասեն՛ Վերջաձայներաւն:) խօսքերն ծածուկ. մարգարէական: Է և աւանդութիւն իմն հրէից շուրջ պաշտօնական և դատաստանական մեկնութիւն սուրբ գրոց: • Գուշակութիւն, կամ մարգարէ գուշակութեան բաղձանաց: տես և Raggiro.

• Cabalísta, ար. Քապպալիստ. հմուտ քապպալին. գաղտնագիտական. ծածկագիտական. թուաբանական:

Cabalístico, ca. Քապպալական. ծածկագիտական:

Cabottággio. բառ ծովային. Նաւարկութիւն առ ծով. երկիրն ՚ի սահմանէ ՚ի սահման, և ՚ի նաւահանգստէ ՚ի նաւահանգիստ:

Cacacciáno. բառ ռմկ. Վատասիրտ. այր անարի. (ասի զնմանէ, որ առ երկիւղի արտաքս վարէ զկղկղանսն, կամ միզէ:)

• Cacacciola. Տես Cacajuola.

• Cacafrétta, ար. Վաղվաղակի. անհամբերող:

• Cacája, Cacajuóla. բառ ռմկ. Որովայնալուծութիւն: aver la cacajuola nella lingua. ոճ ռմկ. միշտ խօսել ապառնել զշաղակրատութիւնս. լինել բերանաւոր: aver la cacajuola nella penna. ոճ ռմկ. մոլիլ ՚ի գրութիւն: aver le scarpe, կամ le calze a cacajuola. ոչ ամփոփել զհանդերձսն, կամ ոչ կապել զգուլպայսն:

Cacalería. բառ ծաղրական. Տես Cavalleria.

• Cacália. Խոտ իմն բժշկական, որ կոչի և Cancano, և Carvi salvatico.

Cacalócchio, ար. Տես Cacalocchio.

Cacalócchio, ար. զորեղ. Բամբէ. մի զգանձէ լեալ:

Cacáo. Տես Caccao.

Cacapensiéri, ար. Մտածող. զեղ. գաժկոտ. որ յանձն հնարէ գժտութիւն. համառ կամակոր:

Cacáre, չ. մեջ և ն. Վարել արտաքս զկղկղանս հոգալ զաղբոս որովայնի. աղբել: սըշմագ. փուշքա չըգմագ: և ոճ ռմկ. ծնանել. ցնկնել: cacar le curatelle. կրել աշխատութիւն ըղձիւ: Cacársi sotto. Զահի հարկանել. սրտաբեկ լինել. շուառել: և ոճ աղտեղել, կամ լնուլ աղբով զանկողինն, կամ զհանդերձսն: andar a cacare. Գնալ յաթոռն. ելանել ՚ի կարիս որովայնին:

Cacasángue, ար. Տես Dissenteria, և Cacalocchio.

Cacaségo, Cacasévo. բառ ռմկ. Տես Cacalocchio.

Cacasódo, ար. բառ ծաղրական. Ծանրաբարոյ քան զարժանն. ծանրաւոր:

Cacastécchi, ար. Կծծի: ագահ. ժլատ. տես և Dissenteria.

• Cacáta. Թորումն կղկղանաց: անյարմարութիւն ձեռնարկելոյ գործոյ:

Cacataménte, մկ. Յուշիկ և յամր:

• Cacatéssa. Կին շարագործ. բոզ:

Cacáto, ta. Հոգացեալ զաղբոս որովայնին. աղտեղեալ:

Cacatójo. Արտաքնոց. ըռէմաք. ագտէքէթ:

Cacatóre, ար. • Cacatrice, իգ. Որ դնէ ՚ի կղկղանս որովայնի:

Cacatúra. Դնելն ՚ի աղբոս որովայնին ցի. ծիրտ ճանճից, և այլ ճճեաց:

• Cacavincigli, ար. Տես Malnato, Rustico, Sterpone.

• Cacazibétto. Տես Assettatuzzo, Profumatuzzo.

Cácca. Աղբ. կղկղանք: պոք: d'occhi. բիժ աչաց. չափաք:

Caccabáldole, իգ, յոգ. Տես Carezze. Dar caccabaldole. Շողոմել. շոյել. քծնել:

Caccáo. Գաքաօ. (է պտուղ հնդկաց նման նշոյ, զոր մրկելով և խառնելն ընդ այլ նիւթս՛ կազմեն զըմպելին անուանեալ Cioccolata.)

Cacchiatélla. Տեսակ իմն մանրիկ հացի:

Cácchio. Պտուղ որթոյ:

Cacchióne, ար. Զոռ. կամ որդն մեղուաց. (այն որ փոխարկի յճանճ ՚ի մեղու:) առաջ խաղացա ու: Cacchioni. Զոռք ճանճից՛ (ապականեալ մսոյ կամ ձկան, որք փոխին յճանճս յորդառատս.) aver i cacchioni. ոճ ռմկ. ունել յոյզս խորհրդոց, կամ զառամութիւն յանձին:

Cacchionóso, sa. Որդնալից. որդնեալ:

Cáccia. Որս (երէոց.) որսանք. որսորդութիւն: ավճըլըգ. ավ: որս. որսացեալ կենդանին: որսորդք և որսական շունք: Տեղի որսոյ: ավ եէրի: փախուստ: փախչիմ: Նաւատակ խաղոց: նիշան եէրի: correre, կամ andare in caccia; prendere, կամ pigliar caccia. ՚ի փախուստ դառնալ (նաւուն.) փախչել ՚ի հետամտողաց: փաչմագ: dar caccia, կամ dar la caccia; mettere in caccia. փախուցանել (զթշնամիս, կամ զնաւս թշնամեաց:) փուշարմագ: andar a caccia di checchessia. Հետամուտ լինել իրիք. ՚ի խոյզ և ՚ի խնդիր անկանել: պէր շէյին արդընա դիւշմէք: non volerne più caccia. ոչ ևս կամել իմիք. թողուլ ՚ի ձեռաց: in caccia, e in furia, մկ. շտապ ստիպմամբ. ճեպով: caccia. Նաւատակ զինուորականութեան:

Cacciadiávoli, ար. Տես Scongiuratore.

Cacciaffánni, ած. Տրտմահալած. փարատիչ հոգոց կամ վշտաց:

Cacciagióne, իգ. Որս: ավ. ավճըլըգ: հալածումն. վանումն:

Cacciaménto. Արտաքսումն. վտարումն. աքսորումն:

Cacciamósche, ար. Ճանճահան: սինէքլիք:

Cac-